

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Choszczeńskim na lata 2026-2031

**Powiat
Choszczeński**

Spis treści

I. Wstęp	5
II. Charakterystyka i diagnoza problemów społecznych powiatu choszczeńskiego.....	13
1. Położenie administracyjne i geograficzne.....	13
2. Infrastruktura, transport i komunikacja.....	15
3. Sytuacja demograficzna	18
4. Rynek pracy i sytuacja gospodarcza	22
5. Sytuacja mieszkaniowa i ogólny poziom życia	37
6. Jakość życia w powiecie choszczeńskim.....	41
7. Edukacja i wychowanie.....	44
8. Kultura, sport i rekreacja.....	55
9. Opieka zdrowotna.....	73
10. Bezpieczeństwo publiczne.....	77
11. Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej.....	79
12. Pomoc społeczna	92
12.1 Dane ogólne.....	92
12.2 Pomoc społeczna w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej powiatu choszczeńskiego.....	99
13. Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	230
III. Metodologia badań	232
1. Cele i etapy procesu badawczego.....	232
2. Problematyka badawcza.....	233
3. Próba badawcza	235
4. Metody i techniki badawcze.....	235
5. Wykorzystane narzędzia badawcze	236
IV. Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród mieszkańców powiatu choszczeńskiego.....	237
V. Analiza SWOT	279
VI. Mapa problemów społecznych	286
VII. Analiza kluczowych problemów społecznych i priorytetowe kierunki polityki społecznej	287
VIII. Część programowa	291
1. Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych	292

2.	Kierunki rozwiązywania problemów społecznych	293
3.	Ramy finansowe Strategii	310
4.	System wdrażania, monitorowania, aktualizacji i ewaluacji strategii....	319
IX.	Wnioski i podsumowanie.....	330
X.	Bibliografia	332
XI.	Spis schematów.....	333
XII.	Spis rysunków.....	334
XIII.	Spis tabel	335
XIV.	Spis wykresów	339

I. Wstęp

Politykę społeczną najczęściej określa się jako działalność państwa, jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych, ukierunkowaną na tworzenie odpowiednich warunków pracy i życia, kształtowanie pożądaných struktur społecznych oraz relacji społeczno-kulturowych. Jej celem jest zapewnienie możliwości zaspokajania potrzeb społeczeństwa na poziomie adekwatnym do danego okresu, przy aktywnym udziale obywateli. z definicji tej wynika, że nadrzędnym zadaniem polityki społecznej jest wspieranie rozwoju społecznego i gospodarczego państwa.

Podstawowym dokumentem planistycznym w zakresie polityki społecznej na poziomie lokalnym jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych. Zgodnie z art. 17 ustawy o pomocy społecznej, dokument ten obejmuje planowanie i realizację działań w obszarze programów pomocy społecznej, działań profilaktycznych oraz podejmowania interwencji mających na celu rozwiązywanie problemów społecznych zdiagnozowanych w społeczności lokalnej. Strategia stanowi narzędzie służące realizacji zadań własnych i zleconych powiatu, przyczyniając się do integracji osób i rodzin doświadczających trudności społecznych. Ponadto, dokument wyznacza kierunki współpracy z partnerami społecznymi, instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi, mające na celu ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych oraz poprawę jakości życia mieszkańców powiatu.¹

Artykuł 16b wyżej wymienionej Ustawy określa kluczowe elementy, które powinna zawierać strategia rozwiązywania problemów społecznych w gminie. Dokument ten powinien składać się w szczególności z:

- diagnozy sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie wskazanym w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych;
- prognozy zmian w zakresie objętym strategią;

¹ Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (dalej: Ustawa o pomocy społecznej), art. 17.

- określenia:
 - celów strategicznych projektowanych zmian,
 - kierunków niezbędnych działań,
 - sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - wskaźników realizacji działań.

Wszystkie wymienione elementy są niezbędne dla zapewnienia kompleksowego i skutecznego planowania oraz realizacji działań w obszarze polityki społecznej na poziomie lokalnym.

Niniejszy dokument składa się z trzech zasadniczych, podstawowych części:

- diagnostycznej,
- analitycznej,
- programowej.

Część diagnostyczna dokumentu zawiera informacje dotyczące powiatu oraz diagnozę występujących problemów społecznych, popartą danymi empirycznymi. Część analityczna porządkuje i systematyzuje zgromadzone informacje o powiecie w celu umożliwienia ich wykorzystania w planowaniu działań. Część programowa obejmuje określenie założeń strategicznych, które stanowią podstawę dla wypracowania wizji i misji powiatu w obszarze polityki społecznej, a także wyznaczenia celów strategicznych i operacyjnych. Cele te stanowią fundament do opracowania konkretnych działań i zadań, będących precyzyjnie określonymi przedsięwzięciami zaplanowanymi do realizacji².

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Choszczeńskim na lata 2026-2031 jest zgodna z dokumentami strategicznymi z zakresu polityki społecznej opracowanymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym. Wśród dokumentów, których założenia wpływają na kierunki działań w obszarze polityki społecznej, należy wymienić przede wszystkim:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- Strategia Demograficzna 2040;

² Strategie Rozwiązywania Problemów Społecznych. Podręcznik metodyczny. Część praktyczna, Lublin 2021, s. 15- 16.

- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030;
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030;
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej;
- Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030;
- Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna na lata 2021-2035;
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030;
- Krajowy Plan Odbudowy;
- Program Dostępność Plus 2018-2025;
- Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. BEZPIECZEŃSTWO – UCZESTNICTWO – SOLIDARNOŚĆ.

Wśród ustaw, które zostały uwzględnione w strategii rozwiązywania problemów społecznych jako podstawy prawne, należy wymienić przede wszystkim:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej,
- ustawa o samorządzie gminnym,
- ustawa o samorządzie powiatowym,
- ustawa o pomocy społecznej,
- ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,

- ustawa o ekonomii społecznej,
- ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- ustawa Prawo oświatowe.

Spójność z dokumentami strategicznymi

Biorąc pod uwagę zgodność Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Choszczeńskiego na lata 2026-2031 z dokumentami strategicznymi realizowanymi na różnych poziomach terytorialnych poniżej opisano wyżej wymienione dokumenty strategiczne oraz dokumenty o zasięgu regionalnym i lokalnym.

Dokumenty krajowe

- **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.)**

Dokument wyznacza kierunki zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, ze szczególnym uwzględnieniem inkluzywności społecznej oraz wzmocnienia kapitału ludzkiego. PSRPS, w zakresie diagnozy problemów społecznych i planowania działań, realizuje cele tej strategii poprzez wspieranie integracji społecznej oraz rozwoju lokalnych inicjatyw społecznych i ekonomicznych.

- **Strategia Demograficzna 2040**

Dokument wskazuje wyzwania związane z procesami demograficznymi, w tym starzeniem się społeczeństwa i potrzebą wsparcia rodzin. PSRPS wpisuje się w te założenia poprzez działania profilaktyczne, wspieranie rodzin w trudnej sytuacji oraz rozwój usług dla osób starszych.

- **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030**

Strategia koncentruje się na wyrównywaniu szans rozwojowych regionów i wspieraniu lokalnej aktywności społecznej. PSRPS realizuje te cele, tworząc lokalne mechanizmy wsparcia i programy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**

Dokument kładzie nacisk na rozwój kompetencji, edukację oraz aktywność zawodową i społeczną. PSRPS wspiera te założenia poprzez inicjatywy szkoleniowe, programy wsparcia zawodowego i integracji społecznej mieszkańców powiatu.

– **Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2030**

Program wskazuje działania mające na celu ograniczenie ubóstwa i marginalizacji społecznej. PSRPS realizuje te cele poprzez diagnozę potrzeb lokalnej społeczności, organizację wsparcia dla osób zagrożonych ubóstwem oraz rozwój działań profilaktycznych i aktywizujących.

– **Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 r. – Ekonomia Solidarności Społecznej**

Dokument wspiera rozwój podmiotów ekonomii społecznej i społecznej przedsiębiorczości. PSRPS jest zgodna z tym programem poprzez promowanie lokalnych inicjatyw ekonomii społecznej i wspieranie aktywności obywatelskiej.

– **Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030**

Dokument określa kierunki działań w zakresie włączenia społecznego osób z niepełnosprawnościami. PSRPS implementuje te cele poprzez rozwój dostępnych usług społecznych, wsparcie edukacyjne i zawodowe oraz integrację społeczną osób z niepełnosprawnościami.

– **Strategia rozwoju usług społecznych 2021-2035**

Dokument definiuje ramy organizacji i rozwoju usług społecznych na poziomie lokalnym i regionalnym. PSRPS wspiera te założenia poprzez planowanie i realizację zintegrowanych usług społecznych odpowiadających potrzebom mieszkańców powiatu.

– **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030**

Strategia kładzie nacisk na wzmocnienie więzi społecznych i uczestnictwa obywatelskiego. PSRPS realizuje te cele poprzez rozwój programów integrujących społeczność lokalną, wsparcie wolontariatu i inicjatyw społecznych.

– **Krajowy Plan Odbudowy**

Dokument koncentruje się na wsparciu gospodarki i społeczeństwa w kontekście odbudowy po kryzysach (np. pandemia COVID-19). PSRPS wpisuje się w te działania poprzez wspieranie lokalnych programów pomocowych, odbudowę potencjału społecznego oraz aktywizację mieszkańców.

– **Program Dostępność Plus 2018-2025**

Program promuje dostępność przestrzeni, usług i informacji dla wszystkich grup społecznych, w tym osób z ograniczeniami funkcjonalnymi. PSRPS realizuje jego cele poprzez rozwój dostępnych usług społecznych i infrastruktury wspierającej integrację społeczną.

– **Polityka społeczna wobec osób starszych 2030 – BEZPIECZEŃSTWO – UCZESTNICTWO – SOLIDARNOŚĆ**

Dokument koncentruje się na bezpieczeństwie, aktywizacji i wsparciu osób starszych. PSRPS wspiera realizację tych celów poprzez rozwój usług opiekuńczych, programów profilaktyki zdrowotnej oraz inicjatyw zwiększających uczestnictwo seniorów w życiu społecznym.

Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznymi są:

– **Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030** to kluczowy dokument wytyczający kierunki rozwoju regionu w perspektywie średniookresowej. Przyjęta przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego 28 czerwca 2019 roku, strategia koncentruje się na czterech głównych celach strategicznych:

1. **Otwarta społeczność** – skierowana na wzmocnienie kapitału społecznego, włączenie społeczne oraz poprawę jakości życia mieszkańców poprzez programy takie jak „Region dla Rodziny” czy wsparcie dla osób starszych i obszarów popegeerowskich.
2. **Dynamiczna gospodarka** – oparta na inteligentnych specjalizacjach regionu, takich jak gospodarka morska, energetyka odnawialna, przemysł metalowy, drzewny, chemiczny, przetwórstwo rolno-spożywcze oraz technologie informatyczne. Celem jest zwiększenie konkurencyjności gospodarki oraz tworzenie nowych miejsc pracy.
3. **Sprawny samorząd** – zakładający rozwój głównych ośrodków miejskich oraz obszarów pozaaglomeracyjnych, zapewnienie zintegrowanej infrastruktury oraz efektywnych systemów usług publicznych. Istotnym elementem jest także wzmocnienie kompetencji w zarządzaniu rozwojem.

4. **Partnerski region** – koncentrujący się na wzmocnieniu pozycji regionu w basenie Morza Bałtyckiego, rozwijaniu relacji z landami niemieckimi i aglomeracją berlińską oraz wykorzystaniu potencjału makroregionu Polski Zachodniej.

Strategia podkreśla znaczenie współpracy międzysektorowej oraz międzynarodowej, a także wykorzystanie funduszy unijnych na realizację projektów z zakresu innowacji, infrastruktury oraz ochrony środowiska.

Dokument dostępny jest na stronie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego.

– **Regionalny Program Operacyjny (RPO) Województwa Zachodniopomorskiego** to kluczowe narzędzie finansowe mające na celu wspieranie zrównoważonego rozwoju regionu poprzez efektywne wykorzystanie funduszy unijnych. Program ten jest realizacją Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego i stanowi istotny element polityki spójności Unii Europejskiej.

Główne obszary wsparcia RPO obejmują:

- **Innowacje i Badania:** Wspieranie działalności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw oraz inwestycji w infrastrukturę B+R, co ma na celu zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu.
- **Gospodarka:** Promowanie rozwoju przedsiębiorczości, w tym wspieranie inwestycji w sektorze MŚP, wdrażanie nowych technologii oraz rozwój regionalnych specjalizacji gospodarczych.
- **Infrastruktura:** Modernizacja i rozwój infrastruktury transportowej, energetycznej oraz społecznej, w tym inwestycje w drogi, kolej, energetykę odnawialną oraz obiekty użyteczności publicznej.
- **Spółeczeństwo:** Wzmacnianie kapitału społecznego poprzez inwestycje w edukację, aktywne włączenie społeczne, zdrowie oraz rozwój usług społecznych, co przyczynia się do poprawy jakości życia mieszkańców.

Dokumenty lokalne

Najważniejszym dokumentem strategicznym dla powiatu choszczeńskiego jest **Strategia Rozwoju Powiatu Choszczeńskiego na lata 2016-2030**, która wytycza kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu na kolejne lata. Jej głównym celem jest poprawa jakości życia mieszkańców, zwiększenie konkurencyjności

regionu oraz zrównoważony rozwój, uwzględniający zarówno aspekty gospodarcze, jak i społeczne oraz ekologiczne.

Dokument opracowany został na podstawie szerokich konsultacji z lokalnymi samorządami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi i mieszkańcami. Zawiera szczegółowe cele i priorytety, które mają na celu poprawę infrastruktury, wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, turystyki, edukacji oraz ochrony środowiska.

Kluczowe obszary strategii to:

- **Rozwój infrastruktury transportowej** – modernizacja dróg, rozwój sieci komunikacji publicznej oraz poprawa dostępności regionu.
- **Wsparcie dla lokalnej gospodarki** – poprzez tworzenie warunków sprzyjających przedsiębiorczości, zwłaszcza w obszarach innowacji, rolnictwa i odnawialnych źródeł energii.
- **Edukacja i rozwój społeczny** – poprawa jakości edukacji, wzmocnienie oferty kulturalnej i turystycznej oraz wzrost aktywności obywatelskiej.
- **Ochrona środowiska** – dążenie do zrównoważonego rozwoju, w tym wykorzystania odnawialnych źródeł energii i dbałości o lokalne zasoby naturalne.

Strategia kładzie duży nacisk na współpracę międzysektorową oraz zrównoważony rozwój, przy jednoczesnym uwzględnieniu wyzwań związanych z demografią i urbanizacją. Dokument ma na celu stworzenie warunków do długoterminowego rozwoju powiatu, poprawiając jakość życia jego mieszkańców i zwiększając atrakcyjność regionu dla inwestorów i turystów.

Głównym celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Choszczeńskim na lata 2026-2031 jest zdiagnozowanie problemów społecznych występujących na obszarze powiatu, a także wskazanie sposobów rozwiązania bądź ograniczenia ich wpływu na jakość życia mieszkańców.

II. Charakterystyka i diagnoza problemów społecznych powiatu choszczeńskiego

1. Położenie administracyjne i geograficzne

Powiat Choszczeński leży w południowej części województwa zachodniopomorskiego. Siedzibą powiatu jest miasto Choszczno. Graficznie ziemie powiatu choszczeńskiego położone są na Pojezierzu Choszczeńskim oraz częściowo na Pojezierzu Myśliborskim, Pojezierzu Ińskim oraz Równinie Drawskiej. Powiat graniczy z 5 powiatami: wałeckim, drawskim, myśliborskim, stargardzkim oraz strzelecko-drezdeneckim (województwo lubuskie).

Rysunek 1. Usytuowanie powiatu choszczeńskiego na mapie Polski

Źródło: Zasoby własne powiatu.

Pod względem administracyjnym Powiat tworzą gminy miejsko-wiejskie: Choszczno, Drawno, Pełczyce i Recz oraz gminy wiejskie: Bierzwnik i Krzęcin.

Rysunek 2. Mapa powiatu choszczeńskiego

Źródło: Opracowanie własne

Powierzchnia Powiatu Choszczeńskiego liczy 1327,71 km², z czego prawie 50% powierzchni stanowią użytki rolne, 39% lasy, 4% tereny zabudowane i 3% to wody. Gęstość zaludnienia – 37,1 osób na km².

Tabela 1. Powiat choszczeński- powierzchnia i ludność dane za 2024 rok

Gmina	Powierzchnia	Udział procentowy	Ludność	Udział procentowy
Choszczno	246,3 km ²	18,5 %	20038	40,7 %
Drawno	320,9 km ²	24,2 %	4563	9,3 %
Pełczyce	200,7 km ²	15,1 %	7128	14,5 %
Recz	180,4 km ²	13,6 %	4940	10,0 %
Bierzwnik	239,1 km ²	18 %	4306	8,7 %
Krzęcin	140,3 km ²	10,6 %	3230	6,6 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

Jeżeli chodzi o gęstość zaludnienia, w Gminie Choszczno jest ona najwyższa i plasuje się na poziomie 82 os./km². w Gminie Drawno jest ona najniższa i wynosi

zaledwie 15 os./km² . w Gminie Pełczyce - 36 os./km², w Gminie Recz - 28 os./km², w Gminie Krzęcin - 23 os./km², natomiast w Gminie Bierzwnik – 18 os./km².

Pod względem powierzchni największą część Powiatu, stanowi gmina Drawno, a jej obszar zajmuje 320,9 km². na drugim miejscu pod względem powierzchni znajduje się gmina Choszczno (246,3 km²), natomiast na trzecim – gmina Bierzwnik (239,1 km²). Gmina Pełczyce zajmuje z kolei obszar wielkości 200,7 km², a gmina Recz (180,4 km²). Najmniejszą gminą tworzącą powiat choszczeński jest gmina Krzęcin, której obszar wynosi 140,3 km².

Teren Powiatu Choszczeńskiego słynie z licznych i czystych jezior oraz rzek. Większość z nich to dobrze zagospodarowane łowiska. Zasoby przyrodnicze Powiatu Choszczeńskiego sprawiają, iż jest wyjątkowo atrakcyjny pod względem turystyki aktywnej, krajoznawczej, ekoturystyki i agroturystyki.

Oprócz rezerwatów i Drawieńskiego Parku Narodowego część zasobów naturalnych chroniona jest europejskim systemem ochrony przyrody „Obszar Natura 2000” związanym z ochroną siedlisk rzadkich zwierząt i ptaków. w powiecie żyją 73 gatunki ptaków, ssaków i ryb i innych zwierząt chronionych w Europie, w tym ponad 1 % krajowej populacji orła bielika oraz skrajnie zagrożone wyginięciem kraska i sokół wędrowny.

Aktywni znajdują w Powiecie Choszczeńskim warunki do sportu i rekreacji terenowej każdego rodzaju – pieszej, biegowej, rowerowej, wodnej i konnej. na miłośników golfa czeka najpiękniejsze w Europie 18-dołkowe pole golfowe „Modry Las”. Szczególną atrakcją są spływy kajakowe szlakiem im. Jana Pawła II „Śladami Papieża” pełną niespodzianek rzeką Drawą przez Drawieński Park Narodowy. Liczne akweny wodne sprzyjają kajakarstwu.

2. Infrastruktura, transport i komunikacja

Powiat Choszczeński, położony w województwie zachodniopomorskim, posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę transportową, która stanowi istotny element wspierający rozwój gospodarczy i społeczny regionu. Dostępność dróg, komunikacja publiczna oraz sieć kolejowa zapewniają sprawne połączenia z innymi powiatami oraz regionami województwa.

Powiat Choszczeński dysponuje zróżnicowaną siecią dróg, obejmującą zarówno drogi krajowe, wojewódzkie, jak i lokalne. Główne arterie drogowe, takie jak droga krajowa nr 10 (łącząca Szczecin z Bydgoszczą), oraz drogi wojewódzkie, jak nr 151 i 152, zapewniają efektywny transport towarów i osób. Dodatkowo, sieć dróg lokalnych umożliwia łatwy dostęp do mniejszych miejscowości i terenów wiejskich, co ułatwia komunikację wewnątrz powiatu. W ramach inwestycji infrastrukturalnych, modernizacja dróg powiatowych oraz poprawa jakości nawierzchni są regularnie realizowane, co poprawia komfort i bezpieczeństwo podróży.

Powiat Choszczeński jest dobrze skomunikowany z innymi częściami kraju za pośrednictwem kolei. Choszczno, jako największe miasto powiatu, posiada stację kolejową, która zapewnia połączenia z większymi ośrodkami miejskimi, takimi jak Szczecin, Gorzów Wielkopolski czy Poznań. Kolej jest szczególnie istotnym środkiem transportu dla osób podróżujących na dłuższe dystanse. Istnieje także możliwość transportu towarów drogą kolejową, co stanowi alternatywę dla transportu drogowego, zmniejszając tym samym natężenie ruchu na głównych trasach.

Transport publiczny w powiecie choszczeńskim obejmuje zarówno komunikację autobusową, jak i kolejową. Autobusy lokalne, obsługiwane przez kilka firm przewozowych, zapewniają połączenia między poszczególnymi miejscowościami powiatu oraz do większych ośrodków miejskich, takich jak Koszalin czy Gorzów Wielkopolski. Dla osób dojeżdżających do pracy lub szkoły, komunikacja publiczna stanowi istotną alternatywę dla transportu prywatnego.

Powiat Choszczeński charakteryzuje się także rozwiniętą infrastrukturą techniczną, w tym siecią wodociągową, kanalizacyjną i energetyczną, co sprzyja poprawie jakości życia mieszkańców i stwarza dogodne warunki do inwestycji. Ponadto, w ramach modernizacji infrastruktury, systemy zarządzania ruchem drogowym oraz oświetlenie uliczne w miastach i większych miejscowościach są systematycznie modernizowane.

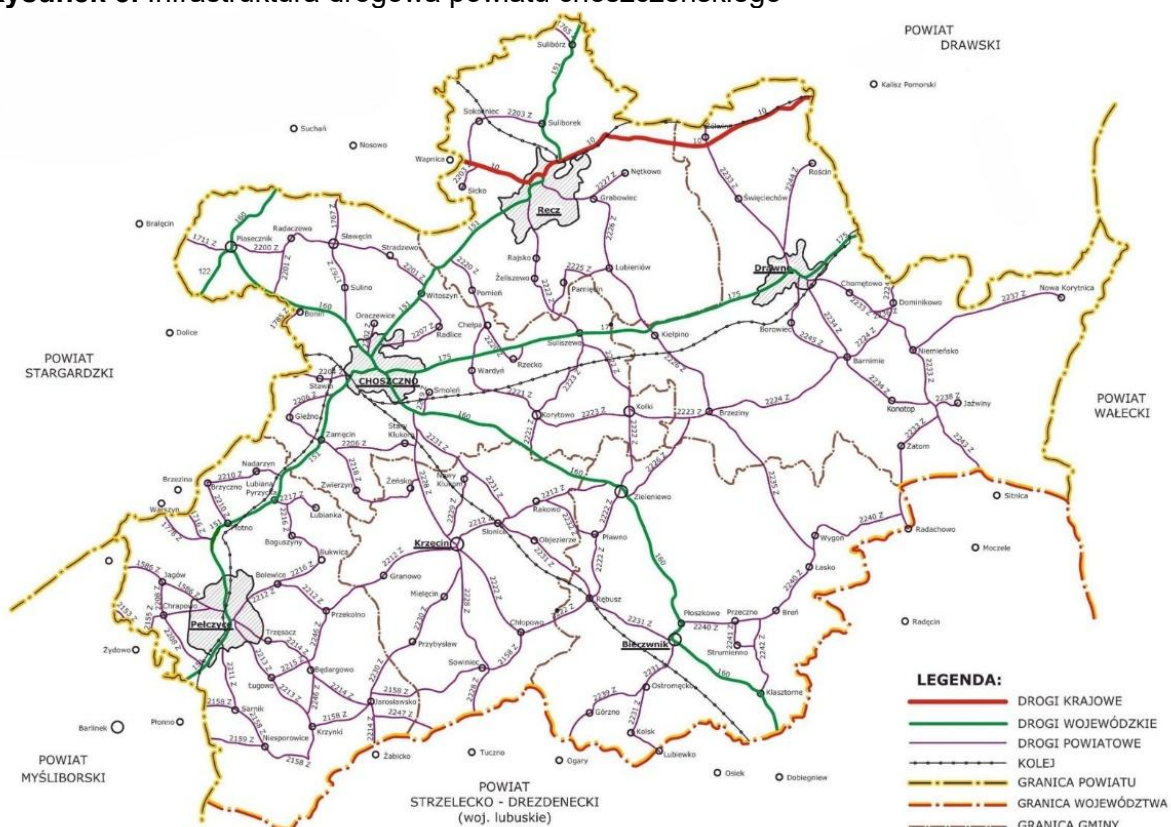
Powiat Choszczeński kładzie duży nacisk na rozwój infrastruktury transportowej. Planowane inwestycje obejmują modernizację dróg powiatowych, budowę nowych odcinków dróg oraz poprawę bezpieczeństwa na skrzyżowaniach i przejazdach kolejowych. Wzrost jakości infrastruktury drogowej oraz rozwój

transportu publicznego mają na celu poprawę dostępności regionu i wzrost jego atrakcyjności inwestycyjnej.

Infrastruktura transportowa powiatu choszczeńskiego jest dobrze rozwinięta, a jej dalszy rozwój stanowi kluczowy element w procesie poprawy jakości życia mieszkańców oraz wspierania lokalnej gospodarki. Dzięki odpowiedniej sieci dróg, połączeniom kolejowym i autobusowym, powiat posiada sprawną komunikację zarówno wewnętrzną, jak i zewnętrzną, co sprzyja zarówno codziennym podróżom, jak i rozwojowi turystyki czy działalności gospodarczej. Kontynuowanie inwestycji w infrastrukturę transportową, modernizacja istniejącej sieci oraz rozwój zrównoważonych form transportu będą miały istotne znaczenie dla dalszego rozwoju regionu.

Infrastruktura drogowa powiatu zobrazowana została na rysunku nr 2.

Rysunek 3. Infrastruktura drogowa powiatu choszczeńskiego

Źródło: <https://bippzd.powiatchoszczenski.pl/wykaz-drog-powiatowych.html> [dostęp 20.08.2025 r.]

3. Sytuacja demograficzna

Na dzień 31.12.2024 roku w powiecie choszczeńskim było 44205 mieszkańców, z czego 50,4% stanowiły kobiety, a 49,6% stanowili mężczyźni. Stan demograficzny i prognozy liczby ludności przedstawiają poniższe tabele:

Tabela 2. Liczba mieszkańców powiatu choszczeńskiego w latach 2022-2024.

Rok	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
2022	44818	22583	22235
2023	44422	22407	22015
2024	44205	22300	21905

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

Tabela 3. Prognozowana liczba mieszkańców powiatu choszczeńskiego w latach 2025-2030

Rok	Liczba ludności
2025	46743
2030	45102
2035	43224
2040	41150
2045	38951
2050	36709

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

W latach 2022–2024 w powiecie choszczeńskim obserwuje się stopniowy spadek liczby mieszkańców. w 2022 r. populacja liczyła 44 818 osób, natomiast w 2024 r. już 44 205, co oznacza zmniejszenie się liczby ludności o 613 osób (spadek o 1,4%). Tendencja ta dotyczy zarówno kobiet, jak i mężczyzn – liczba kobiet zmniejszyła się z 22 583 do 22 300 (spadek o 283 osoby, tj. 1,25%), a liczba mężczyzn z 22 235 do 21 905 (spadek o 330 osób, tj. 1,48%). Warto podkreślić, że kobiety w badanym okresie stanowiły nieznacznie większość populacji (ok. 50,4% ogółu mieszkańców).

Dane prognostyczne wskazują, że proces depopulacji będzie się pogłębiał w kolejnych latach. Według prognozy, w 2025 r. liczba mieszkańców wzrośnie do 46 743, jednak już w dalszej perspektywie nastąpi stały i wyraźny spadek populacji. do 2030 r. liczba ludności zmniejszy się do 45 102 osób, a do 2050 r. – do 36 709

mieszkańców. Oznacza to ubytek o blisko 10 tys. osób w ciągu 25 lat (spadek o ok. 21,5% w stosunku do roku 2025).

Prognozowane zmiany demograficzne potwierdzają utrzymujący się trend starzenia się i wyludniania powiatu choszczeńskiego. Depopulacja w dłuższej perspektywie będzie stanowić wyzwanie dla lokalnego rynku pracy, systemu edukacji, ochrony zdrowia oraz usług społecznych. Jednocześnie zmniejszająca się liczba mieszkańców może prowadzić do trudności w utrzymaniu infrastruktury oraz ograniczać potencjał rozwojowy regionu.

Tabela 4. Przyrost naturalny w Powiecie Choszczeńskim w latach 2021-2023

Rok	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2021	348	619	-271
2022	296	522	-226
2023	271	546	-275
2024	229	541	-312

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

Analiza danych demograficznych wskazuje na utrzymujący się ujemny przyrost naturalny w Powiecie Choszczeńskim w latach 2021–2024. w tym okresie liczba zgonów systematycznie przewyższa liczbę urodzeń, co skutkuje naturalnym spadkiem liczby mieszkańców. w 2021 roku odnotowano 348 urodzeń i 619 zgonów, co dało przyrost naturalny na poziomie -271 osób. w kolejnych latach obserwujemy spadek liczby urodzeń do 229 w 2024 roku, przy jednoczesnym utrzymaniu wysokiego poziomu zgonów (541 w 2024 r.), co prowadzi do prognozowanego przyrostu naturalnego rzędu -312.

Spadek liczby urodzeń może być efektem kilku czynników, w tym zmniejszającej się liczby kobiet w wieku rozrodczym, zmian w stylu życia, migracji młodych osób do większych ośrodków miejskich oraz uwarunkowań ekonomicznych i społecznych. Utrzymująca się wysoka liczba zgonów wskazuje natomiast na starzejącą się strukturę demograficzną powiatu, co może zwiększać zapotrzebowanie na usługi zdrowotne, opiekuńcze i socjalne.

Negatywny przyrost naturalny prowadzi do depopulacji oraz zmiany struktury wiekowej mieszkańców, co może wpływać na lokalny rynek pracy, funkcjonowanie szkół, dostępność usług publicznych oraz planowanie inwestycji infrastrukturalnych.

W perspektywie strategicznej istotne jest podjęcie działań mających na celu wsparcie rodzin z dziećmi, programów aktywizacji młodych mieszkańców oraz inicjatyw migracyjnych, które mogą przyczynić się do stabilizacji liczby mieszkańców i wyrównania struktury demograficznej powiatu.

Uwzględnienie trendów demograficznych w planowaniu strategicznym pozwoli na lepsze dopasowanie polityki społecznej, zdrowotnej i edukacyjnej do potrzeb mieszkańców oraz przeciwdziałanie skutkom starzenia się społeczeństwa i depopulacji.

Tabela 5. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminach powiatu choszczeńskiego w 2024 roku

Gmina	przyrost naturalny na 1000 ludności
Choszczno	- 7,49
Drawno	- 7,45
Pełczyce	- 7,15
Recz	- 7,29
Bierzwnik	- 6,50
Krzęcin	- 4,02

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

Najwyższy ujemny przyrost naturalny odnotowano w gminach Choszczno i Drawno, co wskazuje na szczególnie silny spadek liczby ludności w tych jednostkach. Najniższe wartości występują w gminach Krzęcin i Bierzwnik. Różnice te mogą wynikać z odmiennych struktur wiekowych mieszkańców, poziomu migracji młodych osób do większych ośrodków miejskich oraz lokalnych uwarunkowań społeczno-ekonomicznych.

Tabela 6. Migracje na pobyt stały w Powiecie choszczeńskim w ruchu wewnętrznym w latach 2021-2024

Rok	Zameldowania w ruchu wewnętrznym	Wymeldowania w ruchu wewnętrznym	Saldo migracji
2021	726	546	-199
2022	533	703	-175
2023	526	647	-121
2024	523	599	-76

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

Analiza danych dotyczących migracji wewnętrznych na pobyt stały w Powiecie Choszczeńskim w latach 2021–2024 pokazuje, że powiat doświadczał w całym analizowanym okresie ujemnego salda migracji. Oznacza to, że liczba osób wymeldowujących się z powiatu przewyższała liczbę osób zameldowanych z innych regionów kraju.

W 2021 roku odnotowano 726 zameldowań i 546 wymeldowań, co dało ujemne saldo migracji rzędu -199 osób. w 2022 roku liczba zameldowań spadła do 533, przy wzroście wymeldowań do 703, a saldo migracji wyniosło -175. W 2023 roku zameldowania wyniosły 526, wymeldowania 647, co dało saldo migracji -121. Prognozy na 2024 rok wskazują dalsze zmniejszenie się liczby zameldowań do 523 oraz wymeldowań do 599, a saldo migracji spada do -76.

Dane te wskazują na wyraźny trend zmniejszania się ujemnego salda migracji w kolejnych latach, co oznacza, że odpływ mieszkańców powoli maleje. Jednocześnie liczba osób przybywających na pobyt stały do powiatu utrzymuje się na niższym poziomie niż w 2021 roku, a liczba wymeldowań, mimo spadku, nadal przewyższa liczbę zameldowań. W rezultacie powiat doświadcza stałego, choć stopniowo zmniejszającego się, ujemnego bilansu migracyjnego, co wpływa na zmiany liczby ludności i strukturę demograficzną w regionie.

Tabela 7. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w powiecie choszczeńskim w latach 2021-2024 (w procentach)

wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024
wiek przedprodukcyjny	18,00	17,70	16,80	16,80
wiek produkcyjny	57,60	56,90	57,00	56,70
wiek poprodukcyjny	24,40	25,30	26,10	26,50

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

W latach 2021–2024 w powiecie choszczeńskim obserwuje się systematyczne zmiany w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się z 18,0% w 2021 r. do 16,8% w 2024 r., co wskazuje na malejącą liczbę dzieci i młodzieży w populacji. Tendencja ta może w dłuższej perspektywie pogłębiać problem niedoboru osób wchodzących na rynek pracy oraz zmniejszać potencjał demograficzny regionu.

Udział ludności w wieku produkcyjnym pozostawał na stosunkowo stabilnym poziomie, w granicach 56,7–57,6%. Niemniej, widoczny jest niewielki spadek tego odsetka, co w połączeniu ze wzrostem grupy poprodukcyjnej potwierdza proces starzenia się społeczeństwa.

Najbardziej dynamiczne zmiany dotyczą grupy poprodukcyjnej, której udział zwiększył się z 24,4% w 2021 r. do 26,5% w 2024 r. Wzrost o ponad 2 punkty procentowe w ciągu czterech lat wskazuje na rosnące obciążenie systemu opieki społecznej i zdrowotnej oraz większe potrzeby w zakresie usług adresowanych do seniorów.

Podsumowując, struktura demograficzna powiatu choszczeńskiego charakteryzuje się zmniejszaniem udziału ludności młodej, stabilizacją udziału osób w wieku produkcyjnym oraz wyraźnym wzrostem odsetka osób starszych. Zjawiska te są typowe dla trendów ogólnokrajowych, jednak w perspektywie lokalnej wymagają działań ukierunkowanych na wspieranie rodzin, aktywizację zawodową osób starszych oraz rozwój usług społecznych i zdrowotnych dostosowanych do potrzeb starzejącej się populacji.

4. Rynek pracy i sytuacja gospodarcza

Rynek pracy oraz stan lokalnej gospodarki odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu jakości życia mieszkańców i poziomu bezpieczeństwa socjalnego.

Stabilność gospodarcza oraz odpowiednia liczba miejsc pracy mają bezpośredni wpływ na ograniczenie zjawisk ubóstwa, bezrobocia, marginalizacji społecznej i wykluczenia społecznego. Zrozumienie struktury lokalnego rynku pracy – w tym dostępności zatrudnienia w różnych sektorach, poziomu wynagrodzeń, popytu na określone kwalifikacje oraz dynamiki rozwoju przedsiębiorczości – pozwala na skuteczne planowanie działań wspierających mieszkańców oraz dostosowanie polityki społecznej do rzeczywistych potrzeb społeczności.

Analiza lokalnej sytuacji gospodarczej umożliwia identyfikację grup społecznych najbardziej narażonych na wykluczenie i bezrobocie, takich jak osoby młode wchodzące na rynek pracy, osoby długotrwale bezrobotne, osoby niepełnosprawne, rodziny wielodzietne czy mieszkańcy obszarów o niskiej aktywności gospodarczej. Pozwala to na ukierunkowanie wsparcia w formie szkoleń zawodowych, programów aktywizacji zawodowej, staży, praktyk oraz doradztwa zawodowego. Włączenie danych dotyczących rynku pracy w strategię społeczno-gospodarczą umożliwia również planowanie działań wspierających rozwój lokalnej przedsiębiorczości, innowacyjności i inwestycji, co z kolei tworzy nowe miejsca pracy i zwiększa stabilność ekonomiczną regionu.

Sytuacja gospodarcza powiatu czy gminy, mierzona wskaźnikami takimi jak stopa bezrobocia, struktura zatrudnienia w sektorach gospodarki, poziom inwestycji, dynamika rozwoju lokalnych przedsiębiorstw czy dostęp do funduszy zewnętrznych, stanowi fundament diagnozy społecznej. Pozwala ona z jednej strony określić obszary wymagające wsparcia społecznego, a z drugiej – wskazać kierunki rozwoju gospodarki lokalnej sprzyjające integracji społecznej i ekonomicznej mieszkańców.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych w oparciu o rynek pracy i sytuację gospodarczą powinna uwzględniać zarówno działania profilaktyczne, jak i interwencyjne. do działań takich należą m.in.:

- programy aktywizacji zawodowej i społecznej dla osób bezrobotnych, w tym połączone z podnoszeniem kwalifikacji i doradztwem zawodowym;
- wspieranie lokalnej przedsiębiorczości, w tym mikro- i małych firm, poprzez dotacje, pożyczki lub programy mentoringowe;

- tworzenie partnerstw lokalnych między samorządem, organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorstwami w celu wspólnej realizacji projektów społeczno-gospodarczych;
- rozwój instrumentów wspierających osoby szczególnie zagrożone wykluczeniem, w tym programów zatrudnienia wspomaganego, subsydiowanego czy szkoleń dopasowanych do potrzeb lokalnego rynku pracy;
- monitorowanie zmian w sytuacji gospodarczej i trendów na rynku pracy w celu bieżącego dostosowania polityki społecznej i programów aktywizacyjnych.

Uwzględnienie aspektów rynku pracy i gospodarki w strategii rozwiązywania problemów społecznych pozwala na tworzenie spójnych, kompleksowych działań, które łączą wsparcie socjalne z rozwojem ekonomicznym, sprzyjając poprawie jakości życia mieszkańców, zmniejszeniu ryzyka wykluczenia społecznego oraz wzmocnieniu spójności lokalnej społeczności.

Tabela 8. Stan bezrobocia w powiecie choszczeńskim w latach 2021–2024 przedstawia liczbę osób bezrobotnych oraz wysokość stopy bezrobocia w powiecie, w porównaniu do województwa i kraju. Dane obejmują również osoby zamieszkałe na wsi, co pozwala ocenić sytuację w kontekście zróżnicowania przestrzennego. Dane te pozwalają ocenić sytuację na lokalnym rynku pracy, zidentyfikować dysproporcje w stosunku do regionu i kraju oraz określić obszary wymagające działań wspierających aktywizację zawodową mieszkańców powiatu.

Tabela 8. Stan bezrobocia w powiecie choszczeńskim w latach 2021-2024

Lata		2021	2022	2023	2024
Bezrobotni, w tym		2190	1947	1966	1946
Zamieszkali na wsi		1399	1263	1269	1236
Wysokość stopy bezrobocia	powiat	18,1%	15,4%	16,0%	15,9%
	województwo	7,3%	6,7%	6,7%	6,8%
	kraj	5,4%	5,2%	5,1%	5,1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji o rynku pracy PUP w Choszczynie za lata 2021 – 2024

W latach 2021–2024 liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne w powiecie wykazywała niewielkie wahania, kształtując się w przedziale 1 946–2 190 osób.

W latach 2021–2024 liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w powiecie wykazywała niewielkie wahania w 2021 roku zarejestrowanych było 2 190 osób. w 2022 roku liczba bezrobotnych spadła do 1 947 osób, co wskazuje na krótkoterminową poprawę sytuacji na rynku pracy. W 2023 roku odnotowano niewielki wzrost do 1 966 osób, a w 2024 roku liczba bezrobotnych zmniejszyła się do 1 946 osób, utrzymując się na poziomie podobnym do roku poprzedniego. Analiza tych danych sugeruje, że lokalny rynek pracy charakteryzuje się względną stabilnością liczby bezrobotnych, mimo niewielkich fluktuacji w poszczególnych latach.

Znaczną część osób bezrobotnych w powiecie stanowią mieszkańcy wsi. W 2021 roku było to 1 399 osób, co stanowiło około 64% ogółu zarejestrowanych. W 2022 roku liczba ta spadła do 1 263 osób (ok. 65%), a w kolejnych latach utrzymywała się na poziomie 1 269 (2023) i 1 236 (2024), co oznacza stabilny, wysoki udział mieszkańców wsi wśród osób bezrobotnych. Utrzymująca się wysoka liczba bezrobotnych zamieszkałych na obszarach wiejskich podkreśla znaczenie programów aktywizacyjnych skierowanych do tej grupy, w tym szkoleń zawodowych, wsparcia mobilności zawodowej i lokalnej przedsiębiorczości.

Stopa bezrobocia w powiecie pozostawała istotnie wyższa niż średnia wojewódzka i krajowa. W 2021 roku wynosiła 18,1%, podczas gdy w województwie – 7,3%, a w kraju – 5,4%. W kolejnych latach odnotowano spadek stopy bezrobocia do 15,4% w 2022 roku, następnie wzrost do 16,0% w 2023 roku i niewielki spadek do 15,9% w 2024 roku. Różnice te wskazują na utrzymujące się długotrwałe problemy lokalnego rynku pracy w powiecie choszczeńskim, które wymagają działań ukierunkowanych na tworzenie miejsc pracy i aktywizację zawodową mieszkańców.

Dysproporcje między powiatem, województwem a krajem są znaczące i utrzymują się przez cały analizowany okres. Powiat choszczeński cechuje się stopą bezrobocia dwukrotnie wyższą niż województwo i trzykrotnie wyższą niż średnia krajowa.

Znaczący udział mieszkańców wsi wśród bezrobotnych (ponad 60% ogółu) podkreśla potrzebę działań regionalnych, wspierających mobilność i dostęp do zatrudnienia na obszarach wiejskich.

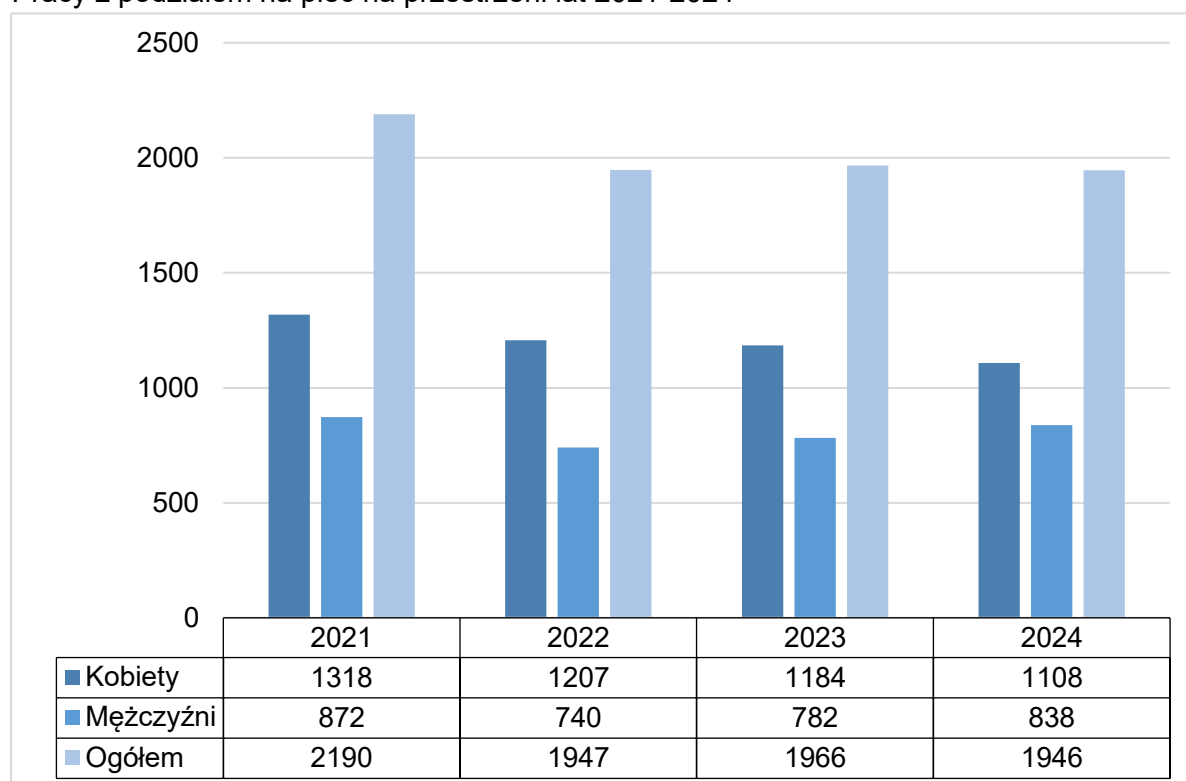
Stabilność liczby bezrobotnych w ostatnich latach sugeruje, że krótkoterminowe działania mogą nie wystarczyć, a konieczne są programy długofalowe, np. szkolenia, programy dla młodych osób wchodzących na rynek pracy, wsparcie osób długotrwale bezrobotnych, inicjatywy wspierające rozwój lokalnej przedsiębiorczości.

Analiza danych wskazuje również na konieczność monitorowania lokalnego rynku pracy w celu identyfikacji grup szczególnie narażonych na bezrobocie i ukierunkowania działań pomocowych.

Wykres nr 1 „Mieszkańcy powiatu choszczeńskiego zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2021–2023” prezentuje zmiany liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w ujęciu rocznym, z rozróżnieniem na kobiety i mężczyzn. Pokazuje on:

- skalę bezrobocia w powiecie choszczeńskim w latach 2021–2023,
- strukturę bezrobocia według płci – pozwalającą określić, czy w danym okresie większą grupę osób bezrobotnych stanowiły kobiety czy mężczyźni,
- tendencje w czasie – czy liczba osób zarejestrowanych malała, rosła, czy utrzymywała się na podobnym poziomie.

Dzięki temu wykres umożliwia analizę nie tylko ogólnego poziomu bezrobocia, ale także różnic w sytuacji zawodowej kobiet i mężczyzn w powiecie choszczeńskim w badanym okresie.

Wykres 1. Mieszkańcy powiatu choszczeńskiego zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2021-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji o rynku pracy PUP w Choszczynie za lata 2021 – 2024

Powyższy wykres nr 1 przedstawia liczbę osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Choszczynie, z podziałem na kobiety i mężczyzn, w latach 2021–2024.

W całym analizowanym okresie liczba kobiet zarejestrowanych jako bezrobotne była wyraźnie wyższa niż liczba mężczyzn. W 2021 roku kobiety stanowiły 60% wszystkich bezrobotnych (1 318 kobiet na 2 190 osób), a mężczyźni 40% (872 osoby).

W latach 2021–2022 zarówno liczba kobiet, jak i mężczyzn uległa spadkowi – kobiety: 1 318 → 1 207, mężczyźni: 872 → 740, co odpowiada ogólnemu zmniejszeniu liczby zarejestrowanych bezrobotnych z 2 190 do 1 947 osób. W 2023 roku liczba kobiet nadal spadała do 1 184, podczas gdy liczba mężczyzn wzrosła do 782, co spowodowało niewielkie zwiększenie udziału mężczyzn w ogólnej liczbie bezrobotnych. W 2024 roku liczba kobiet spadła do 1 108, a mężczyzn wzrosła do 838, utrzymując tendencję do stopniowego zmniejszania przewagi kobiet wśród bezrobotnych, przy stałej liczbie ogółem (1 946 osób).

W powiecie choszczeńskim w latach 2021–2024 kobiety systematycznie stanowiły większość zarejestrowanych bezrobotnych, jednak różnica między płciami stopniowo się zmniejsza.

Dane wskazują na potrzebę działań aktywizacyjnych zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn, z uwzględnieniem specyfiki lokalnego rynku pracy, możliwości szkoleniowych oraz barier zawodowych charakterystycznych dla poszczególnych grup.

Tabela 9. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców powiatu choszczeńskiego w podziale na wiek zarejestrowanych w PUP mieszkańców Powiatu w latach 2021-2024

Kategoria wiekowa	2021	2022	2023	2024
do 25 roku życia	248	228	256	244
do 30 roku życia	539	455	518	445
powyżej 50 roku życia	554	525	505	503

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji o rynku pracy PUP w Choszczynie za lata 2021 – 2024

Rozpatrując z kolei kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową można zauważyć następujące tendencje:

1. Młodzi bezrobotni (do 25 roku życia)

- W tej grupie liczba osób zarejestrowanych utrzymuje się na relatywnie stabilnym poziomie, wahała się między 228 a 256 osób.
- Najwyższy poziom odnotowano w 2023 roku (256 osób), co może wskazywać na okresowe trudności młodych mieszkańców powiatu w wejściu na rynek pracy.

2. Bezrobotni do 30 roku życia

- Liczba zarejestrowanych osób w tej kategorii spadła z 539 w 2021 roku do 445 w 2024 roku, co świadczy o częściowej poprawie sytuacji na lokalnym rynku pracy dla młodych dorosłych, choć nadal jest to istotna grupa wymagająca wsparcia w zakresie aktywizacji zawodowej.

3. Osoby powyżej 50 roku życia

- W tej grupie wiekowej liczba bezrobotnych systematycznie malała – z 554 w 2021 roku do 503 w 2024 roku.
- Utrzymująca się obecność tej grupy w rejestrach PUP wskazuje na konieczność programów wspierających aktywizację zawodową osób dojrzałych, np. poprzez szkolenia, doradztwo zawodowe czy programy międzypokoleniowe.

Najliczniejszą grupą bezrobotnych pozostają osoby do 30 roku życia oraz osoby powyżej 50 roku życia, co wskazuje na konieczność ukierunkowanych działań dla młodych i dojrzałych mieszkańców powiatu.

Dane podkreślają potrzebę realizacji programów wspierających wejście na rynek pracy młodych osób oraz przedłużanie aktywności zawodowej wśród osób starszych, aby ograniczyć negatywne skutki bezrobocia w tych grupach wiekowych.

Tabela 10. Wykształcenie osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Choszczynie w latach 2021–2024 dostarcza szczegółowych informacji na temat struktury wykształcenia osób pozostających bez zatrudnienia w powiecie choszczeńskim.

Tabela 10. Wykształcenie osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Choszczynie w latach 2021-2024

Wykształcenie	2021		2022		2023		2024	
	I. osób	%	I. osób	%	I. osób	%	I. osób	%
wyższe	122	5,6	115	5,9	118	6,0	119	6,1
policealne i średnie zawodowe	386	17,6	339	17,4	322	16,4	332	17,1
średnie ogólne	296	13,5	246	12,6	303	15,4	260	13,4
zasadnicze zawodowe	600	27,4	544	28,0	523	26,6	515	26,5
gimnazjalne/podstawowe i poniżej	786	35,9	703	36,1	700	35,6	720	36,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji o rynku pracy PUP w Choszczynie za lata 2021 – 2024

Dane wskazują, że największą grupę bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niższym. W latach 2021–2024 ich liczba kształtowała się na poziomie od 700 do 786 osób, co stanowiło od 35,6%

do 36,9% ogółu zarejestrowanych. Jest to kategoria dominująca, co potwierdza, że niski poziom wykształcenia w istotnym stopniu ogranicza możliwości podjęcia zatrudnienia.

Drugą co do wielkości grupę stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, które w analizowanym okresie utrzymywały się na stabilnym poziomie – od 515 do 600 osób, co odpowiadało 26,5–27,4% wszystkich bezrobotnych. Wskazuje to, że mimo posiadania kwalifikacji zawodowych, absolwenci i pracownicy z tej grupy napotykały istotne bariery w znalezieniu pracy, co może być związane z niedostosowaniem kwalifikacji do potrzeb lokalnego rynku pracy.

Osoby z wykształceniem średnim ogólnym oraz policealnym i średnim zawodowym stanowiły łącznie ok. 30% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Wahania liczebności w tych grupach wskazują na brak stabilności ich sytuacji zawodowej – w szczególności widoczny jest spadek udziału osób ze średnim ogólnym z 15,4% w 2023 roku do 13,4% w roku 2024, co może sugerować większe trudności tej grupy w wejściu na rynek pracy bez dodatkowych kwalifikacji.

Najmniej liczną grupą pozostają osoby z wykształceniem wyższym – od 115 do 122 osób, co stanowiło zaledwie 5,6–6,1% wszystkich bezrobotnych. Wskazuje to, że wyższe wykształcenie jest czynnikiem sprzyjającym stabilności zatrudnienia, choć wciąż pewna część osób z tej kategorii doświadcza problemów na rynku pracy.

Podsumowując, analiza struktury wykształcenia osób bezrobotnych w powiecie choszczeńskim potwierdza, że najtrudniejsza sytuacja dotyczy osób z najniższym poziomem wykształcenia oraz z zasadniczym zawodowym. Jednocześnie niski udział osób z wykształceniem wyższym wśród bezrobotnych wskazuje, że inwestycja w edukację i podnoszenie kwalifikacji znacząco zwiększa szanse na zatrudnienie. Wyniki te jednoznacznie sugerują konieczność ukierunkowania działań aktywizacyjnych i szkoleniowych na osoby z niskim poziomem wykształcenia, aby zmniejszyć ryzyko ich długotrwałego pozostawania bez pracy.

Tabela 11. Udział mieszkańców Powiatu będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w ogólnej liczbie zarejestrowanych na przestrzeni lat 2021-2024

Wyszczególnienie	2021		2022		2023		2024	
	I. osób	%	I. osób	%	I. osób	%	I. osób	%
liczba osób bezrobotnych	2190	100	1947	100	1966	100	1946	100
podział osób bezrobotnych ze względu na powód szczególnej sytuacji:								
długotrwale bezrobotni	1418	64,7	1234	63,4	1164	59,2	1133	58,2
z prawem do zasiłku	226	10,3	230	11,8	256	13,0	276	13,7
osoby w okresie do 12 mies. od dnia ukończenia nauki	45	2,1	65	3,3	66	3,4	56	2,9
bez kwalifikacji zawodowych	961	43,9	853	43,8	922	46,9	894	45,9
bez doświadczenia zawodowego	598	27,3	522	26,8	546	27,8	507	26,1
kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	557	25,4	498	25,6	494	25,1	445	22,9
posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 r. ż	448	21,0	413	21,2	383	19,5	362	18,6
korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej	59	2,7	20	1	5	0,3	1	0,1
niepełnosprawni	61	2,8	75	3,9	87	4,4	90	4,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji o rynku pracy PUP w Choszczynie za lata 2021 – 2024

Tabela nr 11 prezentuje dane dotyczące struktury osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w powiecie choszczeńskim, ze szczególnym uwzględnieniem kategorii osób znajdujących się w sytuacji wymagającej dodatkowego wsparcia na rynku pracy. Analiza obejmuje lata 2021–

2024 i wskazuje zarówno na zmiany ilościowe, jak i jakościowe w zakresie bezrobocia.

W latach 2021–2024 liczba zarejestrowanych bezrobotnych utrzymywała się na względnie stabilnym poziomie – od 2 190 osób w 2021 roku do 1 946 w roku 2024.

Po przejściowym spadku w 2022 roku (1 947 osób) odnotowano nieznaczny wzrost w roku 2023 (1 966 osób), a następnie ponowne obniżenie liczby bezrobotnych. Dane te wskazują na pewną stabilizację rynku pracy, jednak poziom rejestracji pozostaje istotnym wyzwaniem dla lokalnej polityki zatrudnienia.

Najliczniejszą kategorię w strukturze bezrobotnych stanowią osoby długotrwale bezrobotne, których udział w badanym okresie wynosił od 64,7% w 2021 roku do 58,2% w 2024 roku. Choć obserwuje się stopniowy spadek tego wskaźnika, nadal ponad połowa wszystkich zarejestrowanych pozostaje bez pracy przez okres powyżej 12 miesięcy. Wskazuje to na konieczność kontynuacji oraz intensyfikacji programów aktywizacyjnych, zwłaszcza ukierunkowanych na reintegrację społeczną i zawodową tej grupy.

Udział osób bezrobotnych z prawem do zasiłku wykazuje tendencję wzrostową – od 10,3% w 2021 roku do 13,7% w 2024 roku. Zjawisko to można interpretować jako konsekwencję wydłużającego się okresu pozostawania bez zatrudnienia w części populacji, co skutkuje nabywaniem prawa do świadczeń. Może ono również sygnalizować zwiększoną stabilność zatrudnienia przed okresem rejestracji, która uprawnia do otrzymywania świadczenia.

Grupa osób do 12 miesięcy od ukończenia nauki charakteryzuje się relatywnie niskim udziałem w ogólnej populacji bezrobotnych – od 2,1% w 2021 roku do 2,9% w 2024 roku. Choć liczebność tej grupy nie jest duża, jej sytuacja wymaga szczególnej uwagi, ponieważ brak doświadczenia zawodowego i ograniczone kompetencje praktyczne mogą utrudniać im płynne wejście na rynek pracy.

Bardzo istotnym problemem lokalnego rynku pracy pozostaje brak odpowiednich kwalifikacji i doświadczenia zawodowego. Odsetek osób bez kwalifikacji wahał się od 43,9% w 2021 roku do 45,9% w roku 2024, co oznacza, że niemal połowa bezrobotnych nie posiada formalnych kompetencji zawodowych. Podobnie istotna pozostaje grupa osób bez doświadczenia zawodowego – ich udział kształtował

się na poziomie ok. 26–28%. Oba zjawiska wyraźnie wskazują na konieczność dalszego rozwijania programów szkoleniowych, praktyk zawodowych oraz kursów podnoszących kwalifikacje, które zwiększają szanse na zatrudnienie.

Znaczącą grupę wśród bezrobotnych stanowią kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka – w 2021 roku było to 25,4% wszystkich bezrobotnych, a w 2024 roku odsetek ten spadł do 22,9%. Analogicznie, osoby wychowujące co najmniej jedno dziecko do 6. roku życia stanowiły w 2021 roku 21% zarejestrowanych, a w 2024 roku – 18,6%. Dane te wskazują na malejącą skalę problemu, jednak jednocześnie podkreślają potrzebę rozwijania działań sprzyjających godzeniu życia rodzinnego z zawodowym, takich jak dostęp do instytucji opieki nad dziećmi, elastyczne formy zatrudnienia czy programy aktywizacyjne skierowane do kobiet.

W latach 2021–2024 obserwuje się systematyczny spadek udziału osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej – z 2,7% do zaledwie 0,1%. Zjawisko to może oznaczać poprawę sytuacji życiowej tej grupy, ale może również wskazywać na ograniczony dostęp do systemu wsparcia bądź zmiany legislacyjne wpływające na kryteria przyznawania świadczeń.

Udział osób z niepełnosprawnościami w strukturze bezrobotnych wzrósł z 2,8% w 2021 roku do 4,6% w 2024 roku. Wskazuje to na rosnące wyzwania w zakresie integracji zawodowej tej grupy oraz potrzebę wprowadzania rozwiązań wspierających ich zatrudnienie, m.in. poprzez instrumenty subsydiowanego zatrudnienia, dostosowanie miejsc pracy czy rozwój sektora ekonomii społecznej.

Najpoważniejszym problemem pozostaje wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych oraz osób bez kwalifikacji zawodowych, co znacząco ogranicza ich konkurencyjność na rynku pracy.

Struktura demograficzna bezrobotnych wskazuje, że szczególnej pomocy wymagają kobiety oraz osoby wychowujące dzieci, dla których główną barierą pozostaje godzenie obowiązków rodzinnych z zawodowymi.

Wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami w rejestrach PUP wymaga wdrożenia kompleksowych działań wspierających inkluzję zawodową tej grupy, w tym współpracy z pracodawcami oraz zwiększania dostępności miejsc pracy.

Z kolei malejący udział osób korzystających z pomocy społecznej oraz stabilna, choć wciąż wysoka liczba bezrobotnych, sugerują, że problem bezrobocia w powiecie coraz częściej nie dotyczy jedynie kwestii bytowych, ale także ograniczeń kompetencyjnych i strukturalnych rynku pracy.

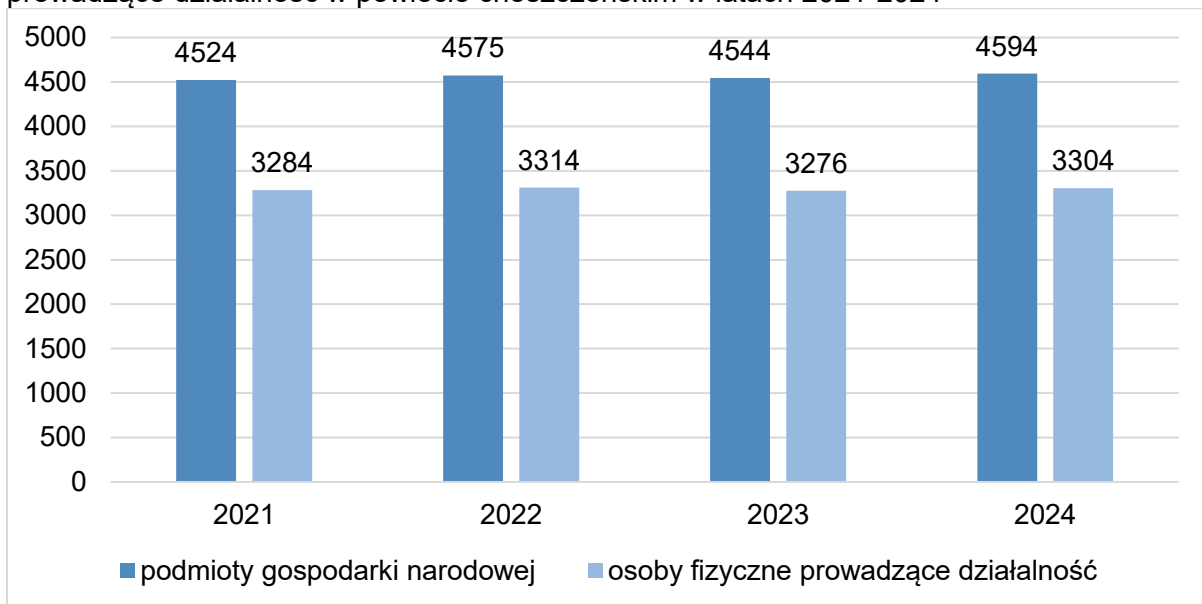
Dane wskazują na konieczność dalszej współpracy instytucji rynku pracy, pomocy społecznej oraz organizacji pozarządowych, celem wdrażania zintegrowanych programów aktywizacyjnych odpowiadających na potrzeby różnych grup bezrobotnych.

Wykres nr 2 prezentuje zmiany w liczbie podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie powiatu w badanym okresie. Przedstawia on dwie grupy:

- wszystkie podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w REGON, obejmujące m.in. spółki prawa handlowego, spółdzielnie, stowarzyszenia czy fundacje,
- osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, czyli indywidualnych przedsiębiorców.

Dzięki zestawieniu tych danych można ocenić skalę aktywności gospodarczej w regionie oraz strukturę przedsiębiorczości, wskazującą jak dużą część wszystkich podmiotów stanowią przedsiębiorcy indywidualni. Wykres umożliwia również obserwację zmian w czasie – czy liczba podmiotów rośnie, spada, czy pozostaje stabilna.

Wykres 2. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w powiecie choszczeńskim w latach 2021-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych GUS.

W analizowanym okresie od 2021 do 2024 roku liczba podmiotów gospodarki narodowej w powiecie choszczeńskim wykazuje stosunkowo stabilny, lekko rosnący trend. W roku 2021 zarejestrowano 4 524 podmioty, a do roku 2024 liczba ta wzrosła do 4 594, co oznacza wzrost o 70 podmiotów w ciągu czterech lat. W poszczególnych latach obserwujemy niewielkie wahania: w 2022 roku nastąpił wzrost do 4 575 podmiotów, w 2023 roku spadek do 4 544, a w 2024 roku ponowny wzrost do wartości wyższej niż w roku początkowym (4 594). Trend ten wskazuje na względną stabilność lokalnej przedsiębiorczości przy niewielkiej dynamice zmian w liczbie rejestrowanych podmiotów.

Jeżeli chodzi o osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, liczba ta również utrzymuje się na względnie stabilnym poziomie. W 2021 roku zarejestrowano 3 284 osoby fizyczne, a w 2024 roku ich liczba wzrosła do 3 304, co stanowi niewielki wzrost o 20 osób w czterech latach. Wahania w poszczególnych latach są minimalne: 2022 rok – 3 314, 2023 rok – 3 276, 2024 rok – 3 304. Dane te wskazują, że liczba osób fizycznych prowadzących działalność w powiecie nie podlega znaczącym fluktuacjom, co może świadczyć o stabilności rynku pracy i umiarkowanej aktywności gospodarczej mieszkańców.

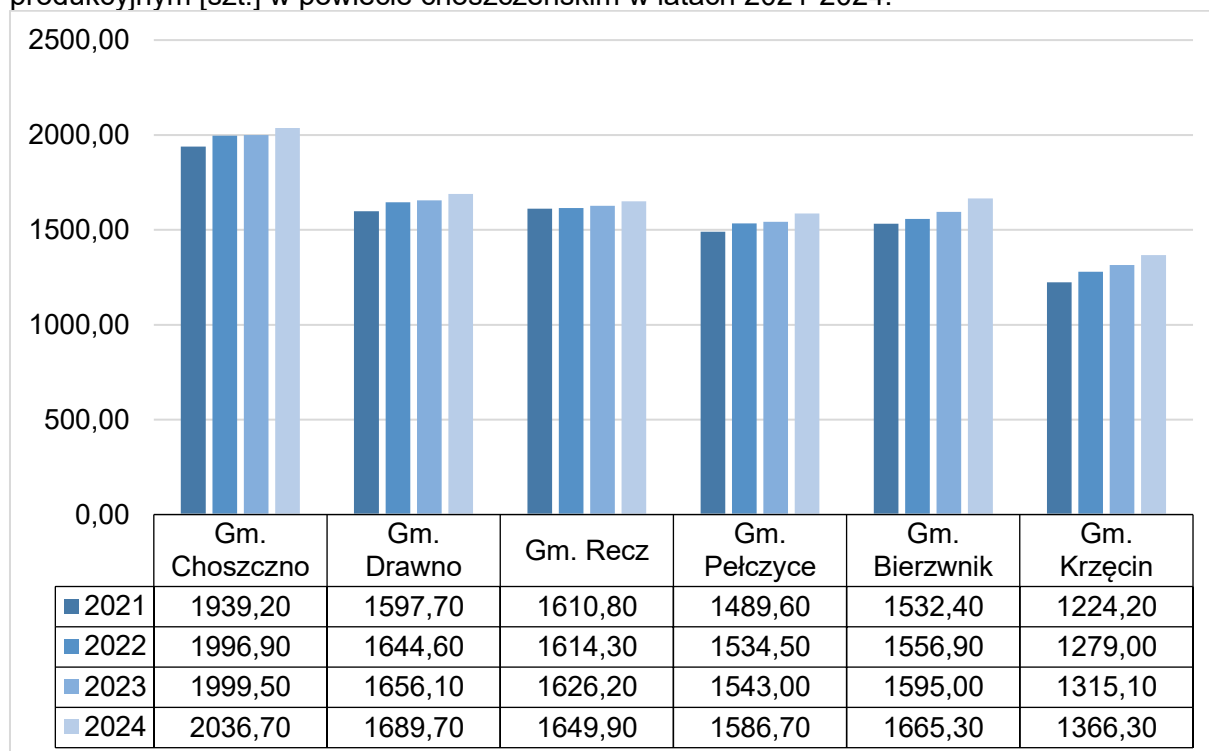
Porównując obie grupy podmiotów, zauważalna jest większa dynamika wzrostu liczby podmiotów gospodarki narodowej w porównaniu do osób fizycznych

prowadzących działalność gospodarczą. Jednocześnie liczby te utrzymują się w podobnym stosunku, co może sugerować, że lokalny rynek gospodarczy charakteryzuje się równowagą pomiędzy podmiotami formalnie zorganizowanymi a indywidualnymi przedsiębiorcami.

Podsumowując, dane za lata 2021–2024 wskazują na stabilną sytuację gospodarczą powiatu choszczeńskiego, bez znaczących wahań liczby podmiotów gospodarczych i osób fizycznych prowadzących działalność. Taki obraz rynku może stanowić solidną podstawę do planowania działań wspierających rozwój lokalnej przedsiębiorczości i aktywizację społeczną w ramach strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Poniższy wykres nr 3 pokazuje, ile podmiotów gospodarczych przypadało średnio na określoną liczbę osób w wieku produkcyjnym w powiecie choszczeńskim w kolejnych latach 2021–2024, a więc pozwala ocenić gęstość przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej w danym obszarze. Pokazuje on natężenie aktywności gospodarczej w odniesieniu do potencjalnie aktywnej zawodowo części społeczeństwa w poszczególnych gminach.

Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym [szt.] w powiecie choszczeńskim w latach 2021-2024.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych GUS

Analiza danych dla poszczególnych gmin powiatu choszczeńskiego wskazuje na ogólny trend wzrostowy liczby podmiotów gospodarki narodowej przypadających na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym.

W gminie Choszczno liczba podmiotów w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców rosła z 1 939,2 w 2021 roku do 2 036,7 w 2024 roku, co stanowi wzrost o około 5% w analizowanym okresie. W gminie Drawno wzrost był nieco mniejszy, od 1 597,7 w 2021 roku do 1 689,7 w 2024 roku. Podobną tendencję obserwujemy w gminach Recz, Pełczyce i Bierzwnik, gdzie wskaźnik systematycznie rośnie, osiągając w 2024 roku odpowiednio: 1 649,9; 1 586,7; 1 665,3.

Najniższy poziom wskaźnika w całym powiecie utrzymuje się w gminie Krzęcin, jednak również tutaj odnotowano wyraźny wzrost – z 1 224,2 w 2021 roku do 1 366,3 w 2024 roku, co wskazuje na poprawę aktywności gospodarczej w przeliczeniu na liczbę mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Ogólny trend wzrostowy w każdej z gmin sugeruje rosnącą przedsiębiorczość oraz stopniowe umacnianie się lokalnego rynku gospodarczego. Najwyższe wartości wskaźnika w gminie Choszczno mogą wynikać z koncentracji podmiotów gospodarczych w największym ośrodku powiatu, natomiast gminy o niższym wskaźniku, jak Krzęcin, wskazują na potencjał do dalszej aktywizacji lokalnej przedsiębiorczości.

Podsumowując, dane te potwierdzają stabilny rozwój gospodarczy powiatu, z wyraźnym wzrostem liczby podmiotów gospodarki narodowej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym, co stanowi istotny element wspierający planowanie działań rozwojowych i aktywizacyjnych w strategii rozwiązywania problemów społecznych.

5. Sytuacja mieszkaniowa i ogólny poziom życia

Sytuacja mieszkaniowa oraz ogólny poziom życia mieszkańców są kluczowymi wskaźnikami stanu społecznego i ekonomicznego regionu. Stabilność mieszkaniowa wpływa nie tylko na poczucie bezpieczeństwa i komfort życia, ale także na możliwość pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, edukacyjnym i zawodowym. Brak odpowiednich warunków mieszkaniowych może prowadzić do marginalizacji społecznej, wykluczenia, pogorszenia stanu zdrowia

oraz ograniczenia perspektyw edukacyjnych i zawodowych, zwłaszcza w przypadku rodzin wielodzietnych, osób starszych czy rodzin opuszczających system pieczy zastępczej.

Analiza lokalnej sytuacji mieszkaniowej pozwala na identyfikację obszarów wymagających szczególnego wsparcia, w tym niedoboru mieszkań socjalnych i komunalnych, złego stanu technicznego istniejących budynków, problemów z dostępnością mieszkań dla osób o niskich dochodach, zagrożenia bezdomnością lub mieszkaniem tymczasowym o ograniczonym standardzie.

Poziom życia mieszkańców jest z kolei determinowany nie tylko warunkami mieszkaniowymi, ale także dostępem do usług publicznych, bezpieczeństwem, opieką zdrowotną, edukacją, transportem oraz możliwością uczestnictwa w kulturze i rekreacji. Wysoki poziom życia sprzyja integracji społecznej, ogranicza zjawisko ubóstwa i poprawia szanse rozwojowe poszczególnych grup społecznych.

Uwzględnienie sytuacji mieszkaniowej i poziomu życia w strategii rozwiązywania problemów społecznych pozwala na opracowanie kompleksowych działań wspierających mieszkańców, w tym:

- rozwój mieszkań chronionych, komunalnych i wspierających osoby w trudnej sytuacji życiowej;
- programy modernizacji i remontów istniejącego zasobu mieszkaniowego;
- działania wspierające dostępność mieszkań dla osób o niskich dochodach, w tym programy dopłat, preferencyjnych kredytów lub mieszkań wspomaganych;
- tworzenie warunków sprzyjających godnemu życiu seniorów, osób niepełnosprawnych i rodzin z dziećmi;
- inicjatywy poprawiające infrastrukturę społeczną, transportową i edukacyjną, mające wpływ na komfort życia i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców.

Integracja działań dotyczących sytuacji mieszkaniowej z polityką społeczną oraz uwzględnienie poziomu życia mieszkańców pozwala na zwiększenie spójności społecznej, zmniejszenie wykluczenia oraz poprawę jakości życia wszystkich grup społecznych w regionie. Strategia oparta na diagnozie warunków mieszkaniowych i poziomu życia mieszkańców umożliwia podejmowanie działań długofalowych, skutecznych i dostosowanych do realnych potrzeb społeczności lokalnej.

Z aktualnie dostępnych danych GUS wynika, że całkowite zasoby mieszkaniowe w powiecie choszczeńskim to łącznie 17354 nieruchomości (stan na koniec 2023 roku). Liczba ta ulegała systematycznemu wzrostowi na przestrzeni lat 2021-2023. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w Powiecie w 2023 roku kształtowała się na poziomie 71,7 m² i ulegała sukcesywnemu wzrostowi w omawianym okresie. Na przestrzeni lat 2021-2023 można zauważyć również systematyczny wzrost liczby wypłaconych dodatków mieszkaniowych.

Tabela 12. Zasoby mieszkaniowe w powiecie choszczeńskim na przestrzeni lat 2021-2023.

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba mieszkań	17156	17246	17354
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (m ²)	71,1	71,4	71,70
liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	3522	3785	3798

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

W poszczególnych gminach Powiatu liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców była nieco zróżnicowana. Najwyższa wartość tego wskaźnika dostrzegana była w 2023 roku w gminie Drawno (421,2), a niewiele mniej mieszkań na 1000 osób przypadało w gminie Choszczno (410,5). Najniższa wartość wskaźnika dotyczy z kolei gminy Bierzwnik, gdzie ukształtowała się na poziomie 350,1.

Tabela 13. Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców w gminach powiatu choszczeńskiego w 2023 roku.

gmina	liczba mieszkań na 1000 osób
Choszczno	410,5
Drawno	421,2
Pełczyce	355,2
Recz	385,9
Bierzwnik	350,1
Krzęcin	364,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

Charakterystyka instalacji techniczno-sanitarnych w powiecie choszczeńskim według danych prezentowanych przez Główny Urząd Statystyczny z 2023 roku

przedstawia poniższa tabela. Z prezentowanych informacji wynika, że liczba mieszkańców korzystających z wodociągu wyniosła 92,3% wszystkich mieszkań, w przypadku kanalizacji jest to 78,1%, natomiast gazu – 52,7%. Na przestrzeni lat 2021-2023 odsetek osób korzystających z wodociągu pozostał na niezmiennym poziomie. Instalacja kanalizacji nieznacznie zwiększyła, a instalacja gazowa była nieco zróżnicowana.

Tabela 14. Instalacje techniczno-sanitarne w powiecie choszczeńskim na przestrzeni lat 2021-2023 (w procentach)

Rodzaj instalacji	2021	2022	2023
Wodociąg	92,3	92,3	92,3
Kanalizacja	77,9	78,0	78,1
gaz	52,2	51,8	52,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

Dostęp do poszczególnych instalacji w gminach powiatu choszczeńskiego kształtuje się na zróżnicowanym poziomie, a największe wahania dotyczą dostępu do gazu – największy odsetek mieszkań wyposażonych w taką instalację dotyczy gminy Choszczno (70,7%), a najmniejszy gminy Bierzwnik (0%). w przypadku instalacji wodociągowej w każdej gminie dostęp do niej dotyczy niemal wszystkich mieszkań (najmniej w gminie Recz – 90,1%), natomiast instalacja kanalizacyjna obecna jest najwyżej w gminie Pełczyce (92,9%), a najmniej w gminie Krzęcin (60,0%).

Tabela 15. Instalacje techniczno-sanitarne w gminach powiatu choszczeńskiego w 2023 roku

gmina	wodociąg	kanalizacja	gaz
Choszczno	92,3	82,5	70,7
Drawno	90,7	64,7	45,9
Pełczyce	95,3	92,9	45,2
Recz	90,1	75,6	44,4
Bierzwnik	91,7	63,4	0,0
Krzęcin	92,5	60,0	50,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

Istotnym zasobem w zakresie mieszkalnictwa na terenie powiatu choszczeńskiego są również jednostki reintegracyjne i rehabilitacyjne oraz podmioty zapewniające całodobowe lub dzienne wsparcie. Mieszkańcy Powiatu wymagający specjalistycznego wsparcia w codziennych czynnościach lub opieki w związku z ograniczoną możliwością zapewnienia im bezpieczeństwa w środowisku rodzinnym mają możliwość dziennego lub całodobowego pobytu w niniejszych podmiotach publicznych:

- Dom Pomocy Społecznej w Brzezinach,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Choszcznie,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Krzęcinie,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Reczu,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Drawnie,
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Choszcznie.

Dodatkowo na terenie powiatu choszczeńskiego funkcjonują całodobowe placówki niepubliczne takie jak:

- Dom Pomocy Społecznej „Prometeusz”,
- Dom Pomocy Społecznej im. Bpa Stanisława Stefanka w Kolsku,
- Prywatny Domu Opieki Riccardo w Pełczycach.

Niemniej, w powiecie choszczeńskim nie są prowadzone mieszkania chronione/ treningowe dedykowane osobom w trudnej sytuacji życiowej, starszym, z niepełnosprawnością, zaburzeniami psychicznymi lub opuszczającym pieczę zastępczą. Tworzenie i rozwój tego rodzaju placówek jest jedną z form wsparcia dla osób potrzebujących pomocy w codziennym funkcjonowaniu, które nie wymagają usług w zakresie świadczonej przez jednostkę całodobowej opieki.

6. Jakość życia w powiecie choszczeńskim

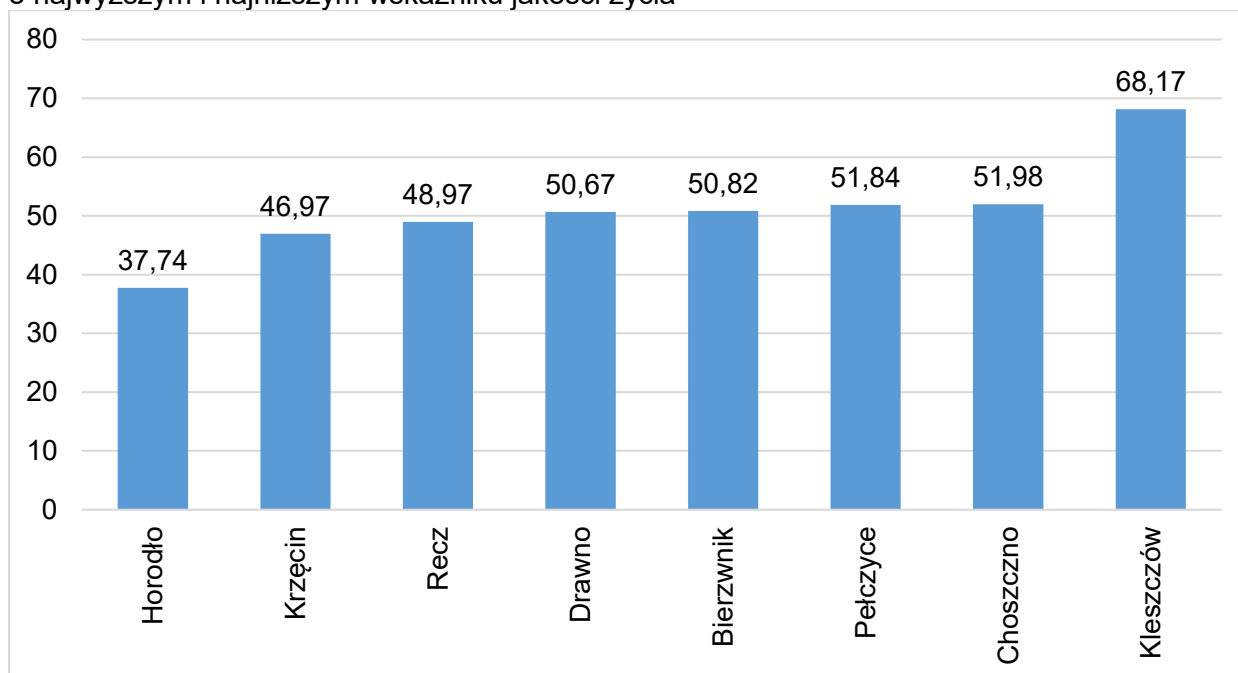
Jakość życia jest składniową różnych czynników i uwarunkowań, które wpływają na codzienność lokalnej społeczności. W najogólniejszym znaczeniu jakość życia oznacza stopień zaspokojenia różnych potrzeb człowieka, które uwzględniają zarówno te o charakterze materialnym, jak i niematerialnym. Niemniej, zagadnienia jakim jest jakość życia nie należy utożsamiać ze stopniem rozwoju gospodarczego, czy poziomem i warunkami życia, gdyż są one jedynie czynnikami wpływającymi

na ogólną jakość życia. Wśród elementów determinujących ją należy wyróżnić: poziom edukacji, możliwości animowania czasu wolnego, mieszkalnictwo, środowisko naturalne, stan zdrowia, poziom bezpieczeństwa, aktywność społeczeństwa, kapitał społeczny, działalność samorządu, dostępność komunikacyjną, rynek pracy.

W 2023 roku Serwis Samorządowy PAP wraz ze specjalistami Polskiej Akademii Nauk przeprowadził badanie jakości życia w polskich gminach, którego wyniki opublikowane zostały w listopadzie 2023 roku w formie Rankingu „Gmina dobra do życia”. Do sporządzenia niniejszego rankingu posłużyły wskaźniki w zakresie m.in.: dostępności zieleni, obciążenia demograficznego, przyrostu naturalnego, budżetu gminy, inwestycji, bezrobocia, czy zasobów kulturalnych. Badaniem objęto 2 477 gmin, a ze względu na znaczą dysproporcję i ich zróżnicowanie, np. o charakterze wiejskim i miast wojewódzkich, uzyskane wyniki zostały przedstawione w klasyfikacji ogólnej oraz w podziale na charakter jednostki samorządowej.

W świetle Rankingu „Gmina dobra do życia” z 2023 roku gminą o najwyższym wskaźniku jakości życia według typów gmin wiejskich i miejsko-wiejskich z miastem poniżej 5 tys. mieszkańców jest Kleszczów, który uzyskał łącznie 68,17 punktów na 100, z kolei najwyższą pozycję w rankingu spośród gmin z siedzibą powiatu ziemskiego uzyskała Stalowa Wola z wynikiem 59,92 punktów. Najniższy wynik w Polsce uzyskała z kolei gmina Horodło z województwa małopolskiego, która uzyskała zaledwie 37,74 punktów.

Wykres 4. Pozycja gmin powiatu choszczeńskiego w Rankingu w porównaniu do gmin o najwyższym i najniższym wskaźniku jakości życia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <https://samorzad.pap.pl/>

W wyżej wskazanym Rankingu poszczególne gminy powiatu choszczeńskiego uplasowały się na pozycjach pomiędzy 1017-2133 miejscem. Najwyżej ocenioną gminą Powiatu jest Choszczno, które uzyskało 51,98 punktów (1017 miejsce), a na dalszym miejscu znalazła się gmina Pełczyce (1052 miejsce). W dalszej kolejności uplasowała się gmina Bierzwnik (1331 miejsce), Drawno (1372 miejsce), Recz (1762 miejsce), a na najniższej pozycji wśród gmin powiatu choszczeńskiego znalazła się gmina Krzęcin (2133 miejsce). Średni wynik we wszystkich gminach wyniósł zatem 50,21 punktów. Jakość życia w Powiecie, na podstawie średniego wyniku, została zatem oceniona o 17,96 punktów niżej od lidera niniejszego rankingu (Kleszczów), a zarazem uzyskała wynik o 12,47 punktów wyższy od gminy znajdującej się na najniższej pozycji (Horodło).

Innym źródłem wiedzy na temat jakości życia w powiecie choszczeńskim są wyniki corocznego Ogólnopolskiego Rankingu Gmin i Powiatów prowadzonego przez Związek Powiatów Polskich. Gminy i powiat oceniane są w 6 kategoriach ze względu na swoją formę i wielkość, a punktacja przyznawana jest m.in. ze względu na działania proinwestycyjne i prorozwojowe, rozwiązania poprawiające jakość obsługi mieszkańca oraz funkcjonowania samorządu, rozwój społeczeństwa

informacyjnego i obywatelskiego, umacnianie systemów zarządzania bezpieczeństwem informacji, promocję rozwiązań z zakresu ochrony zdrowia i pomocy społecznej, wspieranie działań na rzecz gospodarki rynkowej, promocję rozwiązań proekologicznych, współpracę krajową i międzynarodową oraz promocję jednostki.

Powiat Choszczeński zajął 5 miejsce z wynikiem 39545 punktów. Na przestrzeni ostatnich lat nastąpił znaczący progres w tym zakresie, gdyż w 2021 roku Powiat uplasował się na 13 pozycji, w 2022 roku – 9, a w 2023 roku i 2024 roku na 5 miejscu.

7. Edukacja i wychowanie

Edukacja i wychowanie stanowią fundament rozwoju społecznego i gospodarczego regionu, a także kluczowy czynnik kształtujący kapitał ludzki. Dostęp do wysokiej jakości edukacji w różnym wieku – od wczesnej edukacji przedszkolnej, przez szkoły podstawowe i średnie, po kształcenie zawodowe i ustawiczne – wpływa bezpośrednio na możliwości zawodowe mieszkańców, ich samodzielność, rozwój kompetencji społecznych oraz zdolność do aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności.

Analiza lokalnego systemu edukacji pozwala zidentyfikować obszary wymagające wsparcia, w tym:

- dostępność miejsc w przedszkolach i żłobkach;
- jakość nauczania i wyposażenie placówek edukacyjnych;
- wsparcie uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych;
- zagrożenia wykluczeniem edukacyjnym dzieci i młodzieży;
- rozwój kompetencji cyfrowych i umiejętności zawodowych dostosowanych do potrzeb lokalnego rynku pracy.

Wychowanie i edukacja włączają także działania profilaktyczne, kształtujące postawy obywatelskie, etyczne i społeczne, wspierające integrację i przeciwdziałanie patologiom społecznym. Istotnym elementem jest współpraca rodzin, szkoły i środowiska lokalnego w zapewnieniu wsparcia wychowawczego i opiekuńczego, w szczególności dla dzieci i młodzieży zagrożonych marginalizacją.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych w obszarze edukacji i wychowania powinna obejmować m.in.:

- rozwój programów wyrównywania szans edukacyjnych, w tym zajęć dodatkowych, korepetycji i stypendiów dla uczniów z trudnościami;
- wsparcie edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej, w tym dla dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem;
- działania wspierające rozwój kompetencji nauczycieli i kadry pedagogicznej;
- programy doradztwa zawodowego i edukacji ustawicznej dla młodzieży i dorosłych;
- inicjatywy rozwijające umiejętności społeczne, obywatelskie i kompetencje miękkie, niezbędne do funkcjonowania w społeczeństwie i na rynku pracy;
- współpracę szkół, organizacji pozarządowych oraz instytucji samorządowych w realizacji programów profilaktycznych, wychowawczych i edukacyjnych.

Integracja działań edukacyjnych i wychowawczych w ramach strategii rozwiązywania problemów społecznych umożliwia nie tylko poprawę poziomu wykształcenia mieszkańców, ale także wzmocnienie spójności społecznej, zwiększenie aktywności zawodowej i społecznej oraz ograniczenie ryzyka wykluczenia wśród dzieci, młodzieży i dorosłych.

Analiza danych GUS dotyczących liczby uczniów przypadających na oddział w szkołach podstawowych w powiecie choszczeńskim wskazuje na stabilny poziom średniej liczby uczniów w klasach, wynoszący około 16 uczniów w latach 2020–2023. Oznacza to względną równowagę w rozkładzie liczebności klas na poziomie powiatu, bez wyraźnych tendencji wzrostowych ani spadkowych.

Analiza w poszczególnych gminach prezentuje się następująco:

Gmina Bierzwnik: spadek z 13 (2020) do 12 uczniów na oddział w 2021 roku, następnie powrót do 13 w 2022 i ponownie spadek do 12 w 2023. Wskazuje to na niewielkie wahania liczby uczniów w klasach, ale generalnie liczba pozostaje niska.

Gmina Choszczno: stabilność na poziomie 17 uczniów w latach 2020–2022, nieznaczny spadek do 16 w 2023. Oznacza to stosunkowo duże klasy w porównaniu z gminami mniejszymi.

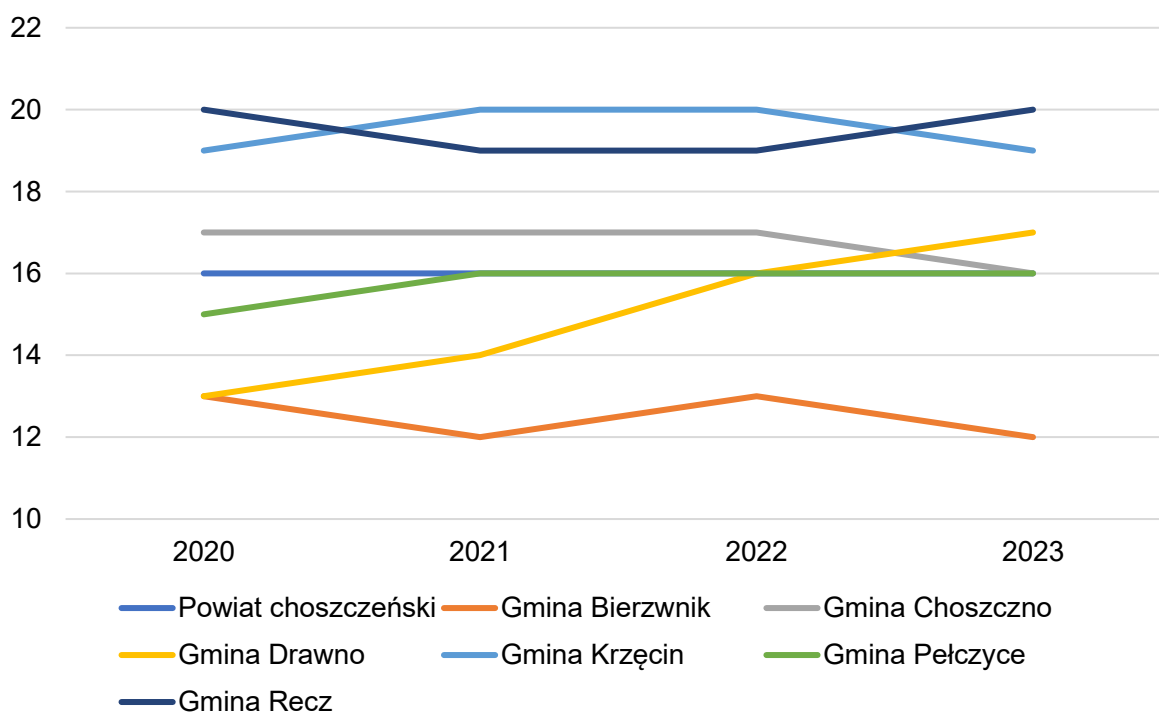
Gmina Drawno: wzrost z 13 (2020) do 17 (2023), co sugeruje stopniowy wzrost liczby uczniów przypadających na oddział – może to wynikać z konsolidacji szkół lub przyrostu uczniów w gminie.

Gmina Krzęcin: początkowy wzrost z 19 (2020) do 20 (2021–2022), a następnie niewielki spadek do 19 w 2023. Klasy są tu jednymi z największych w powiecie.

Gmina Pełczyce: umiarkowany wzrost z 15 (2020) do 16 (2021–2023), utrzymanie stabilnego poziomu po niewielkim wzroście.

Gmina Recz: niewielkie wahania, z 20 (2020), spadek do 19 (2021–2022), powrót do 20 (2023). Jest to gmina o najwyższej średniej liczbie uczniów w oddziale w powiecie. Powyższe zobrazowano na poniższym wykresie.

Wykres 5. Uczniowie przypadający na oddział w szkołach podstawowych powiatu choszczeńskiego w latach 2021-2023

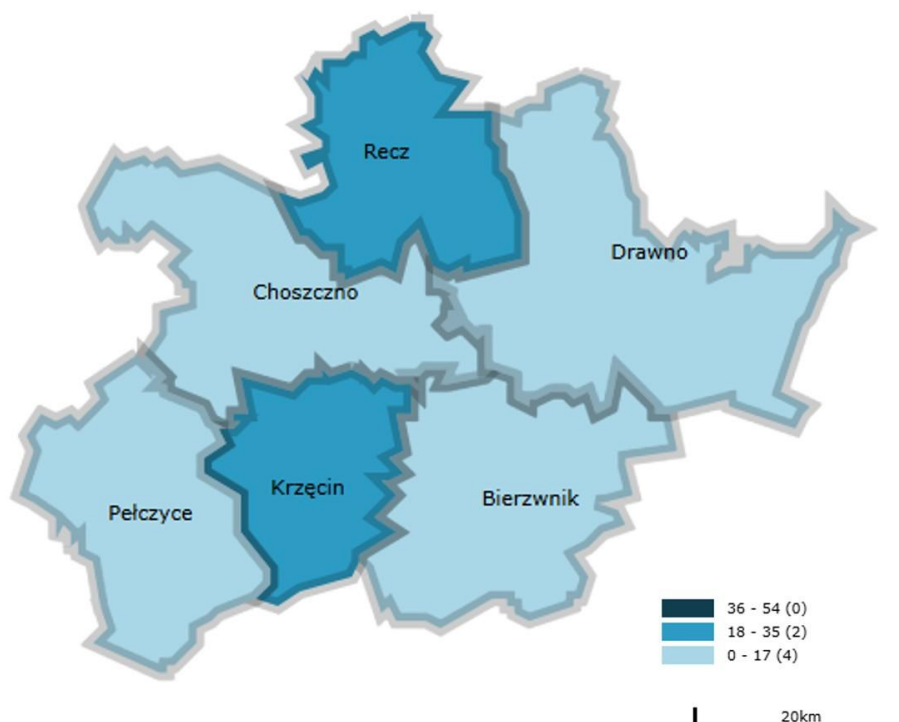

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Podsumowując w powiecie choszczeńskim średnia liczba uczniów w klasie jest umiarkowana, waha się od 12–20 uczniów, w zależności od gminy. Najmniejsze klasy występują w gminie Bierzwnik (średnio 12–13 uczniów), największe w gminach Recz i Krzęcin (19–20 uczniów). Trendy są w większości stabilne, z drobnymi wahaniami, przy czym gmina Drawno wykazuje wyraźny stopniowy wzrost liczby uczniów na oddział. Może to mieć znaczenie przy planowaniu sieci szkół i organizacji

zajęć, ponieważ klasy w niektórych gminach są znacznie mniejsze, a w innych – większe. na rysunku nr 4 zobrazowano dane za rok 2023.

Rysunek 4. Uczniowie przypadający na oddział w szkołach podstawowych w 2023 roku

Źródło: Działowa Baza Wiedzy Atlas Regionów, GUS

Kolejnym istotnym etapem edukacji są szkoły ponadpodstawowe, dla których organem prowadzącym jest Powiat Choszczeński. Placówki te pełnią kluczową rolę w przygotowaniu młodzieży do dalszej edukacji oraz wejścia na rynek pracy. Oferta edukacyjna jest zróżnicowana i obejmuje licea ogólnokształcące, technika, branżowe szkoły i stopnia, a także szkoły specjalne przysposabiające do pracy. Dzięki temu młodzież ma możliwość wyboru ścieżki kształcenia zgodnie ze swoimi predyspozycjami, zainteresowaniami oraz potrzebami wynikającymi z sytuacji życiowej i zdrowotnej.

Warto podkreślić, że szkoły ponadpodstawowe prowadzone przez Powiat Choszczeński stanowią ważne zaplecze edukacyjne nie tylko dla mieszkańców miasta Choszczna, ale także dla całego powiatu. Ich działalność przekłada się bezpośrednio na wyrównywanie szans edukacyjnych młodzieży z terenów wiejskich, ograniczenie zjawiska migracji uczniów do większych ośrodków miejskich

oraz wspieranie lokalnego rynku pracy poprzez kształcenie w zawodach poszukiwanych na poziomie regionalnym i krajowym.

Poniżej w sposób tabelaryczny zobrazowano liczbę uczniów w poszczególnych placówkach oświatowych, co pozwala na prześledzenie zmian zachodzących

w strukturze edukacyjnej powiatu w latach 2021–2024. Dane te stanowią podstawę do analizy trendów demograficznych i edukacyjnych oraz planowania przyszłych działań wspierających rozwój kapitału ludzkiego w powiecie choszczeńskim.

Tabela 16. Liczba uczniów szkół ponadpodstawowych w powiecie choszczeńskim w latach 2021-2024

Szkoła/placówka	Typ szkoły	ROK			
		2021	2022	2023	2024
Zespół Szkół Nr 1 w Choszczynie	liceum ogólnokształcące	352	372	419	358
	technikum	445	482	531	473
Zespół Szkół Nr 2 w Choszczynie	liceum ogólnokształcące	24	23	0	0
	technikum	140	163	183	181
	branżowa szkoła i stopnia	214	207	238	208
Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Suliszewie	branżowa szkoła i stopnia specjalna	19	15	16	14
	szkoła specjalna przysposabiająca do pracy	11	10	6	4
Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Niemieńsku	szkoła specjalna przysposabiająca do pracy	16	10	10	0
RAZEM:		1221	1282	1403	1238

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Raportów o stanie Powiatu Choszczeńskiego za lata 2021-2024

W latach 2021–2024 liczba uczniów szkół ponadpodstawowych w powiecie choszczeńskim kształtowała się na poziomie od 1221 do 1403 osób. Najwyższe wartości odnotowano w roku 2023, kiedy do szkół uczęszczało 1403 uczniów, natomiast w roku 2024 liczba ta spadła do 1238.

Największe skupisko młodzieży uczącej się w szkołach ponadpodstawowych stanowią placówki w Choszczynie. W Zespole Szkół Nr 1 dominują uczniowie technikum (445–531 osób), podczas gdy liczba licealistów wzrosła z 352 w roku 2021 do 419 w roku 2023, by w roku 2024 spaść do 358. W Zespole Szkół Nr 2 najstabilniejszą grupę tworzą uczniowie technikum (140–183 osób), natomiast w przypadku liceum ogólnokształcącego odnotowano całkowity spadek liczby uczniów – z 24 w 2021 roku do całkowitego wygaszenia tego typu szkoły w roku 2023. Branżowa szkoła I stopnia w tej placówce utrzymuje względną stabilność liczebności – od 214 uczniów w 2021 roku do 208 w 2024 roku.

W strukturze edukacyjnej powiatu istotną rolę odgrywają także szkoły specjalne. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Suliszewie prowadzi branżową szkołę I stopnia specjalną oraz szkołę przysposabiającą do pracy, gdzie obserwuje się systematyczny spadek liczby uczniów (odpowiednio z 19 do 14 oraz z 11 do 4 osób). W przypadku Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Niemieńsku w latach 2021–2023 kształciło się od 16 do 10 uczniów w szkole przysposabiającej do pracy. W roku 2024 placówka została zamknięta.

Podsumowując, w analizowanym okresie system edukacji ponadpodstawowej w powiecie choszczeńskim charakteryzuje się:

- dominacją techników jako głównego kierunku kształcenia młodzieży,
- stopniowym spadkiem liczby uczniów w liceach,
- utrzymującą się rolę branżowych szkół I stopnia, które pozostają alternatywą dla uczniów preferujących praktyczne przygotowanie zawodowe,
- malejącą liczbą uczniów szkół specjalnych, co może wynikać zarówno z demografii, jak i zmian w systemie orzecznictwa oraz edukacji włączającej.

Zmiany te wskazują na konieczność dostosowywania oferty edukacyjnej do realnych potrzeb młodzieży oraz rynku pracy, przy jednoczesnym monitorowaniu trendów demograficznych i dalszego wspierania szkolnictwa specjalnego i integracyjnego.

W 2024 roku powiat choszczeński był organem prowadzącym dla następujących jednostek oświatowych:

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Choszcznie,
- Zespół Szkół Nr 1 im. Bolesława Krzywoustego w Choszcznie,
- Zespół Szkół Nr 2 im. Noblistów Polskich w Choszcznie,
- Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Suliszewie im. Kawalerów Orderu Uśmiechu.

Dodatkowo na terenie powiatu funkcjonują szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych:

- Zespół Szkół Nr 3 w Choszcznie;
- Prywatne Liceum Ogólnokształcące przy Centrum Edukacyjnym „Omnibus” w Choszcznie;
- Prywatne Policealne Studium Zawodowe przy Centrum Edukacyjnym „Omnibus” w Choszcznie;
- Prywatne Policealne Studium Zawodowe;
- Prywatne Liceum Ogólnokształcące Izabela Krzemińska.

Poniższa tabela przedstawia placówki oświatowe, które funkcjonują w poszczególnych gminach wchodzących w skład powiatu choszczeńskiego.

Tabela 17. Wykaz placówek oświatowych i wychowawczych w poszczególnych gminach powiatu choszczeńskiego

Gmina	Placówki oświatowe
Choszczno	<ul style="list-style-type: none"> - Przedszkole Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi; - Publiczne Przedszkole Nr 2 im. Tęczowa Kraina; - Publiczne Przedszkole Nr 4 im. Słoneczna Czwórka; - Publiczne Przedszkole Nr 5; - Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Wojska Polskiego; - Szkoła Podstawowa Nr 3; - Szkoła Podstawowa w Zamęcinie; - Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Sławęcinie; - Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Jana Brzechwy w Suliszewie; - Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Korytowie; - Żłobek nr 1 w Choszcznie; - Żłobek nr 2 w Choszcznie - Niepubliczne Przedszkole Polsko-Angielskie "Oxford House"; - Niepubliczny Żłobek nr 2 "Ancymonek" w Choszcznie - Niepubliczny Żłobek Kreatywka KIDS w Choszcznie; - Klub dziecięcy „FIGIELEK” w Choszcznie;

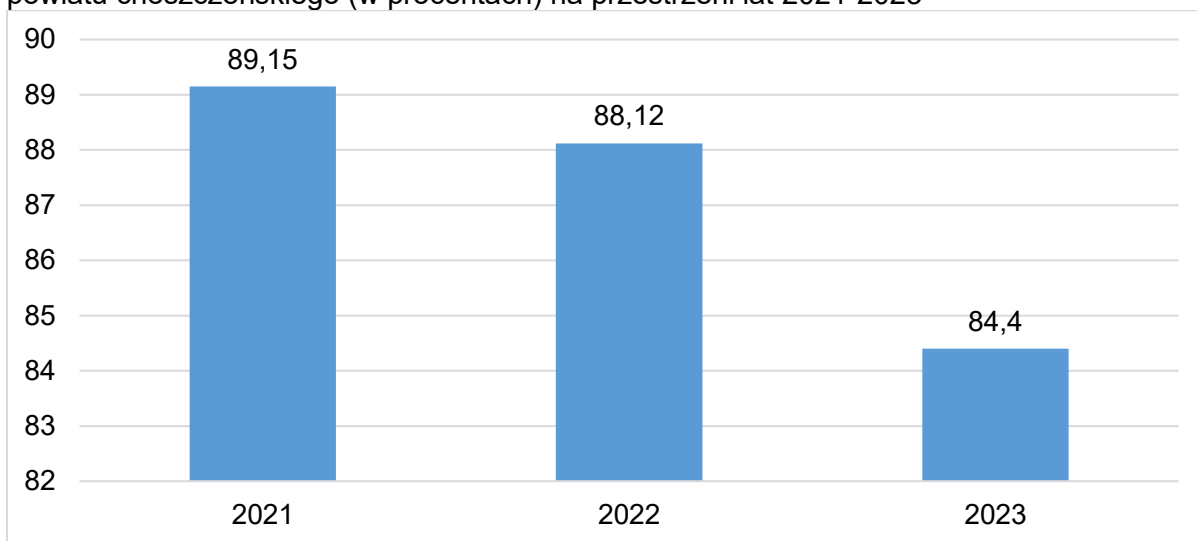

	- Żłobek Wesole Ancymonki w Choszczynie.
Drawno	- Zespół Szkolno-Przedszkolny; - Przedszkole Miejskie.
Pełczyce	- Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Pełczycach, - Szkoła Podstawowa w Lubianie; - Szkoła Podstawowa im. i Dywizji T. Kościuszki w Chrapowie; - Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Będargowie; - Miejsko- Gminne Przedszkole w Pełczycach; - Miejsko- Gminny Żłobek w Pełczycach.
Recz	- Przedszkole Miejskie "SŁONECZNE" w Reczu; - Szkoła Podstawowa w Reczu.
Bierzwnik	- Zespół Szkół Szkolno - Przedszkolny im. Dziedzictwa Cystersów Bierzwnickich; - Szkoła Podstawowa w Zielenieniu; - Szkoła Podstawowa w Łasku; - Żłobek Gminny w Bierzwniku "Zaczarowany Żłobek".
Krzęcin	- Zespół Szkolno – Przedszkolny Szkoła Podstawowa im. Batalionów Chłopskich w Krzęcinie.

Źródło: Opracowanie własne.

Współczynnik skolaryzacji netto, definiowany jest jako relacja liczby osób (w danej grupie wiekowej) uczących się na danym poziomie kształcenia do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania. w 2023 roku w powiecie choszczeńskim wyniósł 84,40 %, co oznacza, że w stosunku do 2021 roku uległ zmniejszeniu o 4,75 pp.

Wykres 6. Współczynnik skolaryzacji netto dla szkolnictwa podstawowego na terenie powiatu choszczeńskiego (w procentach) na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

Na obniżenie wartości współczynnika solaryzacji netto w powiecie choszczeńskim mogło wpłynąć kilka czynników:

1. czynniki demograficzne:

- niż urodzeń w ostatnich latach – do szkół podstawowych trafia coraz mniej dzieci w wieku 7–15 lat;
- migracje rodzin – wyjazdy z powiatu do większych miast lub za granicę w poszukiwaniu pracy, co zmniejsza liczbę uczniów zapisanych do lokalnych szkół podstawowych;

2. czynniki społeczno-ekonomiczne:

- trudna sytuacja materialna rodzin – w skrajnych przypadkach skutkuje przejściowymi przerwami w edukacji, np. wskutek konieczności zmiany miejsca zamieszkania;
- sezonowa migracja zarobkowa rodziców – powoduje częste zmiany szkół przez dzieci, co może wpływać na nieregularność nauki i czasowe wypisania z ewidencji;

3. czynniki edukacyjne i organizacyjne:

- dostępność szkół – w małych miejscowościach likwidacja lub łączenie placówek ogranicza możliwość uczęszczania dzieci do szkół blisko miejsca zamieszkania;

- transport i infrastruktura – brak dogodnego dojazdu (zwłaszcza w gminach wiejskich) może zniechęcać rodziców do zapisywania dziecka do szkoły w miejscu zameldowania i skłaniać do przenosin do placówek poza powiatem;
- indywidualne trudności uczniów – problemy rozwojowe, zdrowotne lub edukacyjne (np. potrzeba nauczania indywidualnego, edukacji domowej), które w statystyce mogą obniżać wskaźnik);

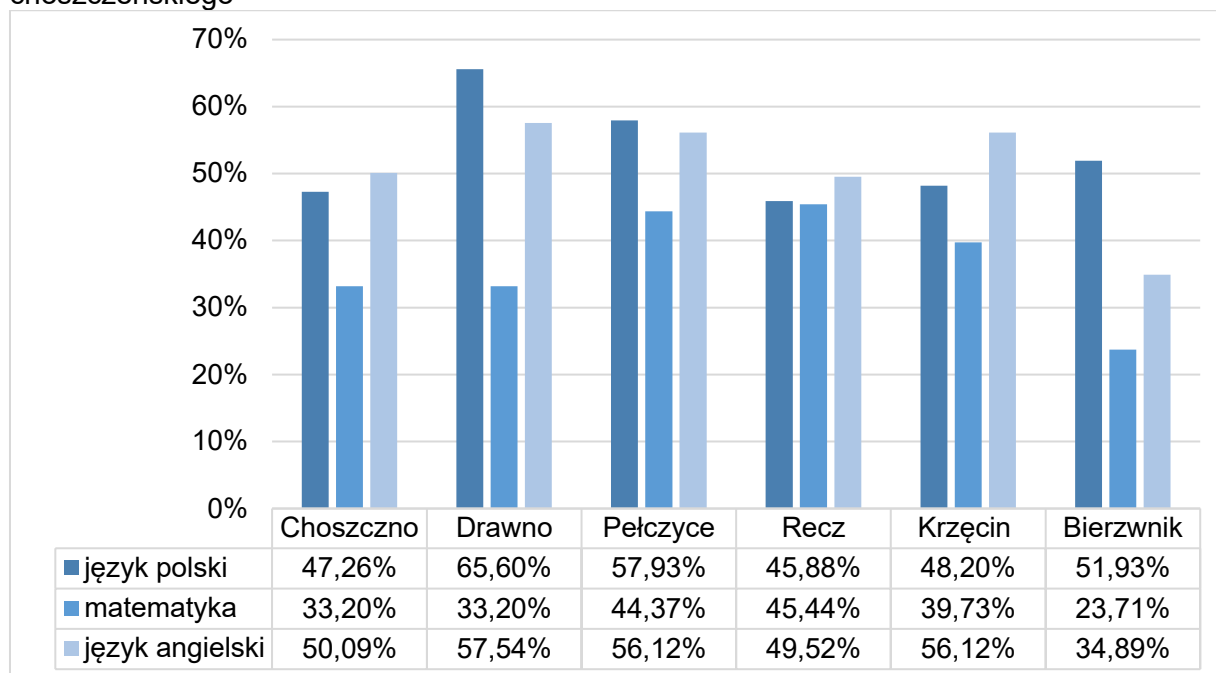
4. czynniki społeczne i kulturowe:

- migracja dzieci do szkół w innych powiatach – wybór przez rodziców placówek w większych miastach ze względu na wyższą ocenę jakości nauczania;
- edukacja domowa – coraz więcej rodziców decyduje się na nauczanie domowe, co formalnie obniża współczynnik skolaryzacji netto dla szkół w powiecie.

W przypadku szkolnictwa podstawowego spadek wskaźnika w największym stopniu wiąże się z niżem demograficznym i migracją rodzin, a w mniejszym – z czynnikami edukacyjnymi czy ekonomicznymi.

Na poniższym wykresie przedstawione zostały wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z poszczególnych gmin powiatu choszczeńskiego. Z zebranych danych wynika, że uczniowie z gminy Drawno uzyskali najwyższy wynik z języka polskiego oraz języka angielskiego, natomiast najwyższy wynik z matematyki uzyskali uczniowie z gminy Recz.

Wykres 7. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2024 roku uczniów z terenu gmin powiatu choszczeńskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <https://mapa.wyniki.edu.pl/>

Biorąc pod uwagę rankingi edukacyjne, a dokładniej ogólnopolski ranking liceów ogólnokształcących z 2024 roku, należy zauważyć, że licea ogólnokształcące zlokalizowane na terenie powiatu choszczeńskiego nie znalazły się wśród 500 najlepszych szkół średnich w kraju. Oznacza to, że nie zostały one ujęte w zestawieniu, które uznawane jest za jedno z najbardziej prestiżowych i opiniotwórczych w ocenie jakości kształcenia na poziomie licealnym.

Na ostateczny wynik rankingu składały się trzy kategorie:

- sukcesy w olimpiadach przedmiotowych (25%),
- wyniki matur z przedmiotów obowiązkowych (30%),
- wyniki matur z przedmiotów dodatkowych (45%).

Taki sposób punktacji premiuje nie tylko wysoki poziom przygotowania do egzaminów maturalnych, ale także aktywność uczniów w konkursach i olimpiadach przedmiotowych, które świadczą o rozwoju kompetencji wykraczających poza program szkolny.

Dla porównania – w rankingu ogólnopolskim na 1. miejscu znalazło się XIV Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Staszica w Warszawie z wynikiem 100 punktów. Natomiast ostatnie, 500. miejsce, z wynikiem 46,21 punktu zajęło II LO im. Królowej Jadwigi w Pabianicach. Oznacza to, że aby znaleźć się w zestawieniu,

licea musiały przekroczyć pewien minimalny próg jakości nauczania i wyników egzaminacyjnych³.

W rankingu wojewódzkim liceów ogólnokształcących 2024 roku szkoły z powiatu choszczeńskiego również zajęły odległe pozycje. Najlepiej wypadło I Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Krzywoustego w Choszcznie, które uplasowało się na 47. miejscu spośród 56 szkół ujętych w województwie zachodniopomorskim. Oznacza to, że szkoła ta znalazła się w końcowej części zestawienia regionalnego, co wskazuje na wyzwania stojące przed lokalnym systemem edukacji ponadpodstawowej⁴.

Analiza wyników rankingowych sugeruje, że licea w powiecie choszczeńskim wymagają zwiększenia jakości i atrakcyjności kształcenia, zwłaszcza w zakresie przygotowania uczniów do egzaminów maturalnych oraz aktywizacji młodzieży do udziału w olimpiadach i konkursach ogólnopolskich. Wskazuje to na potrzebę inwestycji zarówno w rozwój kadry pedagogicznej, jak i w poszerzenie oferty edukacyjnej, aby w przyszłości szkoły te mogły konkurować z liceami w większych ośrodkach miejskich.

8. Kultura, sport i rekreacja

Powiat choszczeński dysponuje potencjałem sprzyjającym rozwojowi życia kulturalnego, sportowego i rekreacyjnego, który odgrywa istotną rolę w budowaniu więzi społecznych, aktywizacji mieszkańców oraz promocji regionu. Na terenie powiatu działają instytucje kultury, organizacje pozarządowe oraz stowarzyszenia sportowe, które organizują wydarzenia integrujące lokalną społeczność, podtrzymują tradycje oraz kształtują tożsamość regionalną. Szczegółowe dane dotyczące infrastruktury kulturalnej w poszczególnych gminach znajdują się w tabeli poniżej.

³ <https://licea.perspektywy.pl/ranking/2024/pdf/ranking-licea-2024.pdf> [dostęp 11.04.2025 r.]

⁴ <https://2024.licea.perspektywy.pl/2024/rankings/ranking-zachodniopomorski> [dostęp 11.04.2025 r.]

Tabela 18. Infrastruktura i zasoby kulturalne na terenie powiatu choszczeńskiego z podziałem na poszczególne gminy

Gmina	Infrastruktura kulturalna
Choszczno	<ul style="list-style-type: none"> - Choszczeński Dom Kultury; - Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Dąbrowskiej; - Muzeum Ziemi Choszczeńskiej; - Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia w Choszcznie, - Klub Garnizonowy w Choszcznie, - Biblioteka Garnizonowa w Choszcznie, - świetlice środowiskowe i wiejskie.
Drawno	<ul style="list-style-type: none"> - Drawieński Ośrodek Kultury; - Zabytki w Spichlerzu; - Muzeum Energetyki; - Centrum Edukacji i Turystyki DPN; - Biblioteka Publiczna w Drawnie; - świetlica środowiskowa i świetlice wiejskie
Pełczyce	<ul style="list-style-type: none"> - Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Pełczycach; - Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Pełczycach; - Izba Historyczna w Pełczycach; - świetlice wiejskie.
Recz	<ul style="list-style-type: none"> - Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Reczu; - Biblioteka Publiczna Miasta i Gminny Recz; - świetlice wiejskie.
Bierzwnik	<ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Kultury w Bierzwniku; - Gminna Biblioteka Publiczna w Bierzwniku; - świetlice wiejskie.
Krzęcin	<ul style="list-style-type: none"> - Gminne Centrum Kultury w Krzęcinie; - Biblioteka Publiczno-Szkolna w Krzęcinie, - świetlice wiejskie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie stron internetowych gmin oraz raportów o stanie gminy

W obszarze kultury dostrzegalna jest aktywność lokalnych twórców, zespołów artystycznych i kół zainteresowań, a także organizacja imprez cyklicznych, które podtrzymują tradycję i promują region. Jednocześnie zauważalne są ograniczenia związane z niewystarczającą modernizacją infrastruktury kulturalnej oraz ograniczoną dostępnością oferty dla mieszkańców mniejszych miejscowości.

Sport i rekreacja rozwijają się dzięki działalności klubów sportowych, szkolnych sekcji sportowych oraz inicjatyw społecznych. Ważnym zasobem powiatu są boiska, hale sportowe i obiekty plenerowe, które umożliwiają uprawianie różnych dyscyplin. Mimo to część infrastruktury wymaga modernizacji, a potrzeby w zakresie

dostosowania obiektów do osób z niepełnosprawnościami oraz organizacji oferty dla seniorów pozostają wyzwaniem.

Istotnym atutem powiatu są walory przyrodnicze – liczne jeziora, lasy i szlaki turystyczne, które sprzyjają rozwojowi rekreacji i turystyki aktywnej, w tym pieszej, rowerowej i wodnej. Potencjał ten nie jest w pełni wykorzystywany, m.in. z uwagi na ograniczoną infrastrukturę towarzyszącą (ścieżki, mała architektura, oznakowanie tras).

Na terenie powiatu choszczeńskiego w obszarze kultury, sportu i rekreacji działają liczne towarzystwa i stowarzyszenia wskazane w poniższej tabeli nr 19:

Tabela 19. Wykaz organizacji działających w obszarze kultury, sportu i rekreacji na terenie powiatu choszczeńskiego

Nazwa stowarzyszenia	Wybrany zakres działania dot. kultury, sportu i rekreacji
Drawieńskie Stowarzyszenie Agroturystyki	– aktywizowanie członków stowarzyszenia do prac nad organizacją i rozwojem turystyki wiejskiej; promocja i reklama wyrobów rękodzieła artystycznego
Klub Sportowy „SŁAWA” w Sławęcinie	– organizowanie życia sportowego miejscowej ludności, propagowanie piłki nożnej w oparciu o pomoc organizacyjną i materialną władz gminy i powiatu Choszczno, okręgowych zarządów piłki nożnej jak i sympatyków klubu; – uczestniczenie w różnych formach życia sportowego organizowanych na obszarze działania okręgowego zarządu piłki nożnej jak i poza nim; – uczestniczenie w rozgrywkach w odpowiedniej klasie rozrywek zgodnie z harmonogramem OZPN; – kształtowanie pozytywnych wzorców osobowości o wysokich wartościach moralnych jak i realizowanie programu wychowawczego dla młodzieży
Klub Koszykówki ŻAK Choszczno	– rozwój sportu kwalifikowanego ze szczególnym uwzględnieniem koszykówki
Hokejowy Klub Sportowy w Choszcznie	– organizowanie sekcji o charakterze sportowym umożliwiającym uprawianie dyscyplin sportu zgodnie z zainteresowaniami członków klubu;

	<ul style="list-style-type: none"> – tworzenie warunków do uprawiania sportu poprzez udostępnienie obiektów sportowych i sprzętu sportowego, zapewnienie kadry szkoleniowej oraz umożliwienie udziału w imprezach sportowym swoim członkom; – organizowanie szkolenia, zawodów, zgrupowań sportowych oraz imprez sportowo – rekreacyjnych
Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Miłośników Bierzwnika	<ul style="list-style-type: none"> – propagowanie walorów turystycznych i kulturalnych Bierzwnika; – działanie na rzecz odbudowy zespołu pocysterskiego w Bierzwniku; – nawiązywanie wszelkich kontaktów kulturalnych i gospodarczych
Choszczeński Klub Karate	<ul style="list-style-type: none"> – upowszechnianie dalekowschodniej sztuki walki karate, podnoszenie sprawności psychofizycznej dzieci i młodzieży, a także dorosłych; – rozwijanie karate w środowisku szkolnym; – powodowanie aktywności i kształtowanie współodpowiedzialności za losy klubu, szkoły i środowiska; – wychowanie członków klubu karate zgodnie z tradycjami sztuki walki karate
Stowarzyszenie Ochrony Dziedzictwa Pocysterskiego w Bierzwniku/Marienwalde	<ul style="list-style-type: none"> – adaptacja wybranych obiektów zespołu klasztornego na potrzeby społeczeństwa Bierzwnika, w tym cele oświaty, kultury i sportu
Stowarzyszenie Miłośników Tańca	<ul style="list-style-type: none"> – współudział w inicjowaniu i koordynacji imprez o charakterze tanecznym
Związek Emerytów i Rencistów Pożarnictwa RP	<ul style="list-style-type: none"> – organizowanie życia kulturalnego, wypoczynku i rekreacji; – pielęgnowanie – utrwalanie bogatych tradycji zawodowych związanych z humanitarną służbą pożarniczą
Towarzystwo Miłośników Recza	<ul style="list-style-type: none"> – rozwijanie działalności kulturalnej;
Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Lubieniów	<ul style="list-style-type: none"> – wspieranie wszechstronnego rozwoju społecznego, kulturalnego i gospodarczego wsi Lubieniów; – prowadzenie działań na rzecz ochrony przyrody, rozwoju infrastruktury wsi, popularyzacji zdrowia

	i sportu
Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Drawieńskiej	<ul style="list-style-type: none">– wyrażanie opinii w zakresie rozwoju życia kulturalno – oświatowego, naukowego i artystycznego;– skupienie wokół idei towarzystwa działaczy kulturalno – oświatowych, naukowców i badaczy regionalnych, twórców oraz współdziałanie z organizacjami i stowarzyszeniami
Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Sokoliniec	<ul style="list-style-type: none">– wspieranie wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju społecznego, kulturalnego i gospodarczego wsi Sokoliniec; integracja mieszkańców gminy, przeciwdziałanie bezradności i wykluczeniu społecznemu; wspieranie demokracji i budowanie społeczeństwa obywatelskiego w środowisku lokalnym
Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Sulibórz	<ul style="list-style-type: none">– wspieranie wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju: społecznego, kulturalnego i gospodarczego wsi Sulibórz
Stowarzyszenie POMOCNA DŁOŃ	<ul style="list-style-type: none">– wspieranie wszechstronnego rozwoju społecznego, kulturalnego i gospodarczego wsi Nętkowo;– upowszechnianie sportu, rekreacji i wypoczynku; współpraca z instytucjami krajowymi i zagranicznymi
Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział Ziemi Choszczeńskiej	<ul style="list-style-type: none">– skupienie turystów i krajoznawców, stworzenie warunków umożliwiających im wędrowanie i działalność krajoznawczą w kraju i poza jego granicami oraz reprezentacja ich interesów wobec władz i społeczeństwa;– pogłębianie umiłowania ojczystego kraju, jego regionów, kształtowanie postaw patriotycznych, upowszechnianie wiedzy o przeszłości, współczesności i perspektywach rozwoju regionu.
Choszczeńskie Towarzystwo Muzyczne przy Państwowej Szkole Muzycznej I-go stopnia w Choszczynie	<ul style="list-style-type: none">– rozwijanie i upowszechnianie kultury muzycznej w regionie;– organizacja spotkań z ludźmi prezentującymi różne dziedziny kultury muzycznej;– inspirowanie i wspieranie festiwali, konkursów i seminariów muzycznych

Stowarzyszenie Miłośników Doliny Wardynki „EKO-FOLK” Rzecko	<ul style="list-style-type: none"> – promowanie tradycji i kultury
Stowarzyszenie Wspierania Kultury w Środowisku Wojskowym ANIMATOR w Choszcznie	<ul style="list-style-type: none"> – wspieranie i upowszechnianie kultury w środowisku wojskowym, w tym wśród kadry zawodowej, rodzin wojskowych, pracowników cywilnych wojska garnizonu Choszczno
Sławęcińskie Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych	<ul style="list-style-type: none"> – rozwijanie kultury i oświaty; – ochrona dziedzictwa kulturowego
Regionalne Towarzystwo Historyczne Ziemi Choszczeńskiej	<ul style="list-style-type: none"> – rozwijanie badań historycznych nad dziejami ziemi choszczeńskiej; – reprezentowanie i zrzeszanie miłośników i badaczy regionalnych; – upowszechnianie wśród ogółu mieszkańców wiedzy o regionie.
Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe „Krzęcin nad Małą Iną”	<ul style="list-style-type: none"> – wspieranie działań na rzecz rozwoju gminnej kultury, sztuki, oświaty i zdrowia oraz promocja dóbr kultury i tradycji lokalnych na tle dziedzictwa regionu, kraju i Europy; – promocja działania i postaw twórczych; – inspirowanie do aktywnego uczestnictwa w kulturze i życiu społecznym oraz promocja młodych talentów; – stwarzanie warunków do właściwego rozwoju procesu wychowania i kształcenia przez kontakt z kulturą i sztuką; – poznanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i upowszechnianie go w regionie, kraju i zagranicą
Zachodniopomorski Okręgowy Związek Orientacji Sportowej	<ul style="list-style-type: none"> – popularyzacja i rozwój wszystkich konkurencji orientacji sportowej i turystycznej w województwie zachodniopomorskim; – organizacja i prowadzenie współzawodnictwa sportowego w konkurencjach orientacji sportowej na terenie województwa zachodniopomorskiego; – popularyzacja orientacji sportowej i turystycznej wśród dzieci, młodzieży szkolnej i akademickiej oraz dorosłych;

	<ul style="list-style-type: none">– upowszechnianie kultury fizycznej oraz rekreacji poprzez sport oraz turystykę aktywną i kwalifikowaną
Ludowy Klub Sportowy „Świt” Barnimie	<ul style="list-style-type: none">– organizacja i rozwój oraz popularyzacja sportu i piłki nożnej i innych dyscyplin sportowych na terenie wsi Barnimie i miasta i gminy Drawno;– podejmowanie działań mających na celu aktywizację sportową osób niepełnosprawnych
Zachodniopomorskie Stowarzyszenie Sportowe „SPRAWNI-RAZEM”	<ul style="list-style-type: none">– upowszechnianie kultury fizycznej i sportu;– doskonalenie sprawności psychofizycznej oraz polepszenie stanu zdrowia dzieci i młodzieży upośledzonej umysłowo w stopniu lekkim
Towarzystwo Miłośników Ziemi Choszczeńskiej	<ul style="list-style-type: none">– integrowanie środowisk artystycznych i naukowych Choszczna i regionu;– wyzwalanie i pobudzanie rozwoju życia kulturalnego, oświatowego, naukowego oraz artystycznego w Choszcznie i regionie;– inspirowanie wszelkich działań twórczych i artystycznych;– czynne popieranie i upowszechnianie dotychczasowego dorobku i dalszego rozwoju regionalnej kultury oraz twórczości naukowej i artystycznej;– współdziałanie w pracach nad wytyczaniem i kształtowaniem kierunków działalności kulturalnej, oświatowej, naukowej i artystycznej w Choszcznie i regionie;– propagowanie sportu, turystyki, rekreacji i wypoczynku, ochrona zabytków, ochrona przyrody, współdziałanie na rzecz ochrony środowiska
Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Pełczyckiej	<ul style="list-style-type: none">– działanie na rzecz całego środowiska miasta i gminy Pełczyce w dziedzinie kultury, sportu i turystyki
Stowarzyszenie „SAMI SWOI”	<ul style="list-style-type: none">– wspieranie wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju: społecznego, kulturowego i gospodarczego wsi Suliborek
Stowarzyszenie Młoda Wieś	<ul style="list-style-type: none">– ułatwianie dzieciom i młodzieży wiejskiej dostępu do dóbr kultury, edukacji, sportu i wyrównywanie ich szans życiowych

Stowarzyszenie Klub Seniora GRANOWIACY	<ul style="list-style-type: none"> – wspieranie działań na rzecz osób starszych, integracji społecznej, rozwoju gminnej kultury, sztuki, oświaty i zdrowia oraz promocja dóbr kultury i tradycji lokalnych na tle dziedzictwa regionu, kraju i Europy
Sportowy Klub Ludowy „JAGÓW 2000”	<ul style="list-style-type: none"> – popularyzacja i rozwój sportu amatorskiego; zrzeszenie osób uprawiających piłkę nożną.
Stowarzyszenie Miłośników Szkoły	<ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie działalności na rzecz rozwoju oświatowego i kulturalnego regionu i kraju; – inicjowanie, spieranie i pomoc w realizowanych przedsięwzięciach edukacyjno-kulturalnych
Stowarzyszenie „JEDYNKA”	<ul style="list-style-type: none"> – ochrona i promocja zdrowia; – upowszechnianie kultury, sztuki i ochrony dóbr kultury i tradycji
Stowarzyszenie „TĘCZOWA KRAINA”	<ul style="list-style-type: none"> – szeroko rozumiana praca z dziećmi i na rzecz dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym przez działania w sferze kultury, sztuki i sportu; – prowadzenie działalności artystycznej i społecznej.
Drawieński Uniwersytet Trzeciego Wieku	<ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie działalności na rzecz wszechstronnej aktywizacji intelektualnej, psychicznej i fizycznej osób starszych i osób niepełnosprawnych; – prowadzenie form działalności edukacyjnej, zdrowotnej, kulturalnej, twórczej i krajoznawczo-turystycznej dla osób starszych; – wspieranie działań edukacyjnych, kulturalnych, ekologicznych i rehabilitacyjnych osób starszych
Stowarzyszenie „MORSY KRZĘCIN”	<ul style="list-style-type: none"> – rozpowszechnianie kultury fizycznej dla ochrony zdrowia i poprawy sprawności fizycznej i cech psychofizycznych
Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Promocji Gminy Bierzwnik	<ul style="list-style-type: none"> – upowszechnianie turystyki, sportu i rekreacji oraz realizacja aktywnego wypoczynku mieszkańców gminy; – inicjowanie i wspieranie działalności kulturowej, organizacja imprez dla i z udziałem lokalnej społeczności
Stowarzyszenie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego	<ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie działalności edukacyjnej i kulturalnej zwłaszcza w zakresie inicjowania, wspierania i pomocy w przedsięwzięciach

im. Marii Grzegorzewskiej w Niemieńsku „ZAMEK DZIECIOM”	edukacyjno-kulturalnych na rzecz dzieci i młodzieży
Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Granowa i Okolic	– wspieranie wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju: społecznego, kulturalnego i gospodarczego wsi granowa i okolic
Choszczno plus Operacja Kultura	– upowszechnianie tradycji i dbałość o ochronę dóbr kultury; – rozpowszechnianie i promocja regionalnych wydarzeń kulturalnych – wspieranie amatorskich ruchów artystycznych; – rozpowszechnianie polskiego dziedzictwa kulturowego i historycznego
Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły Podstawowej w Zamęcinie „PROMYCZEK”	– promowanie szkoły w środowisku jako ośrodka krzewienia kultury i tradycji
Stowarzyszenie „Zielona Dolina Iny”	– działalność publiczna na rzecz integracji i rozwoju mieszkańców Rybaki w Gminie Recz, w następujących obszarach: kultura, nauka oświata i edukacja, kultura fizyczna i sport i inne
Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich „NADZIEJA”	– rozwój sołectwa Breń pod względem inwestycyjnym, estetycznym i kulturalnym oraz działanie na rzecz pożytku publicznego; – aktywizacja i promowanie kobiet w życiu społecznym, gospodarczym i kulturalnym; podejmowanie działań integrujących kobiety z różnych środowisk
Stowarzyszenie Aktywny Senior	– poprawa sprawności fizycznej, kondycji i zdrowia seniorów; – organizacje szkoleń, konkursów edukacyjnych, obozów sportowych, turystycznych i rehabilitacyjnych, a także imprez kulturalnych, rozrywkowych i okolicznościowych.
Stowarzyszeni „COOLTURALNE DRAWNO”	– inicjowanie i organizowanie różnorodnych form życia kulturalnego ze szczególnym uwzględnieniem działalności na rzecz edukacji i animacji kulturalnej: dzieci, młodzieży i dorosłych; osób niepełnosprawnych; osób zagrożonych wykluczeniem
Stowarzyszenie	– propagowanie i inicjowanie różnorodnych działań

„ARTMANI”	<ul style="list-style-type: none"> związanych z szeroko pojętą kulturą; – promowanie wizerunku stowarzyszenia jako podmiotu krzewienia kultury; – podejmowanie działań na rzecz pielęgnowania tradycji; – wspieranie działań instytucji kulturalnych
Stowarzyszenie Choszczeńska 10	<ul style="list-style-type: none"> – propagowanie biegania oraz nordic walking wśród młodzieży i osób dorosłych na terenie działania stowarzyszenia; – popularyzacja biegania, oraz nordic walking jako najprostszej formy aktywności fizycznej; – uczestniczenie w imprezach sportowych organizowanych na obszarze całego kraju, a także poza jego granicami; – przeprowadzanie biegów ulicznych, przełajowych, oraz zawodów – nordic walking na terenie objętym działaniem stowarzyszenia; – organizowanie cyklicznych spotkań biegowych i nordic walking o charakterze rekreacyjnym; – promocja aktywności fizycznej osób niepełnosprawnych
Klub Motorowy MX Choszczno	<ul style="list-style-type: none"> – krzewienie wśród społeczeństwa wiedzy i kultury związanej z motocyklami; – rozwój krajowej, zagranicznej turystyki motocyklowej, oraz popularnego i kwalifikowanego sportu motocyklowego; – ochrona motocykli zabytkowych jako dóbr kultury i tradycji motocyklowej, ze szczególnym uwzględnieniem polskich dokonań na tym polu; – uczestnictwo w sportach motocyklistów; – uczestnictwo w sportach motorowych
Stowarzyszenie „Aktywny Pomień” w Pomieniu	<ul style="list-style-type: none"> – promocji produktów lokalnych, turystyki oraz walorów przyrodniczych regionu; – podtrzymywania i promocji tradycji wpływającej z kultury chrześcijańskiej; – upowszechniania kultury fizycznej i sportu; – zachowania i rozwoju dziedzictwa kulturowego oraz animowania aktywności mieszkańców na niwie kultury i sztuki
Stowarzyszenie	<ul style="list-style-type: none"> – działanie w zakresie wspierania

„WILDBALL”	i upowszechniania kultury fizycznej;
Stowarzyszenie „POMORZANKA”	<ul style="list-style-type: none">– podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;– kulturę, sztukę, ochronę dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;– wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej,– turystykę i krajoznawstwo;
PRZYJACIELE z JEDYNKI	<ul style="list-style-type: none">– organizowanie imprez kulturalnych;– upowszechnianie kultury fizycznej i sportu wśród dzieci, młodzieży i dorosłych;– upowszechnianie i promowanie działań kulturotwórczych, w szczególności służących zrozumieniu i szerzeniu sztuki, literatury i kultury;– inicjowanie, wspieranie i pomoc w realizowanych przedsięwzięciach edukacyjno- kulturowych;– wspieranie szkoły, oraz pomoc szkole w pozyskiwaniu środków z przeznaczeniem na rozwój nauki, edukacji, oświaty, wychowania, oraz upowszechnianie kultury fizycznej i sportu;
STOWARZYSZENIE AKTYWNI RAZEM BREŃ	<ul style="list-style-type: none">– propagowanie aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia;– organizowanie zajęć, zawodów i wydarzeń sportowych oraz rekreacyjnych;– wspieranie rozwoju i popularyzacja różnych dyscyplin sportowych;– szkolenie dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie rekreacji i sportu;– współpraca z organizacjami sportowymi, samorządami i instytucjami publicznymi;– organizowanie obozów, szkoleń i konferencji o tematyce sportowej;– wspieranie inicjatyw społecznych związanych z kulturą fizyczną.
Drawieńskie Stowarzyszenie Historyczno - Eksploatacyjne	<ul style="list-style-type: none">– zagłębienie historii Gminy Drawno oraz gmin sąsiednich;– upowszechnianie wiedzy historycznej związanej z regionem;– ochrona zabytków, opuszczonych cmentarzy

	<p>oraz opieka nad nimi;</p>
<p>Powiatowe Stowarzyszenie Miłośników Rękodzieła Artystycznego i Ludowego „ART. – LUD”</p>	<ul style="list-style-type: none"> – propagowanie kultury ludowej w środowisku lokalnym; – organizowanie imprez okolicznościowych; – organizowanie wyjazdów członków stowarzyszenia do placówek kulturalnych, artystycznych i oświatowych; – podejmowanie różnorodnych działań umożliwiających członkom stowarzyszenia uczestnictwo w życiu kulturalno-artystycznym w kraju i poza jego granicami;
<p>Zachodniopo-morskie Biuro Interwencji Społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – szerzenie kultury prawnej, udzielanie porad i pomocy w tym zakresie; – zwiększanie aktywności zawodowej, społecznej i fizycznej osób starszych i niepełnosprawnych;
<p>Choszczeńska 10</p>	<ul style="list-style-type: none"> – organizacja imprezy biegowej choszczeńska 10, promowanie aktywności fizycznej a w szczególności biegania.
<p>Stowarzyszenie Przyjaciół Stowarzyszenie Przyjaciół Wędkarstwa</p>	<ul style="list-style-type: none"> – promocja i popieranie kultury wiejskiej, – szerzenie zdrowego stylu życia poprzez angażowanie członków i sympatyków stowarzyszenia do uczestnictwa w różnorodnych formach aktywności ruchowej, w szczególności w wędkarstwie, dostosowanej do wieku, stopnia sprawności i zainteresowań sportowych. – upowszechnianie w społeczności lokalnej sportu, kultury fizycznej, turystyki i krajoznawstwa, – działalność na rzecz integracji i rozwoju oraz ogólnie pojętej kultury życia społecznego wspólnoty lokalnej,
<p>Stowarzyszenie Przyjaciół Ekspozycji Etnograficznej Lamus w Bierzwniku</p>	<ul style="list-style-type: none"> – organizowanie działań mających na celu ochronę dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, – wspieranie lokalnego środowiska w działalności kulturalno-społecznej,
<p>Stowarzyszenie p.n. Green4 life – żyję odpowiedzialnie</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyrównanie szans dzieci i młodzieży w dostępie do edukacji, nauki, kultury i wychowania, – upowszechnienie sportu, turystyki, rekreacji oraz aktywnego wypoczynku wśród społeczności

	lokalnej,
Stowarzyszenie „Niebieski Koralik”	– upowszechnienie kultury fizycznej i sportu zarówno wśród dzieci, młodzieży, a także osób dorosłych i seniorów;
Stowarzyszenie „PROJEKT CHOSZCZNO	– organizacja imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych, – rozwój infrastruktury sportowej, turystycznej i rekreacyjnej, – promowanie aktywności fizycznej,
Stowarzyszenie „ANGUILLA”	– rozwój i upowszechnianie aktywności fizycznej, a w szczególności popularyzacja sportu nurkowania – działanie na rzecz lokalnej społeczności oraz promocja Choszczna – działanie na rzecz integracji społeczności lokalnej poprzez organizację wydarzeń promujących sporty wodne
Stowarzyszenie „Kultura na plus”	– prowadzenie działalności promującej kulturę i sztukę poprzez rozbudzenie zainteresowań i potrzeb kulturalnych społeczności lokalnej – podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej – inicjowanie i wspieranie działalności twórczej także poprzez odnajdywanie i pomoc w promocji „nowych talentów” – zespołów, artystów, solistów, sportowców – promocja zdrowia człowieka i profilaktyki prozdrowotnej, w tym kultury fizycznej, sportu i promocji
Stowarzyszenie „Morsy Bierzwnik”	– propagowanie i organizowanie kąpeli zimowych, popularyzacja hartowania ciała i kąpeli w niskich temperaturach, a w szczególności zimowych kąpeli w jeziorze oraz innych form wypoczynku i reakcji sprzyjających zdrowemu trybowi życia; – podejmowanie działań wychowawczych zachęcających do aktywnego wypoczynku na świeżym powietrzu, rozpowszechnianie kultury fizycznej dla ochrony zdrowia i poprawy sprawności fizycznej i cech psychofizycznych;

Choszczeńskie Stowarzyszenie „Książka Plus”	<ul style="list-style-type: none"> – promocja kultury choszczeńskiej oraz jej twórców – organizacja imprez o charakterze kulturalnym, edukacyjnym, ekologicznym, społecznym; – realizowanie zadań publicznych o charakterze działalności pożytku publicznego w zakresie nauki, edukacji, kultury, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, integracji społecznej; – ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego; – inicjowanie i popularyzowanie działań sprzyjających rozwojowi czytelnictwa i kultury oraz dyscyplin pokrewnych i powszechnego dostępu do informacji
Choszczeńskie Towarzystwo Rolnicze	<ul style="list-style-type: none"> – wspieranie rozwoju kultury i dziedzictwa obszarów wiejskich – działanie na rzecz rozwoju kultury fizycznej i sportu
Stowarzyszenie Drawieński Ryneček	<ul style="list-style-type: none"> – działalność wzmacniająca tożsamość pokoleniową i wspierająca utrzymywanie więzi pokoleniowych, – promocja aktywnych form spędzania wolnego czasu, w tym upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, – promocja kultury i sztuki, – wspieranie wszelkich form działalności artystycznej i rozwijania talentów, – działalność na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego i ochrony zwierząt
Stowarzyszenie Łączy Nas Choszczno	<ul style="list-style-type: none"> – promocja miasta i wybitnych przedstawicieli nauki, kultury, gospodarki, sportu, oświaty, ochrony zdrowia i polityki. – promowanie zdrowego stylu życia, w szczególności poprzez organizację zajęć sportowych oraz imprez sportowych, – przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom poprzez organizację zajęć sportowych oraz imprez sportowych, – organizowanie konferencji, szkoleń, seminariów oraz innych przedsięwzięć m.in. imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych
Stowarzyszenie Seniorów	<ul style="list-style-type: none"> – inicjowanie i wspieranie działalności oświatowej,

w Pełczycach

kulturalnej i naukowej zmierzającej do samodoskonalenia,
– działania na rzecz rozwoju dzieci, młodzieży i dorosłych w sferze turystyki i krajoznawstwa, ochrony środowiska i zdrowia,
– kreowanie i promowanie pozytywnego wizerunku kultury polskiej, podtrzymywanie tradycji narodowej oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej

Źródło: Opracowanie własne.

Rok 2023 w powiecie choszczeńskim obfitował w różnorodne wydarzenia kulturalne, które angażowały mieszkańców w każdym wieku, integrując społeczność lokalną i wzmacniając tożsamość regionalną. Organizowane imprezy miały charakter zarówno masowy, plenerowy, jak i kameralny, odbywając się dzięki współpracy instytucji kultury, samorządów gminnych, organizacji społecznych oraz szkół.

Do najważniejszych wydarzeń należy zaliczyć lokalne festiwale, takie jak Choszczo Summer Festival, Letnia Biesiada Pełczycka, Piknik Recki, Lato nad Drawą, Krzęcińskie Święto Wiatru, czy Trzy Dni na Cysterskim Szlaku podczas których występowali znani artyści muzyczni, a w programach znalazły się również działania integracyjne, edukacyjne i społeczne. Wydarzenia zgromadziły liczną publiczność.

Na poziomie edukacyjno-kulturalnym ważną rolę odegrał XXI Diecezjalny Konkurs Recytatorski Poezji Religijno-Patriotycznej, który pozwolił młodzieży na prezentację swoich umiejętności artystycznych. Atrakcją o walorach edukacyjnych była także wystawa „Pająków i skorpionów” zorganizowana w Małej Galerii Choszczeńskiego Domu Kultury.

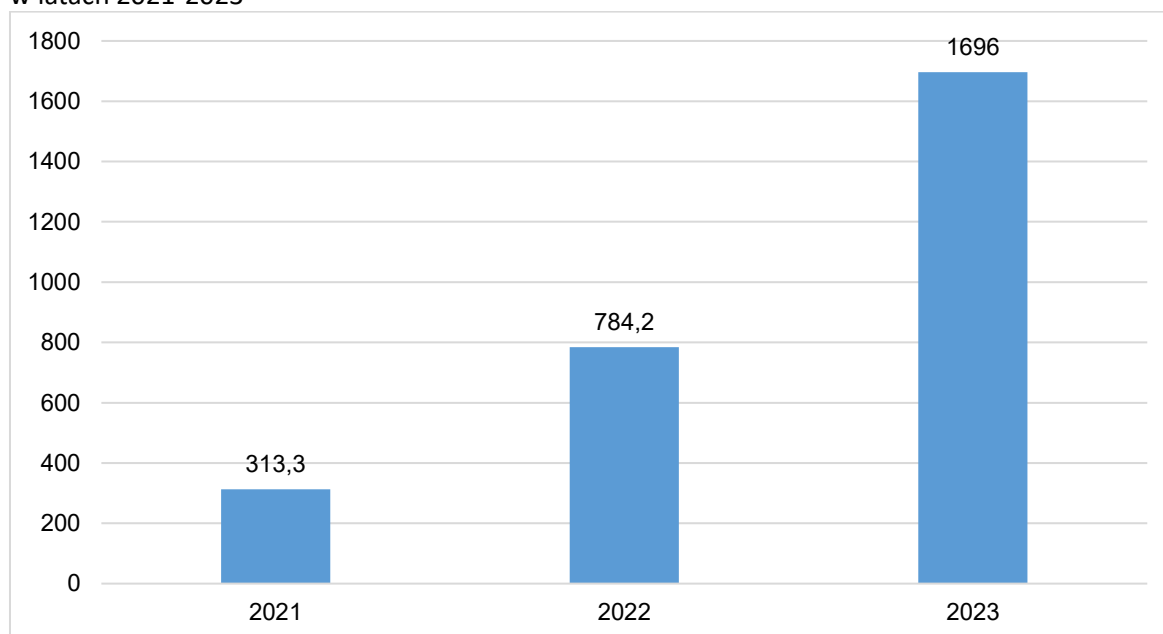
Aktywność kulturalną dzieci i młodzieży wspierały ferie zimowe, podczas których instytucje powiatowe przygotowały bogaty program zajęć – od spektakli teatralnych, kina sferycznego i warsztatów kreatywnych po zajęcia sportowe i integracyjne.

Znaczącym elementem oferty wydarzeń były również inicjatywy rekreacyjno-sportowe o wymiarze kulturalnym, takie jak Choszczeński Klasyk Rowerowy, który przyciągał uczestników nie tylko z powiatu, ale i spoza jego granic.

W wymiarze społecznym i obywatelskim ważnym wydarzeniem była lokalna odsłona międzynarodowej akcji One Billion Rising, zwracająca uwagę na problem przemocy wobec kobiet i budująca solidarność poprzez wspólny taneczny happening.

Imprezy kulturalne w 2023 roku pokazały, że powiat choszczeński dysponuje potencjałem do organizacji wydarzeń o zróżnicowanym charakterze i zasięgu. Oferta łączyła rozrywkę, edukację, działania prospołeczne i rekreacyjne, a jej atutem była szeroka współpraca instytucji samorządowych, organizacji społecznych i mieszkańców. Wydarzenia te stanowią istotny element wzmacniania kapitału społecznego, promocji powiatu oraz budowania atrakcyjności regionu.

Wykres 8. Liczba uczestników imprez kulturalnych na 1 000 ludności w powiecie choszczeńskim w latach 2021-2023

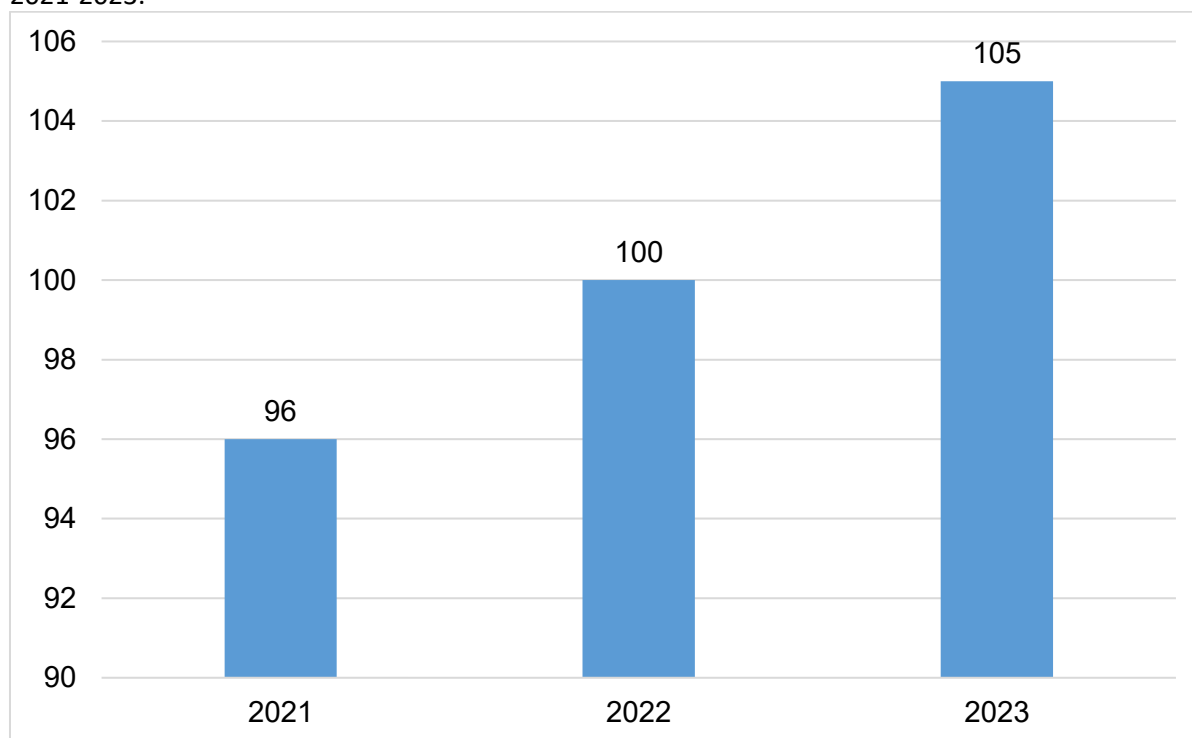
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

Analiza danych wskazanych w wykresie nr 8 dotyczących uczestnictwa w imprezach kulturalnych w powiecie choszczeńskim w latach 2021–2023 wskazuje na znaczący wzrost zainteresowania kulturą lokalną. W 2021 roku liczba uczestników wyniosła 313,3 na 1 000 ludności, co odzwierciedlało umiarkowany poziom uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych. W 2022 roku nastąpił wyraźny wzrost do 784,2 uczestników na 1 000 ludności, co stanowi niemal dwukrotny wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim. Największy wzrost zanotowano w 2023 roku, kiedy liczba uczestników osiągnęła 1 696 osób na 1 000 ludności, co wskazuje

na ponad dwukrotny wzrost względem roku 2022 i ponad pięciokrotny w stosunku do roku 2021.

Wzrost liczby uczestników świadczy o rosnącym zainteresowaniu mieszkańców powiatu wydarzeniami kulturalnymi oraz efektywności działań promujących kulturę lokalną. Trend ten może stanowić podstawę do dalszego rozwijania oferty kulturalnej i zwiększania dostępności wydarzeń dla mieszkańców.

Wykres 9. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w powiecie choszczeńskim w latach 2021-2023.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

Analiza liczby czytelników bibliotek publicznych w powiecie choszczeńskim w latach 2021–2023 wskazuje na stopniowy, lecz systematyczny wzrost uczestnictwa mieszkańców w działalności bibliotek. W 2021 roku liczba czytelników wyniosła 96 osób na 1 000 ludności, co stanowiło poziom bazowy dla dalszej obserwacji trendów w czytelnictwie. W 2022 roku zanotowano wzrost do 100 osób na 1 000 ludności, co oznaczało niewielkie, ale zauważalne zwiększenie aktywności mieszkańców w korzystaniu z zasobów bibliotecznych. W 2023 roku liczba czytelników osiągnęła 105 osób na 1 000 ludności, potwierdzając kontynuację pozytywnego trendu w zakresie korzystania z usług bibliotek publicznych.

Wzrost liczby czytelników w badanym okresie świadczy o rosnącej roli bibliotek w życiu społeczności lokalnej oraz ich znaczeniu jako instytucji wspierających edukację, rozwój kulturowy i dostęp do informacji. Trend ten podkreśla potrzebę dalszego rozwijania oferty bibliotek publicznych w powiecie, w tym poprzez działania promujące czytelnictwo, modernizację zasobów, rozwój programów edukacyjnych i kulturalnych, a także dostosowanie usług do potrzeb różnych grup wiekowych i społecznych.

W kontekście Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, obserwowany wzrost czytelnictwa wskazuje na pozytywny wpływ działań edukacyjnych i kulturalnych na integrację społeczności lokalnej, rozwój kapitału społecznego oraz wzmocnienie kompetencji mieszkańców powiatu. W związku z tym kontynuacja i intensyfikacja działań w zakresie wspierania bibliotek publicznych powinna stanowić istotny element realizacji strategii społecznej powiatu.

W powiecie choszczeńskim, Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Dąbrowskiej w Choszczynie oraz jej filie w gminach Bierzwnik, Choszczno i Krzęcin aktywnie uczestniczyły w krajowych inicjatywach promujących czytelnictwo. Przykładem jest udział w ogólnopolskiej akcji "Czytaj PL", która oferowała bezpłatny dostęp do ebooków i audiobooków, oraz organizacja wydarzeń w ramach Tygodnia Bibliotek, takich jak spotkania z autorką Małgorzatą Narożną, znaną jako "Ciocia FiKa", która prowadziła warsztaty dla dzieci, zachęcając je do wspólnego czytania i zabawy.

Ponadto, w 2023 roku, w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Choszczynie odbyło się podsumowanie 19. edycji konkursu o nagrodę "Choszczeńskiego Pulitzera Szkolnego", który promował twórczość literacką młodzieży i angażował uczniów w aktywności związane z pisarstwem i dziennikarstwem.

Podsumowując, powiat choszczeński dysponuje bogatymi zasobami w zakresie kultury, sportu i rekreacji, które wzmacniają integrację mieszkańców i podnoszą jakość życia. Główne wyzwania to konieczność modernizacji i rozwoju infrastruktury, zwiększenie dostępności oferty w mniejszych miejscowościach oraz lepsze wykorzystanie potencjału naturalnego regionu w celach kulturalno-rekreacyjnych i turystycznych.

9. Opieka zdrowotna

Na terenie powiatu choszczeńskiego funkcjonują podmioty lecznicze zapewniające mieszkańcom podstawową opiekę zdrowotną, ambulatoryjną opiekę specjalistyczną oraz opiekę szpitalną. Najważniejszą rolę pełni Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Choszczynie, który zabezpiecza podstawowe potrzeby zdrowotne społeczności lokalnej. Uzupełnieniem systemu są przychodnie podstawowej opieki zdrowotnej, poradnie specjalistyczne, gabinety prywatne oraz apteki.

Podstawowa opieka zdrowotna (POZ):

- realizowana przez lekarzy rodzinnych, pielęgniarki i położne,
- zapewnia profilaktykę, diagnostykę i leczenie chorób najczęściej występujących,
- obejmuje m.in. opiekę nad dziećmi, dorosłymi i osobami starszymi.

Na terenie powiatu funkcjonują poradnie specjalistyczne, które oferują konsultacje w zakresie m.in. chorób wewnętrznych, pediatrii, chirurgii ogólnej, ginekologii i położnictwa, ortopedii, kardiologii, neurologii, okulistyki, otorynolaryngologii, stomatologii.

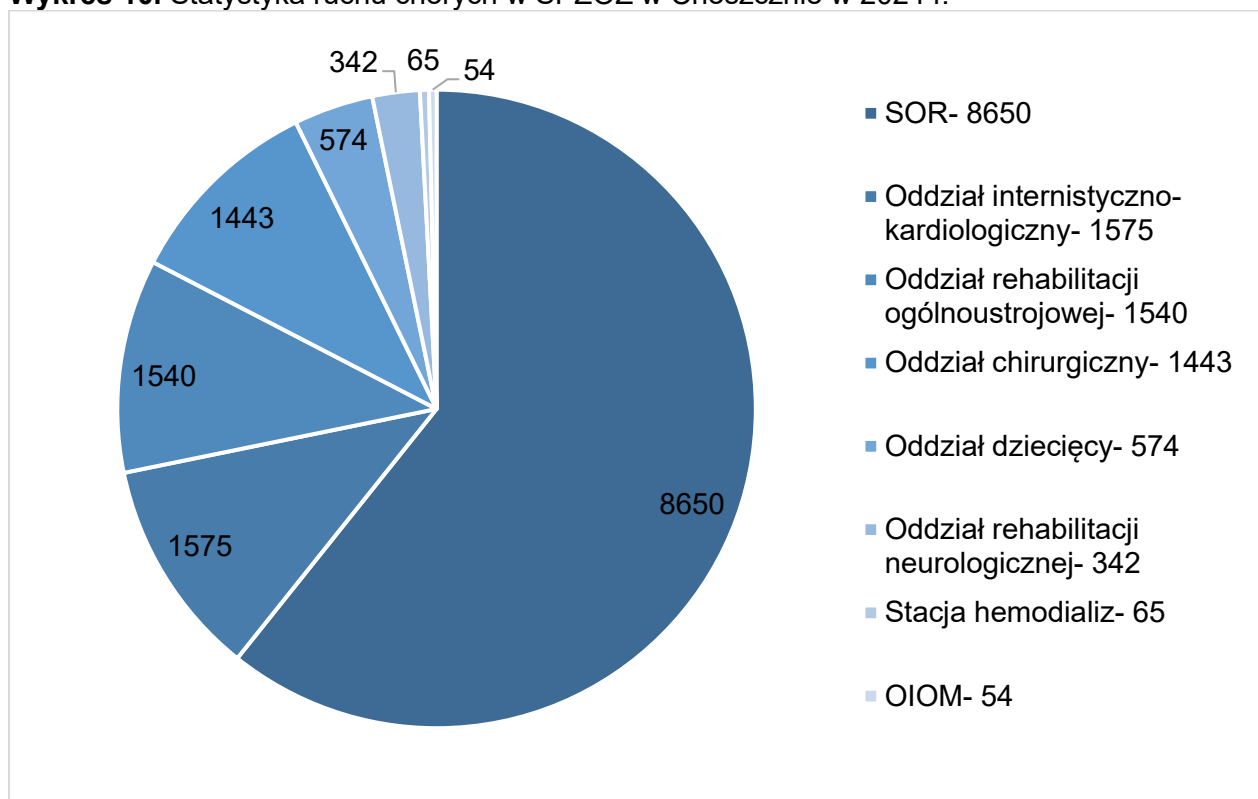
Podstawowym przedmiotem działalności Samodzielnego Publicznego Zakład Opieki Zdrowotnej w Choszczynie jest:

- lecznictwo szpitalne:
 - całodobowe udzielanie świadczeń medycznych w trybie nagłym i planowanym, obejmujące proces diagnostyczno-terapeutyczny od chwili przyjęcia pacjenta do szpitala do momentu jego wypisu,
 - rehabilitacja lecznicza,
 - świadczenia medyczne w trybie jednodniowym,
 - świadczenia w zakresie anestezjologii i intensywnej opieki medycznej,
 - całodobowa gotowość do udzielania świadczeń medycznych w szpitalnym oddziale ratunkowym;
- świadczenia medyczne z zakresu dializoterapii;
- ambulatoryjna opieka specjalistyczna:
 - świadczenia medyczne, realizowane w poradniach specjalistycznych,

- konsultacje szpitalne,
- programy profilaktyczne;
- diagnostyka medyczna:
 - świadczenia w zakresie analityki laboratoryjnej, badań RTG, USG, EKG, endoskopii, echokardiografii, tomografii komputerowej;
- podstawowa opieka zdrowotna w zakresie nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej.

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Choszcznie w 2024 roku dokonał zakupów różnego rodzaju sprzętu medycznego na kwotę 3 505 385,81 zł. Dokonał prac remontowych we własnym zakresie w oddziałach rehabilitacji, internistyczno-kardiologicznym, pediatrii, wykonując zalecenia i decyzje Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Choszcznie. Wykonano dokumentację projektową na przebudowę OIT, w którym docelowo zwiększono liczbę łóżek z 4 do 5, spełniając tym samym wszelkie obowiązujące standardy.

Statystyka ruchu chorych i ich liczba różni się w zależności od oddziału szpitalnego, na który trafia pacjent. Tutaj można wyróżnić takie oddziały, jak: SOR, oddział internistyczno-kardiologiczny, rehabilitacji ogólnoustrojowej, chirurgiczny, dziecięcy, rehabilitacji neurologicznej, stacja hemodializ, OIOM. Oddział ginekologiczno - położniczy oraz oddział noworodkowy są oddziałami zawieszonymi w związku z powyższym nie wykazują liczby przyjętych pacjentów.

Wykres 10. Statystyka ruchu chorych w SPZOZ w Choszczynie w 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Raportu o stanie powiatu choszczeńskiego za rok 2024

Analiza ruchu chorych w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Choszczynie w 2024 roku wskazuje na zróżnicowaną strukturę hospitalizacji i korzystania z usług medycznych. Największe obciążenie odnotowano w Szpitalnym Oddziale Ratunkowym (8 650 pacjentów), co potwierdza istotną rolę SOR jako jednostki pierwszego kontaktu w nagłych przypadkach medycznych.

Kolejne miejsca pod względem liczby leczonych pacjentów zajmują: Oddział internistyczno-kardiologiczny (1575 osób), Oddział rehabilitacji ogólnoustrojowej (1 540 osób) oraz Oddział chirurgiczny (1 443 osoby). Oddziały te odpowiadają za znaczną część świadczeń medycznych w strukturze szpitala, odzwierciedlając główne potrzeby zdrowotne mieszkańców powiatu w zakresie chorób układu krążenia, rehabilitacji i leczenia chirurgicznego.

W dalszej kolejności należy wskazać Oddział dziecięcy (574 pacjentów) oraz Oddział rehabilitacji neurologicznej (342 pacjentów), które pełnią istotną funkcję w zapewnianiu opieki specjalistycznej dla dzieci i osób wymagających rehabilitacji po incydentach neurologicznych.

Znacznie mniejszy udział w strukturze ruchu chorych odnotowano w przypadku Stacji hemodializ (65 pacjentów) oraz Oddziału Intensywnej Opieki Medycznej (54 pacjentów). Pomimo relatywnie niskiej liczby pacjentów, są to jednostki o kluczowym znaczeniu z punktu widzenia ratowania życia i zapewnienia wysokospecjalistycznych świadczeń zdrowotnych.

Podsumowując, dane za 2024 rok wskazują, że działalność SPZOZ w Choszczynie koncentruje się przede wszystkim na obsłudze pacjentów w Szpitalnym Oddziale Ratunkowym oraz oddziałach internistyczno-kardiologicznym, rehabilitacyjnym i chirurgicznym. Struktura ruchu chorych potwierdza, że główne wyzwania zdrowotne mieszkańców powiatu związane są z chorobami układu krążenia, potrzebą rehabilitacji oraz nagłymi przypadkami medycznymi.

Realizacja świadczeń w ramach Ambulatoryjnej Opieki Specjalistycznej oraz Ambulatoryjnych Świadczeń Diagnostycznych Kosztochłonnnych w 2024 roku to świadczenie pomocy w takich poradniach, jak: diabetologiczna, endokrynologiczna, kardiologiczna, nefrologiczna, ginekologiczno – położnicza, chirurgiczna, ortopedyczna, okulistyczna, otolaryngologiczna, urologiczna, rehabilitacyjna, chorób wewnętrznych, gastroenterologiczna, neurologiczna, reumatologiczna, dział fizjoterapii oraz pracownie: tomografii komputerowej – TK, ultrasonografii, endoskopii, RTG.

Na uwagę zasługuje również fakt, że SP ZOZ w Choszczynie należy do podmiotów zabezpieczających świadczenia Nocnej i Świątecznej Pomocy POZ jako wydzielonej opieki POZ poza godzinami pracy lekarzy rodzinnych tj. od godz. 18.00 do 8.00 w dni powszechne oraz soboty, niedziele i dni świąteczne. W razie konieczności, w uzasadnionych medycznie przypadkach, lekarz lub pielęgniarka realizują świadczenia nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej w domu chorego. Wezwania telefoniczne, w tym dotyczące świadczeń udzielanych przez pielęgniarkę w ramach ciągłości leczenia, są realizowane - w celu sprawnego ich wykonania, przez właściwy punkt nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej, zgodnie z obszarem zabezpieczenia.

10. Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa. Przestrzeganiem porządku publicznego na terenie całego Powiatu zajmuje się Komenda Powiatowa Policji w Choszczynie. Ochronę przeciwpożarową w Powiecie zapewnia Komenda Powiatowa Straży Pożarnej w Choszczynie, w ramach której funkcjonuje jednostka ratowniczo-gaśnicza. Ponadto, na terenie Powiatu działają także 20 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych. 10 jednostek na terenie Powiatu włączonych jest do Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego. W podstawowy zakres działalności OSP wchodzi ochrona przeciwpożarowa, usuwanie skutków klęsk żywiołowych, ratownictwo wodne i lądowe, natomiast członkowie jednostek OSP biorą udział również w zabezpieczeniach imprez sportowych oraz kulturalnych organizowanych na terenie Powiatu.

Tabela 20. Liczba stwierdzonych przestępstw i wskaźnik wykrywalności przestępstw w powiecie choszczeńskim na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba przestępstw stwierdzonych	1761	885	899
współczynnik wykrywalności (w %)	88,1%	74,8%	78,6%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

Analiza danych dotyczących bezpieczeństwa publicznego w powiecie choszczeńskim wskazuje na istotne zmiany w liczbie stwierdzonych przestępstw oraz w poziomie ich wykrywalności w latach 2021–2023.

W roku 2021 odnotowano 1 761 przestępstw stwierdzonych, co stanowiło najwyższą wartość w analizowanym okresie. Jednocześnie wskaźnik wykrywalności utrzymywał się na bardzo wysokim poziomie – 88,1%, co świadczyło o wysokiej skuteczności działań organów ścigania.

W roku 2022 nastąpił istotny spadek liczby przestępstw – do 885 przypadków, czyli o ponad połowę mniej niż rok wcześniej. Jednocześnie obniżył się współczynnik

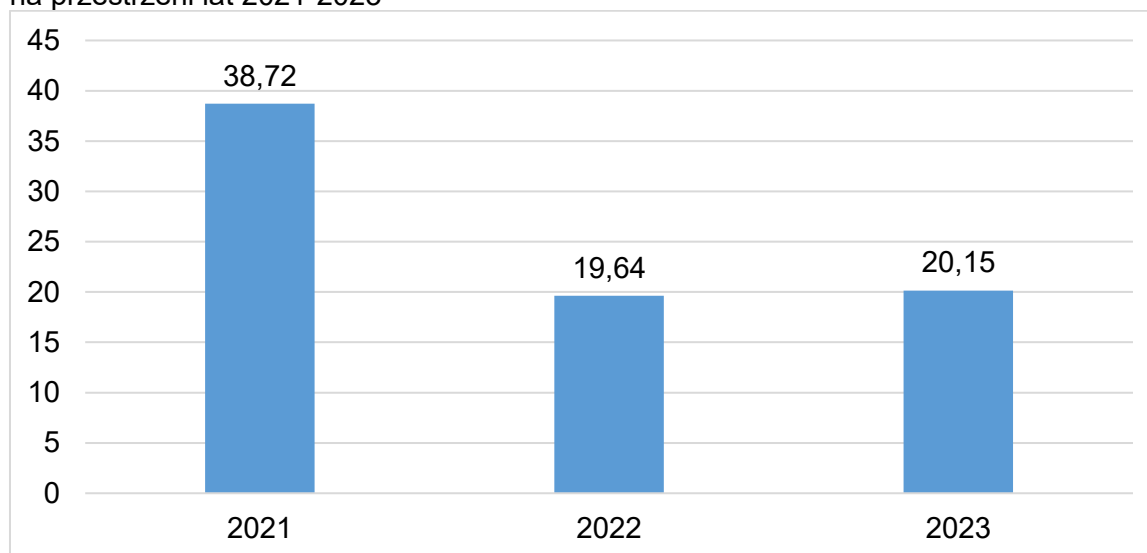
wykrywalności do 74,8%, co oznaczało pogorszenie skuteczności w zakresie wykrywania sprawców czynów zabronionych.

W roku 2023 liczba stwierdzonych przestępstw kształtowała się na poziomie 899 przypadków, co wskazuje na względną stabilizację w stosunku do roku poprzedniego. Poprawie uległ również wskaźnik wykrywalności, który wzrósł do 78,6%, jednak nadal pozostawał niższy niż w roku 2021.

Podsumowując, w latach 2021–2023 powiat choszczeński odnotował znaczący spadek ogólnej liczby przestępstw, co należy ocenić pozytywnie z punktu widzenia bezpieczeństwa mieszkańców. Niemniej jednak obserwowane wahania wskaźnika wykrywalności wskazują na konieczność dalszego wzmocnienia działań prewencyjnych i operacyjnych w celu utrzymania wysokiej skuteczności organów porządkowych.

Wykres nr 11 przedstawia natężenie zjawiska przestępczości w odniesieniu do liczby mieszkańców powiatu. Jest to wskaźnik standaryzowany, który pokazuje skalę problemu w ujęciu proporcjonalnym, umożliwiając porównania między latami niezależnie od wielkości populacji.

Wykres 11. Liczba stwierdzonych przestępstw na 1 000 ludności w powiecie choszczeńskim na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

Wskaźnik liczby stwierdzonych przestępstw na 1 000 mieszkańców obrazuje skalę zjawiska przestępczości w odniesieniu do populacji powiatu choszczeńskiego,

co umożliwia precyzyjniejsze porównania między latami i stanowi narzędzie analityczne dla polityki społecznej i bezpieczeństwa.

W 2021 roku odnotowano najwyższy w analizowanym okresie poziom wskaźnika – 38,72 przestępstw na 1 000 mieszkańców. Dane te wskazują na relatywnie wysokie natężenie przestępczości w stosunku do liczby ludności.

W roku 2022 nastąpił wyraźny spadek liczby stwierdzonych przestępstw – wskaźnik osiągnął wartość 19,64, czyli obniżył się niemal o połowę w stosunku do roku 2021. Może to świadczyć zarówno o poprawie skuteczności działań profilaktycznych i prewencyjnych służb mundurowych, jak i o zmianach w dynamice samych zjawisk przestępczych.

W 2023 roku zaobserwowano nieznaczny wzrost do poziomu 20,15 przestępstw na 1 000 mieszkańców, jednak wartość ta wciąż pozostaje istotnie niższa niż w 2021 roku.

Podsumowując, w latach 2021–2023 można zauważyć trwały spadek natężenia przestępczości w powiecie choszczeńskim, mimo niewielkiego wzrostu w 2023 roku. Wskazuje to na utrzymującą się tendencję do poprawy bezpieczeństwa publicznego w powiecie, przy jednoczesnej potrzebie dalszego monitorowania zjawiska i podejmowania działań ukierunkowanych na jego ograniczanie.

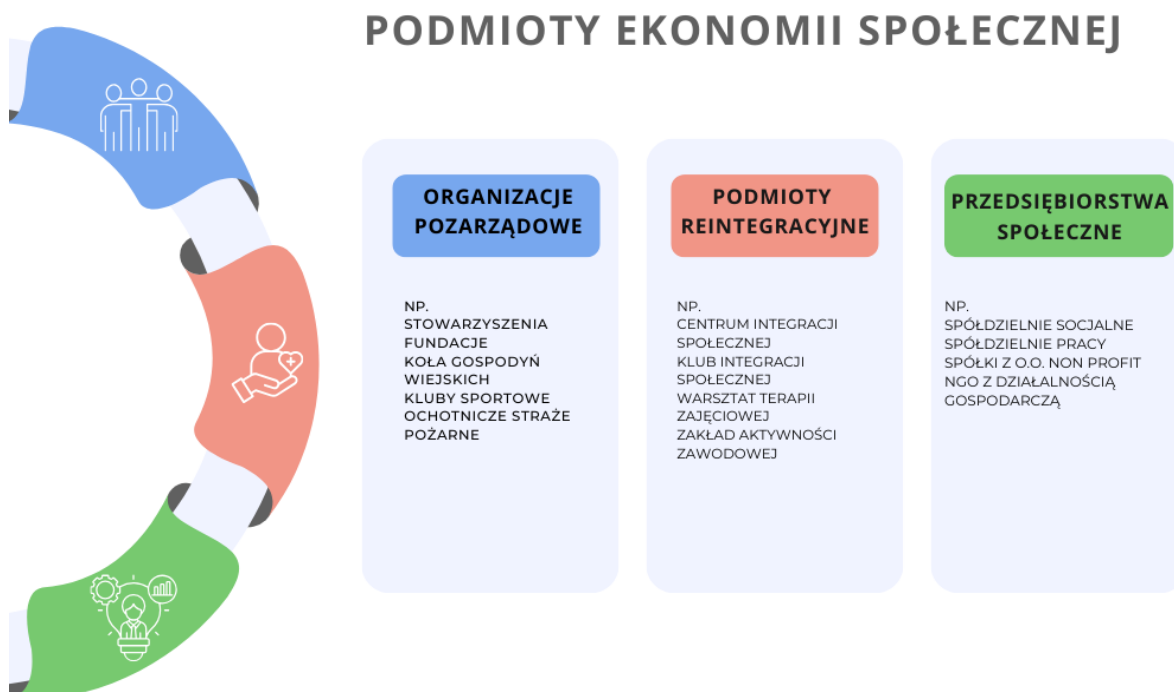
11. Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej

Na przestrzeni dekad zmieniały się sposoby zarządzania w biznesie i administracji, a wraz z nimi funkcja jednostki w strukturach organizacyjnych. Skupienie się wyłącznie na wynikach spowodowało, że człowiek odgrywał coraz mniejszą rolę w systemach organizacyjnych, co przyczyniło się do narastania wykluczenia społecznego. w odpowiedzi na te wyzwania powstał ruch spółdzielczy, który umożliwił grupom społecznym zaspokajanie podstawowych potrzeb, opierając się na podmiotowości jednostki oraz wartości pracy indywidualnej. na tych fundamentach rozwinęła się współczesna ekonomia społeczna – skoncentrowana na człowieku i oddziaływaniu społecznym, zarządzana w sposób autonomiczny i partycypacyjny, w której świadczenie usług dla członków, pracowników i społeczności ma nadrzędne znaczenie wobec dążenia do zysku.

Obecnie sektor ekonomii społecznej odgrywa istotną rolę zarówno w polityce gospodarczej, poprzez wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców gmin i powiatów oraz zwiększanie konkurencyjności lokalnych podmiotów, jak i w polityce społecznej, umożliwiając aktywizację zawodową, rozwój turystyki, kultury czy mieszkalnictwa oraz reintegrację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Ekonomia społeczna realizowana jest przez różnorodne podmioty, w tym organizacje pozarządowe wskazane w art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie – takie jak stowarzyszenia, fundacje i prowadzone przez nie jednostki reintegracyjne – oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy, w tym spółdzielnie socjalne, spółki non-profit czy stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego. Wśród podmiotów ekonomii społecznej wyróżnia się także podmioty ekonomii solidarnej, których głównym celem jest aktywizacja zawodowa i integracja społeczna, w tym reintegracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami.

Rysunek 5. Podmioty Ekonomii Społecznej

Źródło: <https://www.etap.org.pl/ekonomia-spoleczna/>

Podmioty ekonomii społecznej prowadzą szeroką działalność na rzecz lokalnych społeczności oraz grup doświadczających wykluczenia społecznego. Ich doświadczenie i kompetencje w tym zakresie umacniają pozycję tych podmiotów w kształtowaniu lokalnej polityki społecznej. Dotychczasową dominującą formą współpracy międzyinstytucjonalnej było zlecenie realizacji zadań publicznych odpowiednim fundacjom i stowarzyszeniom. Jednak wraz z rozwojem sektora ekonomii społecznej zasadne staje się włączanie wszystkich jego podmiotów w proces tworzenia lokalnych rozwiązań – od diagnozowania problemów społecznych, przez opracowywanie dokumentów strategicznych, po wdrażanie działań i ich ewaluację.

Ustawa o ekonomii społecznej rozszerzyła zakres zadań publicznych możliwych do realizacji przez organizacje pozarządowe, dając im możliwość wsparcia podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych z kolei ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centra usług społecznych uregulowała obszary usług możliwych do realizacji przez podmioty ekonomii społecznej w ramach otwartych konkursów ofert, małych grantów oraz prawa zamówień publicznych. Połączenie tych przepisów – wraz z ustawą o działalności pożytku publicznego i wolontariacie – tworzy szerokie spektrum działalności i inicjatyw możliwych do podjęcia przez podmioty ekonomii społecznej, obejmujące 14 obszarów usług i 43 sfery zadań publicznych. Zdefiniowane w ten sposób usługi społeczne pozostają ściśle powiązane z katalogiem zadań realizowanych w ramach pożytku publicznego.

Tabela 21. Zakres usług społecznych oraz zadań publicznych

Katalog usług społecznych z zakresu:	Zadania publiczne w obszarze:
polityki prorodzinnej	<ul style="list-style-type: none">• działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa,• upowszechniania i ochrony praw dziecka
wspierania rodziny	<ul style="list-style-type: none">• wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej• działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży
systemu pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none">• wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

pomocy społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób
promocji i ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> • ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej
wspierania osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> • działalności na rzecz osób niepełnosprawnych
edukacji publicznej	<ul style="list-style-type: none"> • nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania
przeciwdziałania bezrobociu	<ul style="list-style-type: none"> • promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy
kultury	<ul style="list-style-type: none"> • kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego
kultury fizycznej i turystyki	<ul style="list-style-type: none"> • wspierania i upowszechniania kultury fizycznej • turystyki i krajoznawstwa
pobudzania aktywności obywatelskiej	<ul style="list-style-type: none"> • działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych • upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji • udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego • upowszechniania i ochrony praw konsumentów
mieszkalnictwa	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenia warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej
ochrony środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego
reintegracji zawodowej i społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym • działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości • rewitalizacji • działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 • działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych

Źródło: opracowanie własne

Wśród zadań publicznych wskazanych do realizacji przez organizacje pozarządowe znajdują się dodatkowo działania w obszarze wzmocnienia integralności społeczności lokalnej, zapewnienia bezpieczeństwa, wsparcia grup wykluczonych

i mniejszościowych oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, w tym:

- udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa,
- działalności charytatywnej,
- podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,
- działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego,
- działalności na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn,
- działalności na rzecz integracji cudzoziemców,
- działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym,
- ratownictwa i ochrony ludności,
- promocji i organizacji wolontariatu,
- działalności wspomagającej rozwój techniki, wynalazczości i innowacyjności oraz rozpowszechnianie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w praktyce gospodarczej,
- porządku i bezpieczeństwa publicznego,
- obronności państwa i działalności Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej,
- pomocy ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą,
- działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami,
- pomocy Polonii i Polakom za granicą,
- działalności na rzecz kombatantów i osób represjonowanych,
- działalności na rzecz weteranów,
- promocji Rzeczypospolitej Polskiej za granicą,
- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

Ważnym aspektem rozróżniającym usługi społeczne od zadań publicznych realizowanych przez PES jest sposób, w jaki dany podmiot otrzymuje je do realizacji. w przypadku zadań publicznych rozróżnia się ich 5, w tym:

- otwarty konkurs ofert,
- „małe granty” (tryb pozakonkursowy),
- zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez organ administracji publicznej w razie wystąpienia klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej,
- zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez Prezesa Rady Ministrów ze względu na ważny interes społeczny lub publiczny,
- zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu na podstawie samodzielnie złożonej oferty.

Realizacja usług społecznych następuje z kolei poprzez zlecenie zadań w formie: zlecenia usług, zlecenia instytucji, bonu na aktywność (regranting), kooperacyjnego rozwiązania problemów.

Rozwijanie sektora ekonomii społecznej i współpracy publiczno-pozarządowej możliwe jest przy aktywnym udziale lokalnych organizacji pozarządowych, których celem działalności jest budowa kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich, mobilizację grup społecznych i jednostek do większej aktywności obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej.

Na obszarze powiatu choszczeńskiego funkcjonują organizacje pozarządowe, w tym takie, które działają na rzecz społeczności lokalnej oraz stanowią ważne zaplecze i potencjał do rozwiązywania problemów społecznych.

Priorytetowe zadania publiczne zaplanowane przez powiat choszczeński do realizacji we współpracy z organizacjami pozarządowymi to:

- udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększanie świadomości prawnej społeczeństwa,
- podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,
- ochrona i promocja zdrowia,
- działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn,

- działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym,
- działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych
- kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
- wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej,
- ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego,
- turystyka i krajoznawstwo,
- porządek i bezpieczeństwo publiczne,
- ratownictwo i ochrona ludności,
- działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art.3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Priorytetem Powiatu Choszczeńskiego jest jak najlepsze zaspokojenie zbiorowych potrzeb wspólnoty, którą tworzą jego mieszkańcy. Aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi i liderami środowisk lokalnych jest jednym z elementów efektywnego kierowania rozwojem powiatu.

Głównymi korzyściami takiej współpracy są między innymi:

- budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez aktywizację społeczności lokalnych,
- umacnianie w społecznej świadomości poczucia odpowiedzialności za siebie i swoje otoczenie,
- wprowadzenie nowatorskich i bardziej efektywnych działań i rozwiązań dzięki dobremu rozpoznaniu występujących potrzeb.

Głównym celem Programu współpracy organów powiatu z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego jest budowanie społeczeństwa obywatelskiego oraz zwiększenie stopnia zaspokojenia potrzeb społecznych, przy wykorzystaniu potencjału organizacji.

Celami szczegółowymi współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami są:

- budowanie partnerstwa pomiędzy powiatem a organizacjami, które ma służyć diagnozowaniu i zaspakajaniu potrzeb mieszkańców powiatu,
- rozwijanie poczucia przynależności organizacji do społeczności lokalnej powiatu,

- promowanie rozwoju działalności lokalnej i tworzenie warunków do budowania współpracy między powiatem i organizacjami,
- rozwój społeczeństwa obywatelskiego oraz tworzenie sprzyjających warunków do aktywizacji wspólnoty samorządowej poprzez aktywizację społeczności lokalnych,
- podnoszenie, jakości i efektywności wykonywanych usług publicznych służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców powiatu, poprzez harmonijny współdział organizacji i powiatu w realizacji tych zadań,
- uzupełnienie działań powiatu w zakresie nieobjętym przez struktury samorządowe,
- otwarcie na innowacyjność i konkurencyjność organizacji poprzez umożliwienie im wystąpienia z ofertą realizacji wskazanych zadań publicznych,
- bieżące rozpatrywanie potrzeb społecznych i potencjału organizacji pozarządowych,
- zwiększanie zakresu partnerskiej współpracy pomiędzy powiatem i organizacjami na rzecz pozyskiwania zewnętrznych zasobów,
- wspieranie oraz powierzanie organizacjom zadań publicznych.

Współpraca powiatu z organizacjami pozarządowymi opiera się na następujących zasadach:

- zasadzie partnerstwa: organizacje pozarządowe są dla powiatu równoprawnym partnerem w definiowaniu problemów społecznych, wypracowywaniu sposobów ich rozwiązywania oraz realizacji zadań publicznych;
- zasadzie suwerenności stron: powiat respektując odrębność i suwerenność zorganizowanych wspólnot obywateli, uznaje ich prawo do samodzielnego definiowania i rozwiązywania problemów społecznych, w tym należących także do sfery zadań publicznych;
- zasadzie pomocniczości: powiat współpracuje z organizacjami pozarządowymi, wspiera ich działalność oraz umożliwia realizację zadań publicznych na zasadach i w formach określonych w ustawie;

- zasadzie efektywności: powiat przy zlecaniu zadań publicznych, dokonuje wyboru najbardziej efektywnego sposobu ich realizacji, spośród proponowanych przez organizacje pozarządowe. Powiat oczekuje od organizacji gospodarnego wydatkowania środków publicznych;
- zasadzie uczciwej konkurencji: powiat jest w stosunku do organizacji pozarządowych bezstronny. w przypadku ogłaszania otwartych konkursów ofert stosuje te same kryteria oceny dla wszystkich podmiotów konkurujących ze sobą o zlecenie realizacji zadań publicznych;
- zasadzie jawności: powiat udostępnia organizacjom pozarządowym informacje o planach, celach i środkach przeznaczonych na realizację zadań publicznych. Powiat dąży do tego, aby wszystkie możliwości współpracy z organizacjami pozarządowymi były powszechnie dostępne oraz czytelne i przejrzyste w zakresie stosowanych procedur i kryteriów podejmowania decyzji.

Na obszarze powiatu choszczeńskiego funkcjonują organizacje pozarządowe, w tym takie, które działają na rzecz społeczności lokalnej oraz stanowią ważne zaplecze i potencjał do rozwiązywania problemów społecznych.

Wśród zadań publicznych wskazanych do realizacji przez organizacje pozarządowe na terenie powiatu choszczeńskiego znajdują się działania w obszarze wzmocnienia integralności społeczności lokalnej, zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców, wspierania grup zagrożonych wykluczeniem społecznym i mniejszościowym oraz przeciwdziałania uzależnieniom i zjawiskom patologicznym.

Na terenie powiatu, ze względu na jego strukturę społeczno-demograficzną oraz wyzwania związane m.in. ze starzeniem się ludności, bezrobociem czy migracjami, szczególnie istotne jest podejmowanie inicjatyw wzmocniających więzi międzyludzkie i budujących poczucie przynależności do wspólnoty lokalnej. Organizacje pozarządowe, we współpracy z samorządem, mogą organizować wydarzenia integracyjne, programy międzypokoleniowe oraz inicjatywy sąsiedzkie, które sprzyjają aktywizacji mieszkańców wsi i miast powiatu.

W obszarze bezpieczeństwa kluczowe są działania profilaktyczne i edukacyjne, takie jak kampanie informacyjne dla dzieci i młodzieży, programy

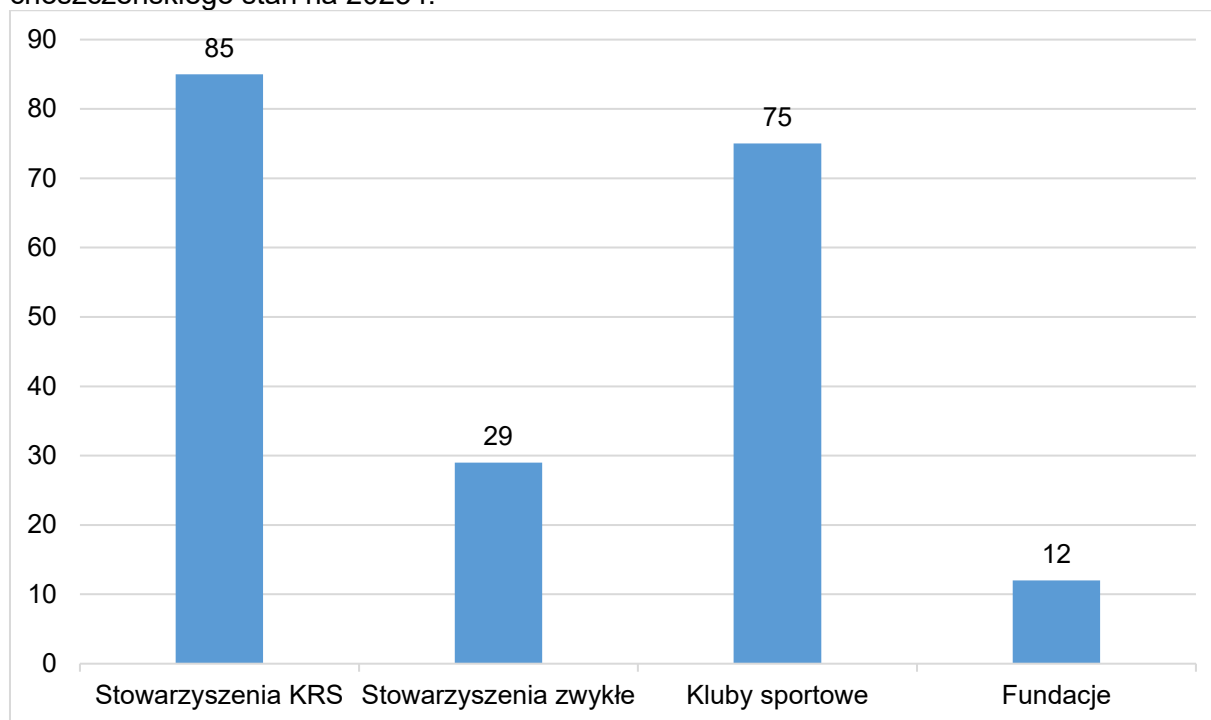
wsparcia dla seniorów, a także współpraca z policją i strażą pożarną w zakresie prewencji i budowania świadomości obywatelskiej.

Istotnym zadaniem jest także wspieranie grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, rodzin w kryzysie oraz osób długotrwale bezrobotnych. Wsparcie może przyjmować formę programów reintegracyjnych, warsztatów aktywizacyjnych, usług opiekuńczych czy poradnictwa prawnego i psychologicznego.

Na terenie powiatu występuje również potrzeba podejmowania działań przeciwdziałających uzależnieniom (alkoholowym, narkotykowym, cyfrowym) oraz innym zjawiskom patologicznym. Organizacje pozarządowe odgrywają tu istotną rolę, prowadząc programy profilaktyczne w szkołach, organizując grupy wsparcia, oferując terapię oraz działania informacyjne dla mieszkańców. Szczególne znaczenie ma praca z dziećmi i młodzieżą, aby zapobiegać negatywnym zjawiskom już na wczesnym etapie rozwoju społecznego.

Dzięki tego rodzaju inicjatywom wzmacnia się spójność społeczna w powiecie choszczeńskim, a mieszkańcy uzyskują wsparcie nie tylko instytucjonalne, ale także płynące ze środowiska lokalnego, co zwiększa skuteczność działań i przyczynia się do budowania bardziej zintegrowanej i bezpiecznej wspólnoty.

Wykres 12. Liczba organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu choszczeńskiego stan na 2025 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia

Na terenie powiatu choszczeńskiego funkcjonuje łącznie 201 organizacji pozarządowych, co świadczy o stosunkowo wysokim poziomie aktywności społecznej i zaangażowania mieszkańców w działania na rzecz dobra wspólnego. Najliczniejszą kategorię stanowią stowarzyszenia zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym (85 podmiotów), które często realizują projekty o charakterze społecznym, kulturalnym czy edukacyjnym, korzystając ze środków zewnętrznych, w tym funduszy unijnych i krajowych.

Drugą pod względem liczebności grupę stanowią kluby sportowe (75 jednostek), które pełnią ważną rolę w zakresie aktywizacji dzieci, młodzieży i dorosłych, promując zdrowy tryb życia oraz integrację lokalnych społeczności. Na trzecim miejscu znajdują się stowarzyszenia zwykłe (29 organizacji) – mające prostszą formę prawną, często działające lokalnie i koncentrujące się na wsparciu mieszkańców w konkretnych obszarach życia społecznego. Najmniej liczne są fundacje (12 podmiotów), jednak to właśnie one nierzadko realizują wyspecjalizowane zadania w obszarze pomocy społecznej, edukacji czy ochrony zdrowia.

Analiza struktury sektora pozarządowego w powiecie pokazuje, że organizacje te stanowią ważny potencjał w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, wspierania rodzin, aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem oraz wzmocnienia więzi społecznych. Warto podkreślić, że zróżnicowanie form organizacyjnych pozwala na kompleksowe odpowiadanie na lokalne potrzeby – od działań sportowo-rekreacyjnych, przez inicjatywy edukacyjne, po specjalistyczne wsparcie grup wrażliwych.

Współpraca finansowa z organizacjami pozarządowymi, zgodnie z założeniami Programu oraz wymogami prawa określonymi w ustawie, odbywała się w ramach powierzania wykonania zadania publicznego wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie oraz czynnego wspierania jego realizacji.

Zgodnie z art. 13 i 15 ustawy ogłoszenie o konkursie oraz jego wyniki zamieszczane były w Biuletynie Informacji Publicznej, tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Choszcznie oraz na stronie internetowej powiatu.

Program współpracy z organizacjami pozarządowymi realizowany był corocznie zgodnie z przyjętymi założeniami oraz zobowiązującymi przepisami prawa.

Środki finansowe zaplanowane do realizacji wszystkich podjętych zadań w 2021 r. przez Powiat Choszczeński we współpracy z organizacjami pozarządowymi pozwoliły na realizację 25 zadań publicznych na łączną kwotę 212 434,26 zł. Wszystkie zadania zrealizowane w 2021 r. były zgodnie z przyjętymi priorytetami Programu. w ramach wskazanych środków finansowych przeprowadzono 3 otwarte konkursy ofert na łączną kwotę 40 582,13 zł.

W tym w wyniku wsparcia organizacji pozarządowych ze środków Funduszu Pracy i EFS łącznie zaktywizowano 12 osób bezrobotnych (10 w formie stażu, 1 w ramach wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, 1 w ramach prac interwencyjnych), na które wydatkowano kwotę 133 070,97 zł. w trybie pozakonkursowym także udzielono wsparcia finansowego, które wynosiło 17 500,00 zł oraz fundusze w ramach środków PFRON w wysokości 21 281,16 zł.

W ramach Programu w 2022 r. w oparciu o otwarte konkursy ofert przyznano dotację w łącznej wysokości 58 000,00 zł Zarząd Powiatu Choszczeńskiego ogłosił 3 otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych. Zgodnie z rekomendacją

Komisji Konkursowej rozpatrującej złożone oferty, zawarto 4 umowy z 4 organizacjami pozarządowymi.

Współpraca Powiatu Choszczeńskiego z organizacjami pozarządowymi w 2023 r. była realizowana w formie finansowej i pozafinansowej. Współpraca o charakterze finansowym odbywała się w formie wspierania zadania publicznego wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie jego realizacji oraz w formie powierzenia wykonania zadania publicznego wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie jego realizacji. Podstawowym trybem przekazywania środków finansowych organizacjom był otwarty konkurs ofert. W przypadkach wskazanych przez ustawę, dopuszczalne było stosowanie innego trybu oraz zawieranie umów wieloletnich. Organizacje pozarządowe lub inne podmioty mogły również z własnej inicjatywy złożyć ofertę realizacji zadań publicznych.

Środki finansowe zaplanowane do realizacji wszystkich podjętych zadań w 2023 r. przez Powiat Choszczeński we współpracy z organizacjami pozarządowymi pozwoliły na realizację 18 zadań publicznych na łączną kwotę 156 270,00 zł. Wszystkie zadania zrealizowane w 2023 r. były zgodne z przyjętymi priorytetami Programu. W ramach wskazanych środków finansowych przeprowadzono 6 otwartych konkursów ofert na łączną kwotę 124 020,00 zł, w tym 64 020,00 zł dotacji celowej przekazanej przez Wojewodę Zachodniopomorskiego.

Sprawozdanie z realizacji Programu za 2024 r. jest dokumentem podsumowującym kolejny rok współpracy Powiatu Choszczeńskiego z organizacjami pozarządowymi. Program realizowany był zgodnie z przyjętymi założeniami oraz z obowiązującymi przepisami prawa.

Środki finansowe zaplanowane do realizacji wszystkich podjętych zadań w 2024 r. przez Powiat Choszczeński we współpracy z organizacjami pozarządowymi pozwoliły na realizację 16 zadań publicznych na łączną kwotę 171 245,32 zł. Wszystkie zadania zrealizowane w 2024 r. były zgodne z przyjętymi priorytetami Programu. W ramach wskazanych środków finansowych przeprowadzono 5 otwartych konkursów ofert na łączną kwotę 154 745,32 zł, w tym 68 245,32 zł dotacji celowej przekazanej przez Wojewodę Zachodniopomorskiego.

12. Pomoc społeczna

12.1 Dane ogólne

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Działania z zakresu pomocy społecznej z mocy ustawy wykonują organy administracji rządowej i samorządowej. Współpracują w tym zakresie z organizacjami społecznymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi, fundacjami, stowarzyszeniami, pracodawcami oraz osobami fizycznymi i prawnymi⁵.

System pomocy społecznej w Polsce opiera się na zróżnicowanej sieci instytucji realizujących zadania na poziomie regionalnym, powiatowym i gminnym. Każda z nich pełni określone funkcje, których celem jest wsparcie osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, a także przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Skuteczność polityki społecznej w powiecie choszczeńskim zależy w dużej mierze od współpracy instytucji funkcjonujących na różnych szczeblach – wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Każda z jednostek realizuje określone zadania, jednak dopiero ich koordynacja i wzajemne uzupełnianie się tworzą spójny system wsparcia. Regionalne ośrodki polityki społecznej pełnią funkcję strategiczną i ekspercką, powiatowe centra pomocy rodzinie integrują działania w obszarze pieczy zastępczej i wsparcia osób z niepełnosprawnościami, natomiast ośrodki pomocy społecznej i centra usług społecznych odpowiadają za bezpośredni kontakt z mieszkańcami gmin. Szczególną rolę w systemie odgrywają placówki zapewniające specjalistyczną pomoc – domy pomocy społecznej, ośrodki wsparcia, poradnictwa czy interwencji kryzysowej. Wspólne działanie tych instytucji pozwala na kompleksowe rozwiązywanie problemów społecznych, ograniczanie zjawisk wykluczenia oraz budowanie kapitału społecznego w lokalnych wspólnotach.

⁵ <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/pomoc-spoeczna-17087802/art-2>

Na szczeblu powiatu choszczeńskiego zadania z zakresu pomocy społecznej i rehabilitacji społecznej realizowane są przez:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie,
- Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności,
- Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Choszczynie,
- Dom Pomocy Społecznej w Brzezinach,
- Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy w Suliszewie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Choszczynie,
- Punkt Regionalnego Centrum Interwencji Kryzysowej w Choszczynie,
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Choszczynie.

Poniżej przedstawiono krótką charakterystykę poszczególnych instytucji:

Domy pomocy społecznej (DPS) zapewniają całodobową opiekę osobom, które z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności wymagają stałego wsparcia. DPS oferują usługi bytowe, opiekuńcze, rehabilitacyjne i wspierające, umożliwiając mieszkańcom uczestnictwo w życiu społecznym. Ich działalność odbywa się w oparciu o standardy jakości określone ustawą o pomocy społecznej i jest prowadzona zarówno przez samorządy, jak i podmioty niepubliczne.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest kluczową jednostką organizacyjną pomocy społecznej na poziomie powiatu, odpowiedzialną za realizację zadań własnych i zleconych z zakresu polityki społecznej, pieczy zastępczej oraz wspierania osób z niepełnosprawnościami. PCPR pełni funkcję instytucji koordynującej i wspierającej, zapewniając spójność działań podejmowanych w ramach systemu pomocy społecznej w powiecie. Jego działalność przyczynia się do wzmacniania rodzin, ochrony praw dziecka, wyrównywania szans osób z niepełnosprawnościami oraz ograniczania zjawisk wykluczenia społecznego.

Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności realizuje zadania z zakresu orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności. Do jego głównych kompetencji należy wydawanie orzeczeń stanowiących podstawę do korzystania ze świadczeń, ulg i uprawnień przysługujących osobom z niepełnosprawnościami. Zespół przygotowuje również opinie dotyczące potrzeb w zakresie rehabilitacji, zatrudnienia czy korzystania z systemu wsparcia społecznego.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna jest wyspecjalizowaną placówką oświatową świadcząca pomoc dzieciom, młodzieży, rodzicom oraz nauczycielom. Jej głównym celem jest wspieranie rozwoju psychicznego, emocjonalnego i społecznego dzieci i młodzieży, a także wspomaganie procesu edukacyjnego w szkołach i placówkach oświatowych. Poradnia pełni istotną rolę w systemie wsparcia rodziny i szkoły, przyczyniając się do wyrównywania szans edukacyjnych, zapobiegania problemom w funkcjonowaniu społecznym dzieci i młodzieży oraz budowania lokalnego systemu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy jest placówką oświatowo-wychowawczą przeznaczoną dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami intelektualnymi oraz sprzężonymi potrzebami edukacyjnymi. Jego celem jest zapewnienie wychowankom kompleksowego wsparcia edukacyjnego, terapeutycznego i opiekuńczego, dostosowanego do ich indywidualnych możliwości i potrzeb.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy odgrywa kluczową rolę w systemie edukacji specjalnej powiatu, wspierając uczniów w rozwoju, wyrównywaniu szans edukacyjnych i integracji społecznej, a także wspomagając rodziny w procesie wychowawczym.

Powiatowy Urząd Pracy jest jednostką organizacyjną powiatu realizującą zadania z zakresu polityki rynku pracy, zatrudnienia oraz przeciwdziałania bezrobociu. Jego działalność koncentruje się na aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz na wspieraniu pracodawców w zaspokajaniu potrzeb kadrowych.

Powiatowy Urząd Pracy pełni kluczową rolę w kształtowaniu lokalnego rynku pracy, wspiera mieszkańców w powrocie do aktywności zawodowej, a także wzmacnia potencjał gospodarczy powiatu poprzez ścisłą współpracę z przedsiębiorcami.

Punkt Regionalnego Centrum Kryzysowego jest wyspecjalizowaną placówką wsparcia, której głównym zadaniem jest udzielanie natychmiastowej pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacji kryzysowej. Funkcjonowanie Punktu ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa, ochrony oraz wsparcia psychologicznego, prawnego i socjalnego w momentach nagłego zagrożenia zdrowia, życia lub stabilności funkcjonowania jednostki czy rodziny.

Punkt Regionalnego Centrum Kryzysowego w Choszczynie rozpoczął swoją działalność w 2024 roku. Punkt utworzono w ramach projektu pn. „Regionalne Centrum Kryzysowe” dofinansowanego ze środków Funduszu Europejskiego dla Pomorza Zachodniego 2021 – 2027.

Punkt RCIK odgrywa istotną rolę w systemie wsparcia społecznego powiatu, pełniąc funkcję interwencyjną, ochronną i wspierającą. Jego działalność przyczynia się do ograniczania skutków kryzysów życiowych, wzmacniania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców oraz zapobiegania eskalacji problemów społecznych.

Warsztat Terapii Zajęciowej jest placówką dziennego pobytu przeznaczoną dla osób dorosłych z niepełnosprawnościami, które wymagają wsparcia w rozwoju umiejętności zawodowych, społecznych i manualnych. Jego głównym celem jest rehabilitacja społeczna i zawodowa uczestników, umożliwiającą im aktywne funkcjonowanie w życiu codziennym i integrację ze środowiskiem lokalnym.

Warsztat Terapii Zajęciowej odgrywa istotną rolę w systemie wsparcia osób z niepełnosprawnościami w powiecie, przyczyniając się do wzrostu samodzielności uczestników, aktywizacji społecznej i zawodowej oraz poprawy jakości ich życia.

Pomoc społeczna w gminach powiatu choszczeńskiego

Na szczeblu samorządu gminnego zadania z zakresu pomocy społecznej realizują na terenie powiatu choszczeńskiego:

- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Choszczynie;
- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drawnie;
- Centrum Usług Społecznych w Pełczycach;
- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Reczu;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bierzwniku;
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzęcinie;
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Choszczynie;
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Drawnie;
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Krzęcinie;
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Reczu.

Poniżej przedstawiono krótką charakterystykę poszczególnych instytucji:

Ośrodki pomocy społecznej (OPS)

Działające w gminach OPS stanowią podstawową jednostkę organizacyjną systemu pomocy społecznej. Ich zadaniem jest udzielanie świadczeń finansowych i rzeczowych, świadczenie usług opiekuńczych oraz prowadzenie pracy socjalnej na rzecz mieszkańców. OPS diagnozują lokalne problemy społeczne, wspierają osoby i rodziny w przezwyciężaniu trudności oraz podejmują działania profilaktyczne i integracyjne na rzecz społeczności lokalnej.

Centra usług społecznych (CUS)

Na mocy ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, istnieje możliwość przekształcenia OPS w centra usług społecznych. CUS pełnią szerszą rolę niż OPS – obok tradycyjnych zadań pomocy społecznej zajmują się koordynacją i świadczeniem różnorodnych usług społecznych, m.in. opiekuńczych, zdrowotnych, edukacyjnych i aktywizacyjnych. Ich celem jest zintegrowanie działań podmiotów świadczących usługi na rzecz mieszkańców i stworzenie spójnej, dostępnej oferty wsparcia na poziomie gminy.

Środowiskowy Dom Samopomocy (ŚDS)

Stanowi istotny element lokalnego systemu pomocy społecznej, ukierunkowanego na wsparcie osób z niepełnosprawnościami oraz z zaburzeniami psychicznymi. Placówka realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej, przeciwdziałając wykluczeniu i marginalizacji tej grupy mieszkańców.

Podstawowym celem działalności ŚDS jest podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do możliwie samodzielnego funkcjonowania uczestników w codziennym życiu oraz w środowisku lokalnym.

ŚDS pełni także funkcję profilaktyczną i stabilizującą, tworząc bezpieczne środowisko dziennego pobytu dla osób zagrożonych izolacją społeczną, a tym samym wspiera rodziny i opiekunów w sprawowaniu codziennej opieki.

Jednostki pomocy społecznej na terenie powiatu choszczeńskiego realizują zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej polegające w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
- pracy socjalnej;
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;

- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych;
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb;
- realizacji zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym;
- realizacji zadań zleconych gminie z zakresu administracji rządowej.

W obszarze pomocy społecznej, polityki społecznej oraz działań wynikających z rozeznanych potrzeb lokalnej społeczności podstawą są liczne akty prawne – zarówno ustawy, jak i rozporządzenia. Poniżej lista najważniejszych:

Ustawy kluczowe:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej– akt podstawowy regulujący organizację i świadczenie pomocy społecznej.
2. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.
3. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.
4. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
5. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci („500+”).
6. Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.
7. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.
8. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.
9. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.
10. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
11. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
12. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

13. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
14. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
15. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
16. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny oraz inne akty regulujące kwestie ochrony ofiar przestępstw i osób pokrzywdzonych.
17. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej i wsparcia uczniów).
18. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
19. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym – regulujące zadania samorządów w zakresie polityki społecznej.

Wybrane rozporządzenia wykonawcze:

1. Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej (wcześniej MPiPS) dotyczące:
 - domów pomocy społecznej,
 - środowiskowych domów samopomocy,
 - ośrodków wsparcia,
 - placówek opiekuńczo-wychowawczych,
 - specjalistycznych usług opiekuńczych.
2. Rozporządzenia dotyczące kryteriów dochodowych uprawniających do świadczeń z pomocy społecznej.
3. Rozporządzenia w sprawie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych.
4. Rozporządzenia dotyczące organizacji pomocy osobom niepełnosprawnym.

Inne istotne akty:

- Krajowe programy i strategie, np. Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu,
- Strategia Rozwoju Usług Społecznych,
- akty prawa miejscowego (uchwały rad gmin i powiatów w sprawach m.in. strategii rozwiązywania problemów społecznych, programów przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii, przemocy domowej).

12.2 Pomoc społeczna w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej powiatu choszczeńskiego

Pomoc społeczna funkcjonująca na terenie całego powiatu

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Na poziomie powiatu podstawową jednostką organizacyjną systemu pomocy społecznej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR). Realizuje ono zadania z zakresu pomocy społecznej, pieczy zastępczej, rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnościami, a także wspiera instytucje i organizacje działające na rzecz integracji społecznej. PCPR stanowi również istotne ogniwo koordynujące współpracę pomiędzy gminami, organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami lokalnymi.

Do głównych zadań PCPR należą m.in.:

1. Organizacja pieczy zastępczej – prowadzenie naboru i szkoleń dla rodzin zastępczych, wsparcie dla rodzin pełniących tę funkcję, organizacja i nadzór nad placówkami opiekuńczo-wychowawczymi.
2. Pomoc osobom i rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych – prowadzenie pracy socjalnej, poradnictwa, udzielanie wsparcia psychologicznego, prawnego i pedagogicznego.
3. Przeciwdziałanie przemocy domowej – współpraca w ramach Zespołów Interdyscyplinarnych, prowadzenie działań profilaktycznych i interwencyjnych.
4. Rozwój i prowadzenie specjalistycznych form wsparcia społecznego- prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich kierowanych osób i prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej.
5. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów– realizacja zadań wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz innych programów i projektów na rzecz osób niepełnosprawnych.
6. Koordynacja programów i projektów społecznych – realizacja programów finansowanych ze środków własnych powiatu, budżetu państwa oraz funduszy

europejskich, ukierunkowanych na aktywizację społeczną, zawodową i integrację mieszkańców.

PCPR pełni kluczową rolę w budowaniu lokalnego systemu wsparcia – koordynuje działania wielu podmiotów, odpowiada za najbardziej wrażliwe obszary pomocy społecznej (pieczę zastępczą, osoby z niepełnosprawnościami, przeciwdziałanie przemocy), a jednocześnie prowadzi działania aktywizacyjne i integracyjne. Dzięki temu stanowi fundament polityki społecznej na szczeblu powiatowym, zapewniając wsparcie mieszkańcom wymagającym kompleksowej i specjalistycznej pomocy.

W latach 2021-2024 widoczny jest systematyczny wzrost liczby pracowników zatrudnionych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Choszcznie. W roku 2021 zespół liczył 14 osób, z czego 12 posiadało wykształcenie wyższe, a 2 wykształcenie średnie. W kolejnych latach następował stopniowy wzrost zatrudnienia oraz wyraźne zwiększenie udziału pracowników z wykształceniem wyższym:

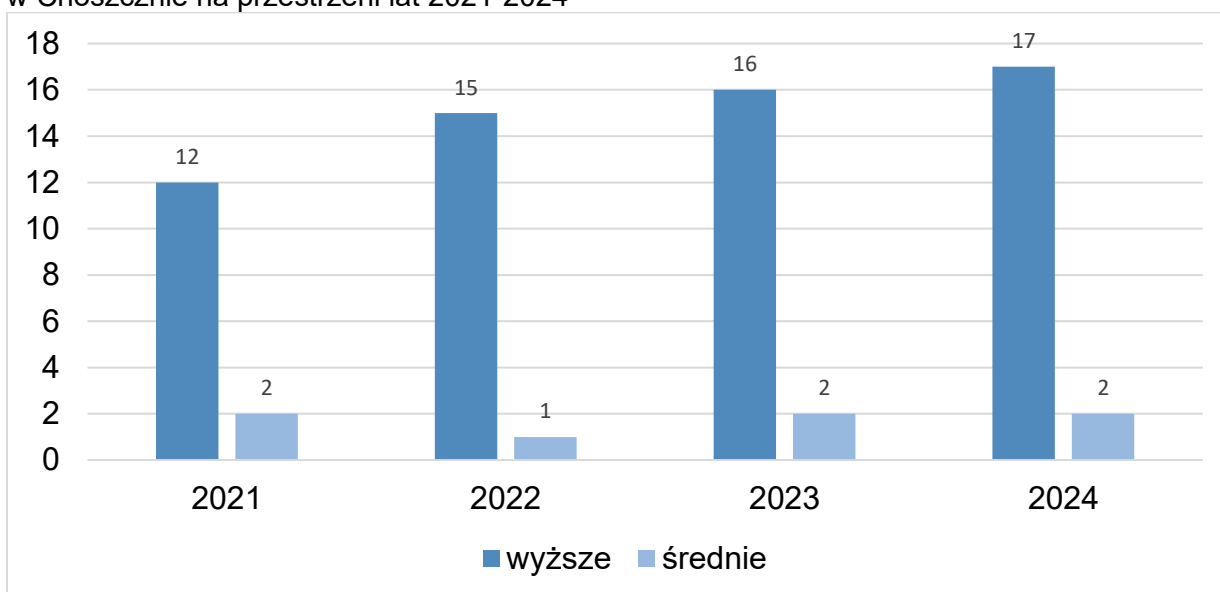
- w 2022 r. – 16 osób, w tym 15 z wykształceniem wyższym i 1 ze średnim,
- w 2023 r. – 18 osób, w tym 16 z wykształceniem wyższym i 2 ze średnim,
- w 2024 r. – 19 osób, w tym 17 z wykształceniem wyższym i 2 ze średnim.

Wzrost liczby pracowników PCPR jest odpowiedzią na rosnącą skalę i złożoność zadań realizowanych przez jednostkę. z jednej strony wynika to z poszerzającego się katalogu obowiązków nakładanych przez ustawodawcę, m.in. w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy domowej, obsługi programów finansowanych ze środków rządowych i unijnych oraz realizacji działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Z drugiej strony przyczyną jest także zwiększająca się liczba osób i rodzin korzystających z pomocy instytucji, co generuje potrzebę tworzenia nowych stanowisk pracy oraz specjalizacji kadry.

Istotne znaczenie ma również konieczność profesjonalizacji usług społecznych – rosnący udział pracowników z wykształceniem wyższym świadczy o dążeniu do podnoszenia jakości wsparcia, lepszego przygotowania do pracy z rodzinami w kryzysie oraz zapewnienia skutecznej koordynacji programów i projektów. W konsekwencji rozwój kadry PCPR należy postrzegać nie tylko jako odpowiedź na potrzeby bieżące, ale także jako inwestycję w przyszłość lokalnego systemu

wsparcia społecznego. W perspektywie strategicznej oznacza to, że powiat dysponuje coraz lepiej przygotowaną kadrą do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej, co przekłada się na wyższą jakość świadczonych usług oraz lepsze dostosowanie wsparcia do złożonych potrzeb mieszkańców. Powyższe dane obrazuje wykres nr 13.

Wykres 13. Wykształcenie pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie na przestrzeni lat 2021-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2021-2024

Poniżej przedstawiono działalność Centrum z wyróżnieniem poszczególnych kategorii działalności:

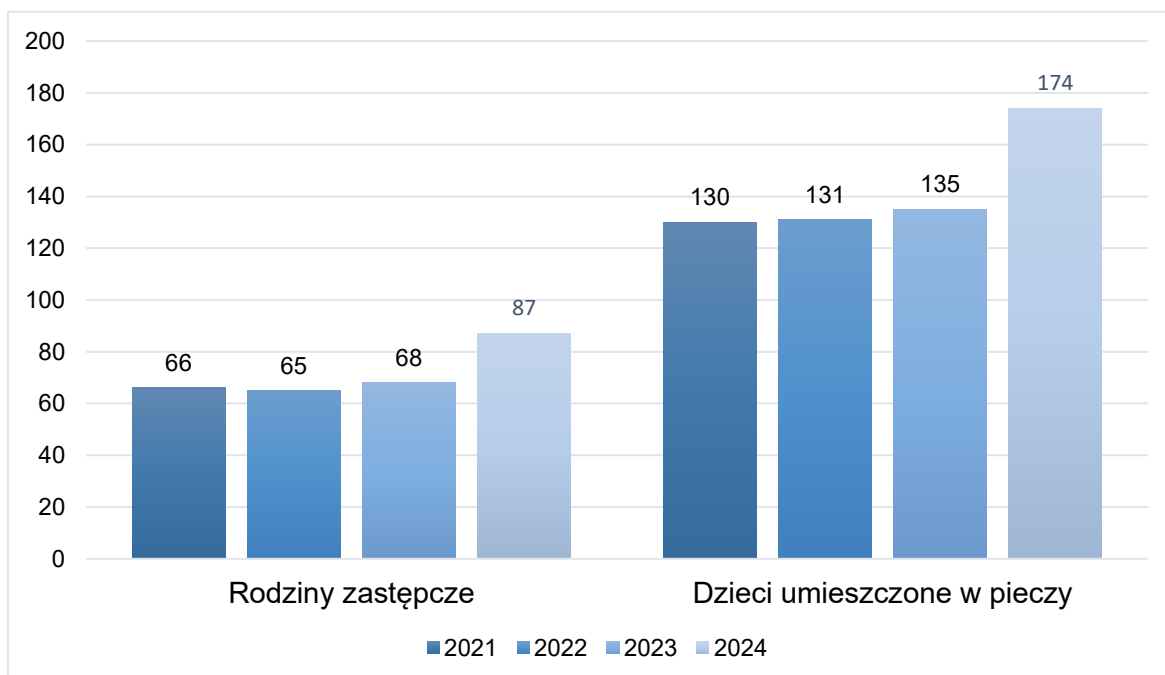
1) Organizacja pieczy zastępczej

W związku z realizacją zadań w zakresie wsparcia dziecka i rodziny realizowano „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Choszczeńskim na lata 2022 - 2024”. Głównymi rezultatami założonymi do osiągnięcia w Programie było:

- pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej,
- wielokierunkowe przygotowanie kandydatów do pełnienia roli opiekunów zastępczych,
- powstanie nowych rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych,
- poprawa funkcjonowania opiekunów zastępczych oraz ich wychowanków w otaczającej rzeczywistości społecznej oraz w życiu codziennym,

- ugruntowanie wiedzy na temat wielokierunkowych działań prowadzonych na rzecz pieczy zastępczej u przedstawicieli podmiotów działających w tym zakresie,
- rozwój systemu ścisłej współpracy profesjonalistów zajmujących się rodzinną pieczą zastępczą,
- rozwój edukacji społecznej w zakresie idei i funkcji rodzicielstwa zastępczego, budowanie przychylnej postawy społeczności lokalnej wobec rodzin zastępczych,
- poprawa zaplecza finansowego rodzin zastępczych oraz przebywających pod ich opieką wychowanków,
- zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych i poziomu wiedzy rodzin zastępczych,
- zwiększenie wiedzy profesjonalnej kadry pracującej na rzecz rodzicielstwa zastępczego,
- zwiększenia zaangażowania pracowników oświaty szczególnie pedagogów w działania na rzecz dzieci i rodzin.

Wykres 14. Liczba rodzin zastępczych i dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2021-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie posiadanych danych statystycznych PCPR

W latach 2021–2024 w powiecie choszczeńskim zauważalny jest wzrost zarówno liczby rodzin zastępczych, jak i dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. W roku 2021 funkcjonowało 66 rodzin zastępczych, a liczba ta utrzymywała się na zbliżonym poziomie do roku 2022 (65 rodzin). W roku 2023 nastąpił nieznaczny wzrost do 68 rodzin, natomiast w roku 2024 odnotowano wyraźny przyrost – do 87 rodzin zastępczych.

Podobną tendencję można zaobserwować w odniesieniu do liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej. W roku 2021 było to 130 dzieci, w kolejnych latach liczba ta rosła stopniowo – 131 w roku 2022 i 135 w roku 2023 – by w 2024 roku osiągnąć poziom aż 174 dzieci.

Dane te wskazują na rosnące potrzeby w zakresie organizacji pieczy zastępczej w powiecie. Z jednej strony świadczą o zwiększającej się liczbie dzieci wymagających opieki poza rodziną biologiczną, z drugiej – o rozwoju i wzmacnianiu systemu rodzin zastępczych, które podejmują się realizacji tego zadania. Zauważalny wzrost liczby rodzin zastępczych w 2024 roku należy interpretować jako efekt działań wspierających i aktywizujących podejmowanych przez PCPR oraz samorząd powiatowy, które dążą do zapewnienia dzieciom możliwie najbardziej rodzinnych warunków opieki i wychowania.

Tabela 22. Liczba rodzin zastępczych w powiecie choszczeńskim w latach 2021-2024

ROK	Typ rodziny	Rodziny zastępcze			
		spokrewnione	niezawodowe	zawodowe	rodzinny dom dziecka
2024	łącznie, w tym	54	31	3	2
	nowo utworzone	13	6	2	1
	rozwiązane	12	3	0	0
2023	łącznie, w tym	49	31	3	1
	nowo utworzone	10	9	0	0
	rozwiązane	7	6	2	0
2022	łącznie, w tym	47	26	3	1
	nowo utworzone	6	5	1	0
	rozwiązane	7	6	0	0
2021	łącznie, w tym	44	29	2	1

nowo utworzone	5	5	2	0
rozwiązane	4	5	1	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie posiadanych danych statystycznych PCPR

W latach 2021–2024 w powiecie choszczeńskim system rodzinnej pieczy zastępczej rozwijał się w sposób dynamiczny, z widocznymi zmianami zarówno w strukturze typów rodzin zastępczych, jak i w liczbie nowo utworzonych oraz rozwiązanych rodzin.

W roku 2021 funkcjonowało łącznie 76 rodzin zastępczych, z czego najliczniejszą grupę stanowiły rodziny spokrewnione (44) oraz rodziny niezawodowe (29). Działały również 2 rodziny zastępcze zawodowe oraz 1 rodzinny dom dziecka. W tym roku powstało 12 nowych rodzin (5 spokrewnionych, 5 niezawodowych i 2 zawodowe), natomiast rozwiązano 10 (4 spokrewnione, 5 niezawodowych i 1 zawodową).

W roku 2022 liczba rodzin zastępczych wzrosła do 77, przy czym utrzymała się dominacja rodzin spokrewnionych (47). Powstało wówczas 12 nowych rodzin, głównie spokrewnionych (6) i niezawodowych (5), a rozwiązano 13 (7 spokrewnionych i 6 niezawodowych).

W 2023 roku liczba rodzin zastępczych zwiększyła się do 84. Nadal dominowały rodziny spokrewnione (49) i niezawodowe (31), natomiast liczba zawodowych i rodzinnego domu dziecka pozostała na podobnym poziomie jak w latach poprzednich. Powstało wówczas 19 nowych rodzin (10 spokrewnionych, 9 niezawodowych), ale jednocześnie rozwiązano 15 (7 spokrewnionych, 6 niezawodowych i 2 zawodowe).

Rok 2024 przyniósł wyraźny wzrost – do 90 rodzin zastępczych. Liczba rodzin spokrewnionych wzrosła do 54, niezawodowych utrzymała się na poziomie 31, zawodowych było 3, a rodzinnych domów dziecka – 2. Utworzono 22 nowe rodziny (13 spokrewnionych, 6 niezawodowych, 2 zawodowe i 1 rodzinny dom dziecka), a rozwiązano 15 (12 spokrewnionych i 3 niezawodowe).

Analiza danych wskazuje, że podstawową formą rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie pozostają rodziny spokrewnione, które rokrocznie stanowią ponad połowę wszystkich funkcjonujących rodzin. Równolegle obserwuje się stabilną liczbę rodzin niezawodowych oraz niewielki udział rodzin zawodowych i rodzinnych domów

dziecka. Warto zauważyć, że w 2024 roku po raz pierwszy odnotowano wyraźny wzrost liczby nowo utworzonych rodzin, co może świadczyć o skutecznych działaniach rekrutacyjnych i promocyjnych prowadzonych przez PCPR. Jednocześnie utrzymująca się liczba rozwiązywanych rodzin wskazuje na konieczność stałego wsparcia i wzmacniania opiekunów, aby ograniczać ryzyko rezygnacji z pełnienia tej funkcji.

Tabela 23. Liczba dzieci które opuściły w latach 2021-2024 rodzinną pieczę zastępczą funkcjonującą na terenie powiatu choszczeńskiego wraz ze wskazaniem przyczyn

Przyczyna	2021	2022	2023	2024
powrót pod opiekę rodziców biologicznych	10	9	11	8
przysposobienie	2	2	8	4
przeniesienie do pieczy zastępczej funkcjonujących na teren innego powiatu	2	1	8	3
zmiana wraz z rodziną zastępczą adresu zamieszkania – inny powiat,	1	0	2	6
przeniesienie do instytucjonalnej pieczy zastępczej;	0	0	0	2
zwolnienie z pieczy zastępczej i ustalenie miejsca pobytu dla małoletnich	0	2	0	0
zmiana pieczy na opiekę prawną	0	0	2	0
pełnoletni wychowankowie opuszczający rodzinę zastępczą, w tym:	8	8	8	7
wychowankowie opuszczający rodzinę zastępczą, którzy przeszli na kontynuację nauki	1	1	2	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie posiadanych danych statystycznych PCPR

Dane przedstawione w tabeli obrazują dynamikę zmian dotyczących liczby dzieci opuszczających rodzinną pieczę zastępczą w latach 2021–2024 oraz wskazują główne przyczyny tego zjawiska. Najczęściej odnotowywaną przyczyną był powrót dziecka pod opiekę rodziców biologicznych – w analizowanym okresie dotyczyło to od 8 do 11 przypadków rocznie, co potwierdza podejmowane działania w kierunku reintegracji rodzin. Istotną kategorią było także przysposobienie, którego liczba wzrosła wyraźnie w 2023 roku (8 przypadków), a w pozostałych latach utrzymywała się na poziomie 2–4.

W analizowanym okresie odnotowano również przypadki przeniesienia dzieci do pieczy zastępczej funkcjonującej w innych powiatach (od 1 do 8 rocznie) oraz zmiany miejsca zamieszkania wraz z rodziną zastępczą poza teren powiatu (szczególnie widoczne w roku 2024 – 6 przypadków). Zjawisko przeniesienia do instytucjonalnej pieczy zastępczej wystąpiło dopiero w 2024 roku (2 przypadki), podobnie jak zmiana pieczy na opiekę prawną, która pojawiła się w 2023 roku (2 przypadki). Sporadycznie odnotowano także zwolnienie z pieczy i ustalenie miejsca pobytu małoletnich (2022 rok – 2 przypadki).

Stalą grupę stanowią pełnoletni wychowankowie opuszczający rodziny zastępcze (7–8 osób rocznie). Wśród nich część decydowała się na kontynuację nauki, co wskazuje na potrzebę dalszego wsparcia młodych dorosłych w procesie usamodzielniania się.

Analiza danych wskazuje, że proces opuszczania rodzinnej pieczy zastępczej ma zróżnicowane przyczyny, a dominującymi kierunkami są powroty do rodzin biologicznych oraz osiągnięcie pełnoletności przez wychowanków.

Na terenie powiatu choszczeńskiego wszystkie rodziny zastępcze, które zgłosiły się do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, objęte zostały systematycznym wsparciem ze strony jednego ze specjalistów PCPR ds. rodzinnej pieczy zastępczej, tj. koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, starszego specjalisty pracy z rodziną oraz pracownika socjalnego. Działania te miały na celu zapewnienie rodzinom zastępczym niezbędnej pomocy w realizacji zadań wynikających z pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a także wspieranie usamodzielnianych wychowanków.

Pracownicy Zespołu ds. pieczy zastępczej opracowywali indywidualne plany pomocy dziecku, dokonywali ocen jego sytuacji oraz ocen funkcjonowania rodzin zastępczych. Współpracowali z szerokim gronem instytucji i specjalistów – asystentami rodziny, kuratorami, pedagogami czy pracownikami socjalnymi – w celu stworzenia jak najlepszych warunków opieki i wychowania dla dzieci.

Istotnym obszarem pracy było również budowanie więzi i integracja środowiska rodzin zastępczych poprzez zachęcanie do udziału w szkoleniach, spotkaniach grup wsparcia oraz innych inicjatywach organizowanych przez PCPR. Dzięki temu rodziny miały możliwość wymiany doświadczeń, wzmocnienia kompetencji wychowawczych oraz uzyskania specjalistycznej pomocy w sytuacjach kryzysowych.

Zespół ds. pieczy zastępczej aktywnie współpracował także z ośrodkami adopcyjnymi, przekazując informacje o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, co umożliwiało poszukiwanie rodzin przysposabiających. Ważnym elementem działań była również pomoc kierowana do pełnoletnich wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, którzy wymagali wsparcia w procesie usamodzielniania się i wchodzenia w dorosłe życie.

Podejmowane działania PCPR w tym obszarze stanowią istotny element lokalnego systemu wsparcia rodziny i dziecka, wzmacniając trwałość i stabilność pieczy zastępczej w powiecie choszczeńskim.

W powiecie choszczeńskim funkcjonuje także Rada ds. Rodziny pod nazwą „Dobro rodziny dobrem dziecka”, która została powołana w 2018 roku przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Choszcznie. Celem powołania Rady było stworzenie stałej, międzyinstytucjonalnej platformy współpracy służącej integracji działań wszystkich podmiotów odpowiedzialnych za wspieranie rodzin i ochronę praw dziecka. Misją Rady jest poprawa jakości i skuteczności współdziałania instytucji poprzez wymianę doświadczeń, podejmowanie wspólnych inicjatyw oraz koordynację działań profilaktycznych i interwencyjnych.

W skład Rady wchodzi przedstawiciele kluczowych instytucji pracujących na rzecz rodzin i dzieci: kierownicy i przedstawiciele Sądu, Prokuratury, Komendy Powiatowej Policji, Ośrodków Pomocy Społecznej, a także kuratorzy sądowi. Udział tak zróżnicowanych podmiotów umożliwia wieloaspektowe spojrzenie na problemy rodzin i skuteczniejsze wypracowywanie rozwiązań dostosowanych do konkretnych potrzeb.

Spotkania Partnerów Rady odbywają się rokrocznie. Podczas nich omawiane są najważniejsze wyzwania stojące przed systemem wsparcia rodzin w powiecie, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki pieczy zastępczej oraz działań profilaktycznych wobec rodzin zagrożonych kryzysem. Dodatkowo odbywają się spotkania grupy roboczej, poświęcone analizie bieżących problemów i opracowaniu propozycji usprawnień w zakresie współpracy instytucji. Spotkania te sprzyjają wymianie wiedzy i dobrych praktyk, a także wzmacniają sieć współpracy instytucjonalnej w powiecie choszczeńskim.

Działalność Rady stanowi istotne wsparcie dla PCPR oraz pozostałych instytucji lokalnych, ponieważ pozwala na bieżąco diagnozować trudności występujące w rodzinach, szybko reagować na sytuacje kryzysowe i podejmować skoordynowane działania służące poprawie jakości życia dzieci i młodzieży w powiecie.

2) Pomoc osobom i rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszcznie realizuje zadania ukierunkowane nie tylko na wsparcie rodzin zastępczych, ale również na pracę socjalną z rodzinami biologicznymi, które napotykają trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Działania te mają charakter profilaktyczny, wspierający i interwencyjny, a ich głównym celem jest utrzymanie integralności rodziny oraz stworzenie warunków umożliwiających dziecku bezpieczne wychowanie w środowisku naturalnym.

Praca socjalna prowadzona przez PCPR obejmuje m.in.:

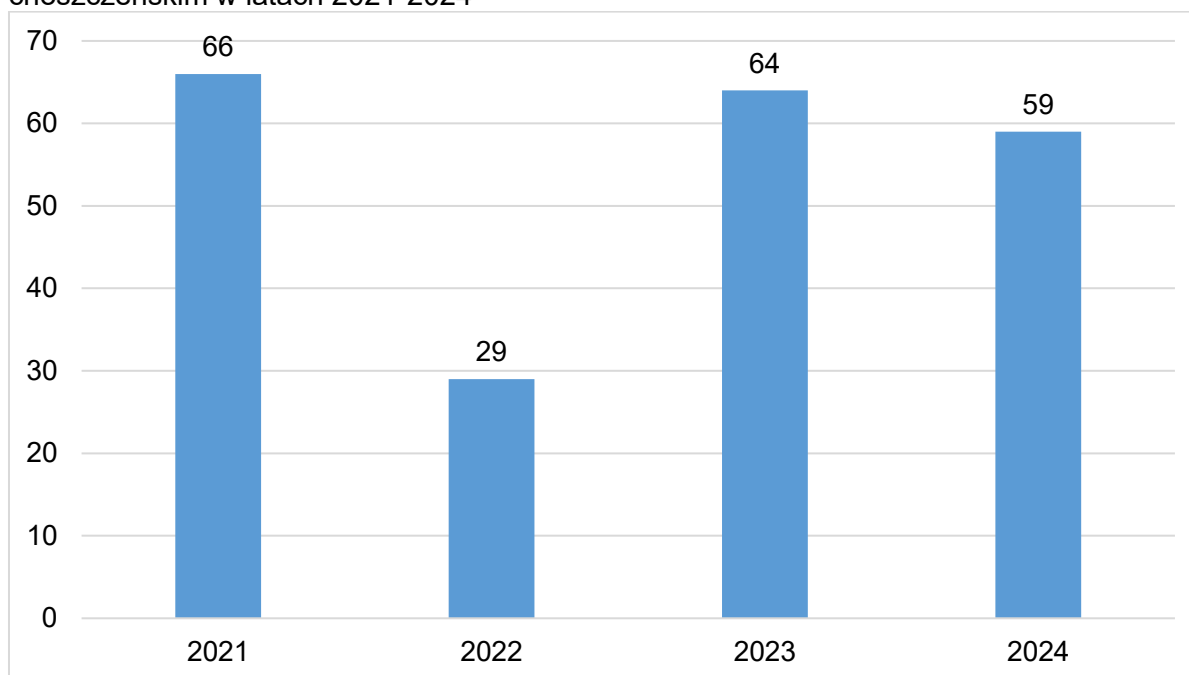
- diagnozowanie sytuacji rodzinnej i identyfikację problemów wychowawczych, opiekuńczych, ekonomicznych czy społecznych,
- opracowywanie planów wsparcia ukierunkowanych na poprawę funkcjonowania rodziny i wzmocnienie jej zasobów,
- udzielanie poradnictwa w zakresie wychowania dzieci, komunikacji rodzinnej oraz rozwiązywania konfliktów,
- motywowanie rodziców do podejmowania działań na rzecz poprawy sytuacji rodzinnej, w tym do korzystania z terapii, kursów i szkoleń,
- wspieranie w dostępie do świadczeń i usług społecznych (np. pomoc finansowa, wsparcie psychologiczne, terapia rodzinna, asystentura rodzinna),
- prowadzenie działań mediacyjnych pomiędzy członkami rodziny lub w kontaktach z instytucjami,
- współpracę z innymi instytucjami lokalnymi – ośrodkami pomocy społecznej, szkołami, policją, sądami rodzinnymi – w celu koordynowania wsparcia i zapobiegania dalszej dysfunkcji.

Kluczowym elementem tej pracy jest wzmocnianie kompetencji rodzicielskich i aktywizowanie rodzin do samodzielnego rozwiązywania problemów. PCPR podejmuje także działania zmierzające do przywracania dzieci rodzinom biologicznym w sytuacjach, gdy zostały one umieszczone w pieczy zastępczej, pod

warunkiem że środowisko rodzinne zostało zreintegrowane i jest w stanie zapewnić dziecku odpowiednie warunki do rozwoju.

Praca socjalna prowadzona z rodzinami biologicznymi stanowi zatem ważny element systemu wsparcia rodzin w powiecie choszczeńskim – sprzyja profilaktyce rozdzielania dzieci od rodziców, przeciwdziała marginalizacji rodzin dysfunkcyjnych i przyczynia się do budowania trwałych podstaw reintegracji społecznej.

Wykres 15. Liczba rodzin biologicznych objętych pracą socjalną i poradnictwem w powiecie choszczeńskim w latach 2021-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie posiadanych danych statystycznych PCPR

Dane przedstawione na wykresie nr 15 obrazują skalę działań podejmowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie na rzecz rodzin biologicznych w latach 2021–2024. Widoczna jest systematyczna praca z rodzinami wymagającymi wsparcia w zakresie opieki i wychowania dzieci, co stanowi istotny element lokalnej polityki społecznej.

Analiza wykresu wskazuje, że liczba rodzin biologicznych objętych pracą socjalną i poradnictwem w powiecie choszczeńskim w analizowanym okresie charakteryzowała się znaczną zmiennością. w 2021 roku wsparciem objęto 66 rodzin, natomiast w 2022 roku odnotowano wyraźny spadek do poziomu 29 rodzin. Rok 2023 przyniósł ponowny wzrost liczby rodzin objętych pomocą do 64, co wskazuje na powrót do poziomu zbliżonego do wartości z 2021 roku. W 2024 roku

liczba ta nieznacznie zmalała do 59 rodzin, co potwierdza utrzymywanie się potrzeby systematycznego wsparcia rodzin biologicznych na relatywnie wysokim poziomie.

Widoczna dynamika zmian w poszczególnych latach może być wynikiem zarówno zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych, jak i działań podejmowanych przez PCPR w zakresie profilaktyki, wsparcia i aktywizacji rodzin. Dane potwierdzają, że praca socjalna i poradnictwo stanowią ważny element systemu pomocy rodzinie, wpływający na stabilizację sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dzieci oraz ograniczanie ryzyka konieczności kierowania ich do pieczy zastępczej

.Podkreślenia wymaga fakt, że praca socjalna realizowana przez PCPR koncentruje się nie tylko na działaniach doraźnych, ale również na profilaktyce i wzmacnianiu kompetencji rodzicielskich, co w dłuższej perspektywie wpływa na poprawę sytuacji dzieci i ograniczanie konieczności ich umieszczenia w pieczy zastępczej. Tym samym przedstawione dane wskazują na konsekwentne działania powiatu zmierzające do utrzymania dzieci w rodzinach naturalnych oraz wspierania rodzin w kryzysie.

W ramach struktur Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie funkcjonuje Punkt Interwencyjno-Mediacyjny „Pomoc dziecku i rodzinie”, którego działalność stanowi ważny element systemu wsparcia społecznego na szczeblu powiatowym. Punkt realizuje zadania wynikające z ustawowego obowiązku powiatu w zakresie udzielania specjalistycznego poradnictwa, ukierunkowanego przede wszystkim na wspieranie rodzin zastępczych, osób doświadczających przemocy domowej oraz jednostek i rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej.

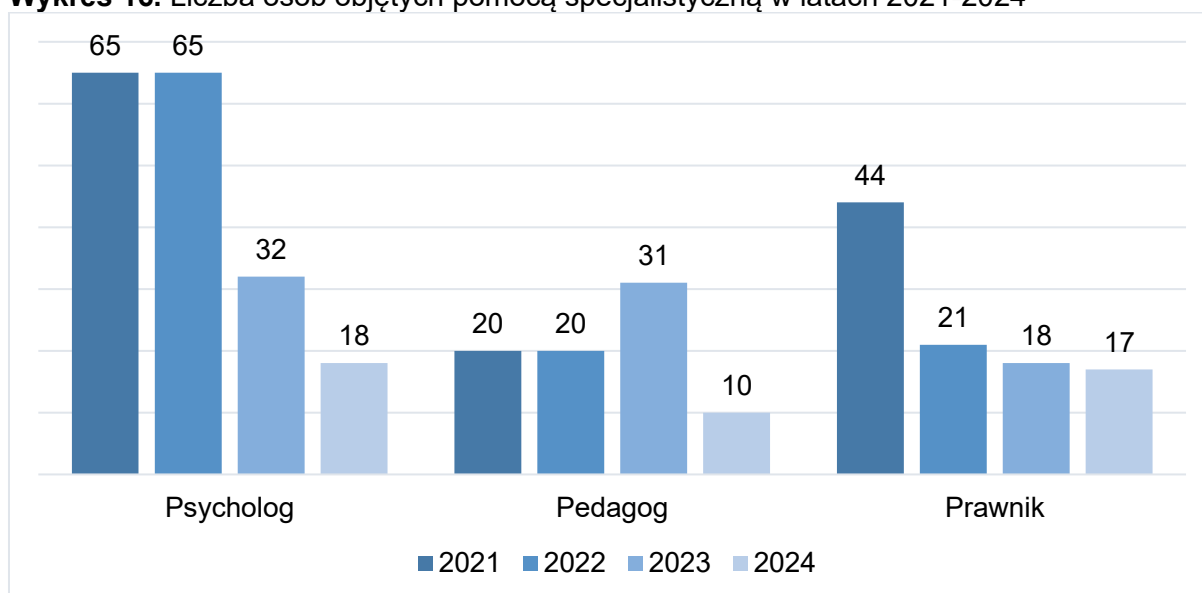
W punkcie zatrudnieni są doświadczeni specjaliści – psycholog, pedagog oraz radca prawny – co pozwala na prowadzenie kompleksowych działań obejmujących zarówno wsparcie psychologiczne i emocjonalne, jak i poradnictwo wychowawcze czy pomoc prawną. Dzięki temu możliwe jest całościowe spojrzenie na problemy zgłaszających się osób i dobór adekwatnych form interwencji.

Działania punktu koncentrują się na wczesnej interwencji kryzysowej, mediacji rodzinnej, pomocy w rozwiązywaniu konfliktów, a także na prowadzeniu poradnictwa wychowawczego i prawnego. Szczególny nacisk kładzie się na wzmacnianie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin zastępczych, wspieranie rodziców

w trudnych sytuacjach wychowawczych oraz towarzyszenie osobom, które doświadczyły przemocy lub innych traumatycznych zdarzeń.

Funkcjonowanie Punktu Interwencyjno-Mediacyjnego ma istotne znaczenie dla lokalnej społeczności, gdyż stanowi łatwo dostępne i bezpłatne źródło profesjonalnej pomocy, przyczyniające się do ograniczania skutków kryzysów życiowych, przeciwdziałania eskalacji problemów rodzinnych oraz wspierania reintegracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem. Tym samym wpisuje się on w systemowe działania powiatu choszczeńskiego w obszarze polityki społecznej i profilaktyki.

Wykres 16. Liczba osób objętych pomocą specjalistyczną w latach 2021-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie posiadanych danych statystycznych PCPR

W latach 2021–2024 w powiecie choszczeńskim z pomocy specjalistycznej świadczonej przez psychologa, pedagoga i prawnika skorzystała zróżnicowana liczba osób. Największym zainteresowaniem cieszyły się konsultacje psychologiczne – w latach 2021 i 2022 wsparciem objęto po 65 osób. W kolejnych latach nastąpił jednak wyraźny spadek liczby korzystających – do 32 osób w 2023 roku oraz 18 w 2024 roku.

Pomoc pedagoga utrzymywała się na podobnym poziomie w latach 2021–2022 (po 20 osób), następnie w 2023 roku wzrosła do 31 osób, by w 2024 roku ponownie spaść do 10 osób. Z kolei wsparcie prawne było najczęściej wybierane

w 2021 roku (44 osoby), lecz w następnych latach liczba osób korzystających stopniowo malała – do 21 w 2022 roku, 18 w 2023 roku oraz 17 w 2024 roku.

3) Przeciwdziałanie przemocy domowej

Na terenie powiatu choszczeńskiego funkcjonuje Powiatowy Koordynator ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, którego zadaniem jest inicjowanie, monitorowanie oraz koordynowanie działań w zakresie zapobiegania i zwalczania przemocy domowej. Koordynator pełni rolę łącznika pomiędzy instytucjami odpowiedzialnymi za udzielanie wsparcia ofiarom oraz podejmowanie działań wobec sprawców przemocy, zapewniając spójność i efektywność podejmowanych interwencji.

W ramach swojej działalności współpracuje on z Sądem Rejonowym w Choszczynie, Prokuraturą Rejonową w Choszczynie, Komendą Powiatową Policji w Choszczynie, a także z lokalnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej i Centrami Usług Społecznych oraz Interdyscyplinarnymi Zespołami ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Istotnym elementem współpracy są również jednostki oświatowe, które odgrywają ważną rolę w zakresie identyfikacji przypadków przemocy oraz udzielania wsparcia dzieciom i młodzieży dotkniętym tym problemem.

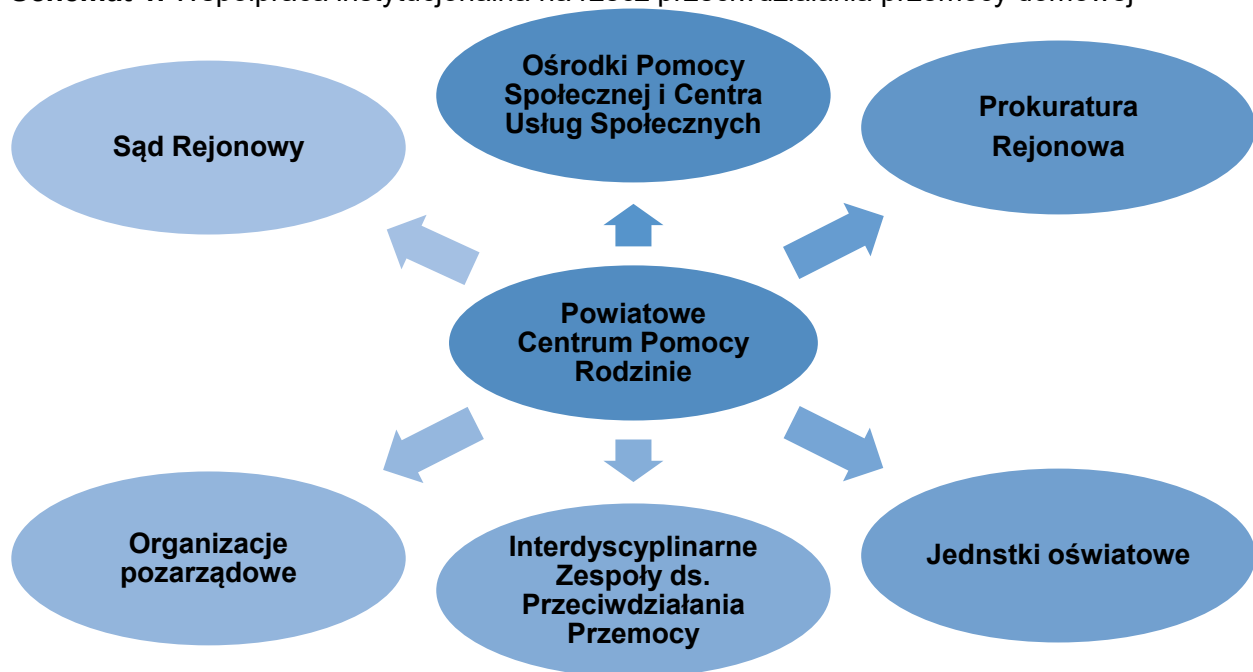
Do kluczowych zadań koordynatora należy m.in.: wspieranie rodzin w kryzysie, koordynacja działań profilaktycznych, prowadzenie działań edukacyjnych w środowisku lokalnym oraz inicjowanie szkoleń i spotkań dla przedstawicieli instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej. Dzięki ścisłej współpracy międzysektorowej możliwe jest zapewnienie ofiarom przemocy kompleksowej pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej, a także podejmowanie skutecznych działań wobec osób stosujących przemoc.

Powiatowy Koordynator ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w ramach działań profilaktycznych przeprowadzał pogadanki i spotkania z rodzinami w zakresie przemocy domowej mające na celu podnoszenie świadomości w tym zakresie. W 2024 roku realizowane były m.in. szkolenia w szkołach, w tym dotyczące przemocy rówieśniczej. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie aktywnie uczestniczyło w Ogólnopolskiej Kampanii „Dzieciństwo bez przemocy”, organizując dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych grę terenową

oraz happening związany z tematyką przeciwdziałania przemocy, przygotowany przez samych uczniów.

Ponadto w 2023 roku PCPR zorganizowało konkurs plastyczny dla dzieci pod hasłem „Przemoc nie jest rozwiązaniem”, którego celem było promowanie postaw przeciwdziałających przemocy i rozwijanie wrażliwości społecznej wśród najmłodszych mieszkańców powiatu.

Schemat 1. Współpraca instytucjonalna na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej

Źródło: Opracowanie własne.

Centrum w latach 2021-2024 realizowało „Program profilaktyczny w zakresie udzielania specjalistycznej pomocy i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie w Powiecie Choszczeńskim na lata 2021–2024”. Poprzez założone cele Programu osiągnięto następujące rezultaty:

- zmniejszenia skali zjawiska przemocy domowej poprzez profilaktykę i wspieranie rodzin, dzieci zagrożonych przemocą domową,
- zwiększenia świadomości i zaangażowania społecznego w sprawy przeciwdziałania przemocy domowej i krzywdzenia dzieci,

- pomocy rodzinie w pokonaniu trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rozwiązaniu problemów wynikających z sytuacji kryzysowej,
- poprawienia funkcjonowania rodziny dysfunkcyjnej w pełnieniu swoich zadań,
- zwiększenia poczucia bezpieczeństwa rodzin i dzieci zagrożonych przemocą domową,
- zwiększenia wiedzy rodziców zagrożonych przemocą na temat prawidłowych metod wychowawczych,
- poszerzenia wiedzy społecznej w zakresie możliwości uzyskania wsparcia i pomocy dla rodzin doświadczających przemocy.

Od 2023 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wdraża również założenia „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w Powiecie Choszczeńskim na lata 2023–2027”.

Cele programu to:

- podniesienie świadomości i wiedzy mieszkańców powiatu choszczeńskiego, zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy domowej oraz jej przyczyn i skutków,
- zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa, a tym samym skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych przemocą,
- ograniczenie stosowania przemocy poprzez opracowanie i realizację działań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową,
- podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji podmiotów realizujących, przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Zgodnie z realizacją zadań Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030, na terenie powiatu choszczeńskiego prowadzone były programy korekcyjno-edukacyjny oraz psychologiczno-terapeutyczny. Ich celem było ograniczenie zachowań przemocowych, rozwijanie umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy, a także kształtowanie postaw opartych na poszanowaniu praw innych osób.

Uczestnikami programów były osoby, które:

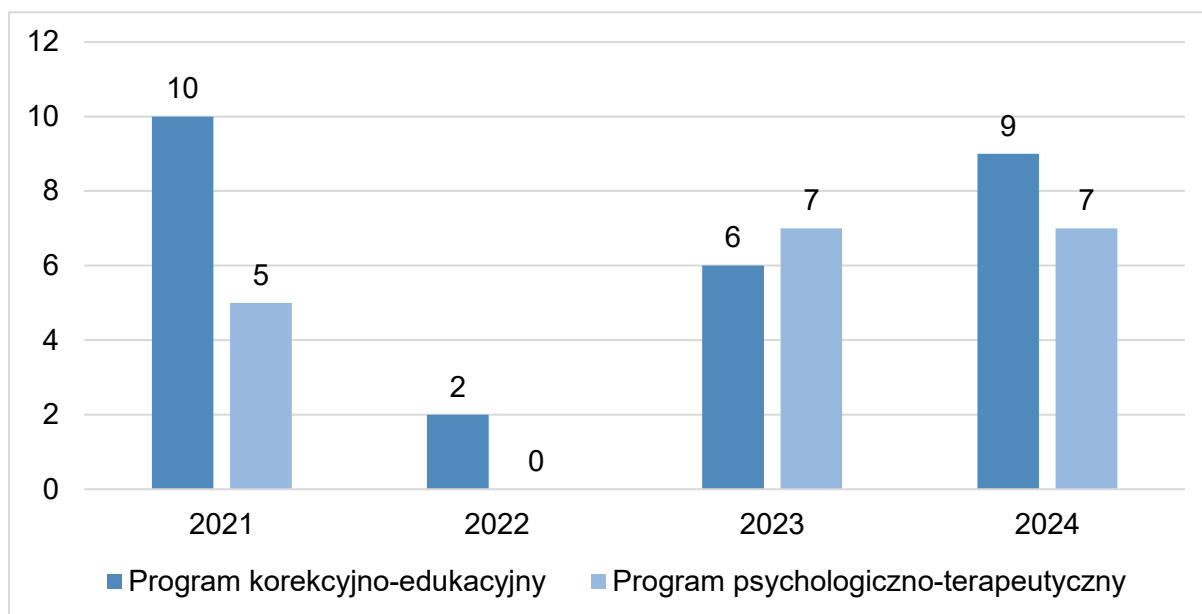
- na mocy wyroku sądu zostały zobowiązane do odbycia programu i skierowane przez kuratorów sądowych,
- zostały wskazane przez zespoły interdyscyplinarne lub grupy robocze, działające w ramach procedury Niebieskiej Karty,
- zgłosiły się dobrowolnie, podejmując próbę zmiany swojego zachowania i poprawy relacji rodzinnych.

Realizacja programów obejmowała m.in.:

- zajęcia indywidualne i grupowe prowadzone przez psychologów i terapeutów,
- warsztaty z zakresu kontroli emocji, komunikacji interpersonalnej i rozwiązywania konfliktów,
- terapię ukierunkowaną na uświadomienie sprawcom konsekwencji stosowania przemocy, zarówno prawnych, jak i społecznych,
- działania edukacyjne dotyczące ról społecznych, wzorców rodzicielskich i funkcjonowania w rodzinie wolnej od przemocy.

Programy te miały charakter długofalowy i systematyczny. Ich założeniem było nie tylko powstrzymanie sprawców przed dalszym stosowaniem przemocy, ale również zmiana postaw, przekonań i wzorców zachowań, które leżą u podstaw przemocy domowej. Szczególną uwagę poświęcano także wzmocnieniu odpowiedzialności uczestników za własne działania oraz wypracowaniu umiejętności podejmowania konstruktywnych decyzji w sytuacjach trudnych.

Wykres 17. Liczba osób, które ukończyły programy dla osób stosujących przemoc domową w latach 2021-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie posiadanych danych statystycznych PCPR

Analiza danych z lat 2021–2024 wskazuje, że w 2021 roku program korekcyjno-edukacyjny ukończyło 10 osób, a psychologiczno-terapeutyczny 5 osób, w 2022 roku liczba uczestników programu korekcyjno-edukacyjnego spadła do 2 osób, natomiast program psychologiczno-terapeutyczny nie został zrealizowany ze względu na brak chętnych,

- w 2023 roku nastąpiła wyraźna poprawa – program korekcyjno-edukacyjny ukończyło 6 osób, a psychologiczno-terapeutyczny 7 osób,
- w 2024 roku odnotowano dalszy wzrost liczby uczestników – 9 osób ukończyło program korekcyjno-edukacyjny, a 7 osób program psychologiczno-terapeutyczny.

Dane te pokazują, że mimo pewnych wahań w zainteresowaniu poszczególnymi formami oddziaływań, zwłaszcza w roku 2022, programy te pozostają istotnym narzędziem w systemie przeciwdziałania przemocy domowej w powiecie. Z jednej strony zapewniają one sprawcom realną szansę na zmianę postaw i ograniczenie zachowań przemocowych, z drugiej – wzmacniają bezpieczeństwo i poczucie ochrony wśród członków rodzin dotkniętych przemocą.

Wnioski płynące z powyższej analizy wskazują na konieczność:

- dalszego rozwijania programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych,
- intensyfikacji działań informacyjnych i motywujących do udziału w programach,
- ścisłej współpracy sądów, kuratorów, zespołów interdyscyplinarnych i ośrodków pomocy społecznej w kierowaniu osób zobowiązanych do uczestnictwa w programach,
- monitorowania efektów programów poprzez badanie, ilu uczestników powstrzymuje się od stosowania przemocy po zakończeniu oddziaływań.

Utrzymanie i rozwój tego rodzaju działań profilaktyczno-terapeutycznych w kolejnych latach stanowi istotny element strategii rozwiązywania problemów społecznych, przyczyniając się do zmniejszenia skali przemocy domowej, wzmacniania więzi społecznych oraz podnoszenia poziomu bezpieczeństwa mieszkańców powiatu choszczeńskiego.

W ramach obchodów „Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepięstwem” co roku prowadzone są dyżury telefoniczne w ramach których osoby dotknięte przepięstwem mogły pozyskać informacje o swoich prawach oraz uzyskać wsparcie. Celem akcji po raz kolejny było zwrócenie szczególnej uwagi na potrzeby ofiar przepięstw i zapewnienie skutecznej pomocy osobom potrzebującym.

W 2021 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszcznie realizowało także projekt pn. „Rodzina to fundament”. Projekt złożony został w związku z ogłoszonym konkursem ofert na realizację projektów w ramach Programu Oślonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” edycja 2021. Na poziomie wojewódzkim wniosek znalazł się wśród dziesięciu najwyżej ocenianych projektów i został przesłany do Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, gdzie otrzymał dofinansowanie.

W celu przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie w ramach przedmiotowego projektu zrealizowano następujące działania:

- upowszechnianie informacji poprzez wykonanie gadżetów reklamowych, publikowanych ogłoszeń, które poszerzą wiedzę nt. skutków płynących

ze stosowania przemocy oraz możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia;

- indywidualne konsultacje ze specjalistami z różnych dziedzin, tj. psychologiem i prawnikiem;
- spotkania terapeutyczne dla osób doznających przemocy w rodzinie, a także dla całych rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie w formie terapii rodzinnej;
- kursy i szkolenia dla przedstawicieli instytucji realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w celu zwiększenia kompetencji z zakresu przeciwdziałania i reagowania na przemoc w rodzinie oraz superwizje.

Projekt skierowany był do osób zamieszkujących na terenie Powiatu Choszczeńskiego, bądź pracujących w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie z terenu Powiatu Choszczeńskiego. Grupę docelową projektu stanowiły osoby/rodziny doświadczające przemocy w rodzinie (20 osób) oraz osoby pracujące bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie (16 osób). Pomimo starań w kolejnych latach nie udało się pozyskać środków na realizację podobnych projektów.

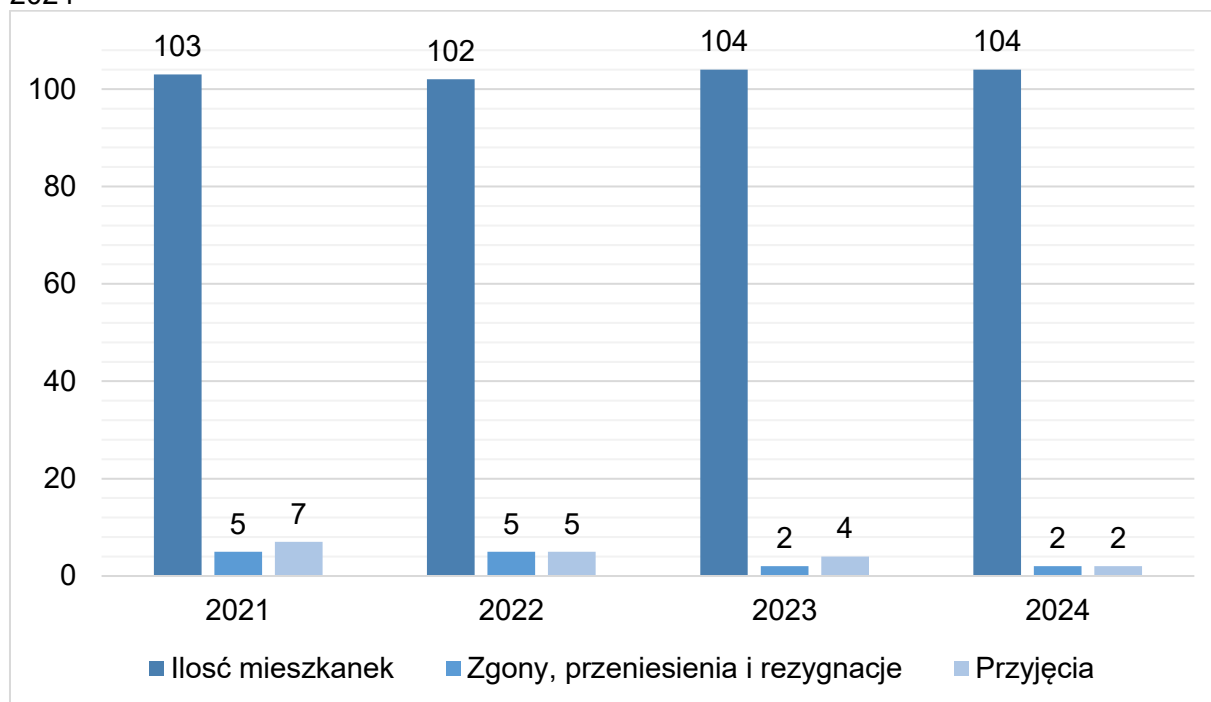
4) Rozwój i prowadzenie specjalistycznych form wsparcia społecznego

System pomocy społecznej w powiecie choszczeńskim opiera się nie tylko na podstawowych usługach realizowanych przez ośrodki pomocy społecznej i powiatowe centrum pomocy rodzinie, lecz także na wyspecjalizowanych placówkach i punktach wsparcia, odpowiadających na szczególne potrzeby mieszkańców. Specjalistyczne formy wsparcia stanowią ważny element lokalnej polityki społecznej, umożliwiając osobom znajdującym się w kryzysie lub wymagającym całodobowej opieki uzyskanie profesjonalnej pomocy.

W powiecie choszczeńskim do takich instytucji należy Dom Pomocy Społecznej w Brzezinach (gmina Drawno), świadczący usługi opiekuńcze i wspierające osobom potrzebującym stałej pomocy w codziennym funkcjonowaniu, a także od września 2024 roku Punkt Regionalnego Centrum Kryzysowego w Choszczynie, którego zadaniem jest udzielanie wsparcia osobom i rodzinom w sytuacjach kryzysowych,

w tym ofiarom przemocy, osobom zmagającym się z kryzysami emocjonalnymi czy nagłymi zdarzeniami losowymi.

Wykres 18. Rotacja mieszkanek Domu Pomocy Społecznej w Brzezinach w latach 2021-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie posiadanych danych statystycznych PCPR

Analiza danych dotyczących rotacji mieszkanek Domu Pomocy Społecznej w Brzezinach w latach 2021–2024 wskazuje na względną stabilność liczby osób korzystających z usług placówki. w badanym okresie liczba mieszkanek oscylowała wokół poziomu 102–104 osób, co potwierdza stałe i utrwalone zapotrzebowanie na tego typu formę opieki całodobowej w powiecie choszczeńskim.

Wg danych na ostatni dzień roku kalendarzowego w 2021 roku w DPS przebywały 103 mieszkanki. Odnotowano wówczas 3 przypadki zgonów, 1 przeniesienie i 1 rezygnację oraz 7 przyjęć nowych mieszkanek. W 2022 roku liczba mieszkanek wyniosła 102, przy 4 osobach, które zmarły i 1, która została przeniesiona i 5 nowych przyjęciach. W 2023 roku nastąpił niewielki wzrost do 104 mieszkanek – w tym roku odnotowano 2 zgony oraz 4 przyjęcia. W 2024 roku liczba mieszkanek utrzymała się na tym samym poziomie (104 osoby), przy 2 odejściach i 2 przyjęciach.

Dane te pokazują, że rotacja mieszkanek DPS jest niewielka i przebiega w sposób zrównoważony – liczba przyjęć w większości lat odpowiada liczbie odejść. Świadczy to o stabilności funkcjonowania placówki oraz o zapewnianiu odpowiedniego

poziomu usług, który pozwala utrzymać stałą liczbę mieszkańek. DPS w Brzezinach pozostaje więc instytucją o kluczowym znaczeniu dla zapewnienia bezpieczeństwa i opieki osobom wymagającym wsparcia całodobowego w powiecie choszczeńskim.

Punkt Regionalnego Centrum Kryzysowego w Choszczynie stanowi ważny element lokalnego systemu wsparcia, którego zadaniem jest udzielanie pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych, w tym ofiarom przemocy, osobom doświadczającym kryzysów emocjonalnych oraz wymagającym natychmiastowej interwencji i wsparcia.

Dzięki otrzymanemu wsparciu finansowemu od września 2024 r. w Punkcie zatrudniono Koordynatora punktu oraz psychologa, co umożliwiło rozszerzenie zakresu oferowanej pomocy i systematyczną pracę z osobami potrzebującymi wsparcia. W okresie od września do grudnia 2024 r. psycholog objął opieką 50 osób, udzielając łącznie 97 godzin wsparcia psychologicznego. Pomoc miała zarówno charakter interwencyjny, jak i terapeutyczny, dostosowany do indywidualnych potrzeb zgłaszających się osób.

Oprócz indywidualnych konsultacji Punkt prowadził również działania o charakterze profilaktycznym i edukacyjnym. Zorganizowano spotkania oraz pogadanki edukacyjne dla dzieci ze szkół podstawowych z terenu powiatu choszczeńskiego, których celem było podnoszenie świadomości na temat radzenia sobie w sytuacjach trudnych, rozwijania umiejętności społecznych oraz wzmocnienia postaw wolnych od przemocy.

Realizacja tych działań potwierdza rosnącą rolę Punktu Regionalnego Centrum Kryzysowego w lokalnym systemie wsparcia społecznego. Placówka nie tylko odpowiada na nagłe i trudne sytuacje życiowe mieszkańców powiatu, ale również prowadzi działania profilaktyczne, które przyczyniają się do budowania poczucia bezpieczeństwa i przeciwdziałania problemom społecznym u ich źródła.

W kolejnych latach kluczowe będzie dalsze rozwijanie działalności Punktu, w tym zwiększanie dostępności pomocy psychologicznej, rozszerzanie współpracy z instytucjami lokalnymi oraz prowadzenie systematycznych działań edukacyjno-profilaktycznych.

Rozwój i prowadzenie powyższych form wsparcia jest odpowiedzią na zróżnicowane potrzeby mieszkańców powiatu, a ich działalność wpisuje się w cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych poprzez:

- zapewnianie bezpieczeństwa i opieki osobom niesamodzielnym,
- wspieranie rodzin i osób w sytuacjach kryzysowych,
- tworzenie lokalnego systemu instytucjonalnej pomocy,
- podnoszenie jakości życia mieszkańców najbardziej potrzebujących.

Dalsze funkcjonowanie i wzmacnianie potencjału DPS w Brzezinach oraz Punktu Regionalnego Centrum Kryzysowego w Choszczynie ma kluczowe znaczenie dla budowania kompleksowego systemu wsparcia społecznego w powiecie choszczeńskim, opartego na dostępności, profesjonalizmie i integracji działań różnych podmiotów.

5) Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów

Powiat wykonuje także określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych i ich opiekunów.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej nałożone na Powiat ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych oraz specjalne programy PFRON, a także zadania wskazane w ustawie z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych. Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej realizuje Powiatowy Urząd Pracy w Choszczynie.

Tabela 24. Liczba dofinansowanych wniosków ze środków algorytmu PFORN w latach 2021-2024

ROK	Nazwa zadania	Turnusy rehabilitacyjne	Sport, kultura, rekreacja i turystyka	Sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz sprzęt dla instytucji	Likwidacja barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych
2021	złożone	99	38	149	50
	dofinansowane	90	15	124	39
2022	złożone	145	17	169	37
	dofinansowane	124	16	107	33

2023	złożone	187	17	187	45
	dofinansowane	150	17	121	35
2024	złożone	186	14	227	55
	dofinansowane	149	13	172	42

Źródło: Opracowanie własne na podstawie posiadanych danych statystycznych PCPR

Dane ujęte w tabeli 24 przedstawiają aktywność mieszkańców powiatu choszczeńskiego oraz instytucji w zakresie korzystania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W analizowanym okresie największym zainteresowaniem cieszyły się zadania związane z dofinansowaniem sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych oraz sprzętu dla instytucji. Liczba złożonych wniosków w tym obszarze systematycznie rosła – od 149 wniosków w 2021 roku do 227 w 2024 roku. Wzrost ten świadczy o rosnących potrzebach osób z niepełnosprawnościami w zakresie indywidualnego wsparcia i poprawy jakości codziennego funkcjonowania.

Znaczącą grupę stanowią także wnioski dotyczące turnusów rehabilitacyjnych, których liczba zwiększyła się z 99 wniosków w 2021 roku do 186 w 2024 roku. Widoczny jest przy tym stały wzrost liczby dofinansowań – w 2024 roku pozytywnie rozpatrzono 149 wniosków, co pokazuje skuteczność w dystrybucji środków oraz wysokie zapotrzebowanie na tego typu wsparcie.

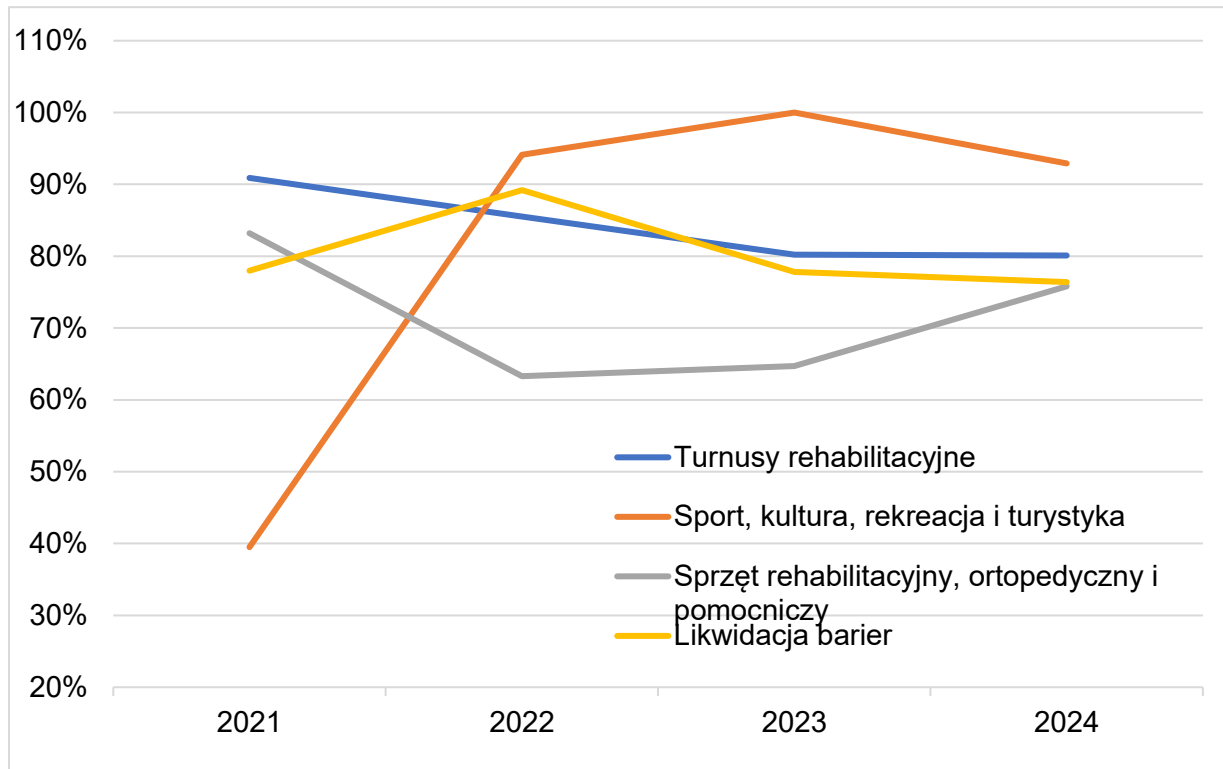
Nieco mniejsze zainteresowanie dotyczyło obszaru sportu, kultury, rekreacji i turystyki, gdzie liczba składanych wniosków wahała się od 14 do 38 rocznie, przy czym dofinansowanie uzyskiwała część z nich (od 13 do 17). Obszar ten, mimo relatywnie niższej liczby wniosków, pozostaje ważnym elementem rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnościami, sprzyjając ich integracji i aktywizacji społecznej.

W zakresie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych zauważalny jest umiarkowany, ale systematyczny wzrost liczby składanych wniosków – od 37 w 2022 roku do 55 w 2024 roku. Dofinansowanie w tym obszarze uzyskała większość wnioskodawców, co wskazuje na realne wsparcie w usuwaniu barier utrudniających codzienne funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami.

Podsumowując, analiza danych z lat 2021–2024 pokazuje, że mieszkańcy powiatu aktywnie korzystają ze środków PFRON, a największe potrzeby dotyczą

zakupu sprzętu i turnusów rehabilitacyjnych. Działania te mają istotne znaczenie dla poprawy jakości życia osób z niepełnosprawnościami oraz wzmacniania ich samodzielności i integracji społecznej.

Wykres 19. Procent dofinansowania wniosków z PFRON w latach 2021–2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie posiadanych danych statystycznych PCPR

Analiza danych pokazuje, że poziom dofinansowania wniosków z PFRON w powiecie choszczeńskim w latach 2021–2024 różnił się w zależności od rodzaju zadania.

Turnusy rehabilitacyjne – liczba złożonych wniosków systematycznie rosła, natomiast procent dofinansowań stopniowo spadał: z bardzo wysokiego poziomu 90,9% w 2021 roku do około 80% w latach 2023–2024. Oznacza to, że mimo rosnącego zainteresowania, część wniosków nie mogła zostać sfinansowana, co wskazuje na ograniczone środki w stosunku do potrzeb.

Sport, kultura, rekreacja i turystyka – w tym obszarze zauważalne są bardzo duże wahania. w 2021 roku dofinansowano zaledwie 39,5% wniosków, ale już w kolejnych latach wskaźnik ten znacząco wzrósł, osiągając nawet 100% w 2023

roku. Wskazuje to, że mimo relatywnie mniejszej liczby składanych wniosków, większość wnioskodawców uzyskała wsparcie.

Sprzęt rehabilitacyjny, ortopedyczny i pomocniczy – w tej kategorii widać największe różnice pomiędzy latami. W 2021 roku dofinansowano 83,2% wniosków, w latach 2022–2023 poziom ten spadł do ok. 63–65%, by ponownie wzrosnąć do 75,8% w 2024 roku. Spadki te mogą świadczyć o bardzo dużym zapotrzebowaniu na sprzęt i jednocześnie ograniczonych możliwościach finansowych funduszu.

Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych – wskaźniki utrzymują się na stosunkowo wysokim poziomie, w granicach 76–89%. Najlepszy wynik odnotowano w 2022 roku (89,2%), w kolejnych latach oscylował on wokół 76–78%, co pokazuje, że większość wniosków w tym obszarze jest pozytywnie rozpatrywana.

Podsumowując, największym wyzwaniem pozostaje finansowanie turnusów rehabilitacyjnych oraz zakupu sprzętu, gdzie obserwuje się wyraźny spadek procentu dofinansowanych wniosków. Z kolei obszar sportu i rekreacji oraz likwidacji barier charakteryzuje się stosunkowo wysoką skutecznością przy mniejszej liczbie złożonych wniosków.

Program „Aktywny samorząd” realizowany przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych to jeden z kluczowych instrumentów polityki społecznej w zakresie wyrównywania szans i wspierania integracji osób z niepełnosprawnościami. Jego głównym celem jest eliminowanie barier utrudniających aktywność społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnościami, a także zwiększanie ich samodzielności i możliwości pełnego uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności.

Program finansowany jest ze środków PFRON i realizowany na poziomie powiatów przez samorządy. W powiecie choszczeńskim realizatorem programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszcznie, które prowadzi nabór wniosków, dokonuje ich oceny oraz przekazuje środki finansowe wnioskodawcom.

Zakres działań programu obejmuje następujące moduły, obszary i zadania:

- 1) Moduł i – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:
 - a) Obszar a – likwidacja bariery transportowej:

- Zadanie 1 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania samochodu, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu,
 - Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu,
 - Zadanie 3 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu, w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego,
 - Zadanie 4 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania samochodu, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu,
- b) Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:
- Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych,
 - Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
 - Zadanie 3 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku,
 - Zadanie 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy,

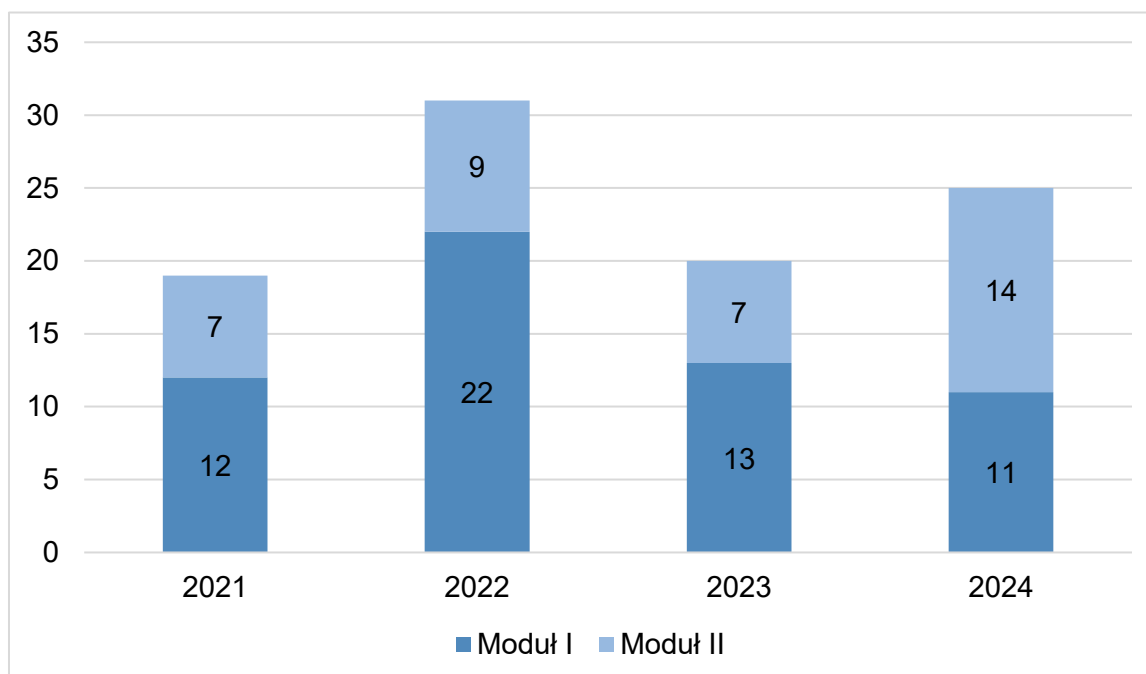
- Zadanie 5 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
- c) Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:
- Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności i dysfunkcją uniemożliwiającą samodzielne poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym,
 - Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności,
 - Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości, adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności,
 - Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, (co najmniej na III poziomie jakości), adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności,
 - Zadanie 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu powodującą problemy w samodzielnym przemieszczaniu się i posiadających zgodę lekarza specjalisty na użytkowanie przedmiotu dofinansowania,
- d) Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką), adresowana do osób ze znacznym

lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, którzy są przedstawicielem ustawowym lub opiekunem prawnym dziecka,

e) Obszar E – pomoc w kontynuowaniu rehabilitacji w formie wentylacji domowej, adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności lub z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia), które korzystają z koncentratora tlenu lub respiratora w ramach świadczenia udzielanego przez ośrodek domowego leczenia tlenem lub ośrodek wentylacji domowej, tj. pod opieką zespołu długoterminowej opieki domowej dla pacjentów wentylowanych mechanicznie lub pod opieką poradni/ośrodka/zespołu domowego leczenia tlenem;

2) Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, adresowana do osób ze znacznym, umiarkowanym lub lekkim stopniem niepełnosprawności, pobierających naukę w szkole wyższej lub szkole policealnej lub kolegium, a także do osób mających przewód doktorski otwarty poza studiami doktoranckimi.

Wykres 20. Liczba przyznanych dofinansowań w ramach Programu Aktywny Samorząd w latach 2021-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie posiadanych danych statystycznych PCPR

Wykres przedstawia liczbę przyznanych dofinansowań w ramach programu Aktywny Samorząd, rozdzielonych na dwa moduły:

- 1) Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, obejmujący m.in. wsparcie w zakresie transportu, sprzętu elektronicznego, wózków inwalidzkich, protez kończyn, a także opieki nad osobą zależną czy kontynuowania rehabilitacji domowej.
- 2) Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, adresowana do osób z różnymi stopniami niepełnosprawności, uczących się w szkołach wyższych, policealnych, kolegiach lub realizujących przewód doktorski.

Na podstawie danych z lat 2021–2024 można zauważyć następujące tendencje:

W Module I największa liczba dofinansowań została przyznana w 2022 roku (22 dofinansowania), po czym w kolejnych latach obserwujemy spadek – 13 w 2023 roku i 11 w 2024 roku. w Module II liczba przyznanych dofinansowań była stabilna w latach 2021–2023 (7–9 dofinansowań), a w 2024 roku nastąpił wyraźny wzrost do 14 przyznanych wsparć.

Wnioski z analizy wykresu wskazują, że w ostatnim roku obserwujemy przesunięcie uwagi programu z działań związanych z likwidacją barier społeczno-zawodowych (Moduł I) na wspieranie kształcenia wyższego (Moduł II). Może to odzwierciedlać rosnące zapotrzebowanie na edukacyjne wsparcie osób z niepełnosprawnościami w powiecie choszczeńskim.

Program „Wyrównywanie różnic między regionami III” (WRR III) jest jednym z kluczowych instrumentów realizowanych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), mającym na celu zmniejszenie dysproporcji w dostępie do wsparcia osób z niepełnosprawnościami w różnych regionach Polski. Program ten jest kontynuacją wcześniejszych edycji, a jego głównym celem jest wyrównanie szans osób z niepełnosprawnościami poprzez finansowanie działań w obszarach takich jak: rehabilitacja społeczna, zawodowa, edukacja, likwidacja barier architektonicznych oraz wsparcie w zakresie mobilności i transportu.

W ramach WRR III, PFRON współpracuje z jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami, które pełnią rolę realizatorów programu na poziomie lokalnym, a w powiecie choszczeńskim program realizowany jest przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Program przewiduje stosowanie zasady zwiększonej koncentracji środków w wybranych

regionach i zadaniach, tak aby finansowane działania możliwie szybko przyniosły zakładane efekty .

Jednostki z terenu Powiatu Choszczeńskiego mają możliwość skorzystania ze wsparcia w ramach następujących obszarów:

- obszar a – zapewnienie dostępności w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych;
- obszar B – likwidacja barier w urzędach, placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania;
- obszar C – tworzenie spółdzielni socjalnych osób prawnych;
- obszar D – likwidacja barier transportowych;
- obszar E – dofinansowanie wymaganego wkładu własnego w projektach dotyczących aktywizacji i/lub integracji osób niepełnosprawnych;
- obszar F – tworzenie warsztatów terapii zajęciowej oraz przeciwdziałanie degradacji infrastruktury istniejących warsztatów terapii zajęciowej;
- obszar G – skierowanie do powiatów poza algorytmem dodatkowych środków na finansowanie zadań ustawowych dotyczących rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Tabela 25. Projekty jednostek funkcjonujących na terenie powiatu choszczeńskiego dofinansowane w ramach programu w latach 2021-2023.

Obszar programu	Nazwa beneficjenta	Nazwa jednostki której dotyczy projekt	Nazwa projektu
2021			
D	Gmina Choszczno	Warsztat Terapii Zajęciowej w Choszcznie	Likwidacja barier transportowych poprzez zakup „mikrobusa” 9-cio miejscowego, przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych z możliwością przewożenia 1 osoby na wózku inwalidzkim z przeznaczeniem dla Warsztatu Terapii Zajęciowej w Choszcznie
2022			
D	Gmina Krzęcin	Środowiskowy Dom Pomocy Społecznej w Krzęcinie	Zakup nowego mikrobusa 9-osobowego przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych z możliwością przewozu osoby na wózku inwalidzkim

2023			
D	Gmina Choszczno	Szkoła Podstawowa nr 3 w Choszcznie	Likwidacja barier transportowych poprzez zakup „mikrobusa” 9-cio miejscowego, przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych z możliwością przewożenia 1 osoby na wózku Inwalidzkim z przeznaczeniem dla Szkoły Podstawowej nr 3 w Choszcznie
	Instytut Medyczny im. Jana Pawła II w Szczecinie	Dom Pomocy Społecznej im. Bpa Stanisława Stefanka w Kolsku	Zakup samochodu przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych dla Mieszkańców Domu Pomocy Społecznej im. Bpa Stanisława Stefanka w Kolsku.
	Powiat Choszczeński	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Kawalerów orderu Uśmiechu w Suliszewie	Zakup autobusu do przewozu 22+1+1osób przystosowanego do przewozu osoby niepełnosprawnej na wózku inwalidzkim, z najazdem
F	Gmina Choszczno	Warsztat Terapii Zajęciowej w Choszcznie	Remont budynku Warsztatu Terapii Zajęciowej w Choszcznie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie posiadanych danych statystycznych PCPR

Na podstawie przedstawionej tabeli dotyczącej realizacji programu „Wyrównywanie różnic między regionami III” w powiecie choszczeńskim w latach 2021–2023 można sformułować następujące wnioski:

- Zakres wsparcia skupiał się głównie na likwidacji barier transportowych – wszystkie dofinansowane projekty dotyczyły zakupu lub przystosowania pojazdów do przewozu osób niepełnosprawnych (mikrobusy, autobusy, samochody specjalistyczne). Jedynie w 2023 roku do działań transportowych dołączył remont infrastruktury Warsztatu Terapii Zajęciowej w Choszcznie.
- Zróżnicowanie beneficjentów – wsparcie trafiło do instytucji edukacyjnych oraz opiekuńczych działających na rzecz osób z niepełnosprawnością.
- Corocznie przyznawano dofinansowanie dla co najmniej jednej jednostki w powiecie. W 2023 roku odnotowano rekordową liczbę projektów (trzy jednostki), co może wskazywać na zwiększone wykorzystanie środków w tym roku. W 2024 roku nie złożono żadnego wniosku w ramach programu.

- Priorytetowe znaczenie transportu dla osób niepełnosprawnych – wszystkie projekty miały charakter umożliwiający osobom z niepełnosprawnościami dostęp do edukacji, terapii oraz opieki, co wskazuje na dużą potrzebę zapewnienia mobilności w lokalnej społeczności.

Od 2024 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Choszcznie realizuje program „Opieka wytchnieniowa” dla jednostek samorządu terytorialnego – edycja 2024. Celem programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami z niepełnosprawnościami poprzez zapewnienie im doraźnej, czasowej pomocy w formie usług opieki wytchnieniowej.

Program skierowany jest do członków rodzin lub opiekunów zamieszkujących wspólnie z:

- dziećmi do 16. roku życia posiadającymi orzeczenie o niepełnosprawności.
- osobami niepełnosprawnymi posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczeniem usług opieki wytchnieniowej zajmowały się dwie wykwalifikowane osoby.

Usługi opieki wytchnieniowej świadczone były w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością w godzinach 6:00–22:00. Maksymalna długość nieprzerwanego świadczenia wynosiła 12 godzin dziennie dla jednej osoby. Każda osoba z niepełnosprawnością mogła skorzystać z maksymalnie 240 godzin opieki wytchnieniowej w ciągu roku. Liczba przyznanych godzin była dostosowywana do indywidualnych potrzeb uczestników programu.

Tabela 26. Realizacja usług w ramach programu Opieka wytchnieniowa w powiecie choszczeńskim w 2024 roku – liczba osób i opiekunów według przedziałów wiekowych

Przedział wiekowy	Liczba osób z niepełnosprawnością	Liczba rodziców/opiekunów sprawujących opiekę nad osobami niepełnosprawnymi	Liczba opiekunów świadczących usługi opieki wytchnieniowej
do 16 r.ż.	1	0	1
16-25	0	0	0
26-40	0	1	0

41-59	1	0	1
60-69	0	3	0
70-79	3	2	1
80 i więcej	2	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie posiadanych danych statystycznych PCPR

Analiza danych według przedziałów wiekowych pokazuje, że z usług skorzystały zarówno osoby niepełnosprawne, jak i ich rodzice lub opiekunowie, a świadczenie opieki wytchnieniowej realizowane było przez wykwalifikowanych opiekunów.

Największą liczbę osób z niepełnosprawnością objętych wsparciem odnotowano w grupie wiekowej 70–79 lat (3 osoby) oraz powyżej 80 lat (2 osoby), co wskazuje na wysokie potrzeby w zakresie opieki dla seniorów.

Usługi opieki wytchnieniowej były świadczone głównie osobom w przedziałach wiekowych do 16 lat, 41–59 lat, 70–79 lat i 80+, przy czym w każdym z tych przedziałów działał przynajmniej jeden opiekun.

Program wspierał również rodziców i opiekunów osób dorosłych, szczególnie w przedziałach wiekowych 26–40 lat (1 opiekun) oraz 60–69 lat (3 opiekunów), co podkreśla rolę programu w odciążeniu rodzin sprawujących całodobową opiekę.

Realizacja programu „Opieka wytchnieniowa” w 2024 roku pozwoliła na odciążenie opiekunów osób z niepełnosprawnościami, umożliwiając im czas na odpoczynek oraz załatwienie własnych spraw, co przyczyniło się do poprawy jakości życia zarówno opiekunów, jak i osób pozostających pod ich opieką. Program finansowany jest ze środków Funduszu Solidarnościowego.

6) Koordynacja programów i projektów społecznych

Program „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi” - MODUŁ IV

Powiat Choszczeński w 2021 roku przystąpił do realizacji MODUŁU IV Programu „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi”.

Celem programu było zapewnienie pomocy osobom niepełnosprawnym poszkodowanym na skutek działania żywiołu lub wystąpienia sytuacji kryzysowych spowodowanych chorobami zakaźnymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a także objęcie wsparciem samorządów powiatowych, które w wyniku sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi uruchomiły dodatkowe wsparcie dla osób niepełnosprawnych. Pomoc finansowa udzielana jest ze środków PFRON, bez wymaganego wkładu własnego.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie uzyskało w imieniu powiatu pomoc w formie finansowania:

- dla Domu Pomocy Społecznej w Brzezinach na zakup wyposażenia do sali rehabilitacyjnej, sprzętu RTV i AGD, dozowników do płynów dezynfekujących;
- dla Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Suliszewie na zakup sprzętu RTV i AGD, pościeli dla niepełnosprawnych mieszkańców internatu, dodatkowego wyposażenia placu zabaw;
- dla Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie na zakup dozowników i środków ochrony indywidualnej.

Projekt pn. „Rodzina to zaszczyt i odpowiedzialność”

W 2021 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie kontynuowało realizację projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014 – 2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego pn. „Rodzina to zaszczyt i odpowiedzialność”. Realizacja projektu została przedłużona do 31 marca 2021 roku. Projekt realizowany był w partnerstwie z Wojewódzkim Zakładem Doskonalenia Zawodowego w Gorzowie Wielkopolskim. Celem projektu był wzrost aktywności społecznej i/lub zawodowej u 43 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkałych na terenie Powiatu Choszczeńskiego w okresie 24 miesięcy. Wsparciem zastało objętych 46 osób zagrożonych lub wykluczonych społecznie, w tym 15 osób niepełnosprawnych oraz 30 osób jako otoczenie uczestników. W 2021 roku ramach projektu zakończono realizację kursów zawodowych. Dodatkowo uczestnicy objęci byli pracą socjalną.

Projekt pn. „Wielotorowa pomoc dla obywateli Ukrainy”

W latach 2022–2023 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszcznie realizowało projekt pn. „Wielotorowa pomoc dla obywateli Ukrainy”. Projekt był dofinansowany ze środków Unii Europejskiej i budżetu państwa w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014–2020.

Projekt skierowany był do 80 obywateli Ukrainy, którzy przybyli na teren Powiatu Choszczeńskiego po 24 lutego 2022 r., w związku z konfliktem zbrojnym w ich kraju. Celem przedsięwzięcia było wsparcie uchodźców w integracji społecznej, edukacyjnej i zawodowej oraz w radzeniu sobie z wyzwaniami codziennego życia w nowym otoczeniu.

W ramach projektu zapewniono wielowymiarowe wsparcie, obejmujące między innymi:

- pomoc prawną i psychoterapeutyczną,
- kursy zawodowe i języka polskiego,
- wsparcie w rozwiązywaniu codziennych trudności,
- wsparcie socjoterapeutyczne dla dzieci,
- działania dodatkowe zgodnie z potrzebami uczestników i wymogami konkursu.

W 2022 roku uczestnicy projektu mogli wziąć udział w warsztatach z prawnikiem oraz kursie języka polskiego. Osoby objęte były pracą socjalną, a w przypadku potrzeby dokumenty mogły być tłumaczone przez tłumacza przysięgłego. Wsparcie obejmowało również obecność asystenta i koordynatorów, którzy udzielali informacji, wspierali w kontaktach ze środowiskiem lokalnym i motywowali do aktywności społecznej.

Każdy uczestnik otrzymał „Praktyczny przewodnik dla cudzoziemców przebywających na terenie województwa zachodniopomorskiego” w języku ukraińskim i polskim, zawierający informacje dotyczące rynku pracy, wynajmu mieszkań, świadczeń społecznych, opieki zdrowotnej, edukacji dla dzieci oraz ważnych adresów i telefonów.

W 2023 roku zorganizowano kursy zawodowe: kucharz z elementami cukiernika, kosmetyczka z elementami wizażu oraz fryzjer dla początkujących. Zajęcia poprzedzone były konsultacjami z doradcą zawodowym oraz warsztatami aktywnego

poszukiwania pracy. W kursach wzięło udział 22 uczestniczki, które pod okiem wykwalifikowanej kadry zdobyły nowe kwalifikacje, zwiększając swoje szanse na rynku pracy. Dla 12 uczestniczek z małymi dziećmi zorganizowano opiekę nad maluchami

w trakcie zajęć, oferując im kreatywne i edukacyjne aktywności.

Dzieci uczestników projektu, mające trudności z adaptacją, językiem polskim oraz doświadczeniem traumy migracyjnej, objęte zostały warsztatami socjoterapeutycznymi. Od 30 marca 2023 roku 28 dzieci w czterech grupach wiekowych uczyło się m.in. konstruktywnego rozwiązywania konfliktów, empatii, asertywności i słuchania innych poprzez zabawę.

W ramach działań integracyjnych zorganizowano także wydarzenia rekreacyjne i kulturalne. 29 maja 2023 r. odbył się „Rodzinny Festyn Integracyjny – Święto Rodziny” w Starym Klukomiu, w którym uczestniczyło 80 osób. W sierpniu 2023 roku zorganizowano wycieczkę do Szczecina dla 45 uczestników, umożliwiając im poznanie fragmentu polskiej historii. Ponadto z okazji rozpoczęcia roku szkolnego 2023/2024 przygotowano paczki z niezbędnymi artykułami szkolnymi dla 36 dzieci.

Projekt „Wielotorowa pomoc dla obywateli Ukrainy” kompleksowo wspierał uczestników w adaptacji do nowego środowiska, rozwoju zawodowego, integracji społecznej oraz w zapewnieniu opieki i wsparcia dzieciom, odpowiadając na realne potrzeby uchodźców i ich rodzin.

Projekt pn. „Rozwój usług społecznych w Gminie Pełczyce”

Powiat choszczeński od lipca 2022 r. do października 2023 r. uczestniczył w realizacji projektu partnerskiego pn. „Rozwój usług społecznych w Gminie Pełczyce”. Liderem projektu była Gmina Pełczyce.

Działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, jako partnera polegały na zatrudnieniu psychologa, którego zadaniem było świadczenie usług i wsparcia psychologicznego dla uczestników projektu tj. dla osób strasznych z niepełnosprawnościami, wymagających takiego wsparcia.

Celem projektu było zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, poprzez stworzenie nowych miejsc świadczenia usług opiekuńczych oraz zwiększenia kompetencji opiekunów faktycznych w zakresie opieki nad podopiecznymi.

Dzięki projektowi osoby potrzebujące mogły otrzymać niezbędną pomoc poza systemem zinstytucjonalizowanej pomocy, poprzez co osoby te dłużej będą mogły być aktywne w społeczności lokalnej.

Opieką zostało objętych 8 osób. Udzielono 104 godzin wsparcia psychologicznego.

Projekt pn. „Usługi opiekuńcze w Gminie Recz”

Powiat choszczeński od lipca 2022 r. do października 2023 r. uczestniczył w realizacji projektu partnerskiego pn. „Usługi opiekuńcze w Gminie Recz”. Liderem projektu była Gmina Recz.

Działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, jako partnera polegały na zatrudnieniu psychologa, którego zadaniem było świadczenie usług i wsparcia psychologicznego dla uczestników projektu tj. dla osób strasznych z niepełnosprawnościami, wymagających takiego wsparcia.

Celem projektu było zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, poprzez stworzenie nowych miejsc świadczenia usług opiekuńczych oraz zwiększenia kompetencji opiekunów faktycznych w zakresie opieki nad podopiecznymi.

Dzięki projektowi osoby potrzebujące będą mogły otrzymać niezbędną pomoc poza systemem zinstytucjonalizowanej pomocy, poprzez co osoby te dłużej będą mogły być aktywne w społeczności lokalnej.

Opieką zostało objętych 8 osób. Udzielono 112 godzin wsparcia psychologicznego.

Projekt pn. „Wdrożenie profilaktyki zdrowotnej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie”

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie od 01 stycznia 2023 r. do 31 października 2023 r. realizowało projekt pn. „Wdrożenie profilaktyki zdrowotnej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie”. Projekt skierowany był do wszystkich aktywnych zawodowo pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie zatrudnionych na umowę o pracę w wymiarze minimum ½ etatu. Celem głównym projektu była poprawa warunków pracy i wzrost samoświadomości na temat zdrowia. Wdrożono działania mające na celu profilaktykę zdrowotną poprzez zapewnienie uczestnikom pakietów medycznych oraz zwiększenia aktywności fizycznej dzięki otrzymanym karnetom na basen i siłownię. We wrześniu 2023r. zorganizowano szkolenie dla wszystkich uczestników

projektu mające na celu walkę ze stresem i wypaleniem zawodowym. Przeprowadzono również warsztaty z elementami superwizji dla 5 uczestników pracujących bezpośrednio z beneficjentami pomocy społecznej. Ponadto zmodernizowano 14 stanowisk pracy tj. zakupiono obszerne biurka z regulowaną wysokością, które zapewniają właściwe podparcie dla nadgarstków oraz odpowiednią pozycję ciała podczas siedzenia; fotele z regulowaną wysokością oraz podnóżki. w ramach projektu uczestnikom zostały wymienione monitory z matową matrycą oraz z regulacją góra-dół, dla 4 uczestników, którzy pracowali na laptopach zakupiono stacje komputerowe wraz z oprzyrządowaniem, co pozwoliło na zwiększenie komfortu pracy.

Projekt pn. „DOM-Rodzina”

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie wspólnie z partnerem Wojewódzkim Zakładem Doskonalenia Zawodowego w Gorzowie Wlkp. w lipcu 2024 r. rozpoczęło realizację projektu pn. „Dom-RODZINA” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej i budżetu państwa.

Głównym celem niniejszego projektu jest integracja społeczna ok. 60 rodzin, w tym rodzin biologicznych i zastępczych z dziećmi oraz zapobieganie kierowaniu dzieci do pieczy zastępczej, a także deinstytucjonalizacja pieczy zastępczej poprzez utworzenie 17 rodzin zastępczych i 3 RDD oraz wsparcie w procesie usamodzielnienia 18 wychowanków pieczy zastępczej na terenie powiatu choszczeńskiego w okresie 36 miesięcy.

Ze wsparcia korzystać będą rodziny (biologiczne i zastępcze) z dziećmi, w tym doświadczające trudności opiekuńczo wychowawczych, kandydaci na rodziny zastępcze, a także osoby sprawujące opiekę nad dziećmi w formach przejściowych, kadry pracujące z rodziną, osoby opuszczające pieczę zastępczą oraz osoby doświadczające przemocy domowej. Wsparciem planujemy objąć minimum 191 osób.

W ramach projektu planowane są do realizacji trzy zadania:

- Usługi wspierania rodziny - zadanie skierowane do rodzin z dziećmi, w tym doświadczające trudności opiekuńczo - wychowawczych, os. doświadczających przemocy domowej i kadr pracujących z rodziną;

- Usługi wspierania deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej - zadanie skierowane do kandydatów na rodziny zastępcze i prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin zastępczych, oraz dzieci umieszczonych w różnych formach rodzinnej pieczy zastępczej;
- Kompleksowe wsparcie osób usamodzielnianych i opuszczających pieczę zastępczą.

W ramach realizacji projektu planowane są działania takie jak warsztaty i szkolenia, treningi dla osób usamodzielnianych, doradztwo specjalistyczne indywidualne, praca socjalna, kursy zawodowe, usługi wychowawcze i inne.

W 2024 roku 44 osoby zostały objęte wsparciem w formie pracy socjalnej, pozostałe działania na rzecz uczestników uruchomione będą w latach kolejnych.

Ponadto, jak wskazano we wcześniejszych punktach, Centrum realizowało również inne projekty społeczne dofinansowane ze środków zewnętrznych, które wspierały działania na rzecz lokalnej społeczności.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności pełni kluczową funkcję w systemie wsparcia osób z niepełnosprawnościami na poziomie lokalnym. Jego zadania koncentrują się na wydawaniu orzeczeń o niepełnosprawności oraz stopniu niepełnosprawności, które stanowią podstawę do korzystania z szerokiego zakresu świadczeń, ulg i uprawnień – zarówno finansowych, jak i pozafinansowych. Orzeczenia te umożliwiają m.in. dostęp do świadczeń z pomocy społecznej, systemu rehabilitacji, programów PFRON, a także stanowią podstawę do podejmowania działań w obszarze edukacji, zatrudnienia i integracji społecznej osób z niepełnosprawnościami.

Analiza statystyczna działalności Zespołu pozwala na ocenę dynamiki liczby składanych wniosków, wydawanych orzeczeń oraz struktury osób ubiegających się o wsparcie w danym okresie. Dane te stanowią ważne źródło informacji dla planowania i realizacji lokalnej polityki społecznej, gdyż obrazują zarówno skalę potrzeb, jak i kierunki zmian w zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnościami w powiecie.

Tabela 27. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń z podziałem na wiek i płeć w latach 2021-2024

rok	płeć	poniżej 16 roku życia	powyżej 16 roku życia
2021	kobiety	30	405
	mężczyźni	47	393
2022	kobiety	32	430
	mężczyźni	41	382
2023	kobiety	40	478
	mężczyźni	64	439
2024	kobiety	36	506
	mężczyźni	77	429

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PZON w Choszczynie

Analiza przedstawionych danych wskazuje na systematyczny wzrost liczby orzeczeń o niepełnosprawności wydawanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Choszczynie w latach 2021–2024. Tendencja ta dotyczy zarówno dzieci i młodzieży poniżej 16 roku życia, jak i osób dorosłych.

W 2021 roku wydano łącznie 875 orzeczeń, natomiast w 2024 roku już 1 048, co oznacza wzrost o ponad 19,7%. Największy udział w strukturze orzeczeń mają osoby powyżej 16 roku życia – w 2024 roku stanowiły one ok. 89,3% wszystkich orzeczeń, co wskazuje na rosnące potrzeby w zakresie wsparcia osób dorosłych z niepełnosprawnością.

Analizując dane z podziałem na płeć, zauważyć można, że zarówno wśród dzieci, jak i dorosłych liczba orzeczeń częściej dotyczy mężczyzn. W grupie poniżej 16 roku życia w 2024 roku wydano 77 orzeczeń dla chłopców wobec 36 dla dziewcząt,

co stanowi ponad dwukrotną różnicę. Sytuacja ta może świadczyć o większej skali problemów zdrowotnych i rozwojowych wśród chłopców. Natomiast wśród dorosłych przewagę mają kobiety – w 2024 roku wydano 506 orzeczeń wobec 429 wśród mężczyzn, co może być wynikiem dłuższego średniego trwania życia kobiet oraz związanych z tym chorób przewlekłych.

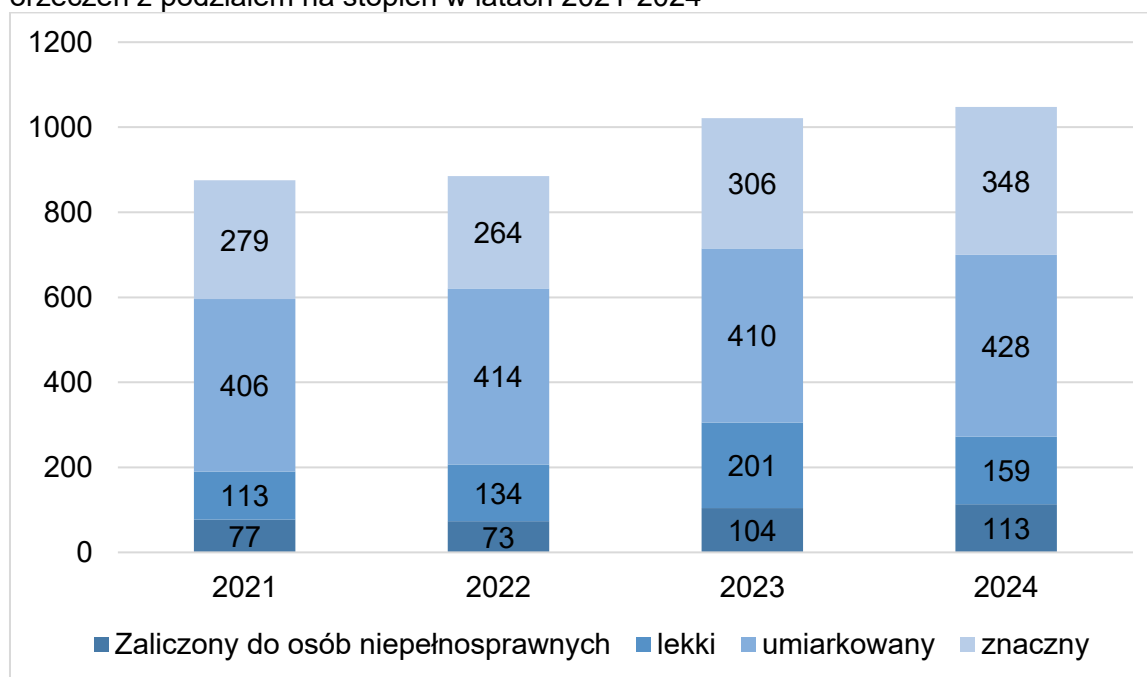
Warto zwrócić uwagę na wyraźnie rosnący trend w liczbie orzeczeń wydawanych dorosłym kobietom – od 405 w 2021 r. do 506 w 2024 r., czyli wzrost

o 25%. Wskazuje to na pogłębiające się potrzeby w zakresie wsparcia zdrowotnego i społecznego kobiet w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym.

Podsumowując, dane te jednoznacznie wskazują na:

- rosnące zapotrzebowanie na usługi związane z orzekaniem o niepełnosprawności,
- przewagę liczbową orzeczeń wydawanych dorosłym kobietom,
- istotne potrzeby w zakresie wsparcia rozwojowego chłopców poniżej 16 roku życia,
- konieczność dostosowania lokalnego systemu wsparcia do zmieniającej się struktury wiekowo-płciowej osób z niepełnosprawnością.

Wykres 21. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół ds Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń z podziałem na stopień w latach 2021-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PZON w Choszcznie

Analiza danych z lat 2021–2024 wskazuje na wyraźne zmiany w strukturze wydawanych orzeczeń o niepełnosprawności w powiecie choszczeńskim. Ogólna liczba orzeczeń w badanym okresie wzrosła z 875 w 2021 roku do 1 048 w 2024 roku, co oznacza przyrost o 19,7%.

Najliczniejszą kategorią w całym analizowanym okresie pozostaje stopień umiarkowany, którego liczba wahała się od 406 w 2021 r. do 428 w 2024 r.

Odnosić należy stabilność tego poziomu, który rokrocznie stanowił najczęściej orzekany stopień niepełnosprawności.

Drugą pod względem wielkości grupą są orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności. W 2021 roku wydano ich 279, a w 2024 roku już 348, co oznacza wzrost o blisko 25%. Trend ten może świadczyć o rosnących potrzebach opiekuńczych i rehabilitacyjnych osób z największymi ograniczeniami funkcjonalnymi.

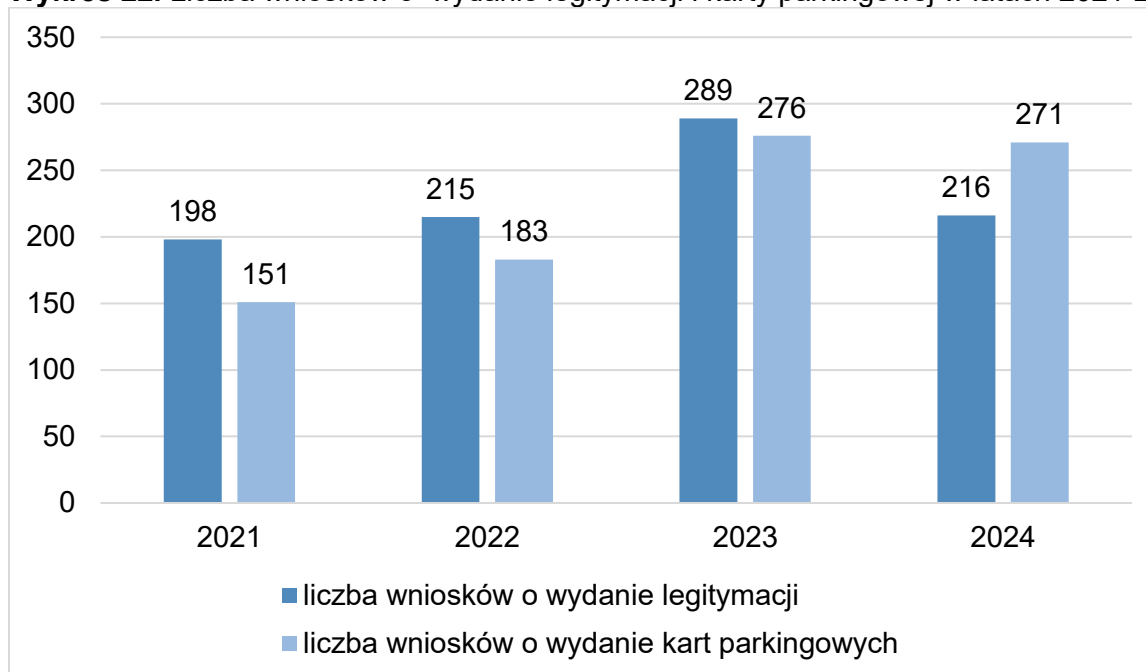
W przypadku stopnia lekkiego widoczna jest istotna zmienność – po wzroście z 113 w 2021 r. do 201 w 2023 r., nastąpił spadek do 159 w 2024 r. Może to świadczyć o zaostrzeniu kryteriów lub zmianie struktury schorzeń i zgłaszanych wniosków.

Na uwagę zasługuje także systematyczny wzrost liczby orzeczeń zaliczających osoby do osób niepełnosprawnych bez określania stopnia – z 77 w 2021 r. do 113 w 2024 r. Wzrost ten wyniósł ponad 46%, co sugeruje rosnącą liczbę dzieci i młodzieży, u których stwierdza się niepełnosprawność.

Podsumowując, przedstawione dane wskazują na:

- stabilnie wysoki odsetek osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
- wyraźny wzrost liczby orzeczeń o stopniu znacznym, co potwierdza zwiększone zapotrzebowanie na intensywne formy wsparcia,
- wzrost liczby dzieci i młodzieży zaliczanych do osób niepełnosprawnych,
- zmienność w zakresie orzeczeń o lekkim stopniu niepełnosprawności.

Wykres 22. Liczba wniosków o wydanie legitymacji i karty parkingowej w latach 2021-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PZON w Choszcznie

Dane przedstawiające liczbę wniosków o wydanie legitymacji osoby niepełnosprawnej oraz kart parkingowych w latach 2021–2024 wskazują na zmienną, lecz ogólnie rosnącą dynamikę zainteresowania tymi formami wsparcia.

W przypadku wniosków o wydanie legitymacji zauważalny jest wzrost od 198 w 2021 roku do 289 w roku 2023, co stanowi przyrost o ponad 45%. Jednak w 2024 roku liczba ta spadła do 216, czyli zbliżonego poziomu do roku 2022. Może to sugerować, że szczyt zapotrzebowania na ten dokument przypadł na rok 2023, prawdopodobnie w związku z kończącym się okresem ważności legitymacji wydanych we wcześniejszych latach.

Jeśli chodzi o wnioski o wydanie karty parkingowej, dane pokazują wyraźny trend wzrostowy – z 151 wniosków w 2021 roku do aż 271 wniosków w 2024 roku, co oznacza przyrost o prawie 80% w całym analizowanym okresie. Wskazuje to na rosnącą potrzebę zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami lepszej dostępności komunikacyjnej oraz możliwości swobodnego przemieszczania się. Porównując obie kategorie, zauważyć można, że do 2022 roku wniosków o legitymację było zdecydowanie więcej niż o kartę parkingową. Jednak od 2023 roku ta różnica zaczęła się zacierać, a w 2024 roku liczba wniosków o karty parkingowe (**271**) niemal zrównała się z liczbą wniosków o legitymację (**216**). Oznacza to,

że zapotrzebowanie na karty parkingowe staje się równie istotne, jak na same legitymacje, a w dłuższej perspektywie może nawet przewyższyć tę liczbę.

Podsumowując, przedstawione dane wskazują na:

- ogólny wzrost liczby składanych wniosków w latach 2021–2023,
- dynamiczny przyrost liczby wniosków o karty parkingowe (szczególnie od 2022 roku),
- spadek liczby wniosków o legitymacje w 2024 roku przy utrzymującym się wysokim poziomie wniosków o karty parkingowe,
- rosnące potrzeby osób z niepełnosprawnościami w zakresie ułatwień w mobilności i codziennym funkcjonowaniu.

Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna

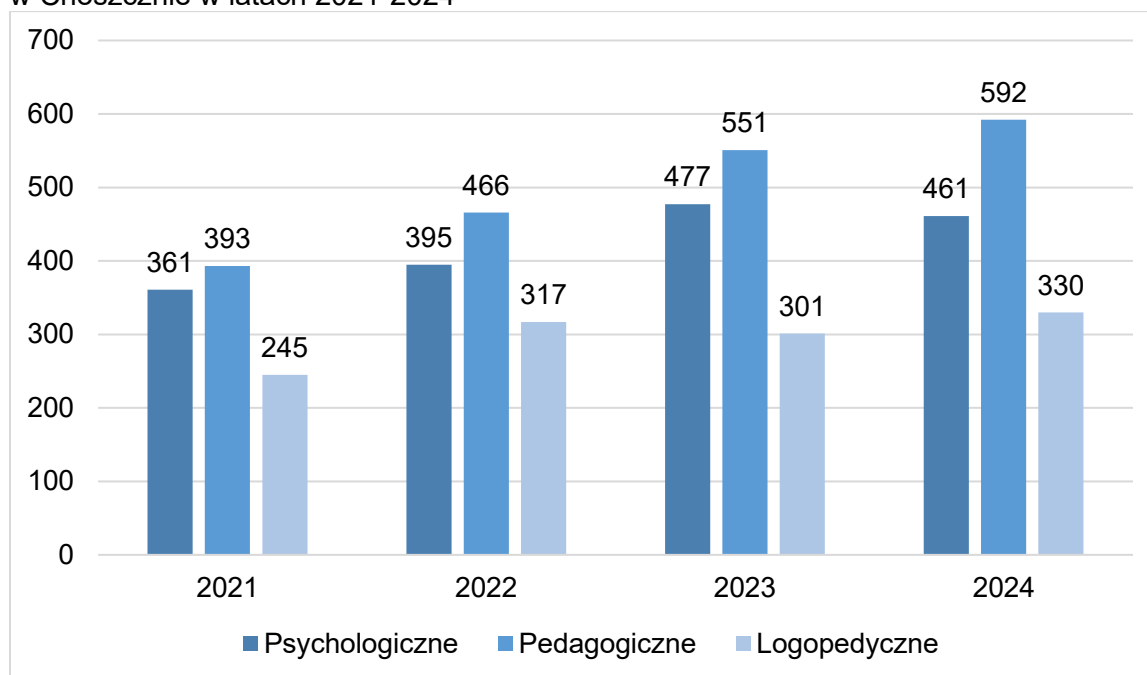
Poradnia psychologiczno-pedagogiczna pełni istotną funkcję w systemie wsparcia społecznego, stanowiąc ogniwo łączące edukację, pomoc psychologiczną i wsparcie rodzin. Działalność poradni jest ściśle powiązana ze strategią rozwiązywania problemów społecznych, gdyż jej działania bezpośrednio odpowiadają na zdiagnozowane potrzeby dzieci, młodzieży oraz ich rodzin w zakresie edukacyjnym, emocjonalnym i społecznym.

Do podstawowych zadań poradni należy diagnozowanie trudności wychowawczych i edukacyjnych, prowadzenie terapii indywidualnej i grupowej, wspieranie dzieci i młodzieży w radzeniu sobie z problemami emocjonalnymi, a także udzielanie wsparcia rodzicom i nauczycielom w zakresie wychowawczym i edukacyjnym. Poradnia organizuje również warsztaty i zajęcia profilaktyczne, które mają na celu rozwijanie kompetencji społecznych, emocjonalnych i interpersonalnych uczestników.

W ramach realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych poradnia współpracuje z instytucjami oświatowymi, jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami świadczącymi pomoc społeczną. Dzięki temu możliwe jest kompleksowe wsparcie rodzin i dzieci znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, a także wczesne reagowanie na pojawiające się problemy, co sprzyja ich integracji społecznej i zapobiega marginalizacji.

Działalność poradni psychologiczno-pedagogicznej jest zatem nieodzownym elementem lokalnej polityki społecznej, wpisującym się w działania mające na celu poprawę jakości życia mieszkańców, wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży oraz budowanie zdrowego i aktywnego środowiska lokalnego.

Wykres 23. Liczba badań wykonanych w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Choszcznie w latach 2021-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie Powiatu Choszczeńskiego na lata 2021-2024

W latach 2021–2024 Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Choszcznie odnotowała systematyczny wzrost liczby badań diagnostycznych, zarówno w zakresie psychologicznym, pedagogicznym, jak i logopedycznym.

Badania psychologiczne zwiększyły się z 361 w 2021 roku do 477 w 2023 roku, przy niewielkim spadku do 461 w 2024 roku. Trend ten wskazuje na rosnące zapotrzebowanie na diagnozę i wsparcie psychologiczne dzieci i młodzieży w powiecie.

Badania pedagogiczne wykazały największy wzrost – z 393 w 2021 roku do 592 w 2024 roku. Wzrost liczby badań pedagogicznych odzwierciedla zwiększone potrzeby w zakresie wspierania rozwoju edukacyjnego uczniów, w tym trudności w nauce, wymagania dydaktyczne oraz indywidualne ścieżki wsparcia.

Badania logopedyczne również odnotowały wzrost, z 245 w 2021 roku do 330 w 2024 roku, co wskazuje na potrzebę wsparcia dzieci w zakresie komunikacji, poprawy wymowy oraz przygotowania do efektywnej nauki szkolnej.

Łącznie liczba badań w poradni wzrosła z 999 w 2021 roku do 1 383 w 2024 roku, co stanowi znaczący wzrost w skali czterech lat. Dane te wskazują na rosnącą rolę poradni psychologiczno-pedagogicznej w lokalnym systemie wsparcia dzieci i młodzieży, a także na konieczność dalszego rozwijania oferty diagnostycznej i terapeutycznej, tak aby skutecznie odpowiadać na dynamicznie zmieniające się potrzeby społeczności powiatu choszczeńskiego.

Tabela 28. Formy pomocy udzielanej dzieciom i młodzieży przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w latach 2021-2024

wyszczególnienie		2021	2022	2023	2024
orzeczenia do kształcenia specjalnego uczniów	Niepełnosprawność ruchowa	30	32	34	58
	Z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	32	27	30	31
	Z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym	4	6	7	2
	O potrzebie zajęć rewalidacyjno – wychowawczych	1	2	4	0
	Niepełnosprawność sprzężona	3	5	6	3
	O potrzebie indywidualnego nauczania	9	21	22	10
	O potrzebie indywidualnego przygotowania przedszkolnego	1	0	1	0
	Zagrożenie niedostosowaniem społecznym	3	7	5	3
wydane opinie	Wczesne wspomaganie rozwoju	30	28	27	62
	Odroczenie obowiązku szkolnego	1	8	6	5
	Objęcie dziecka pomocą psychologiczno – pedagogiczną w przedszkolu, szkole, placówce	153	143	145	164
	Dostosowanie wymagań edukacyjnych	41	81	132	110
	Specyficzne trudności	38	40	38	51
	Indywidualny program lub tok nauki	2	0	0	0
	Zwolnienie z nauki jednego języka obcego	-	0	0	0
	Pierwszeństwo przyjęcia ucznia do szkoły, z problemami zdrowotnymi	2	1	0	0

	Inne opinie o przebadanych/informacje	31	39	45	68
zajęcia prowadzone przez pracowników Poradni	Zajęcia korekcyjno – kompensacyjne	42	480	37	52
	Terapia logopedyczna	171	512	417	360
	Zajęcia aktywizujące wybór zawodu	5	2	2	39
	Inne formy pomocy indywidualnej	361	49	101	102
	Inne formy pomocy grupowej (zajęcia psychoedukacyjne)	125	8	459	503
	Porady bez badań	70	75	169	133
	Psychoterapia	397	290	393	444
	Socjoterapia	30	6	0	0
	Porady zawodowe bez badań	46	31	0	0
	Porady zawodowe na podstawie badań	11	4	9	0
	Biofeedback	81	54	57	12
	Interwencja kryzysowa	5	3	14	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie Powiatu Choszczeńskiego na lata 2021-2024

Dane przedstawione w Tabeli 28 obrazują szeroki zakres działań Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Choszczynie, ukierunkowanych na wsparcie dzieci i młodzieży o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych, rozwojowych i emocjonalnych.

Orzeczenia o kształceniu specjalnym: w latach 2021–2024 odnotowano wzrost liczby wydawanych orzeczeń w zakresie niepełnosprawności ruchowej – z 30 w 2021 roku do 58 w 2024 roku, co wskazuje na rosnące zapotrzebowanie na dostosowanie edukacji do potrzeb uczniów z tym typem niepełnosprawności. Liczba orzeczeń dotyczących upośledzenia umysłowego w stopniu lekkim utrzymywała się na stosunkowo stabilnym poziomie (około 27–32 przypadki rocznie), natomiast w przypadku upośledzenia umiarkowanego lub znacznego liczba orzeczeń była niewielka, co świadczy o niskiej liczbie takich przypadków w lokalnej populacji uczniów. Zauważalny jest także wzrost liczby orzeczeń dotyczących indywidualnego nauczania (z 9 w 2021 do 22 w 2023, z lekkim spadkiem do 10 w 2024), co wskazuje na potrzebę dostosowania form edukacji do indywidualnych możliwości dzieci.

Wydane opinie: poradnia konsekwentnie wspiera wczesne wspomaganie rozwoju, przy czym liczba opinii w tym zakresie wzrosła z 30 w 2021 roku do 62 w 2024 roku. Istotny wzrost odnotowano w zakresie dostosowania wymagań

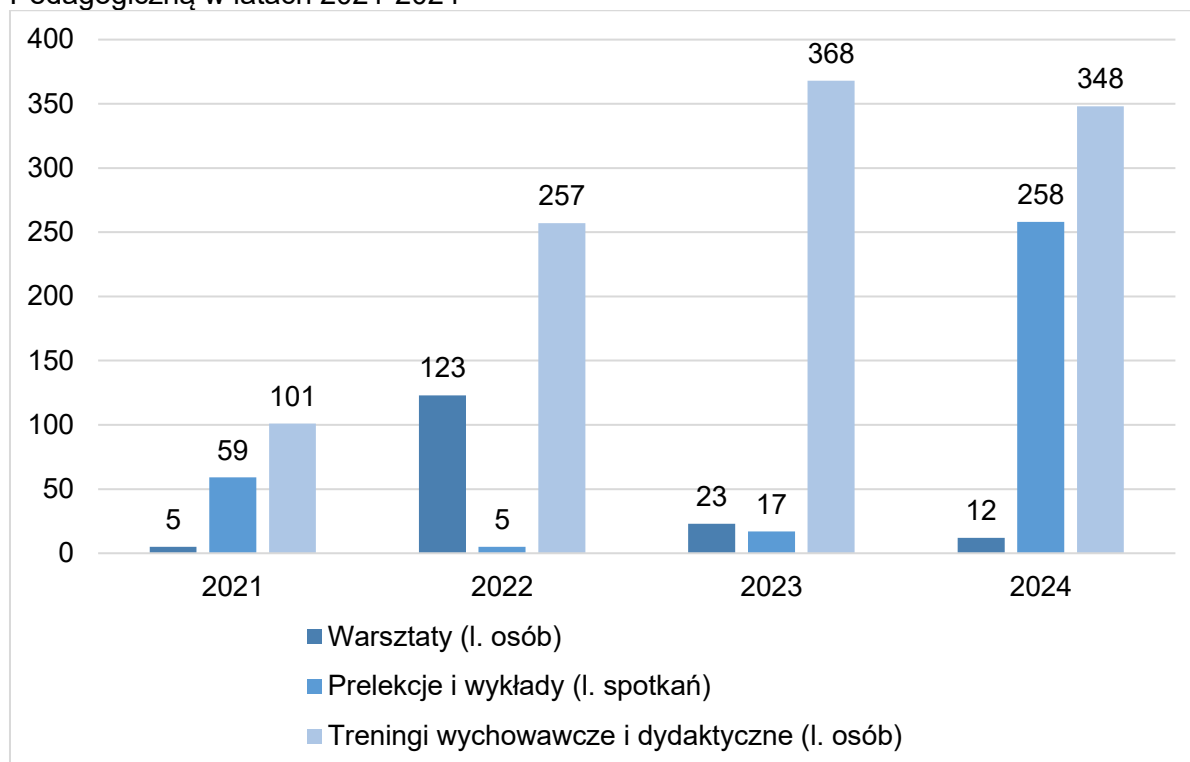
edukacyjnych – z 41 w 2021 roku do 132 w 2023 roku, co wskazuje na zwiększone zapotrzebowanie na indywidualizację procesu nauczania. Liczba opinii dotyczących specyficznych trudności również rosła stopniowo, osiągając 51 w 2024 roku.

Zajęcia prowadzone przez pracowników poradni: największą liczbę uczestników obejmowały zajęcia psychoterapeutyczne i terapia logopedyczna. W przypadku psychoterapii liczba realizowanych zajęć utrzymywała się na wysokim poziomie, od 290 w 2022 roku do 444 w 2024 roku. Terapia logopedyczna obejmowała od 171 w 2021 roku do 360 w 2024 roku, co podkreśla znaczenie wsparcia w zakresie komunikacji i rozwoju mowy dzieci. Zajęcia grupowe, takie jak zajęcia psychoedukacyjne, znacząco wzrosły w latach 2023–2024 (odpowiednio 459 i 503), co świadczy o rosnącym zainteresowaniu działaniami grupowymi rozwijającymi kompetencje społeczne i emocjonalne.

Niektóre formy wsparcia, takie jak socjoterapia czy porady zawodowe, były prowadzone nieregularnie, co może wskazywać na ograniczone zapotrzebowanie lub zmieniające się priorytety w realizacji programów profilaktycznych i edukacyjnych.

Analiza danych wskazuje, że Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Choszczynie dostosowuje swoje działania do dynamicznie zmieniających się potrzeb dzieci i młodzieży oraz lokalnego systemu edukacyjnego. Wzrost liczby orzeczeń, opinii i zajęć terapeutycznych odzwierciedla rosnące potrzeby w zakresie wsparcia indywidualnego i grupowego. W kontekście strategii rozwiązywania problemów społecznych dane te podkreślają znaczenie dalszego rozwoju poradni, zarówno w zakresie diagnostyki, jak i wsparcia psychologicznego, pedagogicznego i logopedycznego, w celu zapewnienia kompleksowej pomocy dzieciom i młodzieży oraz przeciwdziałania marginalizacji i trudnościom edukacyjnym.

Wykres 24. Formy pomocy udzielonej rodzicom przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w latach 2021-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie Powiatu Choszczeńskiego na lata 2021-2024

Dane z lat 2021–2024 wskazują na zróżnicowaną dynamikę działań podejmowanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Choszczynie na rzecz rodziców, obejmujących warsztaty, prelekcje i wykłady oraz treningi wychowawcze i dydaktyczne. Warsztaty dla rodziców w 2021 roku objęły zaledwie 5 osób, jednak w 2022 roku odnotowano znaczący wzrost uczestników (123 osoby), co mogło wynikać z powrotu do spotkań bezpośrednich po ograniczeniach pandemicznych. W kolejnych latach liczba uczestników spadła (23 w 2023 r. i 12 w 2024 r.), co wskazuje na potrzebę ponownej analizy atrakcyjności i dostępności tej formy wsparcia. Prelekcje i wykłady charakteryzują się dużymi wahaniami. W 2021 roku zrealizowano 59 spotkań, w 2022 roku zaledwie 5, a następnie nastąpił wzrost do 17 w 2023 roku. Największa aktywność wystąpiła w 2024 roku – aż 258 prelekcji i wykładów, co wskazuje na strategiczne wzmocnienie tej formy oddziaływania i postawienie na szerokie dotarcie do rodziców poprzez krótsze, informacyjne spotkania. Treningi wychowawcze i dydaktyczne wykazują wyraźnie rosnące znaczenie. Liczba uczestników wzrosła z 101 w 2021 roku do 368 w 2023 roku, utrzymując się na wysokim poziomie w 2024 roku (348 osób). Dane te pokazują,

że rodzice chętnie korzystają z praktycznych form wsparcia, które pozwalają im rozwijać kompetencje wychowawcze i dydaktyczne, a także lepiej radzić sobie z wyzwaniami opiekuńczo-wychowawczymi.

Analiza wykazuje, że Poradnia elastycznie dostosowuje swoje działania do zmieniających się potrzeb rodziców oraz uwarunkowań społecznych. Największą efektywność i popularność w badanym okresie miały treningi wychowawcze i dydaktyczne, natomiast dynamiczny rozwój prelekcji i wykładów w 2024 roku świadczy o poszerzeniu oferty edukacyjnej i profilaktycznej. Spadek zainteresowania warsztatami sugeruje konieczność przeanalizowania ich formuły i lepszego dostosowania do oczekiwań rodziców.

W kontekście strategii rozwiązywania problemów społecznych dane te wskazują na istotną rolę poradni w podnoszeniu kompetencji wychowawczych rodziców, wspieraniu ich w procesie wychowania oraz budowaniu środowiska rodzinnego sprzyjającego rozwojowi dzieci i młodzieży.

Powiatowy Urząd Pracy

Powiatowy Urząd Pracy w Choszczynie pełni kluczową rolę w zakresie kształtowania i realizacji lokalnej polityki rynku pracy. Jako jednostka organizacyjna powiatu odpowiada za wdrażanie instrumentów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, a także programów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.

Działania urzędu ukierunkowane są na dwie główne grupy odbiorców: osoby bezrobotne oraz pracodawców. W odniesieniu do osób pozostających bez pracy PUP oferuje szeroki wachlarz usług obejmujących pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, organizację szkoleń, staży oraz programów aktywizacyjnych. Szczególną rolę pełnią programy wspierające osoby młode (18–29 lat), osoby powyżej 55. roku życia oraz długotrwale bezrobotne. Realizowane są również projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego+, takie jak system voucherów zatrudnieniowych czy dofinansowania do podjęcia działalności gospodarczej.

PUP w Choszczynie wspiera także lokalnych pracodawców, umożliwiając korzystanie z instrumentów finansowych w ramach Funduszu Pracy i Krajowego

Funduszu Szkoleniowego. Oferuje refundację kosztów wyposażenia stanowiska pracy, dofinansowania do wynagrodzeń oraz wsparcie w procesach rekrutacyjnych i szkoleniowych. Dzięki temu urząd nie tylko pomaga osobom bezrobotnym w wejściu na rynek pracy, ale również wspiera rozwój i stabilizację lokalnych przedsiębiorstw.

Istotnym elementem działalności PUP jest współpraca z Powiatową Radą Rynku Pracy, organem opiniotwórczo-doradczym, który monitoruje efektywność wydatkowania środków publicznych oraz opiniuje lokalne programy aktywizacyjne.

W latach 2021–2024 urząd aktywnie realizował działania skierowane na zmniejszenie bezrobocia, które w lipcu 2024 r. wynosiło 15,1%, znacząco przewyższając średnią krajową (ok. 5%). Podejmowane inicjatywy, takie jak programy dotacyjne na rozpoczęcie działalności gospodarczej, organizacja staży, czy projekty aktywizacji zawodowej osób z grup defaworyzowanych, stanowią istotny instrument przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu w powiecie choszczeńskim.

Tabela 29. Aktywne formy wsparcia osób bezrobotnych w powiecie choszczeńskim w latach 2021--2024

Wyszczególnienie	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
staże	312	414	390	258
prace interwencyjne	49	75	71	29
roboty publiczne	72	87	76	39
szkolenia	84	93	50	44
prace społecznie użyteczne	178	136	146	143
refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy	27	25	22	12
dotacje	67	51	51	37
Bon na zasiedlenie	10	11	9	3
„Voucher zatrudnieniowy”	0	10	0	11
Opieka nad dzieckiem do lat 6, dzieckiem niepełnosprawnym do lat 7 lub osobą zależną	0	0	6	2

Zwrot składek na ubezpieczenia społeczne	0	0	0	21
ŁĄCZNIE	799	902	821	599

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji o rynku pracy PUP w Choszczynie za lata 2021 – 2024

W latach 2021–2024 aktywne formy wsparcia realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Choszczynie objęły łącznie ponad 3 tysiące osób bezrobotnych. Dane wskazują na zróżnicowane natężenie działań w poszczególnych latach – największa liczba osób skorzystała z programów w roku 2022 (902 osoby), natomiast najmniej w roku 2024 (599 osób). w porównaniu z rokiem 2022 oznacza to spadek o jedną trzecią.

Najbardziej powszechną i kluczową formą aktywizacji zawodowej pozostawały staże, w których uczestniczyła blisko połowa wszystkich osób objętych wsparciem. Ich liczba była najwyższa w 2022 roku (414 osób), a w kolejnych latach stopniowo malała, co może wynikać zarówno z ograniczeń finansowych, jak i mniejszego zapotrzebowania ze strony pracodawców. Staże pozostają jednak podstawowym narzędziem przygotowania zawodowego, szczególnie istotnym dla osób młodych wchodzących na rynek pracy.

Drugą wiodącą formą aktywizacji były prace społecznie użyteczne, z których corocznie korzystało około 140–178 osób. Wskazuje to na stabilne zapotrzebowanie na tę formę wsparcia, szczególnie w kontekście osób mających trudności w podjęciu zatrudnienia na otwartym rynku pracy. Z kolei roboty publiczne i prace interwencyjne odnotowały wyraźny spadek – ich rola w ostatnich dwóch latach znacząco się zmniejszyła, co świadczy o ograniczaniu znaczenia tradycyjnych instrumentów zatrudnieniowych.

Widoczna jest również stopniowa redukcja liczby przyznawanych dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz refundacji kosztów doposażenia stanowiska pracy. Może to świadczyć o mniejszym zainteresowaniu przedsiębiorczością wśród osób bezrobotnych lub o ograniczeniach finansowych w zakresie wsparcia tego typu działań.

Na uwagę zasługuje wprowadzanie w ostatnich latach nowych instrumentów wsparcia, takich jak voucher zatrudnieniowy, zwrot składek na ubezpieczenia społeczne czy dofinansowanie opieki nad dzieckiem lub osobą zależną. Choć

obecnie korzysta z nich stosunkowo niewielka liczba osób, ich obecność wskazuje na dostosowywanie polityki rynku pracy do nowych wyzwań społecznych, w tym godzenia życia zawodowego i rodzinnego.

Podsumowując, analiza aktywnych form wsparcia osób bezrobotnych w powiecie choszczeńskim w latach 2021–2024 wskazuje na dominującą rolę staży oraz stabilne znaczenie prac społecznie użytecznych, przy jednoczesnym spadku wykorzystania tradycyjnych instrumentów zatrudnieniowych. Pojawienie się nowych form aktywizacji świadczy o elastycznym reagowaniu na zmieniające się potrzeby rynku pracy, jednak ogólny spadek liczby uczestników programów w ostatnich dwóch latach wymaga podjęcia działań ukierunkowanych na zwiększenie dostępności i skuteczności oferowanego wsparcia.

Tabela 30. Pośrednictwo pracy zrealizowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Choszczynie w latach 2021-2024

Forma usługi	Liczba osób aktywizowanych			
	2021	2022	2023	2024
lata				
propozycja pracy	1062	1088	781	778
propozycja stażu	315	468	419	281
propozycja prac społecznie użytecznych	178	149	159	156
pośrednictwo pracy EURES	2	33	28	42
wizyta u doradcy klienta	4016	5394	4589	5027

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji o rynku pracy PUP w Choszczynie za lata 2021 – 2024

W latach 2021–2024 Powiatowy Urząd Pracy w Choszczynie zrealizował szeroki zakres usług pośrednictwa pracy, obejmujący zarówno propozycje zatrudnienia i staży, jak i wsparcie w ramach programów krajowych i europejskich oraz doradztwo indywidualne. Łącznie w analizowanym okresie z pośrednictwa pracy skorzystało 25 965 osób. Największą aktywność odnotowano w 2022 roku (7 132 osoby), natomiast najmniej w 2023 roku (5 976 osób), co wskazuje na naturalne wahania w liczbie beneficjentów poszczególnych usług w zależności od dostępnych ofert i projektów aktywizacyjnych.

W latach 2021–2024 Urząd kierował do pracodawców i osób bezrobotnych łącznie 3 709 propozycji pracy. Najwięcej ofert zgłoszono w 2022 roku (1 088 osób), a w kolejnych latach ich liczba spadła do około 780 osób rocznie. Spadek ten może

wynikać z ograniczonej liczby ofert pracy lub mniejszego zainteresowania niektórych branż lokalnych.

Drugim pod względem liczby uczestników instrumentem aktywizacji były staże, obejmując 1 483 osoby w całym okresie. Największa liczba uczestników przypada na 2022 rok (468 osób), po czym odnotowano spadek w 2023–2024 roku (419 i 281 osób). Staże pozostają kluczowym narzędziem przygotowania zawodowego osób młodych i osób powracających na rynek pracy.

W całym okresie ze wsparcia prac społecznych użytecznych skorzystało 642 osoby. Liczba uczestników była stosunkowo stabilna – wahała się między 149 a 178 osób rocznie, co wskazuje na stałe, choć mniejsze znaczenie tej formy wsparcia w systemie pośrednictwa.

W latach 2021–2024 z programów mobilności zawodowej w ramach sieci EURES skorzystało 105 osób, z wyraźnym wzrostem w 2024 roku (42 osoby). Wynika to z rosnącej świadomości lokalnych pracodawców i pracowników o możliwościach zatrudnienia w UE oraz rosnącej aktywności w pozyskiwaniu ofert międzynarodowych.

Największą liczbę osób obejmowały wizyty u doradców klienta – 19 026 wizyt w całym okresie. W 2022 roku odnotowano rekordową liczbę wizyt (5 394), co wskazuje na intensywną pracę doradców w ramach pośrednictwa oraz rosnące potrzeby informacyjne i doradcze osób bezrobotnych.

Podsumowując pośrednictwo pracy w powiecie choszczeńskim obejmuje zarówno instrumenty formalne (oferty pracy, staże, prace społecznie użyteczne), jak i doradztwo indywidualne, co pozwala na kompleksową obsługę osób bezrobotnych. Staże i propozycje pracy pozostają kluczowymi formami aktywizacji, choć w ostatnich latach widać spadek liczby uczestników, co wymaga analizy przyczyn i dostosowania oferty do potrzeb lokalnego rynku pracy. Wizyty u doradców klienta są najczęściej wykorzystywaną formą wsparcia, co podkreśla znaczenie indywidualnego doradztwa zawodowego w procesie aktywizacji. Pośrednictwo pracy EURES, choć nadal niszowe, wykazuje rosnącą dynamikę i stanowi istotny element mobilności zawodowej mieszkańców powiatu.

Tabela 31. Poradnictwo zawodowe zrealizowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Choszcznie w latach 2021-2024

Forma usługi	Liczba osób aktywizowanych			
	2021	2022	2023	2024
lata				
porada indywidualna	1041	1483	1496	1236
informacja indywidualna	254	588	745	170
informacja grupowa	0	0	38	111
wizyta u doradcy klienta	6918	2910	2681	3910

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji o rynku pracy PUP w Choszcznie za lata 2021 – 2024

W latach 2021–2024 Powiatowy Urząd Pracy w Choszcznie realizował kompleksowe działania w zakresie poradnictwa zawodowego, obejmujące zarówno porady i informacje indywidualne, jak i grupowe oraz wizyty u doradców klienta. Łącznie w tym okresie z usług doradców zawodowych skorzystało kilka tysięcy osób, co świadczy o dużym znaczeniu tej formy wsparcia w procesie aktywizacji zawodowej.

W latach 2021–2024 udzielono łącznie 5 256 porad indywidualnych. Najwięcej porad udzielono w 2023 roku (1 496), a najmniej w 2021 roku (1 041). Dane wskazują na rosnące zapotrzebowanie na indywidualne wsparcie doradcze, szczególnie w sytuacji dostosowywania kwalifikacji do wymagań rynku pracy oraz w procesie planowania kariery zawodowej.

Liczba osób korzystających z informacji indywidualnej wzrosła znacząco w 2023 roku do 745 osób, po czym w 2024 roku spadła do 170 osób. Wahania te mogą odzwierciedlać zmiany w sposobie udzielania informacji (część klientów mogła korzystać z innych form, np. porad grupowych lub wizyt u doradcy).

Informacje grupowe wprowadzono dopiero w 2023 roku. Wówczas z tej formy wsparcia skorzystały 38 osoby, a w 2024 roku liczba wzrosła do 111 osób. to pokazuje rozwój oferty poradnictwa zawodowego w kierunku szkoleń i spotkań grupowych, co pozwala efektywnie dotrzeć do większej liczby osób jednocześnie.

W latach 2021–2024 odnotowano łącznie 16 419 wizyt u doradców klienta. Najwięcej wizyt miało miejsce w 2021 roku (6 918), a najmniej w 2023 roku (2 681), po czym liczba wizyt wzrosła w 2024 roku do 3 910. Wizyty te obejmowały zarówno

konsultacje dotyczące poszukiwania pracy, jak i doradztwo w zakresie szkoleń, zmian zawodowych i mobilności zawodowej.

Podsumowując poradnictwo zawodowe jest kluczowym elementem wsparcia osób bezrobotnych, umożliwiającym dopasowanie kwalifikacji i doświadczenia do potrzeb lokalnego rynku pracy. Wyraźnie rośnie znaczenie informacji grupowych, co wskazuje na rozwój form bardziej efektywnych liczbowo i pozwalających na edukację większych grup klientów jednocześnie. Zmienne liczby osób korzystających z informacji indywidualnej sugerują konieczność monitorowania efektywności poszczególnych form doradztwa i ich dostosowywania do potrzeb klientów. Wizyty u doradców pozostają najczęściej wykorzystywaną formą wsparcia, co podkreśla znaczenie indywidualnego kontaktu i kompleksowego doradztwa w procesie aktywizacji zawodowej.

Tabela 32. Organizacja szkoleń zrealizowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w Choszcznie w latach 2021-2024

Forma usługi	Liczba osób aktywizowanych			
	2021	2022	2023	2024
lata				
propozycja szkolenia	90	132	63	44
wizyta u specjalisty ds. rozwoju zawodowego	38	81	78	37
wizyta u doradcy klienta	2581	2642	2457	2530

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji o rynku pracy PUP w Choszcznie za lata 2021 – 2024

W latach 2021–2024 Powiatowy Urząd Pracy w Choszcznie prowadził aktywne działania w zakresie organizacji szkoleń, mających na celu podnoszenie kwalifikacji i kompetencji osób bezrobotnych oraz zwiększenie ich szans na rynku pracy. Łącznie z tej formy wsparcia skorzystało kilka tysięcy uczestników, obejmując zarówno udział w szkoleniach, jak i wizyty u specjalistów ds. rozwoju zawodowego oraz doradców klienta.

W latach 2021–2024 z propozycji szkoleń skorzystało 329 osób. Najwięcej uczestników przypada na rok 2022 (132 osoby), a najmniej w 2024 roku (44 osoby). Spadek liczby uczestników w ostatnich latach może wynikać z ograniczonej liczby szkoleń oferowanych w danym roku, zmian w preferencjach uczestników lub dostępności środków finansowych.

W całym okresie z konsultacji z specjalistami ds. rozwoju zawodowego skorzystało 234 osoby. Liczba wizyt wzrosła w 2022 roku do 81, a w kolejnych latach utrzymywała się na podobnym poziomie (78 w 2023 i 37 w 2024). Wizyty te miały charakter doradczy, obejmując analizę kompetencji, doradztwo w zakresie kierunku szkoleń oraz wsparcie w planowaniu ścieżki zawodowej.

W latach 2021–2024 odnotowano łącznie 10 210 wizyt u doradców klienta związanych z organizacją szkoleń. Najwięcej wizyt miało miejsce w 2022 roku (2 642), a najmniej w 2023 roku (2 457), przy czym w 2024 liczba wizyt wzrosła do 2 530. Wizyty te umożliwiały indywidualne dopasowanie szkoleń do potrzeb osób bezrobotnych, konsultacje dotyczące wyboru kursów oraz monitorowanie efektów uczestnictwa w szkoleniach.

Organizacja szkoleń stanowi istotny element aktywizacji zawodowej, umożliwiając rozwój kwalifikacji i kompetencji osób bezrobotnych. Największą grupę uczestników stanowiły wizyty u doradców klienta, co podkreśla rolę indywidualnego doradztwa przy planowaniu ścieżki szkoleniowej. Liczba osób uczestniczących w samych szkoleniach była ograniczona, co może wskazywać na potrzebę zwiększenia liczby kursów lub lepszego dostosowania ich oferty do potrzeb rynku pracy. Wizyty u specjalistów ds. rozwoju zawodowego, choć mniejsze liczbowo, mają duże znaczenie dla efektywnego dopasowania szkoleń do kompetencji i aspiracji uczestników.

Warsztat Terapii Zajęciowej

Warsztat Terapii Zajęciowej (WTZ) w Choszcznie jest placówką wsparcia dziennego dla osób z niepełnosprawnościami. Jego głównym celem jest rozwijanie umiejętności społecznych, zawodowych i manualnych uczestników, a także wspieranie ich samodzielności i aktywnego udziału w życiu społecznym.

Działalność Warsztatu koncentruje się na czterech głównych obszarach:

- terapii zajęciowej i rozwoju umiejętności zawodowych – obejmującej zajęcia manualne, plastyczne, komputerowe, kulinarne, ogrodnicze czy rzemieślnicze, przygotowujące do zatrudnienia wspomaganego lub pracy w środowisku otwartym,

- terapii społecznej i integracji – kształtującej umiejętności komunikacji, współpracy w grupie i funkcjonowania w sytuacjach społecznych,
- rehabilitacji i wsparcia psychologicznego – ukierunkowanej na poprawę kondycji psychofizycznej oraz przezwyciężanie trudności adaptacyjnych,
- aktywności społecznej i kulturalnej – obejmującej udział w wydarzeniach kulturalnych, wycieczkach, projektach lokalnych i spotkaniach integracyjnych.

Tabela 33. Struktura zatrudnienia w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Choszczynie w latach 2021-2024

zatrudnienie		kadra administracyjna, zarządzająca, biurowa	kadra zaangażowana w proces rehabilitacyjny-merytoryczna	kadra pomocnicza
2021	pracownicy	2	7	2
	etaty	1,5	7	2
2022	pracownicy	2	7	2
	etaty	1,5	7	1,75
2023	pracownicy	2	7	2
	etaty	1,5	6,5	1,75
2024	pracownicy	2	7	2
	etaty	1,5	7	1,75

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z informacji dotyczących Warsztatu Terapii Zajęciowej za lata 2021-2024

Zatrudnienie w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Choszczynie w latach 2021–2024 utrzymuje się na stabilnym poziomie. w każdym roku w placówce pracowało łącznie 11 osób, w tym: 2 osoby w kadrze administracyjno–zarządzającej, 7 osób w kadrze merytorycznej odpowiedzialnej za proces rehabilitacji oraz 2 osoby w kadrze pomocniczej.

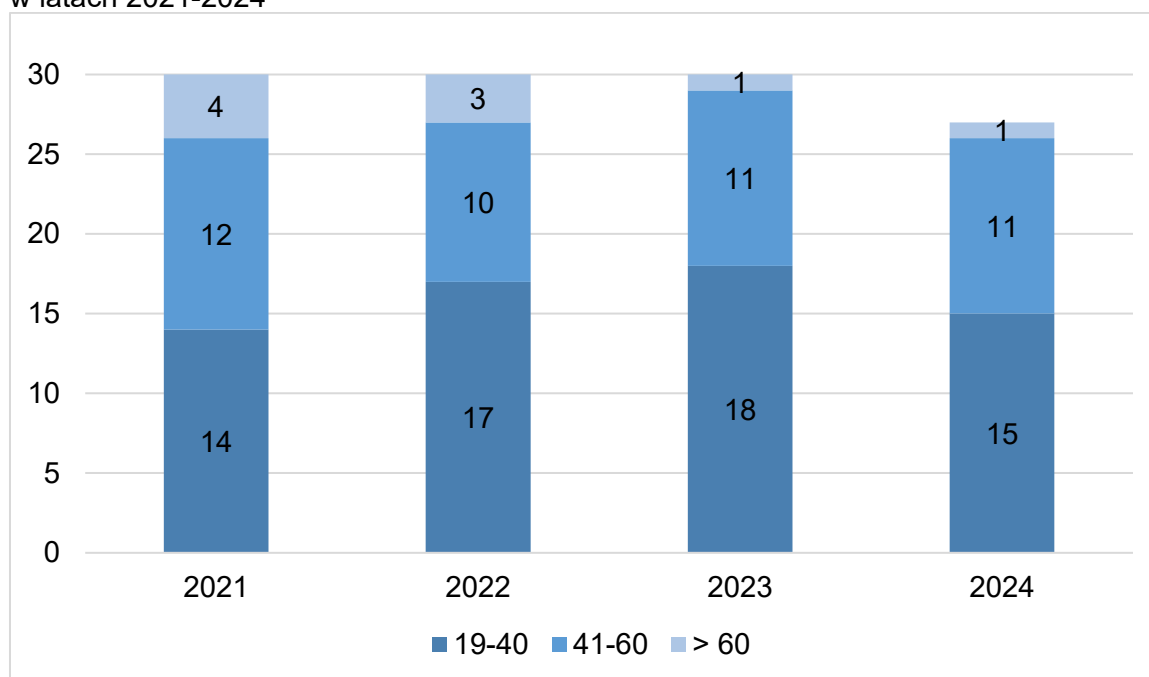
Analizując wymiar etatów, zauważyć można, że w przypadku kadr administracyjno–zarządzających poziom zatrudnienia pozostaje niezmienny (1,5 etatu), co zapewnia stabilne funkcjonowanie organizacyjne placówki. Kadra merytoryczna, bezpośrednio realizująca proces rehabilitacji uczestników, stanowi najliczniejszą grupę – średnio 7 osób. W latach 2022–2023 wystąpiły niewielkie wahania w wymiarze etatów (spadek do 6,5 etatu w 2023 r.), jednak w 2024 r. zatrudnienie powróciło do poziomu 7 etatów.

Kadra pomocnicza zatrudniona była w wymiarze od 1,75 do 2 etatów, co świadczy o elastycznym dostosowywaniu zasobów do bieżących potrzeb placówki.

Utrzymanie stabilnej liczby pracowników, przy jedynie nieznacznych zmianach w wymiarze etatów, potwierdza, że Warsztat dysponuje odpowiednim potencjałem kadrowym do realizacji swoich zadań. Najsilniej reprezentowana kadra merytoryczna odgrywa kluczową rolę w procesie rehabilitacji społecznej i zawodowej uczestników, co zapewnia ciągłość i wysoką jakość świadczonych usług.

Podsumowując, struktura zatrudnienia w WTZ w Choszczynie charakteryzuje się równowagą pomiędzy kadrami administracyjną, merytoryczną i pomocniczą. Stałość zespołu sprzyja utrzymaniu efektywności działań rehabilitacyjnych oraz budowaniu trwałych relacji z uczestnikami Warsztatu.

Wykres 25. Struktura wiekowa uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej w Choszczynie w latach 2021-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z informacji dotyczących Warsztatu Terapii Zajęciowej za lata 2021-2024

W latach 2021–2024 w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Choszczynie zauważalne są zmiany w strukturze wiekowej uczestników. Najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku 19–40 lat, których liczba wzrosła z 14 w 2021 r. do 18 w 2023 r., a następnie w 2024 r. spadła do 15 osób. Świadczy to o stopniowym napływie młodszych uczestników, jednak w ostatnim roku obserwowany jest niewielki

spadek, co może wynikać z rotacji uczestników lub ograniczonej liczby miejsc w placówce.

Stosunkowo stabilna pozostaje liczba uczestników w wieku 41–60 lat – w analizowanym okresie wahała się od 10 do 12 osób. Ta grupa wiekowa stanowi istotny odsetek ogółu uczestników, co potwierdza, że WTZ pełni ważną rolę w podtrzymywaniu aktywności i rehabilitacji osób w średnim wieku, które często mają ograniczone możliwości podjęcia pracy zawodowej.

Najmniejszą i malejącą grupą są osoby w wieku powyżej 60 lat – z 4 osób w 2021 r. do zaledwie 1 w latach 2023–2024. Może to wynikać z faktu, że osoby starsze, ze względu na stan zdrowia lub ograniczenia funkcjonalne, częściej rezygnują z udziału w zajęciach warsztatu lub korzystają z innych form wsparcia instytucjonalnego.

Podsumowując, struktura wiekowa uczestników WTZ wskazuje na przewagę osób młodszych (19–40 lat) oraz znaczącą obecność osób w wieku średnim (41–60 lat). Udział osób starszych systematycznie się zmniejsza, co może sugerować potrzebę rozwoju alternatywnych form wsparcia dla seniorów z niepełnosprawnościami.

Proces rehabilitacyjny realizowany jest poprzez terapię zajęciową prowadzoną w sześciu tematycznych pracowniach:

- pracownia gospodarstwa domowego – nauka przygotowywania posiłków, kształtowanie prawidłowych nawyków żywieniowych i zasad higieny,
- pracownia plastyczna – rozwój wyobraźni twórczej, zdolności manualnych i prezentacja prac na konkursach oraz wystawach,
- pracownia małej poligrafii – nauka obsługi sprzętu komputerowego i poligraficznego oraz wykonywanie zaproszeń, dyplomów i kartek okolicznościowych,
- pracownia wikliniarska – rozwijanie zdolności manualnych i twórczych poprzez wyplatanie koszy, kwietników czy ozdób,
- pracownia krawiecka – kształtowanie umiejętności szycia, haftowania, szydełkowania i tworzenia oryginalnych wyrobów tekstylnych,

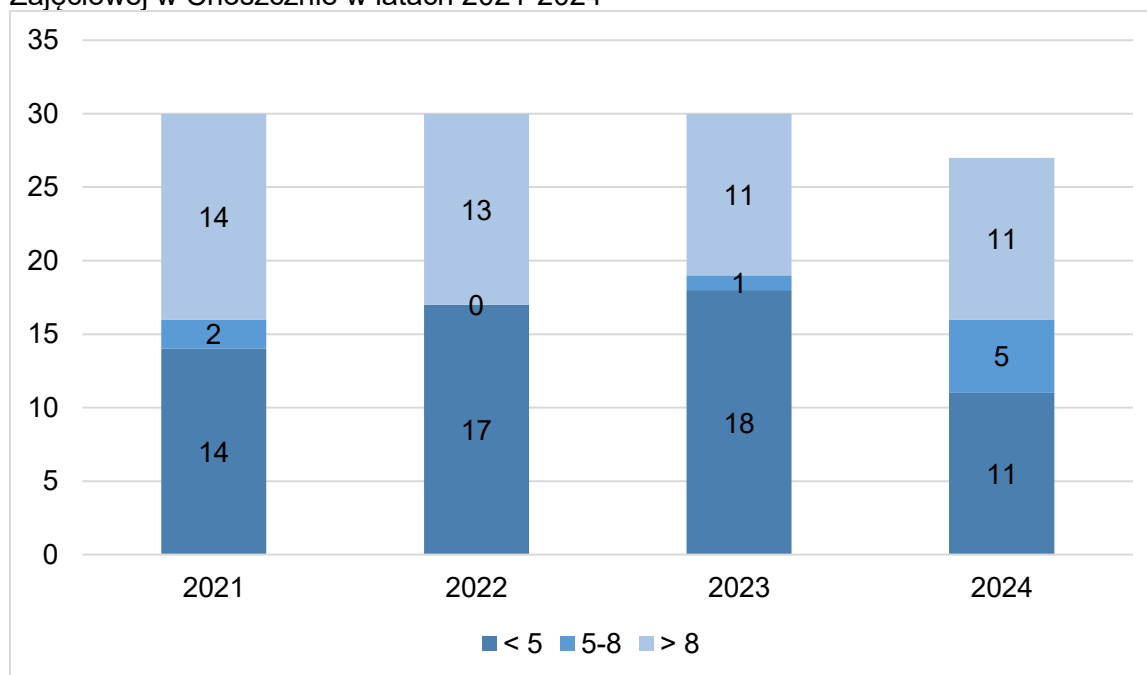
- pracownia rolniczo-ekologiczna – nauka hodowli roślin, pielęgnacji terenów zielonych oraz kształtowanie postaw proekologicznych.

Ponadto WTZ prowadzi:

- rehabilitację ruchową, obejmującą ćwiczenia indywidualne i grupowe, hydroterapię, zajęcia sportowe i rekreacyjne,
- pomoc psychologiczną, realizowaną w formie spotkań indywidualnych i zajęć grupowych, ukierunkowaną na rozwój funkcji poznawczych, umiejętności społecznych oraz wsparcie rodzin uczestników.

Działania Warsztatu są dostosowane do indywidualnych potrzeb i możliwości uczestników. Dzięki kompleksowemu wsparciu osoby z niepełnosprawnościami mają możliwość rozwoju osobistego, zdobywania nowych umiejętności oraz przygotowania do samodzielnego życia i aktywnego uczestnictwa w społeczności lokalnej.

Wykres 26. Liczba uczestników z podziałem na okres pobytu w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Choszczynie w latach 2021-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z informacji dotyczących Warsztatu Terapii Zajęciowej za lata 2021-2024

Dane dotyczące długości pobytu uczestników w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Choszczynie wskazują na zróżnicowaną strukturę tej grupy.

W 2021 r. udział uczestników był równomiernie rozłożony pomiędzy osoby przebywające w Warsztacie krócej niż 5 lat (14 osób) oraz ponad 8 lat (14 osób). Najmniej liczną grupę stanowiły osoby z okresem pobytu 5–8 lat (2 osoby).

W 2022 r. widoczny jest wyraźny wzrost liczby osób w grupie < 5 lat (17 osób), co może świadczyć o napływie nowych uczestników. Jednocześnie nie odnotowano w tym roku żadnych osób z okresem pobytu 5–8 lat, natomiast liczba osób przebywających ponad 8 lat zmniejszyła się do 13.

W 2023 r. utrzymała się tendencja przewagi osób o krótszym stażu – 18 uczestników w grupie < 5 lat, przy jednoczesnym spadku liczby osób z najdłuższym okresem pobytu (> 8 lat) do 11. w grupie 5–8 lat pojawiła się 1 osoba.

W 2024 r. nastąpiła istotna zmiana – liczba osób przebywających w Warsztacie krócej niż 5 lat spadła do 11, natomiast zwiększyła się grupa uczestników z okresem pobytu 5–8 lat (5 osób). Stabilna pozostała liczba osób z ponad 8-letnim stażem (11 osób).

Analiza trendów wskazuje, że w latach 2021–2023 dominowali uczestnicy z krótkim stażem (< 5 lat), co mogło wynikać z większej rotacji oraz włączania do zajęć nowych osób. Rok 2024 przyniósł natomiast bardziej wyrównaną strukturę, z widocznym wzrostem liczby osób średnio zaawansowanych (5–8 lat).

Stabilna liczba uczestników z długim stażem (> 8 lat) potwierdza, że Warsztat stanowi dla wielu osób miejsce stałego wsparcia i rozwoju, a jednocześnie zachodzi proces sukcesywnego uzupełniania grupy o nowych uczestników.

Wnioskiem płynącym z analizy jest potrzeba dalszego zapewniania zróżnicowanej oferty zajęć dostosowanej zarówno do osób nowo przyjmowanych, jak i uczestników z wieloletnim doświadczeniem w Warsztacie, tak aby wspierać ich rozwój osobisty i społeczną aktywizację na każdym etapie pobytu.

Pomoc społeczna na szczeblu gminnym

Ośrodki Pomocy Społecznej i Centra Usług Społecznych

Ośrodki Pomocy Społecznej oraz Centra Usług Społecznych pełnią kluczową rolę w systemie wsparcia społecznego na poziomie lokalnym. Stanowią one podstawowe instytucje odpowiedzialne za realizację zadań gminy w zakresie pomocy społecznej, polityki rodzinnej, profilaktyki i integracji społecznej. w szczególności zajmują się one diagnozowaniem potrzeb mieszkańców, udzielaniem świadczeń finansowych i rzeczowych, prowadzeniem pracy socjalnej oraz organizowaniem

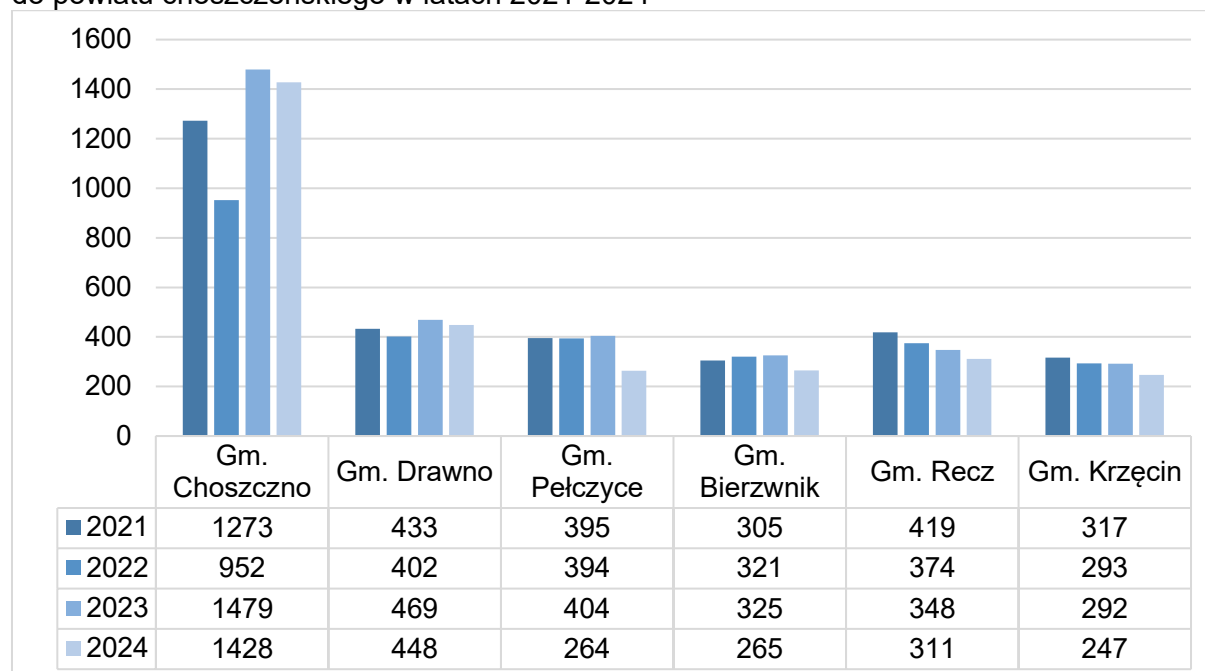
usług społecznych dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb lokalnych społeczności.

W ostatnich latach ich znaczenie wzrosło w związku z koniecznością reagowania na nowe wyzwania społeczne, takie jak starzenie się populacji, rosnąca liczba osób wymagających wsparcia opiekuńczego, a także potrzeba aktywizacji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem. Wprowadzenie możliwości tworzenia Centrów Usług Społecznych pozwoliło gminom na rozszerzenie dotychczasowej działalności OPS o dodatkowe formy wsparcia, oparte na modelu usługowym i zintegrowanym podejściu do potrzeb mieszkańców.

Analiza statystyczna działalności OPS i CUS w powiecie umożliwia ocenę skali i kierunków udzielanej pomocy, efektywności podejmowanych działań oraz identyfikację obszarów wymagających dalszego rozwoju. Dane dotyczące liczby świadczeniobiorców, zakresu realizowanych usług, a także zasobów kadrowych i finansowych stanowią podstawę do określenia priorytetów polityki społecznej powiatu w kolejnych latach.

Wykres 27 przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w gminach powiatu choszczeńskiego w latach 2021–2024, pozwalając zobaczyć zmiany i tendencje w zakresie zapotrzebowania na wsparcie społeczne w poszczególnych gminach.

Wykres 27. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminach należących do powiatu choszczeńskiego w latach 2021-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2021-2024

W latach 2021–2024 liczba osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych gminach powiatu choszczeńskiego wykazywała zróżnicowane tendencje.

Gmina Choszczno pozostaje gminą o najwyższym poziomie korzystania z pomocy społecznej. Po spadku liczby osób w 2022 r. do 952, w 2023 r. odnotowano znaczny wzrost do 1479 osób, a w 2024 r. utrzymano wysoki poziom wsparcia (1428 osób).

Gmina Drawno cechuje się umiarkowaną liczbą beneficjentów, z niewielkimi wahaniami w ciągu analizowanego okresu – od 402 w 2022 r. do 469 w 2023 r., z lekkim spadkiem w 2024 r. do 448 osób.

Gminy Pelczyce i Bierzwnik odnotowały względnie stabilną liczbę osób korzystających z pomocy w latach 2021–2023, jednak w 2024 r. nastąpił istotny spadek, odpowiednio do 264 i 265 osób, co może świadczyć o zmniejszonym zapotrzebowaniu lub zmianach w dostępności wsparcia.

Gmina Recz wykazuje stopniowy spadek liczby beneficjentów z 419 w 2021 r. do 311 w 2024 r., co może wskazywać na poprawę sytuacji ekonomicznej części mieszkańców lub skuteczność działań profilaktycznych.

Gmina Krzęcin charakteryzuje się najniższą liczbą osób korzystających z pomocy społecznej w powiecie, przy czym w 2024 r. liczba ta spadła do 247 osób, kontynuując trend spadkowy z poprzednich lat.

Ogólnie w powiecie obserwuje się tendencję spadkową w liczbie osób korzystających z pomocy społecznej w większości gmin, z wyjątkiem gminy Choszczno, gdzie w 2023 r. nastąpił wyraźny wzrost. Dane te pozwalają na lepsze planowanie działań wsparcia socjalnego i ukierunkowanie zasobów w gminach o najwyższym zapotrzebowaniu.

Wskaźnik deprivacji lokalnej to syntetyczna miara, która opisuje skalę i natężenie problemów społeczno-ekonomicznych dotyczących mieszkańców danej gminy. W praktyce określa on odsetek osób lub gospodarstw domowych doświadczających wielowymiarowych trudności w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych.

Na przestrzeni lat 2021–2024 w gminach powiatu choszczeńskiego wskaźnik ten obrazuje m.in.:

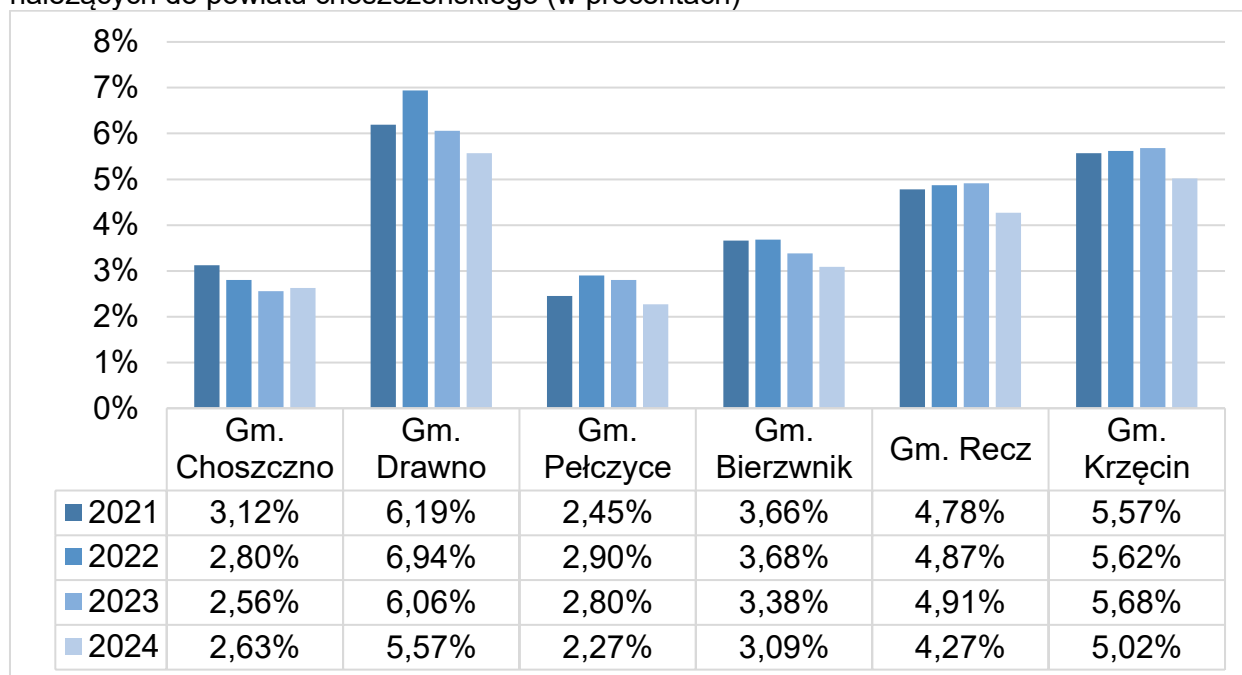
- poziom ubóstwa i zagrożenia wykluczeniem społecznym,
- dostęp do rynku pracy (bezrobocie, niestabilne zatrudnienie),
- trudności materialne (niskie dochody, brak środków na podstawowe dobra i usługi),
- dostęp do usług publicznych (edukacja, zdrowie, transport, opieka społeczna),
- warunki mieszkaniowe (przeludnienie, niedostateczna infrastruktura),
- sytuację rodzin z dziećmi (wielodzietność, samotne rodzicielstwo, korzystanie ze świadczeń).

W ujęciu dynamicznym, analiza wskaźnika w latach 2021–2024 pozwala wskazać czy sytuacja społeczno-ekonomiczna mieszkańców poprawia się, czy pogarsza, porównać różnice pomiędzy poszczególnymi gminami powiatu choszczeńskiego, zidentyfikować obszary szczególnie zagrożone kumulacją problemów społecznych, ocenić efektywność lokalnej polityki społecznej i programów wsparcia.

Innymi słowy, wskaźnik deprivacji lokalnej opisuje poziom i zmiany natężenia problemów społecznych w gminach powiatu choszczeńskiego, wyrażone

w procentach mieszkańców dotkniętych trudnościami w podstawowych aspektach życia – od sytuacji materialnej, przez pracę, aż po dostęp do usług.

Wykres 28. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2021-2024 w gminach należących do powiatu choszczeńskiego (w procentach)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2021-2024

W gminie Choszczno wskaźnik deprivacji lokalnej w analizowanym okresie systematycznie malał – z 3,12% w 2021 roku do 2,56% w 2023 roku, a w 2024 roku nieznacznie wzrósł do 2,63%. W gminie Drawno wartości były najwyższe w całym powiecie, sięgając 6,94% w 2022 roku, po czym uległy stopniowemu spadkowi do 5,57% w 2024 roku. Wskazuje to na utrzymującą się, ale nieco zmniejszającą skalę problemów społecznych.

W gminie Pelczyce sytuacja była relatywnie stabilna – wskaźnik oscylował wokół 2,5–2,9%, a w 2024 roku spadł do 2,27%, co świadczy o poprawie warunków życia mieszkańców. Podobnie w gminie Bierzwnik, gdzie w latach 2021–2022 wartości wynosiły około 3,6–3,7%, by w kolejnych latach spaść do 3,09%. W gminie Recz obserwowano nieznaczny wzrost wskaźnika do poziomu 4,91% w 2023 roku, a następnie jego spadek do 4,27% w roku 2024. W gminie Krzęcin natomiast poziom deprivacji lokalnej utrzymywał się przez trzy lata na podobnym poziomie (5,57–5,68%), po czym w 2024 roku obniżył się do 5,02%.

Podsumowując, w latach 2021–2024 wskaźnik deprivacji lokalnej w większości gmin powiatu choszczeńskiego wykazywał tendencję spadkową, co może świadczyć o stopniowej poprawie sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców. Najniższe wartości odnotowano w gminach Pełczyce i Choszczno, co sugeruje relatywnie korzystniejsze warunki życia, natomiast najwyższe wskaźniki utrzymywały się w gminach Drawno i Krzęcin, gdzie potrzeby w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu pozostają największe. Dane te wskazują na konieczność dalszego wspierania gmin o najwyższym poziomie deprivacji, przy jednoczesnym wzmacnianiu działań profilaktycznych w gminach, które odnotowują spadek wartości wskaźnika, aby utrzymać pozytywne tendencje.

Praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w środowisku społecznym poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Wskaźnik pracy socjalnej to miara używana w analizach polityki społecznej i dokumentach strategicznych, która pokazuje skalę i intensywność prowadzenia pracy socjalnej przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej (np. ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie).

W praktyce najczęściej definiuje się go jako odsetek osób lub rodzin objętych pracą socjalną w stosunku do ogółu mieszkańców gminy/powiatu, albo udział osób/rodzin objętych pracą socjalną w stosunku do ogółu osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

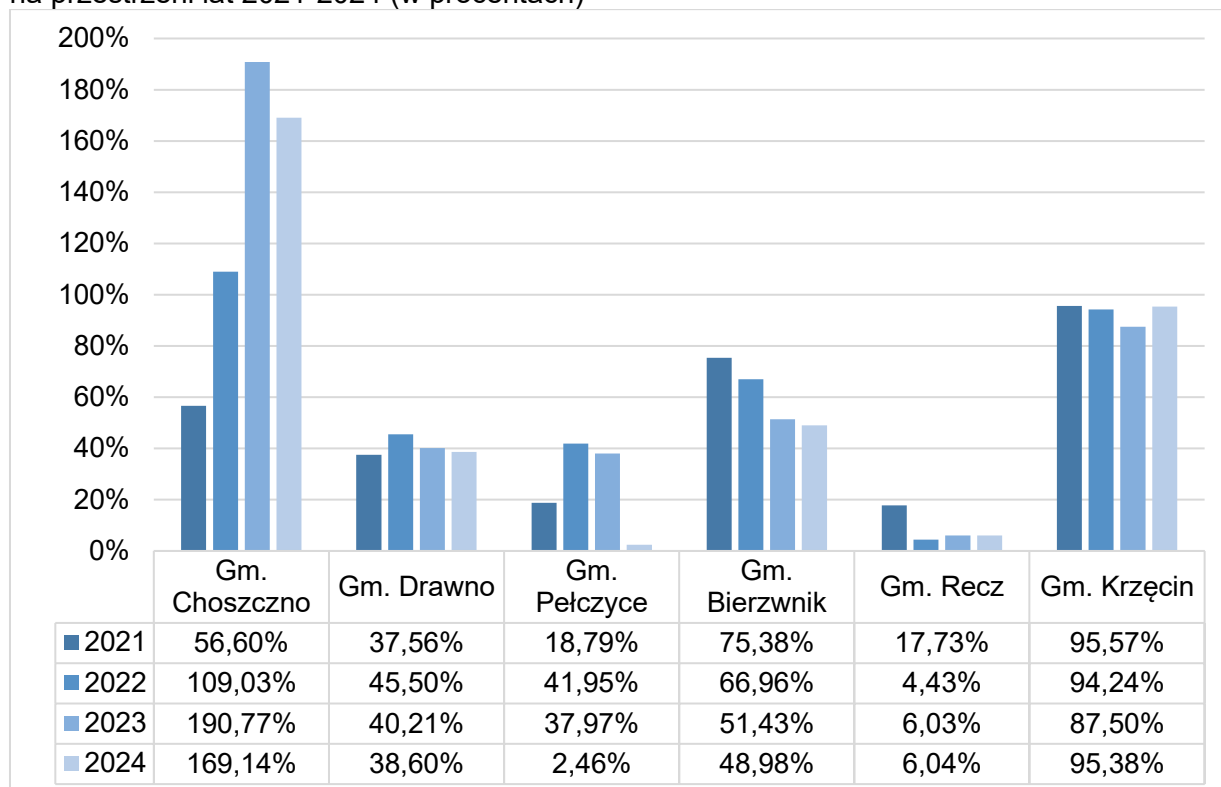
Praca socjalna to nie tylko przyznawanie świadczeń, ale przede wszystkim działania wspierające i aktywizujące osoby i rodziny, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej. Obejmuje ona m.in.:

- diagnozowanie sytuacji i problemów klienta,
- opracowywanie indywidualnych planów pomocy,
- motywowanie do podejmowania działań zmierzających do poprawy sytuacji,
- wspieranie w dostępie do usług, terapii, edukacji czy rynku pracy,
- współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz klienta.

Wskaźnik pracy socjalnej pozwala ocenić jaki odsetek mieszkańców korzysta ze zindywidualizowanego wsparcia socjalnego, pokazuje, czy praca socjalna jest

traktowana jako realne narzędzie pomocy i aktywizacji, czy też dominuje system wsparcia oparty głównie na świadczeniach pieniężnych, umożliwia porównanie skuteczności i aktywności jednostek pomocy społecznej w różnych gminach/powiatach.

Wykres 29. Wskaźnik pracy socjalnej w gminach należących do powiatu choszczeńskiego na przestrzeni lat 2021-2024 (w procentach)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2021-2024

Wykres 29. Wskaźnik pracy socjalnej w gminach należących do powiatu choszczeńskiego na przestrzeni lat 2021–2024 (w procentach) ukazuje istotne zróżnicowanie pomiędzy poszczególnymi gminami zarówno pod względem poziomu zaangażowania w pracę socjalną, jak i kierunku zmian w analizowanym okresie.

W gminie Choszczno wskaźnik pracy socjalnej cechował się wyraźną dynamiką wzrostową – od 56,6% w 2021 roku do aż 190,8% w 2023 roku, przy czym w 2024 roku odnotowano spadek do 169,1%. Tak wysokie wartości, znacznie przekraczające 100%, wskazują, że liczba rodzin objętych pracą socjalną przewyższała liczbę rodzin korzystających ze świadczeń, co może świadczyć o szerokim zakresie działań profilaktycznych i wspierających. Z kolei w gminie

Drawno wskaźnik utrzymywał się na stabilnym poziomie, oscylując wokół 40–45%, co świadczy o umiarkowanym, ale systematycznym prowadzeniu działań socjalnych.

W gminie Pełczyce widoczny jest gwałtowny spadek wartości wskaźnika – od 41,95% w 2022 roku do zaledwie 2,46% w 2024 roku, co może sygnalizować istotne ograniczenie aktywności pracowników socjalnych bądź trudności w docieraniu do potrzebujących rodzin. Gmina Bierzwnik w analizowanym okresie wykazała tendencję malejącą – od 75,38% w 2021 roku do 48,98% w 2024 roku, co świadczy o stopniowym zmniejszaniu skali działań socjalnych w stosunku do rodzin objętych świadczeniami.

Wskaźniki w gminie Recz utrzymywały się na bardzo niskim poziomie w całym okresie, spadając z 17,73% w 2021 roku do około 6% w latach 2023–2024. Dane te wskazują na ograniczony zakres działań socjalnych w tej gminie, co może wymagać pogłębionej analizy i podjęcia działań naprawczych. Odmienna sytuacja wystąpiła w gminie Krzęcin, gdzie wskaźnik pozostawał na bardzo wysokim poziomie – pomiędzy 87,5% a 95,6% w całym analizowanym okresie, co świadczy o konsekwentnym i szerokim obejmowaniu rodzin pracą socjalną.

Podsumowując, w powiecie choszczeńskim obserwuje się znaczące różnice w zakresie pracy socjalnej prowadzonej przez poszczególne gminy. Podczas gdy w Choszczynie i Krzęcinie działania socjalne obejmują dużą część rodzin, a nawet przewyższają liczbę rodzin korzystających ze świadczeń, w Recz i Pełczycach wskaźniki są bardzo niskie, co wskazuje na potrzebę wzmocnienia działań pomocowych. Wyniki analizy podkreślają konieczność dalszego monitorowania oraz wyrównywania różnic w dostępie do pracy socjalnej w poszczególnych gminach powiatu.

Ubóstwo jest jednym z najpoważniejszych wyzwań społecznych, wpływających zarówno na jednostki, jak i całe rodziny oraz społeczności lokalne. Ogranicza możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, utrudnia dostęp do edukacji, ochrony zdrowia, rynku pracy i aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Osoby doświadczające ubóstwa często znajdują się w sytuacji wykluczenia społecznego, co pogłębia ich zależność od systemu pomocy instytucjonalnej i zmniejsza szanse na poprawę jakości życia.

W powiecie szczególnego znaczenia nabiera potrzeba monitorowania skali i dynamiki zjawiska ubóstwa oraz identyfikowania jego przyczyn, takich jak bezrobocie, niski poziom wykształcenia, niepełnosprawność, wielodzietność czy problemy zdrowotne. Analiza statystyczna w tym obszarze pozwala określić liczbę osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, skalę udzielanych świadczeń oraz charakter wsparcia.

Wyniki tej analizy stanowią podstawę do formułowania działań strategicznych, których celem jest nie tylko łagodzenie skutków ubóstwa poprzez świadczenia socjalne, ale przede wszystkim podejmowanie działań aktywizacyjnych, edukacyjnych i integracyjnych. Dzięki temu możliwe jest stopniowe wzmacnianie samodzielności osób i rodzin oraz zmniejszanie ryzyka dziedziczenia biedy w kolejnych pokoleniach.

Tabela 34. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa w gminach powiatu choszczeńskiego w latach 2021-2024

gmina	2021	2022	2023	2024
Choszczno	262	231	187	189
Drawno	94	88	86	59
Pełczyce	69	84	75	59
Recz	137	137	98	91
Bierzwnik	72	56	51	51
Krzęcin	61	58	60	63

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2021-2024

Tabela 34 przedstawia dynamikę liczby rodzin objętych pomocą i wsparciem z powodu ubóstwa w poszczególnych gminach powiatu choszczeńskiego w latach 2021–2024. Analiza danych pozwala zaobserwować zarówno tendencje spadkowe, jak i wzrostowe, które mogą wskazywać na zmieniające się potrzeby mieszkańców oraz skuteczność działań profilaktycznych i pomocowych.

W Gminie Choszczno w latach 2021–2023 liczba rodzin objętych pomocą systematycznie malała – z 262 w 2021 r. do 187 w 2023 r., by w 2024 r. nieznacznie wzrosnąć do 189. Trend ten może wskazywać na stopniową poprawę sytuacji materialnej części mieszkańców, przy jednoczesnym utrzymaniu niewielkiej liczby rodzin nadal wymagających wsparcia.

W Gminie Drawno zauważalny jest wyraźny spadek liczby rodzin korzystających z pomocy – z 94 w 2021 r. do 59 w 2024 r. Może to świadczyć o ograniczeniu ubóstwa lub skuteczności działań profilaktycznych, choć należy monitorować, czy spadek nie wynika z trudności w dostępie do świadczeń.

Liczba rodzin w potrzebie w Gminie Pełczyce wahała się w analizowanym okresie – od 69 w 2021 r., wzrost do 84 w 2022 r., następnie spadek do 59 w 2024 r. Wahania te mogą odzwierciedlać sezonowe lub losowe zmiany w sytuacji ekonomicznej mieszkańców.

Dane wskazują na znaczący spadek liczby rodzin w Gminie Recz objętych wsparciem – z 137 w 2021 i 2022 r. do 98 w 2023 r. i 91 w 2024 r. Trend spadkowy może świadczyć o poprawie sytuacji finansowej części mieszkańców, ale również może sugerować potrzebę dalszego monitorowania potrzeb społecznych w tej gminie.

Liczba rodzin korzystających z pomocy w Gminie Bierzwnik spadła z 72 w 2021 r. do 51 w 2023 r. i utrzymała się na tym poziomie w 2024 r. Stałość w ostatnich latach może wskazywać na grupę rodzin wymagających długotrwałego wsparcia, niezależnie od działań interwencyjnych.

W Gminie Krzęcin liczba rodzin korzystających z pomocy wykazuje stabilny, nieznaczny wzrost – z 61 w 2021 r. do 63 w 2024 r., co może oznaczać rosnące potrzeby części mieszkańców lub skuteczniejsze docieranie do rodzin wymagających wsparcia.

Jak można zauważyć w większości gmin widać tendencję spadkową liczby rodzin objętych pomocą, co może świadczyć o częściowej poprawie sytuacji materialnej mieszkańców lub skuteczności działań profilaktycznych. Należy jednak zwrócić uwagę na gminy o stabilnym lub rosnącym wskaźniku (np. Krzęcin), gdzie konieczne jest utrzymanie i rozwój działań socjalnych. Analiza danych podkreśla potrzebę kontynuacji monitoringu ubóstwa i dostosowywania działań pomocowych do zmieniających się potrzeb społecznych w poszczególnych gminach.

Świadczenia pieniężne przyznawane przez ośrodki pomocy społecznej są jednym z podstawowych narzędzi wsparcia osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. do najważniejszych form należą: zasiłek stały, adresowany do osób trwale niezdolnych do pracy z powodu wieku

lub niepełnosprawności; zasiłek okresowy, wspierający w sytuacjach przejściowych trudności życiowych; oraz zasiłek celowy, przeznaczony na pokrycie konkretnych, jednorazowych wydatków, takich jak zakup żywności, opału czy pokrycie kosztów leczenia.

Tabela 35. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy w gminach powiatu choszczeńskiego w latach 2021-2024

ROK	Typ zasiłku	Choszczno	Pełczyce	Recz	Krzęcin	Drawno	Bierzwnik
2021	stały	90	44	52	45	56	31
	okresowy	168	75	154	80	77	49
	celowy	258	135	151	43	126	71
2022	stały	79	46	44	48	55	28
	okresowy	153	67	142	67	119	33
	celowy	202	127	144	40	143	53
2023	stały	73	40	42	53	57	26
	okresowy	116	55	124	69	86	25
	celowy	166	125	112	40	114	52
2024	stały	67	37	46	42	56	29
	okresowy	116	51	102	57	69	28
	celowy	179	88	77	32	96	36

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2021-2024

Tabela 35 obrazuje liczbę osób, którym przyznano zasiłki stałe, okresowe i celowe w gminach powiatu choszczeńskiego w latach 2021–2024. Dane pokazują zarówno zróżnicowanie pomiędzy poszczególnymi gminami, jak i zmieniające się potrzeby mieszkańców w zakresie wsparcia finansowego.

W przypadku zasiłków stałych widoczna jest ogólna tendencja spadkowa we wszystkich gminach. W gminie Choszczno liczba osób korzystających z tego rodzaju wsparcia zmniejszyła się z 90 w 2021 roku do 67 w 2024 roku. Podobny trend wystąpił w gminie Pełczyce, gdzie odnotowano spadek z 44 do 37 osób, oraz w gminie Recz – z 52 do 46 osób. W gminie Krzęcin początkowy wzrost liczby świadczeniobiorców w 2023 roku (53 osoby) został zastąpiony spadkiem do 42 w roku 2024. W gminie Drawno i Bierzwnik liczba osób korzystających z zasiłków stałych również pozostawała na zbliżonym poziomie, z niewielką tendencją malejącą.

Jeśli chodzi o zasiłki okresowe, początkowo w 2021 roku liczba osób uprawnionych do tego wsparcia była stosunkowo wysoka, szczególnie w gminie Choszczno (168 osób) oraz Recz (154 osoby). W kolejnych latach obserwowany jest jednak stopniowy spadek w większości gmin. W 2024 roku liczba osób korzystających z zasiłków okresowych wyniosła 116 w gminie Choszczno, 102 w gminie Recz i 69 w gminie Drawno. Najniższe wartości utrzymywały się w gminach Bierzwnik i Pełczyce, co wskazuje na mniejszą skalę potrzeb, ale także może być związane z innymi formami wsparcia dostępnego w tych społecznościach.

Największe wahania dotyczą zasiłków celowych, które stanowią odpowiedź na bieżące, często nagłe potrzeby rodzin i osób. W gminie Choszczno liczba osób korzystających z tego rodzaju wsparcia zmniejszyła się z 258 w 2021 roku do 166 w 2023 roku, po czym ponownie wzrosła do 179 w 2024 roku. W gminie Pełczyce zauważalny jest spadek z 135 osób w 2021 roku do 88 w 2024 roku, podobnie w gminie Recz – z 151 do 77 osób w tym samym okresie. Gmina Drawno utrzymywała stosunkowo wysoką liczbę świadczeniobiorców w latach 2021–2022, a następnie ich liczba spadła do 96 w 2024 roku. W gminie Bierzwnik i Krzęcin liczba osób otrzymujących zasiłek celowy także malała, przy czym w Krzęcinie utrzymywała się na stosunkowo niskim poziomie w całym okresie.

Podsumowując, w latach 2021–2024 widoczna jest generalna tendencja spadkowa liczby osób korzystających z wszystkich typów zasiłków w powiecie choszczeńskim. Może to świadczyć o poprawie sytuacji materialnej mieszkańców lub o rosnącym znaczeniu innych form wsparcia społecznego, np. programów aktywizacyjnych czy usług społecznych. Jednocześnie obserwowane wahania w przyznawaniu zasiłków celowych wskazują na konieczność elastycznego reagowania instytucji pomocowych na bieżące i często zmienne potrzeby mieszkańców.

Dodatek mieszkaniowy stanowi ważny instrument polityki społecznej, którego celem jest wsparcie osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, ponoszących koszty związane z utrzymaniem mieszkania lub domu. Świadczenie to pełni funkcję ochronną przed pogłębiającym się ubóstwem mieszkaniowym, umożliwiając częściowe pokrycie wydatków na czynsz oraz opłaty eksploatacyjne.

Uprawnienie do otrzymania dodatku przysługuje osobom spełniającym kryterium dochodowe oraz posiadającym tytuł prawny do lokalu mieszkalnego znajdującego się na terenie powiatu. Wysokość przyznawanego świadczenia jest uzależniona od dochodu gospodarstwa domowego oraz wysokości kosztów utrzymania mieszkania. Wnioski składane są w ośrodkach pomocy społecznej lub gminnych centrach świadczeń, a decyzję w sprawie przyznania dodatku wydaje organ właściwy dla miejsca zamieszkania.

Dzięki systemowi dodatków mieszkaniowych osoby zagrożone ubóstwem zachowują stabilność warunków mieszkaniowych, co sprzyja przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu, wspiera integrację lokalną oraz zapewnia możliwość realizacji podstawowych potrzeb życiowych.

Tabela 36. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2021-2024

gmina	2021	2022	2023	2024
Choszczno	275	297	288	294
Drawno	63	60	62	75
Pełczyce	28	28	30	27
Recz	51	42	32	31
Bierzwnik	2	2	2	3
Krzęcin	14	13	8	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2021-2024

Analiza danych dotyczących liczby gospodarstw domowych korzystających z dodatków mieszkaniowych w gminach powiatu choszczeńskiego w latach 2021–2024 wskazuje na zróżnicowany poziom potrzeb mieszkaniowych oraz zmienne tendencje w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego.

Największą liczbę gospodarstw objętych wsparciem odnotowano w gminie Choszczno, gdzie w badanym okresie liczba świadczeniobiorców utrzymywała się na względnie stabilnym poziomie, z wahaniami od 275 gospodarstw w 2021 r. do 297 w 2022 r. i 294 w 2024 r. Dane te potwierdzają, że to właśnie w gminie Choszczno występuje największe natężenie potrzeb w zakresie dodatków mieszkaniowych, co wynika z koncentracji ludności i specyfiki miejskiej struktury społeczno-gospodarczej.

W gminie Drawno liczba gospodarstw korzystających ze wsparcia pozostawała zbliżona w latach 2021–2023 (od 60 do 63), natomiast w 2024 roku wzrosła do 75, co oznacza wzrost o ponad 19% w stosunku do roku 2022. Może to świadczyć o pogarszającej się sytuacji materialnej części mieszkańców lub większej świadomości w zakresie możliwości korzystania z tego świadczenia.

Stabilny, choć na niskim poziomie, pozostaje udział gminy Pełczyce, gdzie w latach 2021–2023 liczba gospodarstw korzystających z dodatku oscylowała wokół 28–30, a w 2024 roku spadła do 27.

W przypadku gminy Recz odnotowano wyraźny spadek liczby gospodarstw otrzymujących dodatek – z 51 w 2021 roku do 31 w 2024 roku, co oznacza redukcję o 39%. Tendencja ta może być wynikiem poprawy sytuacji materialnej mieszkańców lub bardziej restrykcyjnych kryteriów przyznawania świadczeń.

Najmniejsza liczba świadczeniobiorców występuje w gminach Bierzwnik i Krzęcin. W pierwszej z nich w latach 2021–2023 dodatek mieszkaniowy otrzymywały jedynie 2 gospodarstwa rocznie, a w 2024 roku liczba ta wzrosła do 3. W gminie Krzęcin odnotowano spadek – z 14 gospodarstw w 2021 roku do 8 w 2023 roku, a w 2024 roku niewielki wzrost do 10.

Podsumowując, dane wskazują na:

- dominującą rolę gminy Choszczno w skali powiatu pod względem liczby przyznanych dodatków mieszkaniowych,
- stabilność liczby świadczeniobiorców w mniejszych gminach, przy czym wartości te są relatywnie niskie,
- wzrost liczby gospodarstw korzystających z dodatków w gminie Drawno w 2024 roku,
- wyraźny spadek w gminie Recz, co wymaga dalszej analizy przyczyn,
- marginalny udział gmin Bierzwnik i Krzęcin w strukturze odbiorców świadczenia.

Wnioski te wskazują na konieczność zróżnicowanego podejścia do wsparcia mieszkaniowego w poszczególnych gminach, ze szczególnym uwzględnieniem dużego zapotrzebowania w gminie Choszczno oraz rosnących potrzeb w gminie Drawno.

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności, która stanowi jedno z najpoważniejszych wyzwań polityki społecznej, ponieważ dotyka bezpośrednio podstawowych potrzeb człowieka – prawa do mieszkania, bezpieczeństwa i godnych warunków życia. Jest to zjawisko złożone, które ma zarówno wymiar ekonomiczny, jak i społeczny, zdrowotny czy psychologiczny.

Przyczyny bezdomności są wieloaspektowe i obejmują m.in.: utratę pracy, zadłużenie i eksmisję, uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych, przemoc domową, choroby psychiczne oraz niepełnosprawności. Bezdomność nie zawsze oznacza brak dachu nad głową – dotyczy również osób mieszkających w warunkach substandardowych, zagrożonych utratą mieszkania lub korzystających z tymczasowych form zakwaterowania.

W powiecie choszczeńskim problem ten występuje w skali porównywalnej do innych powiatów o podobnym charakterze demograficzno-gospodarczym. Najczęściej dotyka osób samotnych, bez stałych dochodów, a także osób opuszczających zakłady karne, placówki opiekuńczo-wychowawcze czy szpitale, które nie mają dokąd wrócić.

Tabela 37. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezdomności w gminach powiatu choszczeńskiego w latach 2021-2024

gmina	2021	2022	2023	2024
Choszczno	44	42	37	41
Drawno	3	3	7	6
Pełczyce	8	10	6	8
Recz	3	3	2	brak danych
Bierzwnik	3	3	3	3
Krzęcin	2	0	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2021-2024

Analiza danych dotyczących liczby rodzin korzystających z pomocy z powodu bezdomności wskazuje, że problem ten w powiecie choszczeńskim utrzymuje się na stosunkowo niewielką, ale stabilną skalę, z wyraźnym zróżnicowaniem pomiędzy poszczególnymi gminami.

Największe zapotrzebowanie na wsparcie związane z bezdomnością występuje w gminie Choszczno, gdzie w badanym okresie pomoc otrzymywało od 37 do 44 rodzin rocznie. w 2021 roku zarejestrowano 44 rodziny objęte pomocą,

w kolejnych latach liczba ta spadła do 37 (2023 r.), by następnie wzrosnąć do 41 w roku 2024. Dane te potwierdzają, że to właśnie gmina Choszczno – jako jednostka o największej liczbie mieszkańców i miejskim charakterze – koncentruje większość przypadków bezdomności w skali powiatu.

W pozostałych gminach problem występuje na znacznie mniejszą skalę, choć widoczne są pewne zmiany w trendach. W gminie Drawno liczba rodzin objętych wsparciem wzrosła z 3 w 2021 roku do 7 w 2023 roku, a następnie spadła do 6 w roku 2024, co wskazuje na rosnące, ale zmienne potrzeby w tym zakresie.

W gminie Pełczyce odnotowano wzrost w 2022 roku (10 rodzin), po czym nastąpił spadek do 6 w roku 2023 i ponowny wzrost do 8 w roku 2024. Dane te pokazują wahania, które mogą być związane z indywidualnymi przypadkami kryzysów mieszkaniowych.

W gminie Recz liczba rodzin objętych pomocą była niewielka i spadała – z 3 w latach 2021–2022 do 2 w 2023 roku. Brak danych za rok 2024 uniemożliwia ocenę aktualnej skali problemu.

W gminach Bierzwnik i Krzęcin wsparcie z powodu bezdomności udzielane było w bardzo ograniczonym zakresie – w Bierzwniku co roku obejmowało ono 3 rodziny, natomiast w Krzęcinie liczba ta wahała się od 0 do 2.

Podsumowując, dane wskazują na dominującą rolę gminy Choszczno w strukturze rodzin objętych pomocą z powodu bezdomności, zmienny charakter problemu w gminach Drawno i Pełczyce, malejące zapotrzebowanie na wsparcie w gminie Recz (do 2023 r.), stabilnie niski poziom problemu w gminach Bierzwnik i Krzęcin.

Działania Ośrodków Pomocy Społecznej w kierunku osób bezdomnych obejmują w szczególności świadczenie pracy socjalnej, zapewnienie noclegu, ciepłego posiłku i niezbędnej odzieży stosownej do pory roku oraz udzielenie pomocy materialnej.

Tabela 38. Liczba osób, którym udzielono schronienia w latach 2021-2024

gmina	2021	2022	2023	2024
Choszczno	24	21	22	28
Drawno	3	3	5	5
Pełczyce	7	8	7	7
Recz	1	2	2	3
Bierzwnik	1	0	1	1
Krzęcin	0	0	2	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2021-2024

Analiza danych dotyczących liczby osób, którym udzielono schronienia w powiecie choszczeńskim w latach 2021–2024 wskazuje na utrzymujące się niewielkie, lecz stabilne zapotrzebowanie na tego rodzaju wsparcie. W tym okresie łączna liczba osób korzystających ze schronienia w powiecie wynosiła: 36 w 2021 roku, 34 w 2022 roku, 39 w 2023 roku oraz 46 w 2024 roku, co oznacza wzrost o 28% w ciągu czterech lat.

Największą grupę osób korzystających z schronienia stanowią mieszkańcy gminy Choszczno, gdzie liczba osób wzrosła z 24 w 2021 roku do 28 w 2024 roku. Pomimo niewielkiego spadku w 2022 roku (21 osób), w kolejnych latach odnotowano wzrost, co może świadczyć o zwiększonym zapotrzebowaniu na wsparcie oraz skuteczniejszym kierowaniu osób bezdomnych do miejsc noclegowych.

W gminach Drawno, Recz i Krzęcin obserwuje się stopniowy wzrost liczby osób korzystających ze schronienia: w Drawnie z 3 do 5 osób, w Reczu z 1 do 3 osób, a w Krzęcinie pojawienie się osób korzystających ze schronienia nastąpiło dopiero w latach 2023–2024 (po 2 osoby). w gminach Pełczyce i Bierzwnik liczba osób korzystających ze schronienia pozostaje stabilna i niewielka (od 1 do 8 osób), co wskazuje na niskie, ale utrzymujące się zapotrzebowanie.

Należy podkreślić, że udzielanie schronienia odbywa się poza terenem powiatu choszczeńskiego, ponieważ na jego terenie nie funkcjonuje żadna placówka zapewniająca nocleg osobom dotkniętym bezdomnością. W związku z tym gminy powiatu ponoszą odpłatność za pobyt mieszkańców w schroniskach zlokalizowanych w innych powiatach. Analiza danych wskazuje, że koszty te mogą rosnąć równoległe ze wzrostem liczby osób kierowanych do schronień, szczególnie w Choszcznie, Drawnie i Reczu.

Warto również uwzględnić fakt, że część osób bezdomnych nie korzysta z udzielanego schronienia, często z powodu braku zgody z ich strony, problemów osobistych lub innych ograniczeń. Może to powodować, że rzeczywiste zapotrzebowanie na schronienie jest wyższe niż wskazują to oficjalne dane.

Dane te jednoznacznie wskazują na potrzebę:

- monitorowania sytuacji osób bezdomnych w powiecie,
- dalszego wspierania gmin w zapewnieniu dostępu do miejsc noclegowych,
- rozważenia rozwoju lokalnych form wsparcia dla osób bezdomnych, np. w postaci noclegowni, hosteli lub interwencyjnych punktów noclegowych, aby zminimalizować konieczność kierowania mieszkańców poza powiat.

Wśród głównych zjawisk kryzysowych w sferze społecznej kluczowe znaczenie ma bezrobocie, a w szczególności jego forma długotrwała, trwająca ponad 12 miesięcy. Długotrwałe bezrobocie ma wieloaspektowy, negatywny wpływ na życie jednostki i rodziny. Skutkuje obniżeniem poziomu życia, utratą stałych dochodów i uzależnieniem od wsparcia ze strony systemu pomocy społecznej. Jednocześnie oddziałuje na kondycję psychofizyczną, prowadząc do zaburzeń zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatycznych oraz poczucia frustracji i obniżonej samooceny.

Bezrobocie wpływa również na funkcjonowanie społeczne – osoby pozostające bez pracy często doświadczają izolacji, spadku aktywności społecznej i ograniczenia kontaktów interpersonalnych. w konsekwencji może dochodzić do pogłębiania się wykluczenia zawodowego i społecznego, m.in. poprzez zanik posiadanych kwalifikacji, trudności w przystosowaniu się do zmieniających się warunków rynku pracy oraz ograniczenie możliwości podejmowania nowych wyzwań zawodowych.

Skutki te mają również wymiar patologiczny – wzrasta ryzyko nadużywania alkoholu, uzależnień oraz popełniania przestępstw. Negatywnie odbijają się też na funkcjonowaniu rodziny osoby pozostającej bez pracy. Dzieci w takich rodzinach mogą odczuwać poczucie deprivacji materialnej w porównaniu z rówieśnikami,

co może prowadzić do izolowania się, ograniczenia aktywności edukacyjnej i społecznej oraz zahamowania rozwoju intelektualnego i emocjonalnego.

Ponadto bezrobocie ogranicza uczestnictwo w życiu kulturalnym i społecznym, co powoduje dalsze wykluczenie oraz osłabienie więzi społecznych. W dłuższej perspektywie wpływa to na spadek kapitału społecznego i ogranicza możliwości integracji społecznej.

Warto również zauważyć, że skutki długotrwałego bezrobocia są złożone i sprzężone – obniżony status materialny, ograniczona aktywność społeczna oraz pogorszenie zdrowia psychofizycznego tworzą cykl utrudniający powrót do aktywności zawodowej, który wymaga kompleksowego wsparcia ze strony instytucji pomocy społecznej, oświatowych, służby zdrowia oraz organizacji pozarządowych.

Tabela 39. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w gminach powiatu choszczeńskiego w latach 2021-2024

gmina	2021	2022	2023	2024
Choszczno	174	144	123	123
Drawno	99	95	86	76
Pełczyce	104	102	87	65
Recz	143	143	117	110
Bierzwnik	72	56	51	46
Krzęcin	96	80	85	72

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2021-2024

W latach 2021–2024 liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezrobocia w gminach powiatu choszczeńskiego wykazywała wyraźną tendencję spadkową, choć zróżnicowaną w poszczególnych gminach.

W gminie Choszczno liczba rodzin objętych wsparciem zmniejszyła się z 174 w 2021 roku do 123 w 2023 roku, a w 2024 roku utrzymała się na tym samym poziomie. Oznacza to spadek o 51 rodzin, czyli blisko 30% w analizowanym okresie, co świadczy o częściowej stabilizacji sytuacji rodzin dotkniętych bezrobociem.

W gminie Drawno odnotowano stopniowy spadek liczby beneficjentów – z 99 rodzin w 2021 roku do 76 w 2024 roku. Spadek wyniósł 23 rodziny (ok. 23%), co wskazuje na umiarkowaną poprawę sytuacji na rynku pracy oraz skuteczność podejmowanych działań wsparcia.

W gminie Pełczyce liczba rodzin korzystających z pomocy zmniejszyła się z 104 w 2021 roku do 65 w 2024 roku, co stanowi spadek o 39 rodzin, czyli prawie 38%. to największy procentowy spadek w powiecie, co może świadczyć zarówno o poprawie sytuacji zawodowej, jak i o ograniczonej liczbie rodzin zgłaszających się po wsparcie.

W gminie Recz liczba rodzin pozostających pod opieką wsparcia zmniejszyła się z 143 w 2021 roku do 110 w 2024 roku, co oznacza spadek o 33 rodziny (ok. 23%). w gminie Bierzwnik obserwujemy zbliżony trend – liczba beneficjentów spadła z 72 w 2021 roku do 46 w 2024 roku, czyli o 36%, co również wskazuje na znaczącą poprawę lub ograniczenie liczby rodzin w potrzebie.

W gminie Krzęcin liczba rodzin korzystających z pomocy spadła z 96 w 2021 roku do 72 w 2024 roku, co oznacza zmniejszenie o 24 rodziny (25%).

Analiza danych wskazuje na ogólny spadek liczby rodzin dotkniętych bezrobociem w powiecie, przy czym dynamika tego spadku różni się w zależności od gminy. Największe redukcje liczby rodzin objętych wsparciem odnotowano w gminach Pełczyce i Bierzwnik, natomiast w gminach Choszczno i Drawno spadki były bardziej umiarkowane.

Wnioski strategiczne z analizy danych sugerują konieczność:

- dalszego monitorowania sytuacji w gminach, gdzie liczba rodzin korzystających ze wsparcia pozostaje wysoka,
- kontynuowania działań aktywizacyjnych i programów profilaktycznych, które zapobiegają długotrwałemu pozostawaniu rodzin w trudnej sytuacji zawodowej,
- dostosowania form wsparcia do specyfiki lokalnej, w szczególności w gminach, w których spadek liczby beneficjentów był największy, aby upewnić się, że zmniejszenie liczby rodzin wynika z poprawy sytuacji, a nie z barier w dostępie do pomocy.

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej to miara określająca odsetek osób korzystających z pomocy społecznej, które pozostają bez pracy w danym okresie. Wskaźnik ten pozwala na ocenę skali bezrobocia wśród osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, co jest istotnym

elementem monitorowania problemów społecznych oraz planowania działań aktywizujących.

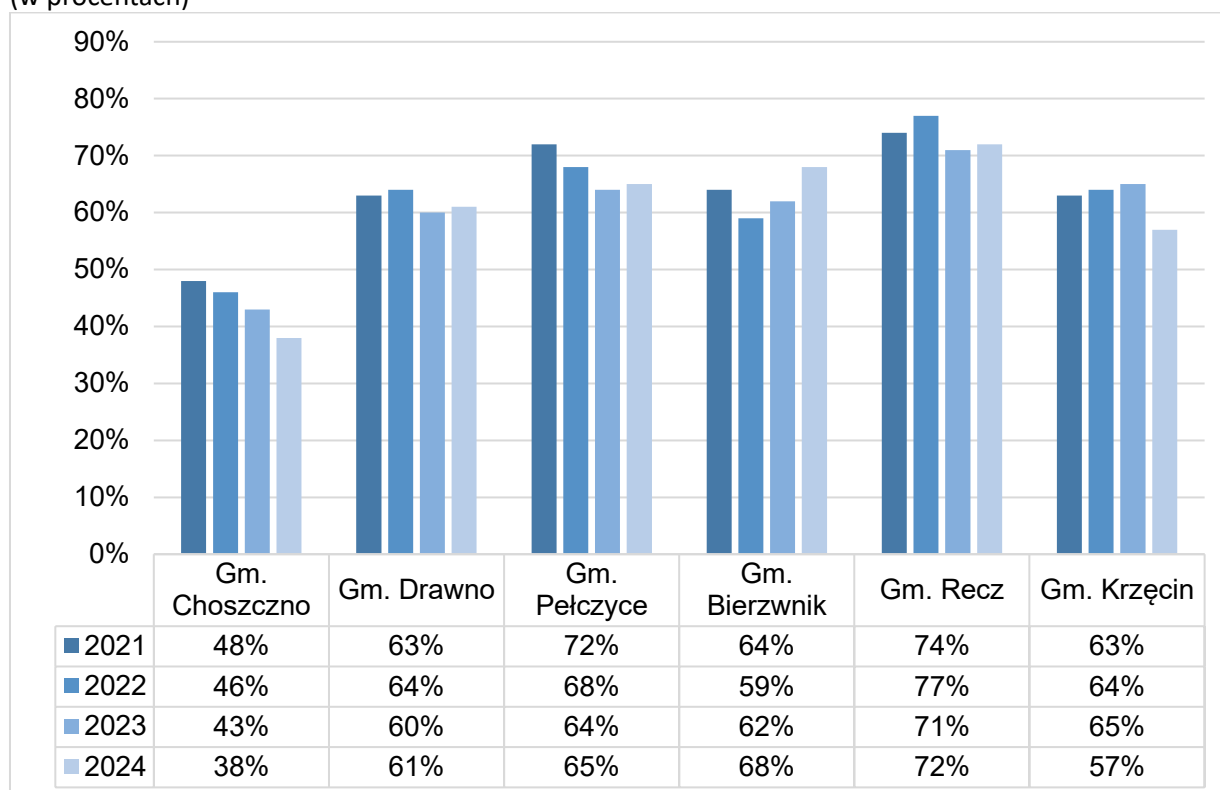
Analiza wskaźnika na przestrzeni lat 2021–2024 umożliwia:

- identyfikację trendów w zatrudnieniu beneficjentów pomocy społecznej,
- ocenę skuteczności działań aktywizacyjnych podejmowanych przez gminy i instytucje wspierające osoby bezrobotne,
- wskazanie obszarów, w których konieczne jest wzmocnienie wsparcia zawodowego i edukacyjnego.

Wysoki wskaźnik bezrobocia w tej grupie może świadczyć o nasileniu problemów społecznych, takich jak ubóstwo, wykluczenie zawodowe i ograniczona samodzielność ekonomiczna, a także o potrzebie kompleksowych działań mających na celu zwiększenie aktywności zawodowej, rozwój kompetencji oraz integrację społeczną.

Monitorowanie wskaźnika w ujęciu rocznym pozwala również prognozować dalsze potrzeby systemu pomocy społecznej oraz planować strategie wsparcia dla osób najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym.

Wykres 30. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2021-2024 (w procentach)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2021-2024

Na przestrzeni lat 2021–2024 wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej w gminach powiatu choszczeńskiego charakteryzuje się zróżnicowanymi trendami:

W Gminie Choszczno wskaźnik obniżył się z 48% w 2021 roku do 38% w 2024 roku, co oznacza znaczną poprawę sytuacji osób korzystających z pomocy społecznej w zakresie zatrudnienia. Spadek wskazuje na skuteczność działań aktywizacyjnych lub zwiększenie liczby osób podejmujących pracę.

Wskaźnik w Gminie Drawno utrzymuje się na relatywnie wysokim poziomie (63–61%) z lekkim spadkiem w 2023 roku i niewielkim wzrostem w 2024 roku. Sytuacja jest stosunkowo stabilna, ale poziom bezrobocia pozostaje wyraźnie powyżej połowy beneficjentów, co wskazuje na potrzebę dalszego wsparcia.

Zaobserwowano spadek wskaźnika w Gminie Pełczyce z 72% w 2021 roku do 64–65% w kolejnych latach, co sugeruje stopniową poprawę sytuacji zawodowej beneficjentów. Wskaźnik pozostaje jednak wysoki, co oznacza, że znaczna część osób nadal nie jest aktywna zawodowo.

Wskaźnik w Gminie Bierzwnik wykazuje zmienność: spadek z 64% w 2021 roku do 59% w 2022 roku, wzrost do 62% w 2023 i 68% w 2024 roku. Taki trend może świadczyć o sezonowym lub przypadkowym wzroście liczby osób pozostających bez pracy, co wymaga monitorowania i potencjalnego wsparcia aktywizacyjnego.

Najwyższy wskaźnik w powiecie występuje w Gminie Recz- wahania między 71% a 77% w poszczególnych latach, co oznacza, że większość beneficjentów wciąż pozostaje bez pracy. Wysoki wskaźnik wymaga szczególnej uwagi i intensyfikacji działań aktywizacyjnych oraz programów zawodowych.

Wskaźnik w Gminie Krzęcin utrzymuje się na poziomie 63–65% w latach 2021–2023, z wyraźnym spadkiem do 57% w 2024 roku. Obniżenie wskaźnika może wskazywać na pozytywne skutki działań aktywizacyjnych lub wzrost zatrudnienia wśród beneficjentów pomocy społecznej.

Wskaźniki bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej w powiecie choszczeńskim pozostają stosunkowo wysokie, przekraczając w większości gmin 50%, co podkreśla potrzebę kontynuacji działań wspierających aktywizację zawodową.

Największą poprawę sytuacji widać w gminach Choszczno i Krzęcin, gdzie wskaźnik systematycznie spada.

Wysoki poziom wskaźnika w gminach Recz, Pełczyce i Bierzwnik wymaga skierowania szczególnej uwagi na programy szkoleniowe, doradztwo zawodowe i aktywne formy wsparcia.

Obserwowana zmienność w poszczególnych latach może być wynikiem czynników sezonowych, strukturalnych lub skuteczności lokalnych działań aktywizacyjnych.

Wsparcie osób z niepełnosprawnością

Na potrzeby Strategii przyjęto definicję osoby z niepełnosprawnością, opartą na zapisach ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Zgodnie z nią, do tej grupy zalicza się osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub intelektualny w sposób trwały bądź okresowy utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia pełnienie ról społecznych, w tym w szczególności podejmowanie pracy zawodowej.

Osoby z niepełnosprawnością można klasyfikować według różnych kryteriów:

- rodzaju niepełnosprawności,
- okresu życia, w którym ona wystąpiła,
- stopnia niepełnosprawności.

Należy podkreślić, że jest to grupa bardzo zróżnicowana, dlatego planowane działania powinny być projektowane i realizowane z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych schorzeń i dysfunkcji.

Tabela 40. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w gminach powiatu choszczeńskiego na przestrzeni lat 2021-2024

gmina	2021	2022	2023	2024
Choszczno	221	227	206	140
Drawno	83	80	86	92
Pełczyce	61	65	72	61
Recz	53	53	46	46
Bierzwnik	47	46	48	50
Krzęcin	48	47	46	43

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2021-2024

W latach 2021–2024 liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu niepełnosprawności w powiecie choszczeńskim wykazywała tendencję malejącą. W 2021 roku wsparciem objęto łącznie 513 rodzin, podczas gdy w roku 2024 liczba ta spadła do 432, co stanowi spadek o ponad 15% w skali czterech lat. Choć w 2022 roku odnotowano jeszcze niewielki wzrost (do 518 rodzin), w kolejnych latach zauważalny był już wyraźny spadek zapotrzebowania lub dostępności pomocy tego typu.

Największe zmiany zaobserwowano w Gminie Choszczno, gdzie liczba rodzin objętych wsparciem spadła z 227 w 2022 roku do zaledwie 140 w roku 2024. to znaczący spadek, wynoszący aż 38%, który może wynikać zarówno ze zmian organizacyjnych w systemie lokalnej pomocy społecznej, jak i z ograniczonego dostępu do świadczeń lub zmniejszenia liczby zgłaszających się rodzin.

Odmienną sytuację można zaobserwować w Gminie Drawno, gdzie odnotowano systematyczny wzrost liczby rodzin objętych pomocą – z 83 w roku 2021 do 92 w 2024 roku. Podobna tendencja występuje w Gminie Bierzwnik, gdzie liczba ta wzrosła z 47 do 50 rodzin. Może to świadczyć o rosnącej skuteczności lokalnych

służb w identyfikowaniu potrzebujących lub zwiększającej się liczbie osób wymagających wsparcia.

W pozostałych gminach sytuacja jest relatywnie stabilna lub lekko spadkowa. Gmina Pełczyce wykazuje niewielkie wahania – od 61 rodzin w 2021 roku, przez wzrost do 72 w 2023 roku, po powrót do poziomu 61 w 2024 roku. w gminach Recz i Krzęcin obserwujemy stopniowy, ale stabilny spadek – odpowiednio z 53 do 46 i z 48 do 43 rodzin na przestrzeni analizowanych lat.

Tendencje te mogą być wynikiem lokalnych uwarunkowań demograficznych, organizacyjnych i finansowych. Jednocześnie zróżnicowanie między gminami wskazuje na konieczność zróżnicowanego podejścia do planowania usług społecznych – uwzględniającego lokalne potrzeby i możliwości.

Wnioski płynące z analizy sugerują potrzebę wzmocnienia działań w zakresie wsparcia środowiskowego, szczególnie w gminach, gdzie liczba objętych rodzin spadła istotnie, mimo utrzymującej się obecności osób z niepełnosprawnościami w społeczności lokalnej. Rekomenduje się także dalsze monitorowanie wskaźników oraz jakości świadczonych usług, a także rozwój usług wspierających niezależne funkcjonowanie rodzin i osób z niepełnosprawnościami (np. asystentura osobista, poradnictwo, opieka wytchnieniowa).

Zasilek pielęgnacyjny stanowi jedno z kluczowych narzędzi wsparcia dla rodzin wychowujących dzieci z niepełnosprawnościami. Jego wypłata odzwierciedla zarówno skalę potrzeb w danym środowisku, jak i skuteczność systemu pomocy społecznej w docieraniu do rodzin wymagających wsparcia.

Tabela 41. Zasilek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2021-2024

gmina	2021	2022	2023	2024
Choszczno	1177	1158	1202	1281
Drawno	218	259	247	266
Pełczyce	575	588	632	664
Recz	372	356	371	416
Bierzwnik	207	227	265	270
Krzęcin	322	318	310	362

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2021-2024

W okresie 2021–2024 w powiecie choszczeńskim widoczna była stała tendencja wzrostowa w zakresie liczby wypłacanych zasiłków pielęgnacyjnych dla dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością. Wzrost ten może świadczyć zarówno o zwiększającej się liczbie dzieci ze stwierdzoną niepełnosprawnością, jak i o rosnącej świadomości społecznej oraz skuteczniejszym docieraniu lokalnych instytucji pomocowych do rodzin uprawnionych do tego rodzaju świadczenia.

W 2021 roku zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnych dzieci otrzymały łącznie 2871 rodziny na terenie całego powiatu. w kolejnych latach liczba ta systematycznie rosła: w 2022 roku wyniosła 2906, w 2023 – 3027, a w 2024 roku osiągnęła poziom 3259 świadczeń, co oznacza wzrost o 388 zasiłków (13,5%) na przestrzeni czterech lat.

Wzrosty odnotowano we wszystkich gminach powiatu, przy czym tempo zmian było zróżnicowane.

Gmina Choszczno, będąca największą jednostką administracyjną powiatu, przez cały okres utrzymywała najwyższą liczbę wypłacanych świadczeń – od 1177 w 2021 roku do 1281 w 2024 roku. Wzrost ten wyniósł 104 świadczenia, czyli 8,8% w skali czterech lat.

W Gminie Pełczyce zaobserwowano również systematyczny wzrost – z 575 świadczeń w 2021 roku do 664 w 2024 roku (15,5% więcej), co świadczy o stale rosnącej liczbie rodzin wymagających tego rodzaju wsparcia.

Wyraźne zwiększenie liczby wypłacanych zasiłków miało miejsce w Gminie Bierzwnik, gdzie odnotowano wzrost z 207 w 2021 r. do 270 w 2024 r. – czyli aż o 30,4%, co było najwyższym wzrostem procentowym w powiecie. Podobna sytuacja miała miejsce w Drawnie, gdzie liczba świadczeń wzrosła z 218 do 266 (22% więcej).

Gmina Recz przez pierwsze dwa lata wykazywała nieznaczny spadek (z 372 w 2021 r. do 356 w 2022 r.), jednak już w 2023 roku nastąpił powrót do wcześniejszego poziomu, a w 2024 roku liczba świadczeń wzrosła do 416, co oznacza ostatecznie wzrost o 11,8% w całym analizowanym okresie.

W Gminie Krzęcin początkowo utrzymywała się stabilna liczba zasiłków (322 w 2021 r., 318 w 2022 r., 310 w 2023 r.), jednak w 2024 roku nastąpił nagły wzrost do 362 wypłat, co oznacza wzrost o ponad 12% w stosunku do roku 2021.

Zgromadzone dane świadczą o narastającym zapotrzebowaniu na wsparcie finansowe dla rodzin wychowujących dzieci z niepełnosprawnością. Trend ten może mieć kilka przyczyn:

- wzrost liczby dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności, co może być efektem wcześniejszej i dokładniejszej diagnozy oraz większej dostępności specjalistycznych poradni,
- większa świadomość społeczna na temat przysługujących świadczeń oraz aktywność OPS-ów w zakresie informowania mieszkańców,
- wzrost kosztów utrzymania dzieci z niepełnosprawnością, co skłania rodziny do korzystania ze wszystkich możliwych form wsparcia finansowego.

Zasiłek pielęgnacyjny, mimo że jest ważnym instrumentem wsparcia finansowego, nie zaspokaja wszystkich potrzeb rodzin wychowujących dzieci z niepełnosprawnością. Dlatego też wzrost liczby wypłat powinien być sygnałem dla władz powiatu i gmin, że należy rozwijać komplementarne formy pomocy, takie jak:

- asystentura rodzinna i osobista,
- opieka wytchnieniowa,
- usługi rehabilitacyjne i terapeutyczne,
- poradnictwo i wsparcie psychologiczne dla rodziców,
- działania środowiskowe integrujące dzieci z niepełnosprawnościami.

W szczególności gminy, w których obserwuje się dynamiczny wzrost liczby świadczeń (np. Bierzwnik, Drawno, Pełczyce), powinny zostać objęte szczególnym wsparciem planistycznym i kadrowym – zarówno w kontekście rozwijania oferty lokalnej pomocy społecznej, jak i dostępności placówek edukacyjnych i specjalistycznych.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje także osobom niepełnosprawnym w wieku powyżej 16 roku życia ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Jest to jedno z kluczowych świadczeń, które umożliwia osobom zależnym częściowe pokrycie kosztów opieki i funkcjonowania w środowisku lokalnym.

Tabela 42. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2021-2024

gmina	2021	2022	2023	2024
Choszczno	2520	2630	2521	2424
Drawno	697	1055	1130	1074
Pełczyce	1009	1078	1048	1047
Recz	848	849	888	769
Bierzwnik	772	916	945	858
Krzęcin	585	603	582	566

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2021-2024

Dane z lat 2021–2024 pokazują zróżnicowane trendy w gminach powiatu choszczeńskiego, które mogą wskazywać na zmieniające się potrzeby społeczne, jak również na różnice w dostępie do wsparcia i w strukturze demograficznej lokalnych społeczności.

W skali całego powiatu widać relatywną stabilizację łącznej liczby wypłat zasiłków, z lekkimi wahaniami na przestrzeni czterech lat. W 2021 roku zasiłek otrzymywało łącznie 7431 osób, w 2022 – 8131, w 2023 – 8114, a w 2024 – 7738. Chociaż w 2022 i 2023 roku odnotowano wzrost w porównaniu do roku bazowego, to w 2024 roku nastąpił wyraźny spadek – o 393 świadczenia względem roku poprzedniego.

Tendencja ta może być związana z kilkoma czynnikami:

- naturalnym spadkiem populacji w grupie osób starszych i przewlekłe chorych,
- migracjami,
- zmianami w kwalifikowaniu do stopnia niepełnosprawności,
- zróżnicowaną jakością orzecznictwa i dostępem do instytucji wspierających procedurę przyznawania świadczeń.

W gminie Choszczno odnotowano spadek liczby wypłacanych zasiłków – z 2520 w 2021 roku do 2424 w 2024 roku, czyli o 96 świadczeń (–3,8%). Najwięcej wypłat miało miejsce w 2022 roku (2630), po czym liczba ta zaczęła się stopniowo zmniejszać. Może to świadczyć o stopniowym ubytku liczby osób kwalifikujących się do świadczenia, ale również o ograniczeniach w systemie identyfikowania potrzeb lub zmniejszonej aktywności w ich zgłaszaniu.

W gminie Drawno nastąpił bardzo wyraźny wzrost między 2021 a 2023 rokiem – z 697 do 1130 świadczeń, co stanowiło wzrost aż o 62%. w 2024 roku nastąpiło lekkie wyhamowanie tego trendu (spadek do 1074 wypłat), niemniej gmina Drawno wciąż znajduje się na znacząco wyższym poziomie niż w roku bazowym. Tak dynamiczny wzrost może być efektem skutecznych działań lokalnych OPS, poprawy identyfikacji potrzeb i większego dostępu do orzecznictwa.

W Pełczycach sytuacja pozostaje względnie stabilna – liczba wypłat oscyluje wokół 1050 rocznie. W latach 2021–2024 zmienność była niewielka: od 1009 świadczeń w 2021 roku do 1047 w 2024 roku. Taki poziom może świadczyć o nasyceniu systemu wsparcia – liczba uprawnionych utrzymuje się na stabilnym poziomie, bez większych wahań.

W Reczu odnotowano wzrost liczby wypłat z 848 w 2021 roku do 888 w 2023 roku, a następnie spadek do 769 w 2024 roku. Oznacza to redukcję o prawie 120 świadczeń względem roku poprzedniego (–13,4%). Jest to jeden z największych procentowych spadków w powiecie i może wymagać pogłębionej analizy – czy wynika on z przyczyn demograficznych, czy może z trudności w dostępie do procedur orzecznich lub świadczeń.

Gmina Bierzwnik również notuje wzrost w latach 2021–2023 (z 772 do 945 świadczeń), a następnie spadek do 858 w roku 2024. w porównaniu z rokiem bazowym jest to jednak nadal wzrost o ponad 11%, co sugeruje, że system w Bierzwniku skutecznie odpowiada na potrzeby osób dorosłych z niepełnosprawnościami.

W Krzęcinie przez cały analizowany okres utrzymywał się relatywnie stabilny poziom wypłat – od 585 w 2021 roku do 566 w 2024 roku. Niewielkie wahania świadczą o tym, że struktura demograficzna osób uprawnionych do zasiłku pozostaje w miarę stała, choć obserwuje się lekki spadek w ostatnim roku.

Zebrane dane ukazują, że liczba osób dorosłych korzystających z zasiłku pielęgnacyjnego nie rośnie już tak dynamicznie jak w przypadku dzieci, a w niektórych gminach wręcz maleje. Może to oznaczać:

naturalny spadek populacji osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności (zwłaszcza osób starszych),

niedostateczne rozpoznawanie potrzeb – w szczególności w gminach o największym spadku (Recz, Choszczno),
różnice w efektywności działania ośrodków pomocy społecznej,
oraz zróżnicowanie poziomu dostępu do orzecznictwa i innych procedur administracyjnych.

W kontekście strategii społecznej powiatu należy podkreślić, że osoby dorosłe ze znacznym stopniem niepełnosprawności wymagają systemowego, długofalowego wsparcia, nie tylko w formie świadczeń finansowych. Zasiłek pielęgnacyjny stanowi istotną pomoc, jednak powinien być uzupełniony przez realne usługi środowiskowe, w tym:

- asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością,
- opiekę wytchnieniową dla rodzin,
- dostęp do rehabilitacji domowej i placówek dziennego pobytu,
- działania wspierające aktywizację i integrację społeczną dorosłych osób z niepełnosprawnościami.

Ważne jest także, by zapobiegać zjawisku wykluczenia i izolacji społecznej tych osób, zwłaszcza w gminach wiejskich i słabiej skomunikowanych. Zróżnicowanie sytuacji między gminami wskazuje na potrzebę równoważenia dostępu do świadczeń i usług w całym powiecie.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje również osobom z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, o ile jej powstanie miało miejsce przed ukończeniem 21. roku życia. Ten typ świadczenia dotyczy najczęściej osób, które od dzieciństwa lub młodości zmagają się z trwałymi ograniczeniami funkcjonalnymi, jednak są zdolne – przynajmniej częściowo – do samodzielnego funkcjonowania. Świadczenie to stanowi istotny komponent finansowego wsparcia dla osób i rodzin, które często przez całe życie wymagają stałej opieki i nadzoru.

Tabela 43. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2021-2024

gmina	2021	2022	2023	2024
Choszczno	2893	2922	2866	2904
Drawno	937	972	974	957
Pelczyce	1166	1180	1207	1217
Recz	843	852	850	819
Bierzwnik	595	600	600	604
Krzęcin	332	294	317	340

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2021-2024

Analiza danych z lat 2021–2024 dla powiatu choszczeńskiego wskazuje na ogólną stabilność liczby wypłacanych świadczeń, z niewielkimi zmianami w poszczególnych latach i gminach. Wskazuje to na względnie stałą populację beneficjentów, co może wynikać z trwałego charakteru orzeczonej niepełnosprawności oraz niewielkich zmian demograficznych w tej konkretnej grupie.

W skali całego powiatu łączna liczba wypłat zasiłków pielęgnacyjnych dla tej grupy osób wynosiła: 2021- 8766, 2022- 8820, 2023- 8814, 2024- 8841. Jak widać, w analizowanym okresie czteroletnim nastąpił wzrost o 75 świadczeń, co stanowi zmianę o niespełna 0,9%. Jest to niewielka, ale stabilna zwyżka, która może być efektem większej skuteczności identyfikowania osób uprawnionych do świadczenia lub nieznacznych zmian w strukturze demograficznej tej grupy.

W Gminie Choszczno odnotowuje się nieznaczne wahania w liczbie wypłat – od 2893 w 2021 r. do 2904 w 2024 r. w 2023 roku nastąpił chwilowy spadek (2866), jednak został on skorygowany w kolejnym roku. Zmiany są kosmetyczne, co świadczy o bardzo stabilnej strukturze potrzeb i dobrej identyfikacji odbiorców świadczeń.

W Drawnie obserwujemy wzrost liczby wypłat zasiłku z 937 w 2021 r. do 974 w 2023 r., po czym w 2024 r. nastąpił lekki spadek do 957 świadczeń. Ogólny trend jednak pozostaje lekko rosnący (+20 świadczeń na przestrzeni czterech lat). Zmiany te mogą być efektem lokalnych działań OPS-u lub wahań w liczbie osób orzekanych w tej grupie.

W Pelczycach zauważalna jest systematyczna tendencja wzrostowa – z 1166 świadczeń w 2021 r. do 1217 w 2024 r., co oznacza przyrost o 51 wypłat (+4,4%).

to drugi najwyższy wzrost w ujęciu bezwzględnym w powiecie, świadczący o rosnącym

W Reczu sytuacja była względnie stabilna do 2023 roku, kiedy to wypłacono 850 świadczeń. w 2024 roku nastąpił jednak spadek do 819, czyli o 31 świadczeń mniej niż w roku wcześniejszym (-3,6%). to jedna z nielicznych gmin, w których zaobserwowano wyraźniejsze zmniejszenie liczby wypłat.

Gmina Bierzwnik utrzymuje bardzo stabilny poziom wypłat zasiłków – od 595 w 2021 r. do 604 w 2024 r. w ciągu czterech lat przybyło zaledwie 9 świadczeń, co wskazuje na ustabilizowaną sytuację i stałą populację odbiorców.

Gmina Krzęcin był jedyną gminą, która w 2022 roku odnotowała zauważalny spadek liczby wypłat – z 332 w 2021 r. do 294 w 2022 r. w kolejnych latach nastąpił jednak stopniowy wzrost – do 317 w 2023 r. i 340 w 2024 r., co ostatecznie daje wzrost o 8 świadczeń na przestrzeni czterech lat.

Liczba wypłacanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności powstałej przed 21. rokiem życia pozostaje w powiecie choszczeńskim stosunkowo stabilna, przy niewielkich rocznych wahaniami. Taki trend świadczy o ugruntowanej strukturze potrzeb oraz relatywnie dobrej dostępności do świadczeń.

Z drugiej strony, w gminach takich jak Recz czy Krzęcin, w których nastąpiły okresowe spadki, warto przeanalizować, czy nie są one efektem trudności w dostępie do systemu orzecznictwa, barier formalnych lub braku świadomości o przysługujących świadczeniach. Rekomenduje się:

- monitorowanie zmian liczby świadczeń w podziale na grupy wiekowe i stopnie niepełnosprawności,
- prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych wśród mieszkańców oraz rodzin osób z niepełnosprawnościami, zwłaszcza w mniejszych gminach,
- rozbudowę usług towarzyszących – finansowe wsparcie jest istotne, ale równie ważne jest zapewnienie dostępu do rehabilitacji, terapii, wsparcia środowiskowego i programów usamodzielniania.

W szczególności warto zwrócić uwagę na osoby dorosłe z niepełnosprawnością umiarkowaną, które często znajdują się „poza radarem” polityki społecznej – są zbyt samodzielne, by korzystać z intensywnego wsparcia,

a jednocześnie zbyt niesamodzielne, by funkcjonować bez pomocy. Wymaga to lepiej dostosowanej oferty wsparcia środowiskowego i integracyjnego, aby zapobiec ich marginalizacji i zapewnić aktywny udział w życiu społecznym.

Specjalny zasiłek opiekuńczy to świadczenie przyznawane osobom, które rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, aby sprawować opiekę nad osobą z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli nie spełnione są kryteria uprawniające do zasiłku dla opiekuna. Warunkiem jego przyznania są m.in. dochody rodziny nieprzekraczające ustalonego progu oraz więzi rodzinne z osobą wymagającą opieki (np. rodzic, dziecko, rodzeństwo).

Tabela 44. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2021-2024

gmina	2021	2022	2023	2024
Choszczno	53	1	0	0
Drawno	19	0	0	0
Pełczyce	53	0	0	0
Recz	74	20	30	10
Bierzwnik	102	51	29	22
Krzęcin	38	23	22	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2021-2024

Analiza danych dotyczących liczby osób otrzymujących specjalny zasiłek opiekuńczy w powiecie choszczeńskim w latach 2021-2024 pokazuje wyraźny trend spadkowy we wszystkich gminach.

W Gminie Choszczno odnotowano gwałtowny spadek z 53 osób korzystających z zasiłku w 2021 roku do zaledwie 1 osoby w 2022 roku, a w kolejnych latach (2023 i 2024) liczba ta wyniosła 0. to sugeruje, że świadczenie to praktycznie zanikło w największej gminie powiatu.

Gminy Drawno i Pełczyce wykazują podobną tendencję – w 2021 roku odpowiednio 19 i 53 osoby otrzymywały zasiłek, jednak od 2022 roku w obu gminach nie zanotowano już wypłat tego świadczenia.

Gmina Recz cechuje się nieco bardziej zmienną sytuacją – z 74 osób w 2021 roku liczba ta spadła do 20 w 2022 roku, następnie wzrosła do 30 w 2023 roku, by ponownie spaść do 10 w 2024 roku. Pomimo pewnych wahań, generalny trend jest spadkowy.

Bierzwnik odnotował stopniowy, lecz wyraźny spadek z 102 osób w 2021 roku do 22 osób w 2024 roku, co stanowi zmniejszenie o ponad 78%.

W Krzęcinie liczba beneficjentów specjalnego zasiłku również spadała – z 38 w 2021 roku do 10 w 2024 roku, przy czym spadek nastąpił stopniowo przez cały analizowany okres.

Warto podkreślić, że od 1 stycznia 2024 roku specjalny zasiłek opiekuńczy nie jest już przyznawany na nowych zasadach, a jedynie na zasadzie zachowania praw nabytych do 31 grudnia 2023 roku. Oznacza to, że nowe osoby nie mogą już ubiegać się o to świadczenie, co bezpośrednio wpływa na dalszy spadek liczby beneficjentów w kolejnych latach i jest istotnym czynnikiem kształtującym obecne trendy.

Wyraźny spadek liczby osób korzystających ze specjalnego zasiłku opiekuńczego w powiecie choszczeńskim jest skutkiem zarówno zmian demograficznych, jak i legislacyjnych. Wprowadzenie od 2024 roku zasad zachowania praw nabytych ogranicza dostępność świadczenia dla nowych beneficjentów, co wymaga uwzględnienia w planowaniu dalszych działań wsparcia.

Tabela 45. Rodziny z terenu gmin wchodzących w skład powiatu choszczeńskiego, korzystające ze świadczeń z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2021-2024

gmina	2021	2022	2023	2024
Choszczno	256	253	251	264
Drawno	72	66	72	72
Pełczyce	59	78	67	54
Recz	45	45	65	54
Bierzwnik	48	26	32	24
Krzęcin	48	44	51	42

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2021-2024

Wspieranie rodzin dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą jest istotnym elementem polityki społecznej powiatu choszczeńskiego. Dane dotyczące liczby rodzin korzystających z różnych form świadczeń z tego tytułu w latach 2021–2024 pozwalają na ocenę zakresu i trendów w udzielanej pomocy.

Gmina Choszczno, jako największa gmina powiatu, utrzymuje względnie stabilną liczbę rodzin korzystających ze świadczeń – wartości oscylują wokół 250–260 rodzin rocznie. w 2024 roku odnotowano niewielki wzrost do 264 rodzin, co może świadczyć o rosnącym zapotrzebowaniu na wsparcie.

W gminie Drawno liczba rodzin korzystających ze świadczeń utrzymuje się na stabilnym poziomie, wynoszącym około 70 rodzin w roku 2021 oraz 2024. W 2022 roku zanotowano niewielki spadek do 66 rodzin, który jednak został wyrównany w kolejnych latach.

Pełczyce odnotowały najwyższą liczbę rodzin korzystających ze świadczeń w 2022 roku (78 rodzin), jednak w kolejnych latach liczba ta spadła do 54 rodzin w 2024 roku, co może wskazywać na zmniejszone zapotrzebowanie lub zmianę w systemie świadczeń.

W gminie Recz zaobserwowano wzrost liczby rodzin korzystających ze świadczeń z 45 w latach 2021-2022 do 65 w 2023 roku, po czym liczba ta spadła do 54 w 2024 roku. Wzrost w 2023 roku może świadczyć o większym zapotrzebowaniu na pomoc lub lepszym dotarciu do rodzin potrzebujących wsparcia.

Bierzwnik charakteryzuje się tendencją spadkową – z 48 rodzin w 2021 roku do 24 rodzin w 2024 roku. Może to wskazywać na zmniejszenie liczby beneficjentów lub ewentualne ograniczenia w dostępie do świadczeń.

W Krzęcinie liczba rodzin korzystających ze świadczeń była względnie stabilna, wahała się między 42 a 51 rodzin, z tendencją do niewielkiego spadku w 2024 roku (42 rodziny).

Dane pokazują, że liczba rodzin korzystających ze świadczeń z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w powiecie choszczeńskim pozostaje w większości gmin na stabilnym lub nieznacznie zmieniającym się poziomie, z wyjątkiem gmin Bierzwnik i Pełczyce, gdzie obserwuje się tendencję spadkową.

W powiecie choszczeńskim realizowane są kompleksowe usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, skierowane do osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami. Celem tych działań jest umożliwienie pozostania w znanym i bezpiecznym środowisku domowym, podniesienie jakości życia oraz wsparcie samodzielności w codziennym funkcjonowaniu. Zakres usług obejmuje:

- pomoc w codziennych czynnościach higieniczno-pielęgnacyjnych, w tym mycie, kąpiel, dbanie o higienę osobistą oraz wsparcie przy ubieraniu i korzystaniu z toalety.

- wsparcie w prowadzeniu gospodarstwa domowego, takie jak przygotowanie posiłków, sprząatanie, pranie, prasowanie oraz utrzymanie porządku w mieszkaniu.
- pomoc w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa, w tym przypominanie o przyjmowaniu leków, pomoc w realizacji zaleceń rehabilitacyjnych oraz towarzyszenie podczas wizyt lekarskich.
- wsparcie w kontaktach społecznych i komunikacji, w tym towarzyszenie w aktywnościach społecznych, wyjściach, załatwianiu spraw urzędowych oraz wsparcie w uczestnictwie w życiu społecznym.

Tabela 46. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych z terenu gmin wchodzących w skład powiatu choszczeńskiego w latach 2021-2024

gmina	2021	2022	2023	2024
Choszczno	149	130	142	150
Drawno	23	18	16	20
Pełczyce	16	25	21	15
Recz	4	3	3	4
Bierzwnik	13	9	7	10
Krzęcin	6	8	11	8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2021-2024

Tabela 46 przedstawia liczbę osób korzystających z usług opiekuńczych w gminach powiatu choszczeńskiego w latach 2021–2024. Analiza danych wskazuje, że problem zapotrzebowania na wsparcie w codziennym funkcjonowaniu dotyczy wszystkich gmin, choć jego skala jest zróżnicowana.

W gminie Choszczno odnotowano najwyższe liczby osób korzystających z usług opiekuńczych – wahały się one od 130 w 2022 r. do 150 w 2024 r., co wskazuje na stabilne i wysokie zapotrzebowanie na tego typu wsparcie.

W gminach wiejskich liczby te są zdecydowanie niższe, choć również wykazują zmienność. w Drawnie liczba korzystających wahała się od 16 (2023 r.) do 23 (2021 r.), w Pełczycach od 15 (2024 r.) do 25 (2023 r.), w Reczu od 3 do 4 osób, w Bierzwniku od 7 do 13, a w Krzęcinie od 6 do 11 osób. Takie wahania mogą wynikać z lokalnych uwarunkowań demograficznych, migracyjnych oraz z dostępności usług w poszczególnych gminach.

Ogólny obraz wskazuje, że usługi opiekuńcze pozostają kluczowym elementem wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych, zwłaszcza w gminach o większej liczbie mieszkańców. Stabilny poziom korzystania w gminie Choszczno świadczy o systematycznym świadczeniu usług, natomiast w gminach mniejszych wahania liczby beneficjentów wskazują na elastyczne dostosowanie wsparcia do aktualnych potrzeb lokalnych społeczności.

Wnioski płynące z analizy tabeli podkreślają konieczność:

- utrzymania i rozwoju usług opiekuńczych w każdej gminie powiatu,
- stałego monitorowania potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, aby zapewnić adekwatne wsparcie w miejscu zamieszkania,
- rozważenia wzmocnienia działań profilaktycznych i edukacyjnych, które mogą zmniejszyć długoterminowe zapotrzebowanie na opiekę instytucjonalną.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień w powiecie choszczeńskim stanowią jeden z kluczowych obszarów lokalnej polityki społecznej. Działania te ukierunkowane są zarówno na ograniczanie ryzyka sięgania po substancje psychoaktywne wśród dzieci, młodzieży i dorosłych, jak i na wspieranie osób uzależnionych oraz ich rodzin w procesie wychodzenia z nałogu i odbudowy funkcjonowania społecznego.

Podstawę systemu działań stanowią gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz programy przeciwdziałania narkomanii. Realizowane są one przez gminy w ramach środków pochodzących z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych, a także dzięki współpracy z instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi. w ich ramach prowadzone są zajęcia profilaktyczne w szkołach, warsztaty umiejętności psychospołecznych, konkursy tematyczne, kampanie edukacyjne oraz zajęcia sportowe i kulturalne, które oferują młodzieży atrakcyjne i bezpieczne formy spędzania wolnego czasu. w wielu gminach, jak Choszczno, Pełczyce czy Drawno, organizowane są również spotkania z rodzicami i nauczycielami, które pozwalają wzmacniać kompetencje wychowawcze i podnosić świadomość na temat wczesnych sygnałów uzależnienia.

Rozwiązywanie problemów uzależnień obejmuje także działania stricte interwencyjne i terapeutyczne. Osoby zmagające się z uzależnieniem kierowane są przez Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do specjalistycznych placówek leczenia odwykowego i poradni zdrowia psychicznego. W przypadkach szczególnie trudnych Komisje występują do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego. Duże znaczenie ma też rozwój grup wsparcia, takich jak kluby abstynenta czy grupy Anonimowych Alkoholików, które funkcjonują na terenie powiatu i pełnią rolę istotnego zaplecza w procesie trzeźwienia.

Ważnym aspektem działań jest również przeciwdziałanie współwystępowaniu uzależnień z innymi problemami społecznymi, w tym przemocą domową. Zespoły interdyscyplinarne działające w gminach podejmują współpracę z policją, szkołami, ośrodkami pomocy społecznej i kuratorami sądowymi w celu zapewnienia kompleksowego wsparcia rodzinom, w których problem alkoholowy lub narkotykowy prowadzi do kryzysów i zagrożenia bezpieczeństwa domowników.

Działania profilaktyczne i terapeutyczne w powiecie choszczeńskim uzupełniane są przez inicjatywy środowiskowe. Organizowane są pikniki, festyny rodzinne czy lokalne akcje społeczne promujące zdrowy i aktywny styl życia. Współpracę w tym zakresie podejmują szkoły, kluby sportowe, Koła Gospodyń Wiejskich oraz Ochotnicze Straże Pożarne, które angażują mieszkańców w aktywności alternatywne wobec picia alkoholu czy sięgania po narkotyki.

Całość działań profilaktycznych i interwencyjnych prowadzonych w powiecie choszczeńskim przyczynia się do stopniowego ograniczania skali uzależnień, zwiększania dostępności do specjalistycznej pomocy oraz wzmacniania zasobów rodzin i społeczności lokalnych. Tworzy to spójny system, w którym zarówno działania edukacyjne i wychowawcze, jak i wsparcie terapeutyczne i socjalne uzupełniają się, odpowiadając na potrzeby różnych grup mieszkańców.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień stanowią jeden z istotnych filarów polityki społecznej powiatu choszczeńskiego. Uzależnienia, takie jak alkoholizm, narkomania czy uzależnienia behawioralne (np. od hazardu, gier komputerowych czy internetu), prowadzą nie tylko do poważnych konsekwencji

zdrowotnych, ale także do destrukcji więzi rodzinnych, wykluczenia społecznego i wzrostu ryzyka przemocy domowej.

Alkoholizm, zgodnie z definicją Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), to przewlekła i postępująca choroba, charakteryzująca się utratą kontroli nad piciem alkoholu, przymusem jego spożywania oraz występowaniem objawów abstynencyjnych po jego odstawieniu. Podobnie uzależnienie od narkotyków oznacza stan, w którym jednostka traci zdolność kontrolowania przyjmowania substancji psychoaktywnych, a ich brak powoduje objawy psychiczne i fizyczne. Niezależnie od rodzaju uzależnienia, kluczowym problemem staje się nie tylko stan zdrowia osoby dotkniętej nałogiem, ale również funkcjonowanie jej rodziny i otoczenia społecznego.

Na terenie powiatu choszczeńskiego działania podejmowane są w dwóch głównych obszarach: profilaktyki oraz interwencji i terapii.

Profilaktyka obejmuje działania edukacyjne, wychowawcze i środowiskowe. w szkołach prowadzone są warsztaty, zajęcia profilaktyczne i programy kształtujące umiejętności społeczne, uczące młodzież radzenia sobie ze stresem, presją grupy rówieśniczej i problemami emocjonalnymi bez sięgania po używki. Organizowane są również akcje informacyjne, kampanie lokalne i spotkania dla rodziców, które zwiększają ich wiedzę o uzależnieniach i uczą rozpoznawania pierwszych symptomów zagrożenia.

Gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych finansowane są głównie z opłat za sprzedaż alkoholu. Dzięki temu możliwe jest organizowanie dodatkowych zajęć sportowych, kulturalnych i rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży, aby oferować atrakcyjne alternatywy wobec zachowań ryzykownych.

Na terenie powiatu choszczeńskiego ważnym elementem lokalnego systemu wsparcia społecznego są Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA). Pełnią one funkcję zarówno koordynacyjną, jak i interwencyjną, a ich zadania obejmują działania profilaktyczne, terapeutyczne, kontrolne oraz wspierające rodziny dotknięte problemem uzależnienia od alkoholu. Komisje pracują w ścisłej współpracy z ośrodkami pomocy społecznej, Policją, sądami, kuratorami sądowymi, placówkami oświatowymi, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, poradniami leczenia uzależnień oraz organizacjami pozarządowymi.

Podstawowym obszarem działalności GKRPA jest profilaktyka i edukacja społeczna. Komisje opracowują i realizują gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, finansowane ze środków pochodzących z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu. W ramach tych programów organizowane są warsztaty profilaktyczne w szkołach, spotkania z rodzicami dotyczące wczesnej profilaktyki oraz kampanie społeczne skierowane do mieszkańców. Przykładem takich działań w gminie Choszczno jest cykl warsztatów dla uczniów, rodziców i nauczycieli prowadzonych w szkołach podstawowych i średnich, natomiast w gminie Drawno realizowany jest program „Bezpieczne Lato”, którego celem jest profilaktyka nadużywania alkoholu w okresie wakacyjnym na terenach turystycznych.

Drugim istotnym obszarem działalności Komisji jest pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom. Członkowie Komisji prowadzą rozmowy motywujące, kierują osoby do poradni leczenia uzależnień, a w razie potrzeby składają do sądu wnioski o zobowiązanie do leczenia odwykowego. Współpracują również z zespołami interdyscyplinarnymi ds. przeciwdziałania przemocy domowej, gdyż problem alkoholowy często współwystępuje z przemocą domową. w gminie Bierzwnik, gdzie mieszkańcy żyją w rozproszonej zabudowie, realizowane są objazdowe dyżury członków Komisji i psychologa, umożliwiające mieszkańcom dostęp do specjalistycznych porad w sołectwach. z kolei w gminie Krzęcin prowadzone są programy dla rodzin, których celem jest poprawa komunikacji i budowanie zdrowych relacji rodzinnych.

Komisje prowadzą również działania związane z ograniczaniem dostępności alkoholu. Obejmują one opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, kontrolę przestrzegania zasad sprzedaży, a także reagowanie na przypadki sprzedaży alkoholu nieletnim. W gminie Pełczyce działania te uzupełniane są kampanią „Sport zamiast procentów”, w ramach której młodzież może korzystać z bezpłatnych zajęć sportowych jako alternatywy dla sięgania po używki. W gminie Recz podejmowane są natomiast działania w ramach programu „Trzeźwy kierowca – trzeźwa gmina”, łączącego kampanie edukacyjne z kontrolami trzeźwości i współpracą z lokalnymi szkołami jazdy.

Szczególnym elementem działalności Komisji jest współpraca z lokalnymi instytucjami i organizacjami. Dzięki niej możliwe jest tworzenie spójnego systemu wsparcia, w którym osoba uzależniona i jej rodzina mogą liczyć na kompleksową pomoc – od interwencji kryzysowej, poprzez leczenie odwykowe, po wsparcie psychologiczne i socjalne. Przykładem są wspólne działania GKRPA, Ośrodków Pomocy Społecznej i Policji, polegające na prowadzeniu kontroli sprzedaży alkoholu oraz kierowaniu rodzin z problemem alkoholowym do asystenta rodziny i grup wsparcia.

Działania Komisji mają również wymiar środowiskowy i integracyjny. Organizowane są festyny, pikniki rodzinne czy imprezy sportowe, podczas których prowadzone są akcje edukacyjne i konsultacje z mieszkańcami. w gminie Bierzwnik i Krzęcin duże znaczenie ma współpraca z Kołami Gospodyń Wiejskich i Ochotniczymi Strażami Pożarnymi, które aktywnie włączają się w promocję zdrowego stylu życia i bezpiecznych form spędzania wolnego czasu.

Efekty pracy Komisji można mierzyć zarówno w liczbie osób skierowanych i podejmujących terapię, jak i w zmniejszeniu skali zjawisk społecznych związanych z alkoholem, takich jak przemoc domowa czy naruszenia prawa. Działania te mają charakter długofalowy, ale są niezbędne dla poprawy jakości życia mieszkańców powiatu choszczeńskiego, szczególnie rodzin zmagających się z problemem uzależnienia.

Podsumowując, Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w powiecie choszczeńskim pełnią rolę nie tylko instytucji interwencyjnych, ale również edukacyjnych, profilaktycznych i koordynacyjnych. Dzięki różnorodności działań – od warsztatów w szkołach, poprzez kontrolę punktów sprzedaży alkoholu, po prowadzenie rozmów motywujących i kierowanie na terapię – stanowią one ważny filar lokalnej polityki społecznej i przyczyniają się do ograniczania skutków uzależnień oraz poprawy bezpieczeństwa i dobrostanu społeczności lokalnej.

W powiecie choszczeńskim funkcjonują również grupy wsparcia – kluby abstynenta oraz wspólnoty Anonimowych Alkoholików – które stanowią ważne zaplecze w procesie zdrowienia.

Działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin uzupełniają lokalne inicjatywy społeczne: pikniki, festyny rodzinne, kampanie promujące zdrowy styl

życia, prowadzone przez szkoły, stowarzyszenia, Koła Gospodyń Wiejskich czy Ochotnicze Straże Pożarne. Dzięki temu profilaktyka nie ogranicza się wyłącznie do sfery edukacji, lecz obejmuje także budowanie więzi społecznych i alternatywnych wzorców spędzania wolnego czasu.

Warto podkreślić, że uzależnienia są problemem wielowymiarowym – dotyczącym jednocześnie zdrowia psychicznego i fizycznego, sfery rodzinnej oraz funkcjonowania społeczno-zawodowego. Dlatego też w powiecie choszczeńskim realizowane są działania łączące aspekty profilaktyczne, terapeutyczne i interwencyjne, co pozwala na tworzenie systemu wsparcia odpowiadającego na potrzeby różnych grup mieszkańców.

Tabela 47. Łączna wartość wydatków na przeciwdziałanie uzależnieniom w latach 2021-2024 roku (w pełnych złotych)

gmina		2021	2022	2023	2024
Choszczno	alkoholizm	476033	559320	765318	696567
	narkomania	4000	8000	12000	12000
Drawno	alkoholizm	117466	137994	185858	210806
	narkomania	3505	3462	3369	2200
Pełczyce	alkoholizm	110000	110000	130000	210762
	narkomania	1000	1000	1000	1000
Recz	alkoholizm	122194	139897	202463	255208
	narkomania	2000	0	0	0
Bierzwnik	alkoholizm	82261	114134	105647	119059
	narkomania	900	9529	4294	5282
Krzęcin	alkoholizm	62707	72250	76829	74336
	narkomania	5000	8300	5000	5000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2021-2024

Tabela 48. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej z powodu alkoholizmu w gminach należących do powiatu choszczeński na przestrzeni lat 2021-2024

gmina	2021	2022	2023	2024
Choszczno	61	51	38	34
Drawno	2	7	5	4
Pełczyce	34	42	26	18
Recz	7	7	8	0
Bierzwnik	5	5	6	6
Krzęcin	5	3	5	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2021-2024

Tabela 49. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej z powodu narkomanii w gminach należących do powiatu choszczeński na przestrzeni lat 2021-2024

gmina	2021	2022	2023	2024
Choszczno	1	0	0	0
Drawno	0	0	0	0
Pełczyce	0	1	0	0
Recz	0	0	0	0
Bierzwnik	0	0	0	1
Krzęcin	1	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2021-2024

Analiza danych dotyczących wydatków gmin powiatu choszczeńskiego na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z tego powodu wskazuje na istotne zróżnicowania terytorialne oraz zmieniające się tendencje w czasie.

W zakresie wydatków na przeciwdziałanie alkoholizmowi obserwuje się systematyczny wzrost nakładów w większości gmin. Najwyższe wartości utrzymywały się w gminie Choszczno, gdzie w 2023 roku osiągnęły poziom ponad 765 tys. zł, co stanowiło ponad połowę łącznych nakładów w całym powiecie. Podwyższanie wydatków notowano także w gminach Recz (z 122 tys. zł w 2021 r. do 255 tys. zł w 2024 r.) oraz Drawno (z 117 tys. zł do ponad 210 tys. zł). w gminie Pełczyce poziom finansowania utrzymywał się na stałym poziomie do 2022 r., a następnie wzrósł niemal dwukrotnie w 2024 r. Podobne tendencje obserwuje

się w Bierzwniku i Krzęcinie, choć tam środki przeznaczone na ten cel były zdecydowanie niższe (od 60 do 120 tys. zł rocznie).

Odmienne wnioski płyną z analizy wydatków na przeciwdziałanie narkomanii. Nakłady na ten cel były wielokrotnie niższe niż na alkoholizm, a w niektórych gminach (np. Recz od 2022 r., Pełczyce, Drawno) miały charakter symboliczny. Najwyższe wartości odnotowano w Choszczynie (do 12 tys. zł rocznie), a także w Bierzwniku w 2022 r., gdzie poniesiono rekordowe nakłady rzędu 9,5 tys. zł. w pozostałych gminach wydatki na ten cel nie przekraczały kilku tysięcy zł rocznie.

Porównując liczbę rodzin objętych pomocą z powodu alkoholizmu, widoczna jest tendencja spadkowa w całym powiecie. w Choszczynie, gdzie problem dotyczył największej liczby rodzin, ich liczba zmniejszyła się z 61 w 2021 r. do 34 w 2024 r. w Pełczycach spadek był równie wyraźny – z 34 do 18 rodzin w tym samym okresie. w mniejszych gminach wartości pozostają stosunkowo niskie i stabilne (np. Bierzwnik – 5–6 rodzin rocznie, Krzęcin – 3–5 rodzin). w Reczu odnotowano całkowity spadek do zera w 2024 r., co może oznaczać zmianę w sposobie kierowania rodzin do pomocy społecznej lub korzystanie z alternatywnych form wsparcia.

W przypadku narkomanii liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej jest marginalna. Pojedyncze przypadki wystąpiły w Choszczynie, Pełczycach, Krzęcinie i Bierzwniku (łącznie 3–4 rodziny w całym powiecie w analizowanym okresie). w pozostałych gminach nie odnotowano żadnych rodzin wymagających tego rodzaju wsparcia. Dane te świadczą o ograniczonej skali problemu narkomanii w obszarze interwencji pomocy społecznej, choć nie wykluczają obecności zjawiska w szerszym wymiarze społecznym.

Podsumowując, w latach 2021–2024 w powiecie choszczeńskim można zauważyć:

- wzrost wydatków na przeciwdziałanie alkoholizmowi przy równoczesnym spadku liczby rodzin objętych pomocą społeczną z tego powodu,
- marginalne znaczenie narkomanii w statystykach OPS przy utrzymywaniu się symbolicznych wydatków na ten cel,
- największe obciążenie problemem alkoholizmu w gminie Choszczno, zarówno w aspekcie finansowym, jak i liczby rodzin objętych wsparciem,

- zróżnicowanie pomiędzy gminami – od dużych ośrodków z szerokim zakresem działań (Choszczno, Recz, Drawno) po gminy mniejsze, gdzie skala zjawiska i wydatki były znacząco niższe.

Wnioski te wskazują na potrzebę dalszego rozwijania programów profilaktycznych, szczególnie w zakresie alkoholizmu, przy jednoczesnym monitorowaniu pojawiających się problemów związanych z narkomanią i innymi uzależnieniami behawioralnymi.

Przemoc domowa

Przemoc domowa to wszelkie jednorazowe lub powtarzające się działania bądź zaniechania, które naruszają prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, narażają je na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia, godzą w ich godność, nietykalność cielesną, wolność (w tym seksualną), a także powodują szkody psychiczne, cierpienia czy krzywdy materialne.

Zgodnie z definicją ustawową, przemoc domowa charakteryzuje się tym, że:

- jest intencjonalna (celowa),
- narusza prawa lub dobra osobiste drugiej osoby,
- powoduje cierpienie lub szkody,
- występuje w relacji rodzinnej, partnerskiej lub we wspólnym gospodarstwie domowym.

Wyróżnia się następujące formy przemocy domowej:

- fizyczna – bicie, popychanie, szarpanie, ograniczanie swobody, zadawanie obrażeń,
- psychiczna – groźby, poniżanie, kontrolowanie, zastraszanie, izolowanie,
- seksualna – zmuszanie do aktywności seksualnej wbrew woli,
- ekonomiczna – odbieranie pieniędzy, kontrolowanie wydatków, uniemożliwianie podjęcia pracy,
- zaniedbanie – niezaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych dzieci, osób starszych lub chorych.

Tabela 50. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy domowej w gminach należących do powiatu choszczeńskiego w latach 2021-2024

gmina	2021	2022	2023	2024
Choszczno	0	0	2	2
Drawno	0	0	0	1
Pełczyce	0	0	1	0
Recz	0	2	1	0
Bierzwnik	0	0	0	1
Krzęcin	0	0	0	0

Opracowanie własne na podstawie Ocen Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2021-2024

Tabela 50 przedstawia dane dotyczące liczby rodzin, które w latach 2021–2024 korzystały z pomocy i wsparcia z powodu przemocy domowej w gminach powiatu choszczeńskiego.

W latach 2021–2022 zjawisko to nie było rejestrowane w większości gmin – liczba rodzin korzystających ze wsparcia wynosiła 0, z wyjątkiem gminy Recz, gdzie w 2022 roku odnotowano 2 takie przypadki. Dopiero w kolejnych latach widoczna jest stopniowa rejestracja problemu, co wskazuje na zwiększoną identyfikację zjawiska przemocy i częstsze korzystanie z procedur wsparcia.

W 2023 roku z pomocy skorzystały rodziny w gminach: Choszczno (2), Pełczyce (1) oraz Recz (1). w 2024 roku liczba rodzin utrzymała się w gminie Choszczno (2), a pojedyncze przypadki odnotowano również w gminach Drawno (1) i Bierzwnik (1). w gminie Krzęcin w całym analizowanym okresie nie zarejestrowano rodzin korzystających z pomocy z powodu przemocy domowej.

Analiza przestrzenna pokazuje, że najwięcej rodzin objęto wsparciem w gminie Choszczno, co może wynikać zarówno z większej liczby mieszkańców, jak i ze sprawniej funkcjonującego systemu zgłaszania i udzielania pomocy. w pozostałych gminach skala zjawiska była niewielka i incydentalna, przy czym w niektórych latach nie odnotowano żadnych przypadków.

Interpretacja danych wskazuje, że liczby te są relatywnie niskie w stosunku do rzeczywistej skali problemu przemocy domowej. Może to oznaczać, iż wciąż istnieją bariery w ujawnianiu przypadków przemocy, takie jak obawa przed sprawcą, brak wiedzy o dostępnych formach wsparcia czy stygmatyzacja społeczna. z drugiej strony obserwowany od 2022 roku stopniowy wzrost liczby rodzin objętych pomocą

może świadczyć o skuteczniejszej pracy służb społecznych, policji i zespołów interdyscyplinarnych w zakresie identyfikowania i rejestrowania przypadków przemocy.

Podsumowując, choć zarejestrowana liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu przemocy domowej pozostaje niska, widoczna jest rosnąca świadomość społeczna i aktywizacja instytucji w tym obszarze. Niezbędne jest jednak dalsze wzmacnianie działań edukacyjnych i profilaktycznych, zwiększanie dostępności wsparcia oraz przełamywanie barier w zgłaszaniu przemocy, aby zapewnić skuteczniejszą ochronę osobom dotkniętym tym problemem.

Podstawowym narzędziem interwencji w przypadku podejrzenia przemocy domowej jest procedura „Niebieskiej Karty”, uregulowana ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz odpowiednimi rozporządzeniami. Jej celem jest zapewnienie bezpieczeństwa ofiarom oraz zintegrowanie działań wielu instytucji w celu skutecznego udzielenia pomocy.

Procedurę „Niebieskiej Karty” mogą wszcząć: policja, ośrodki pomocy społecznej, oświata, ochrona zdrowia oraz gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych.

Przebieg procedury obejmuje kolejne etapy:

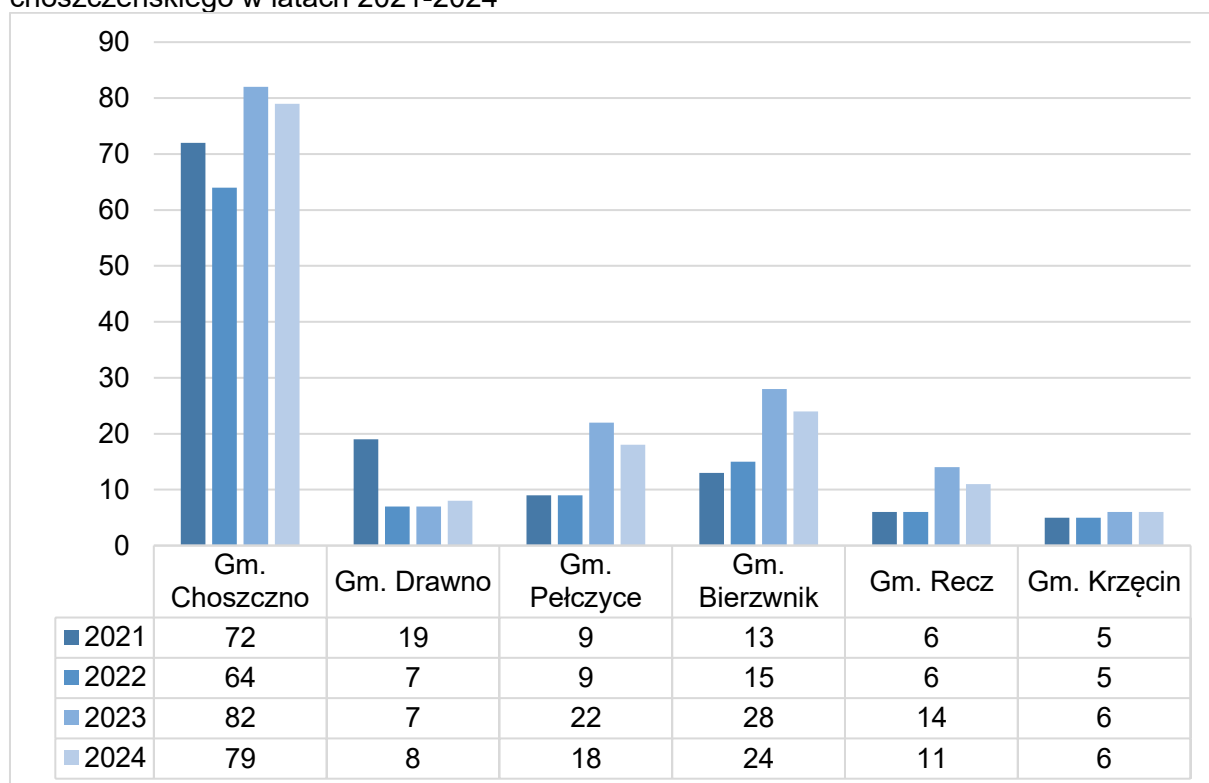
- Wszczęcie procedury – wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” przez przedstawiciela instytucji.
- Powiadomienie zespołu interdyscyplinarnego – przewodniczący zespołu powołuje grupę roboczą do pracy z rodziną.
- Spotkanie z osobą doświadczającą przemocy – ustalenie planu pomocy i udzielenie informacji o dostępnych formach wsparcia („Niebieska Karta – C”).
- Spotkanie ze sprawcą przemocy – pouczenie o konsekwencjach, wskazanie możliwości udziału w programach korekcyjno–edukacyjnych („Niebieska Karta – D”).
- Realizacja planu pomocy – koordynacja działań instytucji, zapewnienie wsparcia psychologicznego, socjalnego, prawnego i interwencyjnego.
- Zakończenie procedury – gdy ustanie przemoc i zostanie potwierdzone bezpieczeństwo osoby doznającej przemocy.

Znaczenie procedury „Niebieskiej Karty” polega na tym, że:

- gwarantuje ofierze wsparcie i ochronę,
- uruchamia mechanizm współpracy instytucjonalnej,
- zapewnia dokumentację zdarzeń, która może stanowić dowód w postępowaniu sądowym,
- oddziałuje także na sprawcę, motywując go do zmiany postaw i zachowań.

Procedura ta stanowi fundament systemu przeciwdziałania przemocy domowej w powiecie choszczeńskim i jest kluczowym narzędziem budowania skutecznych działań interwencyjnych oraz profilaktycznych.

Wykres 31. Liczba procedur "Niebieskie karty" w gminach należących do powiatu choszczeńskiego w latach 2021-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z OPS i CUS

Dane dotyczące liczby procedur „Niebieskie Karty” w latach 2021–2024 pokazują istotne zróżnicowanie w poszczególnych gminach powiatu choszczeńskiego, zarówno pod względem ich liczby, jak i dynamiki zmian w czasie.

W gminie Choszczno, stanowiącej największą społeczność powiatu, liczba wszczętych procedur była najwyższa i wahała się w granicach 64–82 rocznie. W 2021 r. odnotowano 72 procedury, w 2022 r. spadek do 64, a następnie wzrost

do 82 w 2023 r. i niewielki spadek do 79 w 2024 r. Trend ten wskazuje na utrzymujący się wysoki poziom interwencji w przypadkach przemocy domowej oraz konieczność stałego monitorowania sytuacji w rodzinach zagrożonych.

W gminach Drawno i Krzęcin liczba procedur pozostawała niska i stosunkowo stabilna. W Drawnie odnotowano spadek z 19 procedur w 2021 r. do 7 w 2022 i 2023 r., z minimalnym wzrostem do 8 w 2024 r. W Krzęcinie liczba procedur utrzymywała się na poziomie 5–6 rocznie, co może świadczyć o mniejszej skali przemocy lub odmiennych praktykach zgłaszania przypadków.

Gminy Pełczyce, Bierzwnik i Recz cechowały się wyraźnym wzrostem liczby procedur w analizowanym okresie. W Pełczycach liczba procedur wzrosła z 9 w latach 2021–2022 do 22 w 2023 r., z niewielkim spadkiem do 18 w 2024 r. W Bierzwniku odnotowano dynamiczny wzrost z 13 w 2021 r. do 28 w 2023 r., a w 2024 r. liczba procedur wyniosła 24. W Reczu liczba procedur wzrosła z 6 w latach 2021–2022 do 14 w 2023 r., z lekkim spadkiem do 11 w 2024 r.

Ogólnie dane wskazują, że w powiecie choszczeńskim problem przemocy domowej ma charakter zróżnicowany lokalnie. Największa liczba procedur koncentruje się w gminach o większej liczbie mieszkańców, natomiast gminy mniejsze wykazują niższe wskaźniki, choć w niektórych przypadkach odnotowano wyraźny wzrost liczby procedur w latach 2023–2024. Wskazuje to na konieczność dalszego rozwijania działań prewencyjnych, wsparcia rodzin i prowadzenia monitoringu przypadków przemocy w każdej gminie, niezależnie od jej wielkości.

Zespoły interdyscyplinarne są jednym z kluczowych elementów lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej oraz wsparcia osób i rodzin w kryzysie. Ich funkcjonowanie reguluje ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz przepisy samorządowe. Zespoły te działają w każdej gminie powiatu choszczeńskiego i stanowią forum współpracy różnych instytucji, których celem jest kompleksowe podejście do problemów społecznych występujących w rodzinach.

Cele funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych koncentrują się na zapobieganiu i ograniczaniu przemocy domowej poprzez szybką identyfikację problemu i podejmowanie adekwatnych działań. Kluczowe jest zapewnienie ochrony i bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy, udzielanie im wsparcia psychologicznego, prawnego i socjalnego, a także motywowanie sprawców

przemocy do udziału w programach korekcyjno–edukacyjnych, które umożliwiają zmianę postaw i zachowań. Zespoły odpowiadają również za integrację działań instytucji i budowanie spójnego lokalnego systemu wsparcia, obejmującego zarówno działania profilaktyczne, jak i interwencyjne.

Zakres zadań realizowanych przez zespoły interdyscyplinarne obejmuje przede wszystkim rozpoznawanie przypadków przemocy domowej i inicjowanie procedury „Niebieskiej Karty”, koordynowanie pomocy poprzez powoływanie grup roboczych dostosowanych do indywidualnej sytuacji rodziny oraz monitorowanie przebiegu udzielanego wsparcia. Zespoły motywują osoby dotknięte przemocą do korzystania z dostępnych form pomocy, a osoby stosujące przemoc – do zmiany zachowań i podjęcia terapii. Ważnym elementem ich pracy jest współpraca z sądami, policją i prokuraturą, a także prowadzenie działań edukacyjnych i kampanii społecznych dotyczących przeciwdziałania przemocy i uzależnieniom.

Praktyka działania w powiecie choszczeńskim w latach 2021–2024 obejmowała m.in. organizowanie regularnych spotkań zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych, prowadzenie procedur „Niebieskiej Karty”, kierowanie osób doświadczających przemocy do specjalistycznych ośrodków wsparcia, w tym Regionalnego Centrum Kryzysowego, a także zapewnienie pomocy psychologicznej w ramach lokalnych programów. Ważnym elementem były również szkolenia dla nauczycieli, pracowników socjalnych i funkcjonariuszy policji z zakresu rozpoznawania i reagowania na przemoc, a także kampanie społeczne i warsztaty promujące postawy oparte na szacunku i dialogu.

Całość działań była koordynowana przy ścisłej współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Choszcznie, które pełni funkcję ośrodka integrującego lokalny system wsparcia. Dzięki temu możliwe było zapewnienie mieszkańcom kompleksowej pomocy oraz budowanie trwałych mechanizmów przeciwdziałania przemocy domowej.

Działalność zespołów interdyscyplinarnych pozwala na szybsze reagowanie w sytuacjach kryzysowych, zapewnia kompleksowość pomocy – od wsparcia psychologicznego po interwencję prawną – oraz sprzyja wymianie informacji między instytucjami, co zwiększa skuteczność podejmowanych działań. Dzięki

interdyscyplinarnemu podejściu możliwe jest holistyczne wsparcie rodziny i ograniczanie zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu choszczeńskiego.

Tabela 51. Liczba prowadzonych spraw przez Zespoły Interdyscyplinarne i grupy robocze oraz liczba szkoleń dla służb pomocy społecznej w gminach należących do powiatu choszczeńskiego w latach 2021-2024

wyszczególnienie		Choszczno	Drawno	Pełczyce	Bierzwnik	Recz	Krzęcin
posiedzenia Zespołów Interdyscyplinarnych	2021	4	4	4	5	4	4
	2022	4	4	4	5	4	4
	2023	4	4	4	6	8	4
	2024	6	6	6	6	6	6
posiedzenia grup roboczych	2021	191	46	7	48	5	8
	2022	178	42	7	47	5	8
	2023	179	29	36	54	52	9
	2024	199	38	101	46	38	17
szkolenia pracowników służb pomocy społecznej w zakresie przemocy	2021	2	4	0	1	1	1
	2022	1	2	0	1	1	1
	2023	2	5	2	1	3	1
	2024	6	5	5	1	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z OPS i CUS

Tabela 51 przedstawia dane dotyczące liczby posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych, grup roboczych oraz liczby szkoleń dla pracowników służb pomocy społecznej w gminach powiatu choszczeńskiego w latach 2021–2024.

Posiedzenia zespołów interdyscyplinarnych były realizowane w każdej gminie w sposób systematyczny. W latach 2021–2022 odbywały się one w liczbie od 4 do 5 spotkań rocznie w poszczególnych gminach. W 2023 roku odnotowano ich niewielki wzrost – szczególnie w gminach Bierzwnik (6) i Recz (8). Rok 2024 charakteryzuje się już wyraźnym wyrównaniem działań – we wszystkich gminach zorganizowano po 6 posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych, co świadczy o ujednoczeniu standardów współpracy na poziomie całego powiatu.

Posiedzenia grup roboczych były znacznie liczniejsze, co wynika z potrzeby pracy nad indywidualnymi przypadkami przemocy domowej. Największą aktywność w tym zakresie wykazywała gmina Choszczno, gdzie liczba spotkań w analizowanym okresie utrzymywała się na bardzo wysokim poziomie (od 178 w 2022 r. do 199 w 2024 r.). Dynamiczny wzrost widoczny jest także w gminie Pełczyce – z 7 posiedzeń w latach 2021–2022 do aż 101 w 2024 roku. Znaczący wzrost zanotowano również w gminie Recz, gdzie liczba posiedzeń wzrosła z 5 w latach 2021–2022 do 52 w 2023 roku, a następnie ustabilizowała się na poziomie 38 w 2024 roku. W gminie Krzęcin wzrost był umiarkowany – od 8 posiedzeń w 2021 roku do 17 w 2024 roku. Dane te wskazują na rosnące zaangażowanie w pracę z rodzinami dotkniętymi przemocą, a także na większą identyfikację i zgłaszanie przypadków wymagających interwencji.

Szkolenia dla pracowników służb pomocy społecznej odgrywały ważną rolę w podnoszeniu kompetencji w zakresie przeciwdziałania przemocy. W latach 2021–2022 ich liczba była stosunkowo niska i ograniczona, często do 1–2 szkoleń rocznie w poszczególnych gminach. W 2023 roku odnotowano wzrost – m.in. w gminie Drawno (5) oraz Recz (3). Największy postęp nastąpił jednak w 2024 roku, kiedy szczególnie gminy Choszczno (6) i Pełczyce (5) zwiększyły skalę działań szkoleniowych. Dane te pokazują, że w ostatnim roku okresu analizy w powiecie choszczeńskim wzrosło znaczenie kształcenia kadr w obszarze przeciwdziałania przemocy, co należy uznać za pozytywną tendencję sprzyjającą profesjonalizacji działań.

Podsumowując, analiza wskazuje na stopniowy rozwój i intensyfikację działań zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych w powiecie choszczeńskim. Systematyczne posiedzenia zespołów, rosnąca liczba spotkań grup roboczych oraz zwiększenie aktywności szkoleniowej pracowników służb społecznych świadczą o wzmacnianiu lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej oraz o większej skuteczności podejmowanych działań.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych to zjawisko społeczne oznaczające brak umiejętności, wiedzy lub kompetencji rodziców/opiekunów

w zakresie prawidłowego wypełniania ról rodzicielskich i wychowawczych. Przejawia się ono zarówno w codziennej opiece nad dziećmi, jak i w procesie kształtowania ich postaw, wartości oraz przygotowania do życia społecznego.

Do typowych objawów bezradności zalicza się m.in.:

- brak umiejętności sprawowania właściwej opieki nad dziećmi (np. zaniedbanie higieny, brak kontroli czasu wolnego),
- trudności w stawianiu granic i konsekwentnym wychowywaniu,
- niewłaściwe reagowanie na problemy wychowawcze (agresja, nadmierna pobłażliwość, unikanie odpowiedzialności),
- powielanie negatywnych wzorców wyniesionych z rodziny pochodzenia,
- brak wiedzy na temat potrzeb rozwojowych dziecka.

Z kolei bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego obejmuje trudności związane z organizacją życia codziennego i zarządzaniem budżetem domowym. Przejawia się w takich aspektach jak:

- brak umiejętności planowania wydatków i gospodarowania środkami finansowymi,
- zaniedbania w zakresie przygotowania posiłków, utrzymania czystości i porządku,
- brak zdolności do racjonalnego gospodarowania zasobami (np. energią, żywnością),
- zadłużanie się i brak zdolności do spłaty zobowiązań,
- nieumiejętność korzystania z dostępnych form wsparcia społecznego.

Bezradność ta najczęściej wynika z ubóstwa, tj. ograniczonych zasobów finansowych, uzależnień, które destabilizują życie rodzinne, niskiego poziomu edukacji i braku wzorców prawidłowego funkcjonowania rodziny, wielopokoleniowego dziedziczenia problemów – dzieci wychowywane w rodzinach dysfunkcyjnych powielają zachowania rodziców, ale także przez kryzysy losowe takie jak choroba, utrata pracy, czy rozpad rodziny.

Bezradność w obu obszarach prowadzi do zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci, obniżenia jakości życia całej rodziny, narastania problemów wychowawczych i szkolnych, ryzyka umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, pogłębiania się ubóstwa i marginalizacji rodzin.

W celu przeciwdziałania zjawisku bezradności w latach 2021–2024 stosowano m.in.:

- wsparcie asystentów rodziny, którzy pomagają w nauce prowadzenia gospodarstwa domowego i opieki nad dziećmi,
- zajęcia edukacyjno-wspierające dla rodziców – warsztaty kompetencji wychowawczych, poradnictwo psychologiczne,
- pomoc materialną i rzeczową (żywność, środki higieniczne, wyprawki szkolne),
- działania profilaktyczne w szkołach i świetlicach środowiskowych, ukierunkowane na dzieci z rodzin dysfunkcyjnych,
- wsparcie w aktywizacji zawodowej rodziców – aby poprawić sytuację ekonomiczną rodziny,
- programy korekcyjno-edukacyjne dla osób uzależnionych, co pośrednio poprawia sytuację całych rodzin.

Tabela 52. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w gminach należących do powiatu choszczeńskiego w latach 2021-2024

gmina	2021	2022	2023	2024
Choszczno	20	15	13	19
Drawno	19	10	3	2
Pełczyce	6	5	8	4
Recz	31	31	20	brak danych
Bierzwnik	38	20	26	20
Krzęcin	24	24	22	18

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z OPS i CUS

Tabela 53. Ilość świadczeń pieniężnych i niepieniężnych udzielonych poszczególnym typom rodzin z podziałem na liczbę dzieci w gminach należących do powiatu choszczeńskiego w latach 2021-2024

Typy rodzin	Choszczno	Drawno	Pełczyce	Bierzwnik	Recz	Krzęcin	
bez dzieci	2021	25374	4426	6329	4689	5573	1376
	2022	24724	4236	6250	2824	5573	1259
	2023	21653	4335	7332	2586	5288	1430

	2024	24414	2821	6077	2637	6306	1542
jedno dziecko	2021	958	322	153	702	435	692
	2022	1437	292	49	688	435	782
	2023	1341	207	134	280	483	638
	2024	696	210	172	322	594	816
dwoje dzieci	2021	1323	1091	970	928	1104	3407
	2022	2015	1518	491	1389	1104	2303
	2023	1748	1190	691	1489	1674	2714
	2024	1388	996	773	958	1341	1785
troje dzieci	2021	393	981	349	1020	965	1982
	2022	938	757	889	1499	965	3346
	2023	710	993	686	1550	1113	2716
	2024	655	524	457	1494	474	2619
czworo i więcej dzieci	2021	3080	1000	210	1093	367	640
	2022	3755	803	467	1815	367	1545
	2023	3656	1087	940	1820	1010	1509
	2024	3048	1061	725	1501	1676	1286
inne	2021	12056	2921	585	82	345	859
	2022	13826	3439	584	927	345	1220
	2023	11367	3039	1095	924	508	813
	2024	10375	3326	984	852	392	1069

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z OPS i CUS

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego stanowi jedno z istotniejszych zjawisk społecznych w powiecie choszczeńskim. Ma ona bezpośredni wpływ na sytuację dzieci, funkcjonowanie rodzin oraz na poziom korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Analiza danych z lat 2021–2024 wskazuje, że problem ten utrzymuje się we wszystkich gminach powiatu, choć jego skala jest zróżnicowana.

W 2021 r. największą liczbę rodzin wymagających wsparcia odnotowano w gminach Bierzwnik (38 rodzin) i Recz (31), natomiast najmniej w Pełczycach (6). w kolejnych latach obserwowano ogólną tendencję spadkową – np. w gminie Drawno liczba rodzin korzystających ze wsparcia spadła z 19 w 2021 r. do zaledwie 2 w 2024 r., co może być efektem zarówno poprawy sytuacji społecznej, jak i migracji rodzin borykających się z problemami. Jednocześnie w gminach Choszczno i Bierzwnik po spadkach w latach 2022–2023 w 2024 r. liczba rodzin zgłaszających trudności ponownie wzrosła (odpowiednio 19 i 20), co świadczy o cyklicznym charakterze problemu i potrzebie stałej pracy instytucji pomocowych.

Analiza świadczeń pieniężnych i niepieniężnych (tabela 51) pokazuje, że największe wsparcie otrzymywały rodziny bez dzieci oraz te zakwalifikowane do kategorii „inne”. W 2024 r. w gminie Choszczno udzielono im ponad 24 tys. świadczeń, a w gminie Recz ponad 6,3 tys. to wskazuje, że pomoc kierowana jest także do osób samotnych lub rodzin niepełnych, które mimo braku dzieci doświadczają trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

W rodzinach wielodzietnych szczególnie wysokie zapotrzebowanie na świadczenia odnotowano w gminach wiejskich, takich jak Krzęcin czy Bierzwnik, gdzie wsparcie dla rodzin z dwojgiem lub trojgiem dzieci sięgało kilku tysięcy świadczeń rocznie. Najbardziej obciążone ekonomicznie rodziny z czworgiem i więcej dzieci otrzymywały znaczną pomoc w gminach Choszczno (3080–3755 świadczeń w latach 2021–2024) oraz Bierzwnik (1093–1815). w gminie Recz widać spadek liczby świadczeń dla tej grupy (z 965 w 2021 r. do 474 w 2024 r.), co może wynikać ze zmian demograficznych i migracyjnych.

Dane z wykresu 14 przywołane już wcześniej w strategii dotyczące rodzin zastępczych i dzieci w pieczy wskazują, że w latach 2021–2024 liczba rodzin zastępczych wzrosła z 66 do 87, a liczba dzieci w pieczy z 130 do 174. Wzrost ten jest pośrednim efektem narastających problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach biologicznych. Pomimo prowadzonych działań profilaktycznych i wsparcia asystentów rodziny, wciąż istnieje grupa rodzin, które nie radzą sobie z obowiązkami wychowawczymi. Konsekwencją jest nasilona interwencja systemu pieczy zastępczej, co dodatkowo uwidacznia potrzebę wsparcia edukacyjnego i psychologicznego.

Analiza danych z lat 2021–2024 pokazuje również, że mimo udzielania świadczeń materialnych nie zawsze przekładają się one na poprawę kompetencji wychowawczych rodziców. Brak wsparcia edukacyjnego i psychologicznego może prowadzić do powielania negatywnych wzorców i zwiększonego ryzyka wykluczenia społecznego.

Podsumowując, problem bezradności w powiecie choszczeńskim ma charakter wieloczynnikowy – wiąże się z ubóstwem, uzależnieniami, niskim poziomem edukacji i dziedziczeniem problemów rodzinnych. Wymaga to skoordynowanych działań w trzech obszarach:

1. Profilaktyka i edukacja – rozwijanie warsztatów dla rodziców, poradnictwa rodzinnego, wsparcia psychologicznego i psychoedukacyjnego.
2. Pomoc materialna i usługowa – świadczenia finansowe, wsparcie w codziennym funkcjonowaniu (opieka środowiskowa, pomoc w prowadzeniu gospodarstwa domowego).

Największe zapotrzebowanie na pomoc obserwuje się wśród osób i rodzin bez dzieci oraz w kategorii „inne”, co odzwierciedla starzenie się społeczeństwa i różnorodne kryzysy socjalne. Znaczący udział rodzin wielodzietnych, szczególnie w gminach wiejskich, potwierdza konieczność kontynuacji działań osłonowych i wsparcia ekonomicznego. Wahania liczby świadczeń w niektórych gminach wskazują natomiast na zmiany demograficzne, migracyjne oraz zróżnicowane polityki lokalnych ośrodków pomocy społecznej.

Tabela 54 Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny z terenu gmin wchodzących w skład powiatu choszczeńskiego w latach 2021-2024

wyszczególnienie		Choszczno	Drawno	Pełczyce	Recz	Bierzwnik	Krzęcin
2021	asystenci	2	1	1	1	2	1
	rodziny	29	14	12	9	7	7
2022	asystenci	2	1	1	1	1	1
	rodziny	28	11	15	7	7	14
2023	asystenci	2	1	1	1	1	1
	rodziny	21	11	13	8	7	11
2024	asystenci	2	1	1	1	2	1
	rodziny	29	7	15	7	14	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z OPS i CUS

Analiza danych z tabeli 54 wskazuje na systematyczne prowadzenie działań asystentów rodziny w poszczególnych gminach powiatu choszczeńskiego w latach 2021–2024. Asystenci rodziny odgrywają kluczową rolę w wspieraniu rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

W 2021 r. największą liczbę rodzin objętych wsparciem odnotowano w gminie Choszczno (29 rodzin) przy udziale 2 asystentów, natomiast najmniej w gminach Bierzwnik i Krzęcin (po 7 rodzin przy 1 asystencie). w kolejnych latach liczba rodzin objętych pomocą wykazywała zróżnicowaną dynamikę: w gminie Choszczno wahała się między 21 a 29 rodzin, w Drawnie spadła z 14 do 7 rodzin, a w Reczu utrzymywała się na poziomie 7–9 rodzin. Z kolei w Bierzwniku i Krzęcinie liczba rodzin korzystających z usług asystentów wykazywała wahania, co może odzwierciedlać zarówno zmieniające się potrzeby lokalnych społeczności, jak i ograniczenia kadrowe.

Analiza danych wskazuje również, że liczba asystentów rodziny w poszczególnych gminach pozostawała stosunkowo stabilna. Najwięcej asystentów zatrudniano w gminie Choszczno (2 osoby), natomiast pozostałe gminy dysponowały najczęściej 1 asystentem. W 2024 r. gmina Bierzwnik ponownie zwiększyła liczbę asystentów do 2, co odpowiada równoczesnemu wzrostowi liczby rodzin objętych

wsparciem (14 rodzin), wskazując na próbę adekwatnego reagowania na lokalne potrzeby.

Dane z tabeli 54 potwierdzają, że problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego ma charakter cykliczny i wymaga stałego wsparcia ze strony instytucji pomocowych. Wahania liczby rodzin objętych pomocą pokazują, że interwencja asystentów rodziny pozostaje niezbędnym elementem systemu wsparcia społecznego, zwłaszcza w gminach o większych trudnościach społecznych i demograficznych.

Wnioski wynikające z analizy tabeli wskazują na potrzebę:

1. Utrzymania i wzmocnienia kadry asystentów rodziny w gminach powiatu.
2. Kontynuacji indywidualnego i systematycznego wsparcia rodzin w trudnej sytuacji opiekuńczo-wychowawczej.
3. Uzupełnienia działań opiekuńczych o wsparcie edukacyjne i psychologiczne, aby zwiększyć efektywność pomocy i ograniczyć ryzyko powielania negatywnych wzorców wychowawczych.

Aktywność i integracja społeczna seniorów

W latach 2021–2024 działania na rzecz osób starszych w powiecie choszczeńskim rozwijały się w sposób wielowymiarowy: od wsparcia socjalnego i opiekuńczego, przez aktywizację społeczną i zdrowotną, po działania zapobiegające wykluczeniu cyfrowemu i przeciwdziałające samotności. Główne podmioty zaangażowane w te działania to Ośrodki Pomocy Społecznej gmin, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe, jednostki samorządu gminnego (kluby seniora, domy kultury), placówki ochrony zdrowia oraz wolontariat lokalny. Działania te były finansowane z budżetów gminnych i powiatowych, środków krajowych (m.in. programy wsparcia dla seniorów), projektów pozabudżetowych oraz dotacji i grantów.

Rok 2021 był nadal okresem adaptacji do realiów po okresie pandemii COVID-19: wiele działań skierowanych do seniorów koncentrowało się na odbudowie kontaktów społecznych, zapewnieniu usług pomocowych (zakupy, dowóz leków, teleopieka) oraz na ograniczaniu skutków izolacji. W kolejnych latach (2022–2023) obserwowano systematyczną rozbudowę oferty aktywizacyjnej (cykliczne kluby

seniora, zajęcia ruchowe i rekreacyjne, warsztaty umiejętności praktycznych oraz szkolenia cyfrowe), a w 2024 r. działania były bardziej ukierunkowane na stabilizowanie systemu wsparcia, rozwój usług specjalistycznych oraz włączanie seniorów w programy profilaktyczne i zdrowotne. Warto podkreślić, że od września 2024 roku w ramach wsparcia powiatowego zatrudniono Koordynatora Punktu Regionalnego Centrum Kryzysowego oraz psychologa, którzy w krótkim czasie (IX–XII 2024) objęli opieką grupę seniorów i udzielili znaczących godzin wsparcia psychologicznego — to przykład wzmocnienia specjalistycznych usług dla osób w kryzysie.

Główne obszary i przykłady działań:

1. Usługi opiekuńcze i wsparcie codzienne

- kontynuacja usług opiekuńczych w domu (opieka środowiskowa, pomoc w podstawowych czynnościach) dla osób niesamodzielnych;
- usługi opiekuńcze krótkoterminowe (np. w okresach rekonwalescencji) oraz wsparcie w formie zleceń pielęgniarских i rehabilitacyjnych;
- systemy teleopieki i telemonitoringu ułatwiające szybki kontakt w nagłych sytuacjach (tam, gdzie wdrożono).

2. Aktywizacja społeczna i kulturalna

- kluby seniora działające przy domach kultury i OPS — cykliczne spotkania, zajęcia rękodzielnicze, zajęcia integracyjne;
- programy „senior +” i lokalne inicjatywy obejmujące wycieczki, zajęcia ruchowe (gimnastyka, nordic walking), kursy kulinarne i zajęcia teatralne;
- integracja międzypokoleniowa: spotkania z młodzieżą szkolną (warsztaty, wspólne projekty), wolontariat młodzieżowy.

3. Zdrowie i profilaktyka

- akcje zdrowotne: badania przesiewowe, pomiary ciśnienia i glukozy w miejscach publicznych, poradnictwo dietetyczne i rehabilitacyjne;
- profilaktyka upadków, programy promujące aktywność fizyczną i właściwe przyjmowanie leków;
- wsparcie psychologiczne i grupy wsparcia — zwłaszcza od 2024 r., gdy zatrudniono koordynatora i psychologa w Regionalnym Centrum

Kryzysowym, co umożliwiło szybsze objęcie opieką seniorów w kryzysie emocjonalnym.

4. Pomoc socjalna i ekonomiczna

- pomoc materialna (świadczenia, zasiłki celowe), wsparcie przy załatwianiu formalności oraz pośrednictwo w dostępie do tańszych leków i sprzętu ortopedycznego;
- wsparcie w zakresie dostępu do mieszkań wsparcia (mieszkania chronione, interwencyjne) dla osób w trudnej sytuacji życiowej.

5. Transport i dostępność usług

- dowóz na wizyty lekarskie i do urzędów dla osób starszych mających problemy z mobilnością;
- usługi „konsultacje w terenie” — objazdowe dyżury specjalistów i szkoleń (przykład: mobilne konsultacje GKRPA i psychologa w sołectwach).

6. Cyfryzacja i przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu

- kursy obsługi smartfonów, podstaw korzystania z internetu, e-usług (ePUAP, e-recepta), zajęcia z bezpiecznego korzystania z sieci;
- uruchamianie punktów wsparcia cyfrowego w bibliotekach i domach kultury.

7. Bezpieczeństwo i przeciwdziałanie przemocy

- współpraca z zespołami interdyscyplinarnymi oraz PCPR w zakresie wsparcia seniorów będących ofiarami przemocy lub zaniedbania;
- interwencje kryzysowe i procedury reagowania z udziałem policji oraz służb medycznych.

Działania w gminach powiatu choszczeńskiego:

Gmina Choszczno: rozwinięte kluby seniora, regularne programy zdrowotne i rehabilitacyjne, aktywne programy przeciwdziałania izolacji (wyjścia kulturalne, spotkania międzypokoleniowe). w Choszcznie prowadzono też kursy cyfrowe dla seniorów oraz akcje zdrowotne organizowane wspólnie z placówkami POZ.

Gmina Drawno: działania dostosowane do sezonowości i rozproszenia mieszkańców — mobilne akcje zdrowotne i objazdowe dyżury, zajęcia w świetlicach wiejskich w sezonie jesienno-zimowym.

Gminy wiejskie (Bierzwnik, Krzęcin): objazdowe konsultacje, współpraca z OSP i Kołami Gospodyń Wiejskich w celu dotarcia do osób starszych w małych miejscowościach; proste usługi opiekuńcze i dowóz.

Gmina Pełczyce i Recz: programy aktywizacyjne łączące zajęcia sportowe z profilaktyką zdrowotną, transport na wydarzenia oraz akcje edukacyjne nt. bezpieczeństwa i zdrowego stylu życia.

Wprowadzone działania przyniosły wymierne korzyści: zwiększenie udziału seniorów w życiu społecznym gmin, lepsze wykorzystanie lokalnych usług zdrowotnych i rehabilitacyjnych, zmniejszenie poziomu izolacji poprzez kluby i projekty międzypokoleniowe oraz poprawę dostępu do wsparcia psychologicznego (szczególnie po wzmocnieniu kadr w 2024 r.). Jednocześnie napotkano wyzwania: ograniczone zasoby kadrowe i finansowe w mniejszych gminach, trudności logistyczne w dotarciu do rozproszonych mieszkańców, występujące luki w systemie teleopieki oraz utrzymanie stałej oferty po zakończeniu projektów grantowych. Wyzwaniem pozostaje także trwałe włączenie seniorów w aktywność zawodową i społeczną tam, gdzie występuje niskie zaangażowanie.

Środowiskowe Domy Samopomocy

Środowiskowe domy samopomocy (ŚDS) to placówki wsparcia dziennego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, niepełnosprawnością intelektualną lub przewlekle chorych, które wymagają wsparcia w funkcjonowaniu społecznym, a jednocześnie mogą mieszkać w środowisku rodzinnym. Celem ŚDS jest aktywizacja społeczna, rozwijanie samodzielności i integracja z lokalną społecznością.

Typy środowiskowych domów samopomocy można podzielić ze względu na charakter prowadzonej działalności oraz specyfikę potrzeb uczestników:

1. Środowiskowe domy samopomocy ogólne przeznaczone są dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności psychicznej lub intelektualnej. Zapewniają wsparcie w formie terapii zajęciowej, rehabilitacji społecznej i treningu umiejętności życia codziennego. Prowadzą zajęcia grupowe i indywidualne w zakresie samoobsługi, komunikacji społecznej i rozwijania pasji.
2. Środowiskowe domy samopomocy specjalistyczne skierowane są do osób z określonym typem zaburzeń, np. chorobami psychicznymi, autyzmem, demencją.

Program zajęć dostosowany do indywidualnych potrzeb uczestników, często obejmuje terapię psychologiczną, zajęcia terapeutyczne, wsparcie w zakresie funkcjonowania poznawczego i emocjonalnego.

3. Środowiskowe domy samopomocy terapeutyczne kładą nacisk na rehabilitację psychiczno-społeczną i rozwój kompetencji zawodowych. Organizują warsztaty rękodzielnicze, plastyczne, muzyczne, zajęcia sportowe, treningi umiejętności praktycznych oraz zajęcia przygotowujące do pracy.

4. Środowiskowe domy samopomocy adaptacyjne skierowane są do osób, które wymagają wsparcia w adaptacji do życia w społeczeństwie po hospitalizacji lub długotrwałej izolacji. Pomagają w rozwijaniu samodzielności, budowaniu relacji interpersonalnych i uczestnictwie w życiu lokalnej społeczności.

Każdy ŚDS działa w ścisłej współpracy z rodziną uczestników oraz innymi instytucjami, takimi jak Ośrodki Pomocy Społecznej, poradnie psychologiczno-pedagogiczne czy placówki zdrowia psychicznego. Dzięki temu osoby korzystające ze ŚDS mają zapewnione kompleksowe wsparcie, które ułatwia im samodzielne funkcjonowanie i aktywizację społeczną.

Środowiskowe Domy Samopomocy klasyfikuje się również według typów A, B i C. to standardowy podział stosowany w dokumentach pomocy społecznej w Polsce, który odnosi się do poziomu wsparcia i stopnia samodzielności uczestników.

Typ a – ŚDS dla osób o wysokim poziomie samodzielności

Uczestnicy są stosunkowo samodzielnymi w codziennym funkcjonowaniu. Dom koncentruje się na aktywności społecznej, integracji i rozwijaniu pasji. Formy wsparcia: zajęcia grupowe, warsztaty edukacyjne i artystyczne, trening umiejętności społecznych.

Cel: utrzymanie samodzielności i włączenie do życia społecznego.

Typ B – ŚDS dla osób o średnim poziomie samodzielności

Uczestnicy wymagają regularnego wsparcia w codziennych czynnościach. Dom oferuje zarówno zajęcia integracyjne, jak i rehabilitację społeczną i zajęcia terapeutyczne. Formy wsparcia: trening umiejętności życia codziennego, terapia zajęciowa, zajęcia rozwijające kompetencje praktyczne.

Cel: stopniowe zwiększanie samodzielności i kompetencji społecznych.

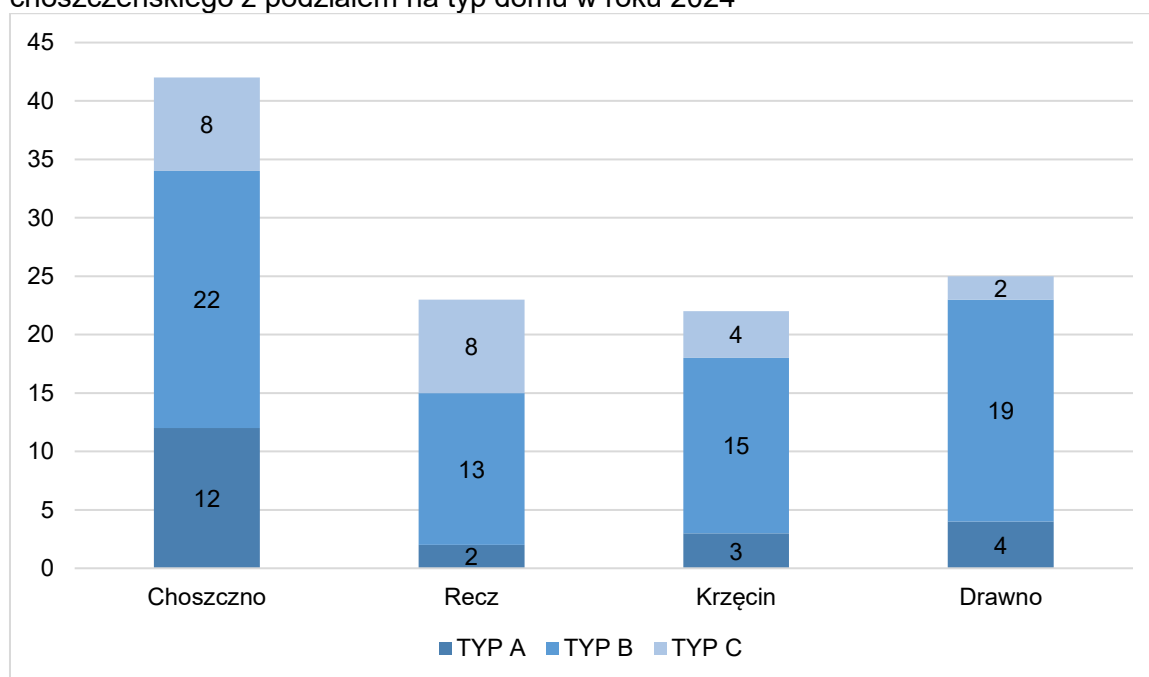
Typ C – ŚDS dla osób o niskim poziomie samodzielności

Uczestnicy mają poważne ograniczenia w funkcjonowaniu, często wymagają wsparcia w większości codziennych czynności. Dom skupia się na rehabilitacji, terapii i opiece całodobowej w ograniczonym zakresie. Formy wsparcia: indywidualna opieka, terapia zajęciowa dostosowana do możliwości uczestników, trening funkcji poznawczych i motorycznych.

Cel: zapewnienie bezpieczeństwa, wsparcie w podstawowych czynnościach, rozwój funkcji poznawczych i społecznych w miarę możliwości.

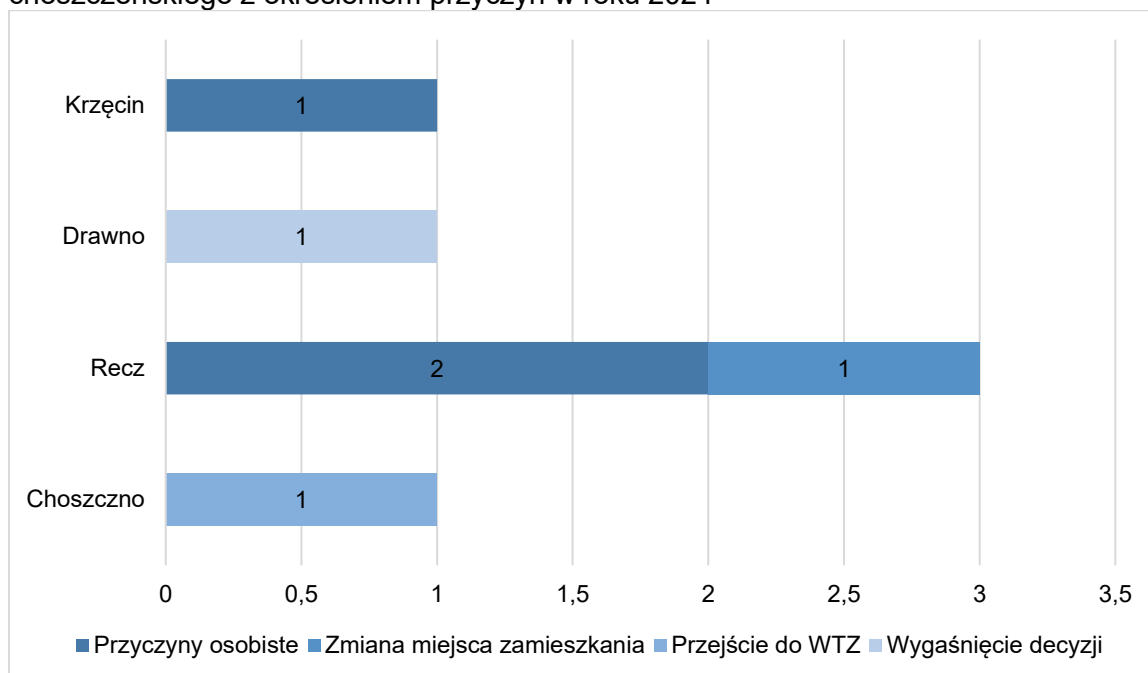
W powiecie choszczeńskim funkcjonują cztery Środowiskowe Domy Samopomocy w gminach Choszczno, Recz, Krzęcin i Drawno.

Wykres 32. Liczba uczestników Środowiskowych Domów Samopomocy z terenu powiatu choszczeńskiego z podziałem na typ domu w roku 2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Środowiskowych Domów Samopomocy z terenu powiatu choszczeńskiego za 2024 rok

Wykres 33. Rotacja uczestników Środowiskowych Domów Samopomocy z terenu powiatu choszczeńskiego z określeniem przyczyn w roku 2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Środowiskowych Domów Samopomocy z terenu powiatu choszczeńskiego za 2024 rok

Dane z 2024 roku pokazują, że w powiecie choszczeńskim z usług ŚDS korzystają przede wszystkim osoby z niepełnosprawnością intelektualną (typ B). Najwięcej uczestników odnotowano w ŚDS w Choszcznie (22 osoby), Drawnie (19 osób) oraz Krzęcinie (15 osób). Mniejsza liczba osób korzystała z tej formy wsparcia w Reczu (13 osób). Łącznie osoby z typem B stanowią blisko połowę uczestników wszystkich placówek. Drugą pod względem liczności grupą są osoby z innymi przewlekłymi zaburzeniami czynności psychicznych (typ C). Najwięcej uczestników odnotowano w Choszcznie i Reczu (po 8 osób), mniejsze liczby w Krzęcinie (4 osoby) i Drawnie (2 osoby). Najmniej liczną grupę stanowili uczestnicy typu a – osoby przewlekłe psychicznie chore. Najwięcej takich osób było w Choszcznie (12), a w pozostałych gminach liczby były niewielkie – Drawno (4), Krzęcin (3), Recz (2). Struktura ta jednoznacznie wskazuje, że dominującą grupą beneficjentów ŚDS są osoby z niepełnosprawnością intelektualną, natomiast typy A i C pozostają mniej liczne, ale wymagają stałego wsparcia z uwagi na specyfikę potrzeb.

Analiza danych dotyczących rotacji uczestników w 2024 roku wskazuje, że zmiany w składzie osobowym placówek były niewielkie, co świadczy o stabilności

systemu wsparcia. w ŚDS w Reczu odnotowano największą rotację – 3 osoby zakończyły udział w zajęciach (2 z przyczyn osobistych, 1 w związku ze zmianą miejsca zamieszkania). w ŚDS w Choszczynie i ŚDS w Drawnie zanotowano po jednej zmianie, związanej odpowiednio z przejściem uczestnika do Warsztatów Terapii Zajęciowej (Choszczno) oraz również z przejściem do WTZ (Drawno). w ŚDS w Krzęcinie odnotowano dwie zmiany – jedną z przyczyn osobistych, drugą z powodu pogorszenia stanu zdrowia uczestnika.

Najczęściej wskazywaną przyczyną rotacji były czynniki osobiste (Recz, Krzęcin), a także naturalny etap rozwoju i aktywizacji uczestników, czyli przejście do WTZ (Choszczno, Drawno).

Zestawienie obu wykresów pokazuje, że dominującą grupą uczestników ŚDS są osoby z niepełnosprawnością intelektualną (typ B) – co potwierdza potrzebę dalszego rozwijania oferty terapeutycznej i aktywizacyjnej dostosowanej do tej grupy. Rotacja uczestników jest niewielka i nie wpływa znacząco na funkcjonowanie placówek. Występuje głównie w Reczu i Krzęcinie, gdzie powody mają charakter osobisty bądź zdrowotny. Pozytywnym zjawiskiem jest przechodzenie uczestników do Warsztatów Terapii Zajęciowej (Choszczno, Drawno). Oznacza to, że ŚDS-y skutecznie przygotowują osoby do dalszej aktywizacji społecznej i zawodowej. Stabilność w Choszczynie i Drawnie przy jednoczesnej dominacji typu B pokazuje, że to właśnie te placówki powinny być szczególnie wspierane w rozwoju infrastruktury i kadry. Recz charakteryzuje się stosunkowo większą rotacją, co może świadczyć o większej mobilności uczestników lub o zmianach życiowych niezależnych od działalności placówki.

Analiza potwierdza, że ŚDS-y w powiecie choszczeńskim pełnią ważną rolę w systemie wsparcia społecznego, a ich działalność cechuje się stabilnością i skutecznością. Główne rekomendacje to dalsze wzmacnianie oferty dla osób z niepełnosprawnością intelektualną (typ B) oraz rozwijanie ścieżek przejścia uczestników do WTZ i innych form aktywizacji.

Tabela 55. Rodzaje działań realizowanych w Środowiskowych Domach Samopomocy w powiecie choszczeńskim w 2024 roku

Rodzaj działań	ŚDS Krzęcin	ŚDS Drawno	ŚDS Choszczno	ŚDS Recz
Trening funkcjonowania w życiu codziennym	22 osoby	20 osób	35 osób	25 osób
Trening interpersonalny i rozwiązywania problemów	22 osoby	20 osób	35 osób	25 osób
Trening komunikacyjny	22 osoby	3 osoby (alternatywne sposoby komunikacji)	–	25 osób
Trening spędzania czasu wolnego	22 osoby	17 osób	35 osób	23 osoby
Terapia zajęciowa	ruchowa – 21, plastyczno-techniczna – 22, gospodarstwa domowego – 22, komputerowa – 22	arteterapia, ergoterapia, muzykoterapia, choreoterapia, biblioterapia, ludoterapia, silwoterapia – 20 osób	plastyczna, rękodzieła, komputerowa, gospodarstwa domowego, sala relaksacji i edukacji – 35 osób	plastyczna i rękodzielnicza – 25, kulinarna – 22, komputerowa – 15, muzykoterapia – 20
Terapia ruchowa	sport, turystyka, nordic walking – 10, gry zespołowe – 12, spacer/pikniki – 21	21 osób	tenis stołowy, zajęcia rekreacyjne (w grupach)	21 osób (sport, spacer, basen, nordic walking)
Poradnictwo psychologiczne	22 osoby	15 osób	35 osób	25 osób
Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych	18 osób	15 osób	35 osób	20 osób

Pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych	18 osób	9 osób	35 osób	20 osób
Aktywizacja zawodowa / przygotowanie do WTZ/ZAZ	10 osób	23 osoby	35 osób	12 osób
Formy dodatkowe	arteterapia, ergoterapia, horticultoterapia – 22 osoby	edukacja zdrowotna – 23, filmoterapia – 18, wyżywienie – 18	sala relaksacji, Xbox, filmy	działania integracyjne ze szkołami i społecznością lokalną

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Środowiskowych Domów Samopomocy z terenu powiatu choszczeńskiego za 2024 rok

Zestawienie działań realizowanych przez Środowiskowe Domy Samopomocy w powiecie choszczeńskim pokazuje, że wszystkie placówki oferują kompleksowe wsparcie w zakresie treningu umiejętności codziennego życia, integracji społecznej oraz terapii zajęciowej. Różnią się jednak akcentami i specjalizacją poszczególnych form.

- ŚDS w Krzęcinie koncentruje się na rozwijaniu praktycznych kompetencji codziennego życia i samodzielności. Silnie rozbudowana jest tu oferta treningów funkcjonalnych (higiena, kulinarny, gospodarczo-techniczny), a także terapia zajęciowa z elementami arteterapii i horticultoterapii. Placówka mocno akcentuje wsparcie w zakresie komunikacji i treningów społecznych.
- ŚDS w Drawnie charakteryzuje się bardzo szeroką i różnorodną ofertą terapeutyczną. Oprócz klasycznych treningów codziennych i interpersonalnych wprowadzono tu specjalistyczne formy, takie jak filmoterapia, edukacja zdrowotna czy silwoterapia. Ważnym elementem jest również mocna orientacja na aktywizację zawodową i integrację środowiskową, poprzez organizację wydarzeń kulturalnych i sportowych.
- ŚDS w Choszczynie dysponuje największą liczbą uczestników (35 osób) i wyraźnie stawia na pracę grupową oraz aktywizację społeczną i zawodową. Placówka wyróżnia się bogatym zapleczem pracowni terapeutycznych (plastyczna, rękodzielnicza, komputerowa, gospodarstwa domowego, sala relaksacji i edukacji). Szczególny nacisk położony jest na trening umiejętności społecznych i przeciwdziałanie bezradności życiowej.
- ŚDS w Reczu natomiast wyróżnia się wyraźnym ukierunkowaniem na integrację lokalną oraz rozwój samodzielności uczestników. Ważną część oferty stanowią zajęcia ruchowe, rekreacyjne i wyjazdy, a także współpraca ze szkołami i lokalnymi instytucjami. Placówka prowadzi liczne działania kulturalne i sportowe, co wspiera proces włączania społecznego osób z niepełnosprawnościami.

Podsumowując, wszystkie ŚDS-y w powiecie choszczeńskim zapewniają uczestnikom kompleksową pomoc w codziennym funkcjonowaniu, rozwoju społecznym i psychologicznym. Różnice pomiędzy placówkami wynikają z ich lokalnych możliwości i specjalizacji – Krzęcin kładzie nacisk na praktyczną

samodzielność, Drawno na różnorodność terapii i aktywizację, Choszczno na szeroką aktywizację społeczną i zawodową, a Recz na integrację lokalną i działania wspólnotowe. Wspólnie tworzą one spójny i uzupełniający się system wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami w powiecie choszczeńskim.

13. Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Poniżej przedstawione zostały zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujące na terenie powiatu choszczeńskiego. Należą do nich:

- Starostwo Powiatowe w Choszcznie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszcznie,
- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Choszcznie,
- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drawnie,
- Centrum Usług Społecznych w Pełczycach,
- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Reczu,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzęcinie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bierzwniku,
- Gminne/Miejskie Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
- Punkt Interwencji Kryzysowej w Choszcznie,
- Punkty Konsultacyjno-Informacyjne,
- Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Choszcznie,
- Samodzielny Publiczny ZOZ w Choszcznie,
- Punkt Regionalnego Centrum Kryzysowego w Choszcznie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Choszcznie,
- Dom Pomocy Społecznej w Brzezinach,
- Klub Integracji Rodzin w Pełczycach,
- Klub Integracji Społecznej przy MGOPS w Pełczycach,

- Ośrodek Terapii Uzależnień „ZMIANA” w Choszczynie,
- Punkt Zgłoszeniowo-Koordynacyjny (PZK) Centrum Zdrowia Psychicznego
- Zakład Aktywności Zawodowej „Szansa” Choszczyno,
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Choszczynie,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Krzęcinie,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Reczu,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Drawnie,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Choszczynie,
- Komenda Powiatowa Policji w Choszczynie,
- Sąd Rejonowy w Choszczynie,
- instytucje kulturowe,
- placówki ochrony zdrowia,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

III. Metodologia badań

Rozdział ten poświęcony jest zagadnieniom związanym z procesem badawczym, formułowaniem problematyki badania oraz doбором metod służących odpowiedzi na pytania składające się na problematykę. Zaprezentowane zostały również wykorzystane narzędzia badawcze, próba badawcza oraz etyka prowadzonych badań.

1. Cele i etapy procesu badawczego

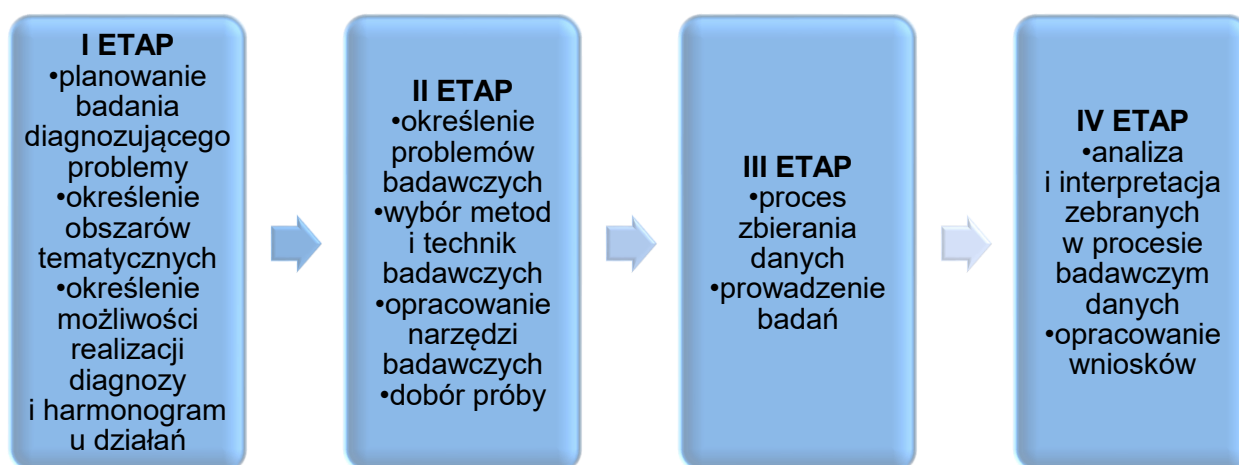
Głównym celem podjętych badań było rozpoznanie skali oraz charakteru problemów społecznych występujących na terenie powiatu choszczeńskiego.

Szczegółowe cele obejmowały:

- rozpoznanie problemów występujących wśród mieszkańców,
- wskazanie przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- określenie skali oraz zakresu występujących problemów,
- ukazanie rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków.

Przeprowadzone badanie diagnozujące problemy społeczne składało się z kilku etapów, które zostały przedstawione na schemacie nr 2.

Schemat 2. Etapy procesu badawczego

Źródło: Opracowanie własne.

2. Problematyka badawcza

Poniżej przedstawione zostały obszary tematyczne uwzględnione w procesie badawczym:

- wspieranie rodziny, stanowiące jeden z najistotniejszych elementów każdej polityki społecznej. Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej to system zaplanowanych działań, które mają pomóc przywrócić rodzinom przeżywającym trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi zdolności do pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zapewniać możliwości rozwoju dzieciom i młodzieży oraz podnosić jakość życia rodzin,
- problem alkoholowy, czyli spożywanie alkoholu w sposób wykraczający poza powszechnie uznawane wzorce picia okazjonalnego, obyczajowego i towarzyskiego. u osób pijących alkohol występują zauważalne zaburzenia prawidłowego funkcjonowania psychospołecznego i fizycznego⁶,
- niktynizm oznaczający silne uzależnienie od nikotyny i potrzebę sięgania po wyroby zawierające tę substancję, np. papierosy i e-papierosy⁷,
- narkomania, obejmująca stałe lub okresowe zażywanie substancji psychotropowych, środków odurzających, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, (dopalaczy), w celach pozamedycznych⁸,
- uzależnienia behawioralne, inaczej uzależnienia od czynności. Należą do nich np. uzależnienie od hazardu, nowych mediów (komputera, tabletu, smartfonu), gier komputerowych, zakupów, pracy, seksu, czy nawet opalania się,
- przemoc domowa oznaczająca intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, a także powoduje cierpienia i szkody⁹,
- bezrobocie, czyli stan gdy osoba pełnoletnia i zdolna do pracy nie ma możliwości podjęcia lub utrzymania aktywności zawodowej. Sytuacja ta dotyczy zarówno osoby niepracujące, ale i członków ich rodzin, a ograniczone zasoby

⁶ Pilch T., Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku, Wydawnictwo Akademickie Żak, Warszawa 2003, s.92.

⁷ Tamże.

⁸ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. 2020 poz. 2050 z późn.zm.).

⁹ <http://www.niebieskalinia.info/> [dostęp: 10.07.2025].

finansowe oraz poczucie bezradności osób bezrobotnych negatywnie wpływa na ich aktywność społeczną,

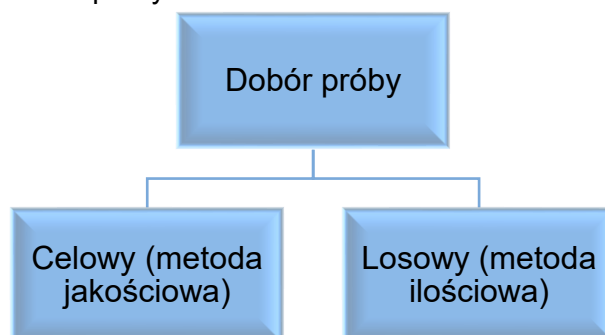
- ubóstwo, które związane jest z faktem niezaspokojenia na pożądanym poziomie podstawowych potrzeb życiowych, takich jak żywność, mieszkanie i odzież. Obecnie spektrum podstawowych potrzeb jest znacznie szersze, a zagadnienie ubóstwa nie jest rozumiane jedynie jako brak środków (zasobów ekonomicznych) do ich zaspokojenia, ale również jako brak możliwości wypełniania funkcji życiowych, wynikających zarówno z uwarunkowań społecznych jak i osobistych, niezbędnych do prowadzenia wartościowego życia¹⁰,
- wykluczenie społeczne oznaczające brak możliwości pełnego uczestnictwa w życiu społeczno-kulturalnym, gospodarczym lub politycznym danej społeczności, z powodu posiadania cech negatywnie postrzeganych przez ogół mieszkańców lub też wskazujących na brak zasobów uznawanych powszechnie za niezbędne,
- niepełnosprawność, której definicja stworzona przez WHO mówi, że jest to ograniczenie lub brak zdolności do wykonywania czynności w sposób lub w zakresie uważanym za normalny dla człowieka, wynikające z uszkodzenia i upośledzenia funkcji organizmu¹³,
- sytuacja seniorów – na przestrzeni ostatnich lat można zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów i niesie za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów,
- zdrowie, określane przez Światową Organizację Zdrowia jako stan pełnego, całkowitego dobrego samopoczucia/dobrostanu fizycznego, psychicznego i społecznego, nie definiowane tylko pod względem braku obiektywnie istniejącej choroby czy niepełnosprawności.

¹⁰ Panek T., Ubóstwo i nierówności, w: Statystyka Społeczna, Praca zbiorowa pod red. T. Panka, PWE, Warszawa 2007.

3. Próba badawcza

Jednym z elementów poprzedzających realizację badań jest dobór próby badawczej. Badana zbiorowość najczęściej jest zbyt liczna, aby zbadać wszystkich członków, dlatego wybiera się jej reprezentację. Występują dwa typy doboru próby: losowy i nielosowy. Podejmując decyzję o wyborze doboru próby, kierowano się tym jaki jest cel badań. Przy realizacji badań zastosowano losowy dobór próby, gwarantujący każdej jednostce z populacji generalnej równą szansę wzięcia udziału w badaniu.

Schemat 3. Rodzaje doboru próby

Źródło: Opracowanie własne.

Realizacja badań rozpoczęta została w 07 kwietnia 2025 r., a zakończona w 27 kwietnia 2025 roku. Badaniem zostało objętych 60 mieszkańców powiatu choszczeńskiego. Szczegółowy rozkład próby badawczej zaprezentowany został poniżej.

4. Metody i techniki badawcze

Przez **metodę badawczą** rozumie się na ogół system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel, do jakiego się świadomie zmierza¹¹. Wyróżnia się metody ilościowe i jakościowe. Zarówno jedno, jak i drugie są użyteczne w prowadzeniu badań socjologicznych.

Badanie wśród mieszkańców powiatu przeprowadzone zostało przy wykorzystaniu metody ilościowej. Zastosowano do tego technikę CAWI (ang.

¹¹ Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych, s. 60.

Computer-Assisted Web Interview), która zakłada prowadzenie badań za pomocą kwestionariuszy ankiet udostępnianych drogą elektroniczną. Dzięki tej technice i specjalnie do tego przygotowanej platformie internetowej, możliwe było zrealizowanie badania na dużej grupie respondentów, przy zachowaniu pełnej anonimowości badania.

W ramach przeprowadzonych badań, wykorzystano również analizę danych zastanych (ang. *desk research*), czyli technikę badawczą polegającą na kompilacji, analizowaniu oraz przetwarzaniu danych i informacji pochodzących z istniejących źródeł, a następnie formułowaniu na ich podstawie wniosków dotyczących badanego problemu. Analizie poddane zostały dane z Głównego Urzędu Statystycznego oraz programy wykonawcze, raporty, sprawozdania i analizy w zakresie polityki społecznej prowadzonej na terenie powiatu choszczeńskiego.

5. Wykorzystane narzędzia badawcze

Narzędziem badawczym nazywamy przedmiot służący do realizacji technik badań, czyli wszystko to, co można wykorzystać do zbierania i rejestrowania badanych faktów, informacji i zjawisk. Narzędzia badawcze użyte do zbierania danych zbudowane zostały odrębnie dla każdej grupy badawczej, uwzględniając jej charakter i ogólne cele badania.

Do przeprowadzenia badań wykorzystano kwestionariusz ankiety. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety dla mieszkańców powiatu miały charakter zamknięty, opatrzony kafeterią odpowiedzi zamkniętą półotwartą lub otwartą. Każdy kwestionariusz zawierał tzw. metryczkę, zawierającą pytania o wiek, płeć i wykształcenie, pozwalającą na identyfikację struktury badanej próby. Respondenci przed wypełnieniem ankiety informowani byli o celu prowadzonych badań oraz zapewniani o całkowitej anonimowości.

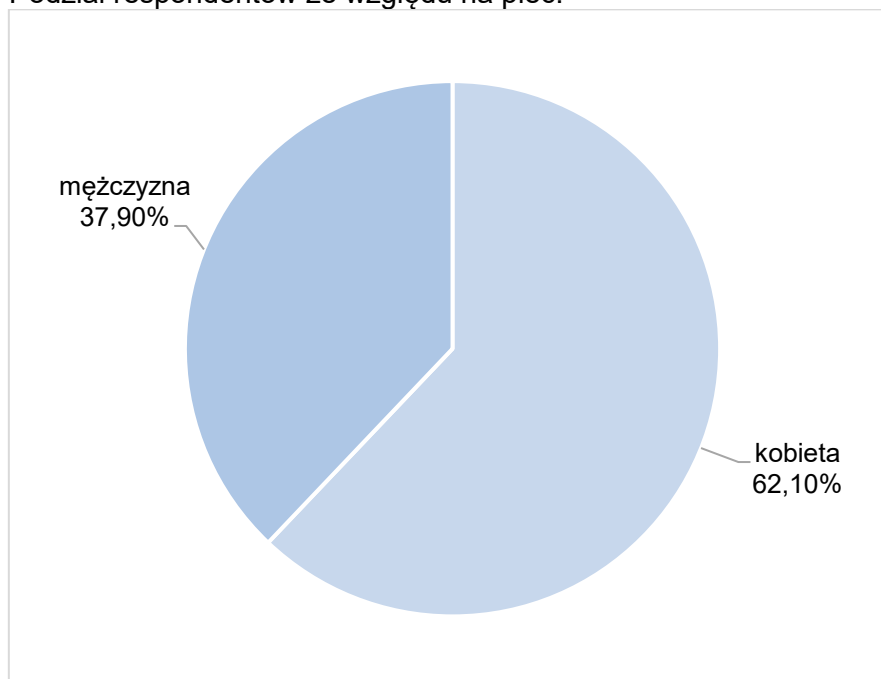
Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy. Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych (maksymalnie +/- 2%).

IV. Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród mieszkańców powiatu choszczeńskiego

Analiza wyników ankiety społecznej dotyczącej problemów i potrzeb wśród mieszkańców powiatu w ramach opracowywania strategii rozwiązywania problemów społecznych przeprowadzono ankietę, której celem było poznanie opinii mieszkańców powiatu na temat lokalnych wyzwań, oczekiwań oraz działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy jakości życia. W badaniu wzięło udział 60 osób reprezentujących różne grupy wiekowe, płci i miejsca zamieszkania.

Wykres nr 34 przedstawiający strukturę płci ankietowanych wskazuje, że zdecydowaną większość uczestników badania stanowią kobiety, którzy stanowią 62,1% wszystkich ankietowanych. Mężczyźni natomiast reprezentują 37,9% grupy badawczej. Zróżnicowanie to pokazuje wyraźną przewagę liczebną kobiet w badanej próbie.

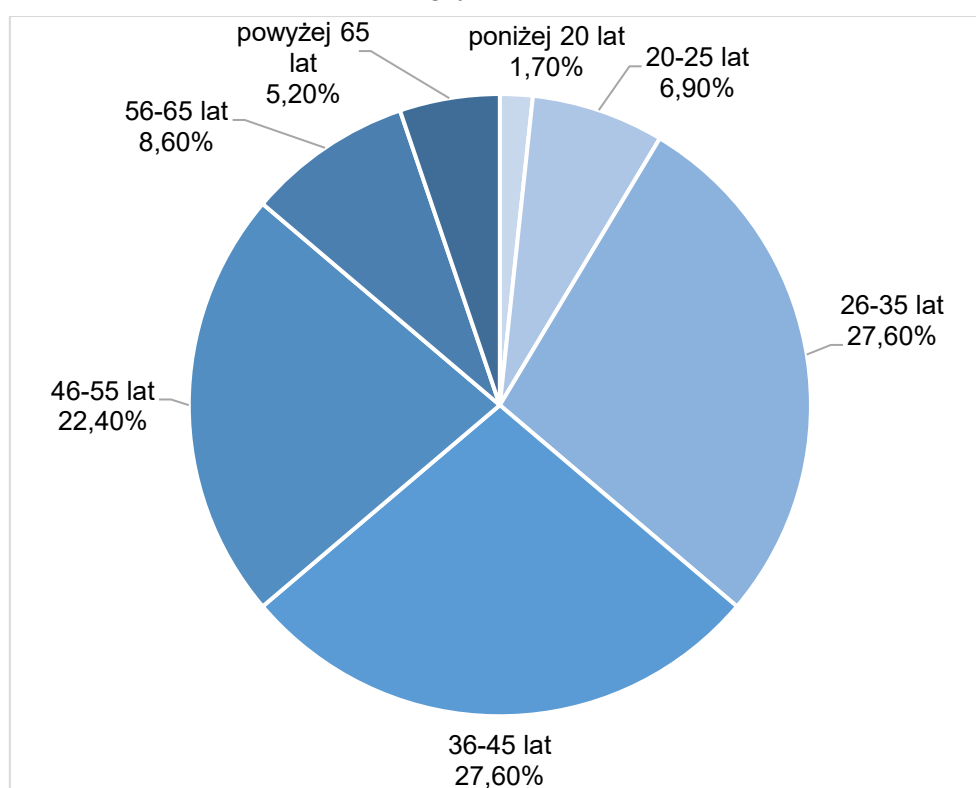
Wykres 34. Podział respondentów ze względu na płeć.

Źródło: opracowanie własne na podstawie odpowiedzi „Ankiety- Problemy społeczne w opinii mieszkańców powiatu choszczeńskiego”

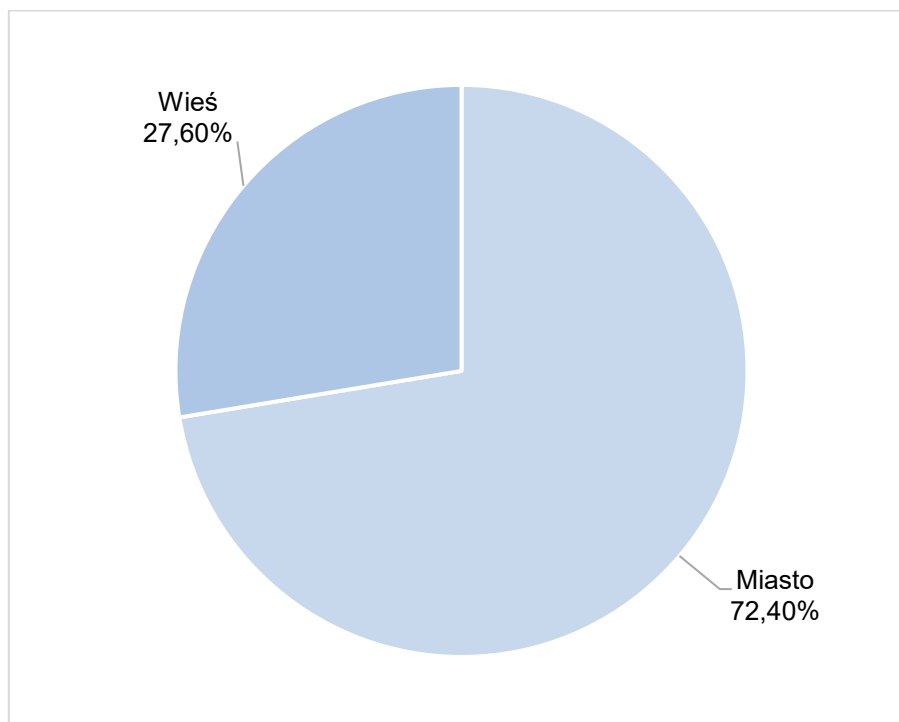
Analiza wykresu przedstawiającego strukturę wieku ankietowanych pokazuje, że największy udział w badanej grupie mają osoby w przedziałach 26–35 lat oraz 36–45 lat, po 27,6% każda. Grupa wiekowa 46–55 lat stanowi 22,4% uczestników, natomiast osoby w wieku 56–65 lat obejmują 8,6% próby. Najmniejszy udział mają ankietowani poniżej 20 roku życia (1,7%) oraz osoby powyżej 65 roku życia (5,2%). Niewielki udział młodzieży i seniorów może wskazywać na ich mniejszą dostępność lub zainteresowanie udziałem w badaniu.

Wykres 35. Podział respondentów ze względu na wiek.

Źródło: opracowanie własne na podstawie odpowiedzi „Ankiety- Problemy społeczne w opinii mieszkańców powiatu choszczeńskiego”

Wykres 36. Podział respondentów ze względu na miejsce zamieszkania.

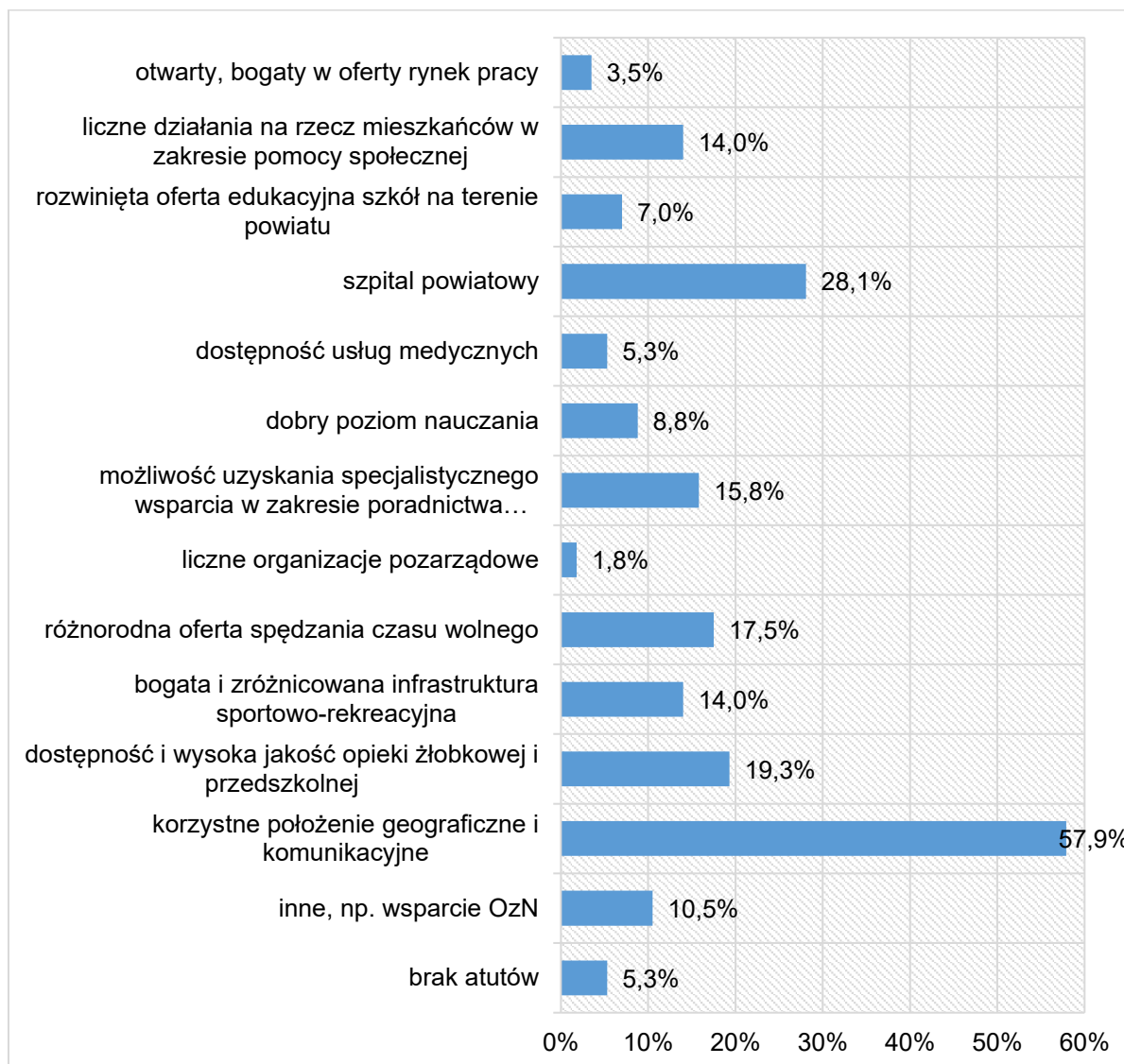
Źródło: opracowanie własne na podstawie odpowiedzi „Ankiety- Problemy społeczne w opinii mieszkańców powiatu choszczeńskiego”

Analiza danych dotyczących miejsca zamieszkania mieszkańców powiatu pokazuje wyraźną przewagę ludności miejskiej. **72,4%** respondentów mieszka w miastach, natomiast **27,6%** stanowią mieszkańcy wsi.

Ta struktura demograficzna ma istotne znaczenie dla planowania działań powiatu. Przewaga mieszkańców miast sugeruje, że większość inicjatyw, usług publicznych i działań prewencyjnych będzie trafiała do społeczności miejskiej. Jednocześnie należy pamiętać o potrzebach mieszkańców wsi, których mniejszość nie może być pomijana, zwłaszcza w obszarach związanych z bezpieczeństwem, dostępem do wsparcia społecznego oraz programami profilaktycznymi.

Odpowiedzi respondentów wskazują na zróżnicowane postrzeganie zarówno pozytywnych aspektów życia w powiecie, jak i najważniejszych barier ograniczających rozwój społeczny. Ankieta ujawniła także szereg obszarów, w których mieszkańcy odczuwają niedosyt działań instytucji publicznych lub wyraźne potrzeby wsparcia.

Wykres 37. Atuty powiatu choszczeńskiego wg respondentów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie odpowiedzi „Ankiety- Problemy społeczne w opinii mieszkańców powiatu choszczeńskiego”

Analiza danych zgromadzonych w badaniu ankietowym (próba = 57 respondentów) pozwala wskazać najczęściej dostrzegane atuty powiatu choszczeńskiego. Wykres pokazuje, że mieszkańcy najbardziej doceniają korzystne położenie geograficzne i dobre połączenia komunikacyjne, które wskazało aż 57,9% respondentów.

Znaczące uznanie otrzymały również:

- szpital powiatowy – 28,1%,
- dostępność i wysoka jakość opieki żłobkowej i przedszkolnej – 19,3%,
- różnorodna oferta spędzania czasu wolnego – 17,5%,

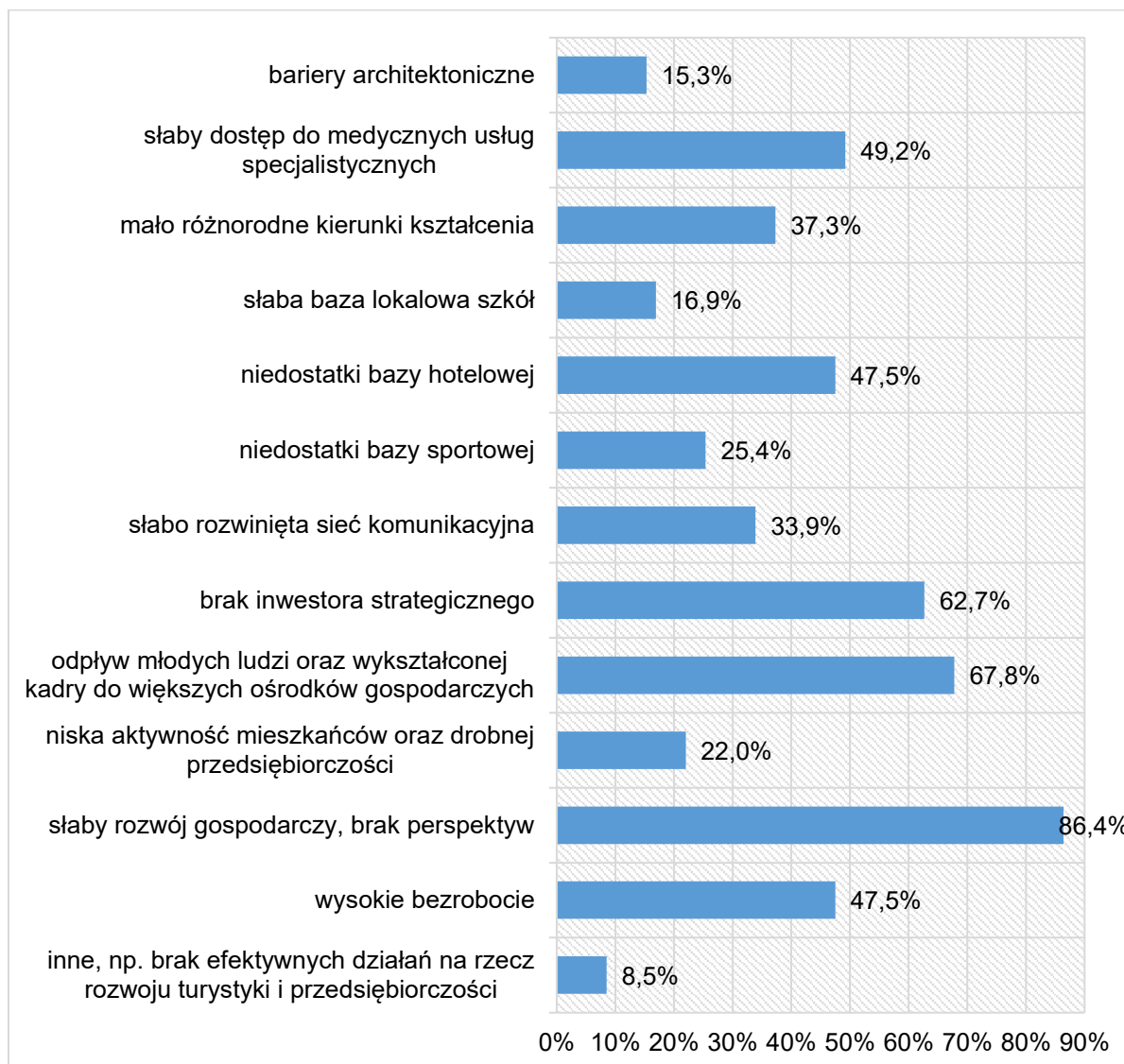

- możliwość uzyskania specjalistycznego wsparcia w zakresie poradnictwa rodzinnego, dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami – 15,8%,
- bogata i zróżnicowana infrastruktura sportowo-rekreacyjna oraz liczne działania w zakresie pomocy społecznej – po 14% wskazań.

Inne atuty, takie jak dobry poziom nauczania (8,8%), rozwinięta oferta edukacyjna szkół na terenie powiatu (7,0%) czy dostępność usług medycznych (5,3%), były wskazywane przez mniejszą liczbę respondentów. Z kolei rynek pracy i obecność licznych organizacji pozarządowych zostały ocenione jako atuty w sposób marginalny (odpowiednio 3,5% i 1,8%).

Należy zauważyć, że suma procentów przekracza 100%, ponieważ respondenci mogli wskazać więcej niż jeden atut powiatu, co świadczy o zróżnicowanej percepcji jego mocnych stron. Dane te pokazują, że mieszkańcy szczególnie cenią walory infrastrukturalne, opiekę zdrowotną oraz wsparcie w zakresie edukacji i usług społecznych, przy czym największe znaczenie przypisują położeniu geograficznemu i komunikacji.

Wykres 38. Przyczyny ograniczeń możliwości rozwoju powiatu wg respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie odpowiedzi „Ankiety- Problemy społeczne w opinii mieszkańców powiatu choszczeńskiego”

Najczęściej wskazywaną przyczyną ograniczeń rozwoju powiatu jest słaby rozwój gospodarczy i brak perspektyw – wskazało ją aż 86,4% respondentów, co wyraźnie sygnalizuje główny problem w lokalnej gospodarce. Drugim istotnym ograniczeniem jest odpływ młodych ludzi oraz wykształconej kadry do większych ośrodków gospodarczych (67,8%) oraz brak inwestora strategicznego (62,7%), co pokazuje, że powiat zmagają się z trudnościami w zatrzymaniu i przyciąganiu kapitału ludzkiego i inwestycyjnego.

Znaczące problemy wskazano również w obszarze dostępu do usług i infrastruktury. Słaby dostęp do medycznych usług specjalistycznych zauważyło

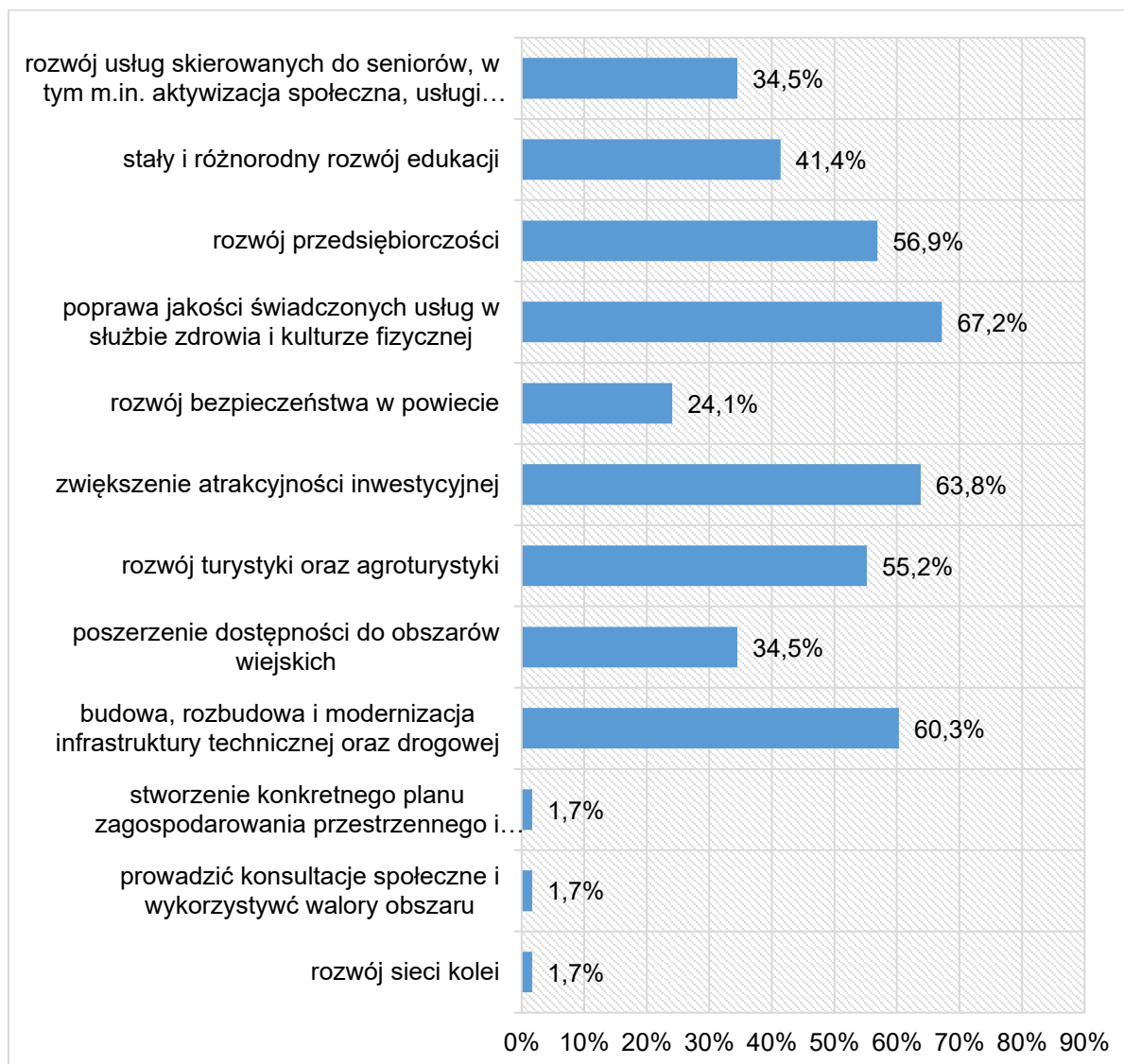

49,2% respondentów, a wysokie bezrobocie oraz niedostatki bazy hotelowej wskazało po 47,5% badanych. Problemy z komunikacją oraz edukacją również są istotne: słabo rozwinięta sieć komunikacyjna (33,9%), mało różnorodne kierunki kształcenia (37,3%) oraz słaba baza lokalowa szkół (16,9%).

Dodatkowo, respondenci zauważają ograniczenia w sferze aktywności społecznej i sportowej: niska aktywność mieszkańców oraz drobnej przedsiębiorczości – 22%, niedostatki bazy sportowej – 25,4%, a także bariery architektoniczne – 15,3%. Najmniej wskazywaną przyczyną były inne czynniki, np. brak efektywnych działań na rzecz rozwoju turystyki i przedsiębiorczości – 8,5%.

Podsumowując, wykres pokazuje, że główne ograniczenia rozwoju powiatu mają charakter gospodarczy i demograficzny, ale istotne są również bariery infrastrukturalne, edukacyjne oraz ograniczenia w aktywności społecznej.

Wykres 39. Proponowane przedsięwzięcia, działania, inwestycje przez respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie odpowiedzi „Ankiety- Problemy społeczne w opinii mieszkańców powiatu choszczeńskiego”

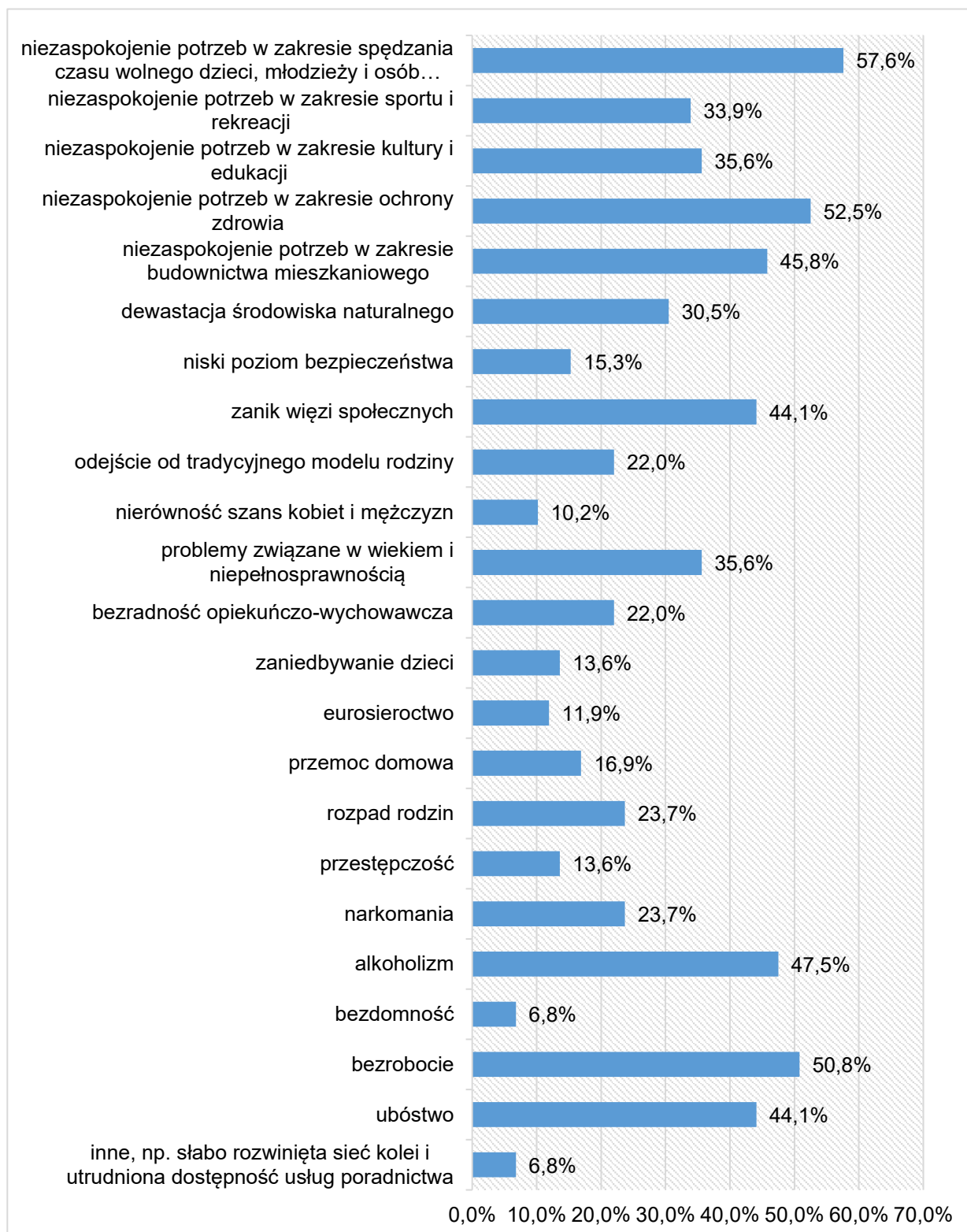
Respondenci wskazali szereg działań i inwestycji, które mogłyby wspierać rozwój powiatu oraz poprawę jakości życia mieszkańców. Najczęściej proponowanymi przedsięwzięciami były: poprawa jakości świadczonych usług w służbie zdrowia i kulturze fizycznej (67,2%), zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej (63,8%), budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej oraz drogowej (60,3%) oraz rozwój przedsiębiorczości (56,9%). Wskazuje to, że mieszkańcy dostrzegają konieczność wzmocnienia podstaw ekonomicznych i społecznych powiatu poprzez poprawę usług publicznych, warunków inwestycyjnych oraz dostępnej infrastruktury.

Znaczące poparcie uzyskały także propozycje związane z rozwojem turystyki i agroturystyki (55,2%) oraz stałym i różnorodnym rozwojem edukacji (41,4%), co może przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności powiatu zarówno dla mieszkańców, jak i inwestorów. Respondenci wskazali również działania ukierunkowane na poszerzenie dostępności do obszarów wiejskich i rozwój usług skierowanych do seniorów, w tym aktywizację społeczną oraz usługi opiekuńcze, asystenckie i sąsiedzkie (po 34,5%), co podkreśla potrzebę wyrównywania szans i wsparcia grup wrażliwych.

Najmniej popularne propozycje dotyczyły rozwoju sieci kolei, prowadzenia konsultacji społecznych i wykorzystania walorów obszaru oraz stworzenia konkretnego planu zagospodarowania przestrzennego i pozyskania inwestorów (po 1,7%), co sugeruje, że respondenci koncentrują się przede wszystkim na bezpośrednich i odczuwalnych efektach działań.

Wykres 40. Problemy, niekorzystne zjawiska, które najbardziej uwidaczniają się w powiecie wg respondentów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie odpowiedzi „Ankiety- Problemy społeczne w opinii mieszkańców powiatu choszczeńskiego”. (Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%).

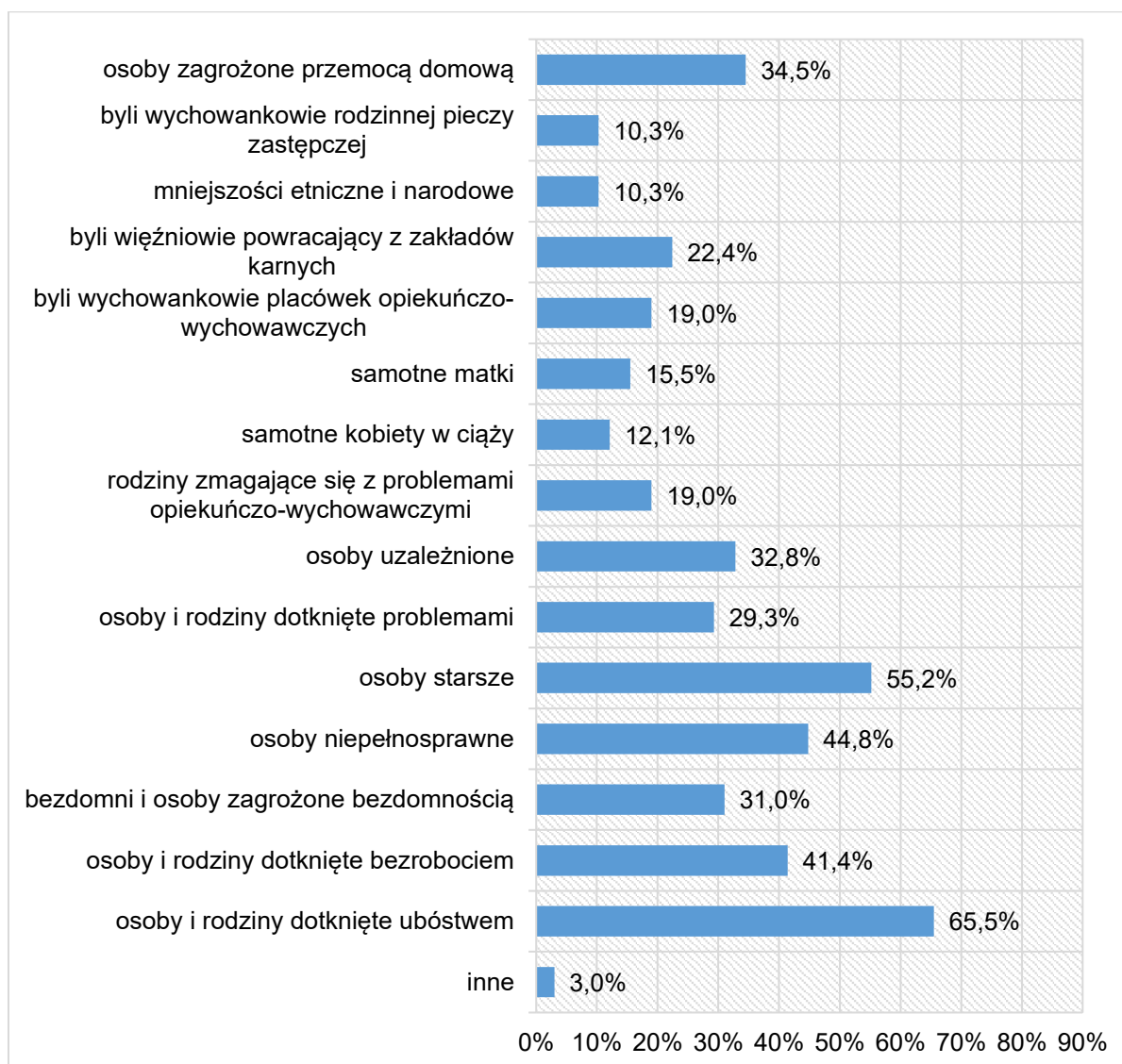

Respondenci wskazali szereg niekorzystnych zjawisk społecznych, które mają istotny wpływ na życie mieszkańców powiatu. Najczęściej wymieniane problemy dotyczą niezaspokojenia potrzeb w zakresie spędzania czasu wolnego dzieci, młodzieży i dorosłych (57,6%), niezaspokojenia potrzeb w zakresie ochrony zdrowia (52,5%) oraz bezrobocia (50,8%) i alkoholizmu (47,5%). Znaczące wskazania dotyczyły także ubóstwa oraz niezaspokojenia potrzeb w zakresie budownictwa mieszkaniowego (po około 44–45%), a także zaniku więzi społecznych (44,1%), co podkreśla wyraźne problemy społeczne powiatu.

Ważnym obszarem są także problemy związane z edukacją, kulturą i aktywnością fizyczną: niezaspokojenie potrzeb w zakresie kultury i edukacji (35,6%), problemy związane ze sportem i rekreacją (33,9%) oraz dewastacja środowiska naturalnego (30,5%), co wskazuje na potrzebę działań na rzecz jakości życia i ochrony środowiska.

Respondenci zauważają również problemy dotyczące rodziny i funkcjonowania społecznego: przemoc domowa (16,9%), rozpad rodzin (23,7%), bezradność opiekuńczo-wychowawcza (22,0%) oraz odejście od tradycyjnego modelu rodziny (22,0%), a także eurosieroctwo (11,9%) i zaniedbywanie dzieci (13,6%). Problemy związane z bezpieczeństwem wskazano w postaci niskiego poziomu bezpieczeństwa (15,3%) i przestępczości (13,6%), natomiast wyzwania zdrowotne i uzależnienia obejmują również narkomanię (23,7%).

Wykres 41. Osoby, rodziny, grupy mieszkańców powiatu najbardziej zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym

Źródło: opracowanie własne na podstawie odpowiedzi „Ankiety- Problemy społeczne w opinii mieszkańców powiatu choszczeńskiego”

Badanie opinii mieszkańców pozwoliło na identyfikację grup społecznych, które w największym stopniu narażone są na marginalizację i wykluczenie w powiecie. Wyniki wskazują na wyraźne priorytety w zakresie polityki społecznej.

Najwyższy odsetek wskazań dotyczy: osób i rodzin dotkniętych ubóstwem (65,5%), osób starszych (55,2%), osób niepełnosprawnych (44,8%), osób i rodzin dotkniętych bezrobociem (41,4%). Wyniki te jasno pokazują, że mieszkańcy dostrzegają ryzyko marginalizacji wśród osób dotkniętych trudną sytuacją materialną, seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz rodzin bezrobotnych. Są to grupy

szczególnie narażone na utratę samodzielności i pogłębianie się wykluczenia w wielu sferach życia – ekonomicznej, zdrowotnej i społecznej.

Na poziomie średnim (20–35% wskazań) znaleźli się:

- osoby zagrożone przemocą domową (34,5%),
- osoby uzależnione (32,8%),
- bezdomni i osoby zagrożone bezdomnością (31,0%),
- osoby i rodziny dotknięte problemami życiowymi (29,3%),
- byli więźniowie powracający z zakładów karnych (22,4%).

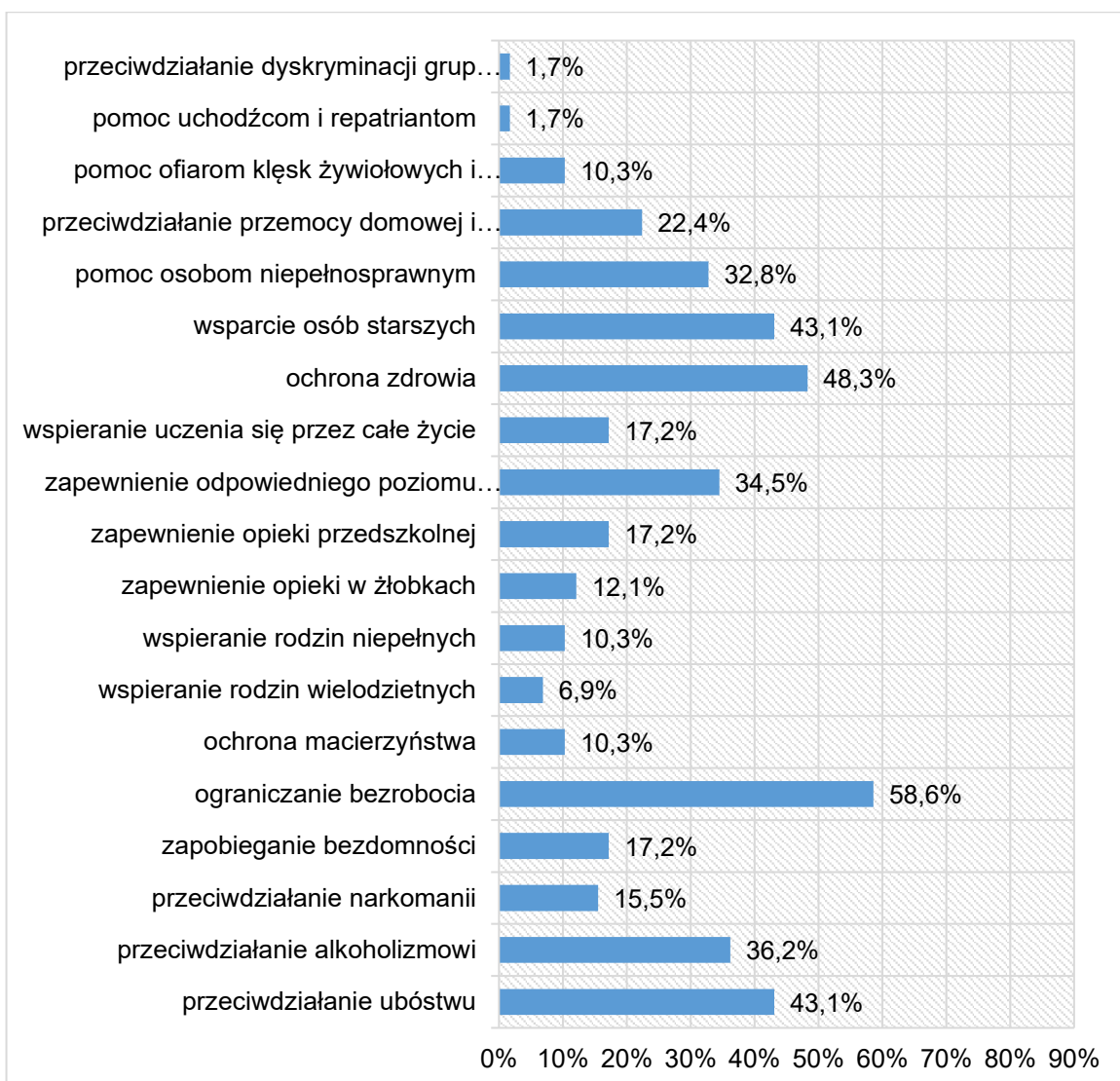
Grupy te wymagają wzmocnionych działań profilaktycznych i reintegracyjnych. W szczególności problem przemocy domowej oraz uzależnień wskazuje na konieczność rozwoju systemu wsparcia psychologicznego i terapeutycznego. Z kolei bezdomność i sytuacja byłych więźniów odwołują się do potrzeby lepszej reintegracji społecznej i zawodowej.

Najmniej wskazań (poniżej 20%) dotyczyło:

- rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi (19,0%),
- byłych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych (19,0%),
- samotnych matek (15,5%),
- samotnych kobiet w ciąży (12,1%),
- byłych wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej (10,3%),
- mniejszości etnicznych i narodowych (10,3%),
- inne (3,0%).

Choć grupy te nie zostały szeroko wskazane przez respondentów, stanowią one kategorie szczególnie wrażliwe i wymagają indywidualnego podejścia. W ich przypadku istnieje ryzyko kumulowania się problemów i długofalowych skutków marginalizacji, zwłaszcza w odniesieniu do dzieci z pieczy zastępczej czy rodzin zmagających się z kryzysami wychowawczymi.

Wykres 42. Podejmowane na terenie powiatu działania przynoszące najmniej zadowalające efekty

Źródło: Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi „Ankiety- Problemy społeczne w opinii mieszkańców powiatu choszczeńskiego”

Na podstawie badania przeprowadzonego wśród 58 respondentów określono obszary działań społecznych, które zdaniem mieszkańców przynoszą najmniej zadowalające efekty. Uzyskane wyniki stanowią cenne źródło informacji do diagnozy sytuacji społecznej oraz wyznaczenia kierunków strategicznych działań w powiecie.

Najwięcej respondentów wskazało na ograniczanie bezrobocia (58,6%), co czyni ten problem priorytetowym. Wysokie niezadowolenie dotyczy również ochrony zdrowia (48,3%), przeciwdziałania ubóstwu (43,1%) oraz wsparcia osób starszych (43,1%). te cztery obszary wymagają w pierwszej kolejności wzmocnienia

działań, gdyż dotyczą podstawowych potrzeb mieszkańców: zatrudnienia, dostępu do opieki medycznej, bezpieczeństwa socjalnego i jakości życia seniorów.

Do grupy problemów średnio nasilonych należy zaliczyć:

- przeciwdziałanie alkoholizmowi (36,2%),
- zapewnienie odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży (34,5%),
- pomoc osobom niepełnosprawnym (32,8%),
- przeciwdziałanie przemocy domowej (22,4%),
- zapobieganie bezdomności, wspieranie uczenia się przez całe życie i zapewnienie opieki przedszkolnej (po 17,2%).

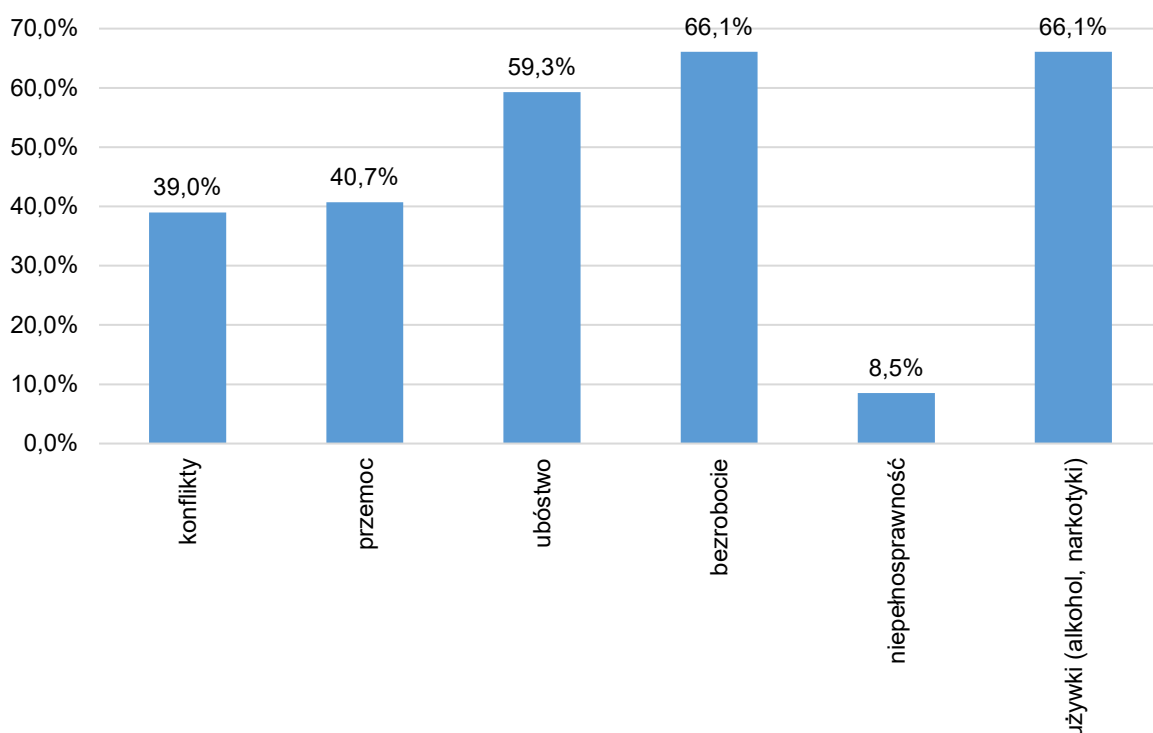
Obszary te nie osiągają tak wysokiego poziomu krytyki jak kwestie gospodarcze czy zdrowotne, jednak wymagają stałej uwagi i działań wspierających. Ich zaniedbanie może prowadzić do pogłębiania się problemów społecznych, zwłaszcza wśród osób wrażliwych – dzieci, osób z niepełnosprawnościami czy ofiar przemocy.

Najmniej wskazań dotyczyło:

- wsparcia rodzin wielodzietnych (6,9%),
- ochrony macierzyństwa (10,3%),
- wsparcia rodzin niepełnych (10,3%),
- pomocy ofiarom klęsk żywiołowych (10,3%),
- zapewnienia opieki w żłobkach (12,1%),
- pomocy uchodźcom i repatriantom (1,7%),
- przeciwdziałania dyskryminacji grup mniejszościowych (1,7%).

Niska liczba wskazań nie oznacza, że obszary te są całkowicie pozbawione znaczenia. Świadczy raczej o tym, że w odczuciu społeczności lokalnej nie stanowią one najistotniejszych problemów lub nie są bezpośrednio odczuwalne w codziennym życiu mieszkańców powiatu.

Wykres 43. Czynniki mające najbardziej negatywny wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin zamieszkałych na terenie powiatu choszczeńskiego wg respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi „Ankiety- Problemy społeczne w opinii mieszkańców powiatu choszczeńskiego”

Na podstawie danych z wykresu pn. „Czynniki mające najbardziej negatywny wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin zamieszkałych na terenie powiatu choszczeńskiego wg respondentów” można zauważyć, że respondenci najczęściej wskazywali na bezrobocie oraz używki (alkohol, narkotyki) – oba czynniki uzyskały po 66,1% odpowiedzi. Oznacza to, że problemy związane z rynkiem pracy oraz uzależnieniami są postrzegane jako najpoważniejsze zagrożenia dla prawidłowego funkcjonowania rodzin w powiecie.

Na drugim miejscu znalazło się ubóstwo, które zostało wskazane przez 59,3% respondentów. Wynik ten potwierdza silny związek pomiędzy trudną sytuacją ekonomiczną rodzin a innymi problemami społecznymi, takimi jak bezrobocie czy uzależnienia.

Stosunkowo wysoki odsetek odpowiedzi dotyczył także przemocy (40,7%) oraz konfliktów rodzinnych (39,0%). Wskazuje to na istotną skalę problemów związanych z relacjami interpersonalnymi i bezpieczeństwem w rodzinie.

Najrzadziej jako czynnik negatywnie wpływający na funkcjonowanie rodzin wymieniana była niepełnosprawność (8,5%). Choć problem ten dotyka mniejszej

liczby rodzin, należy zauważyć, że jego skutki mogą być szczególnie trudne dla osób bez odpowiedniego wsparcia społecznego i instytucjonalnego.

Podsumowując, główne zagrożenia dla rodzin w powiecie choszczeńskim to bezrobocie, używki i ubóstwo – problemy silnie ze sobą powiązane i generujące dalsze negatywne konsekwencje społeczne. Wysoki odsetek wskazań przemocy i konfliktów pokazuje również potrzebę wzmocnienia działań profilaktycznych i wsparcia w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Respondenci, odpowiadając na pytanie dotyczące działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji rodzin, wskazali przede wszystkim na kwestie związane z rynkiem pracy i poprawą warunków materialnych. Najczęściej powtarzającą się propozycją było tworzenie nowych miejsc pracy, przyciąganie inwestorów oraz rozwój lokalnej strefy przemysłowej. Mieszkańcy akcentowali, że stabilne zatrudnienie i godne wynagrodzenie są podstawą bezpieczeństwa rodzin i przeciwdziałania zjawiskom takim jak ubóstwo czy eurosieroctwo.

Kolejną grupą postulatów były działania w obszarze infrastruktury społecznej i mieszkaniowej. Wskazywano na potrzebę inwestycji w mieszkalnictwo oraz poprawę dostępności transportu publicznego na terenach wiejskich, co ma kluczowe znaczenie dla mobilności mieszkańców oraz wyrównywania szans rozwojowych w mniejszych miejscowościach.

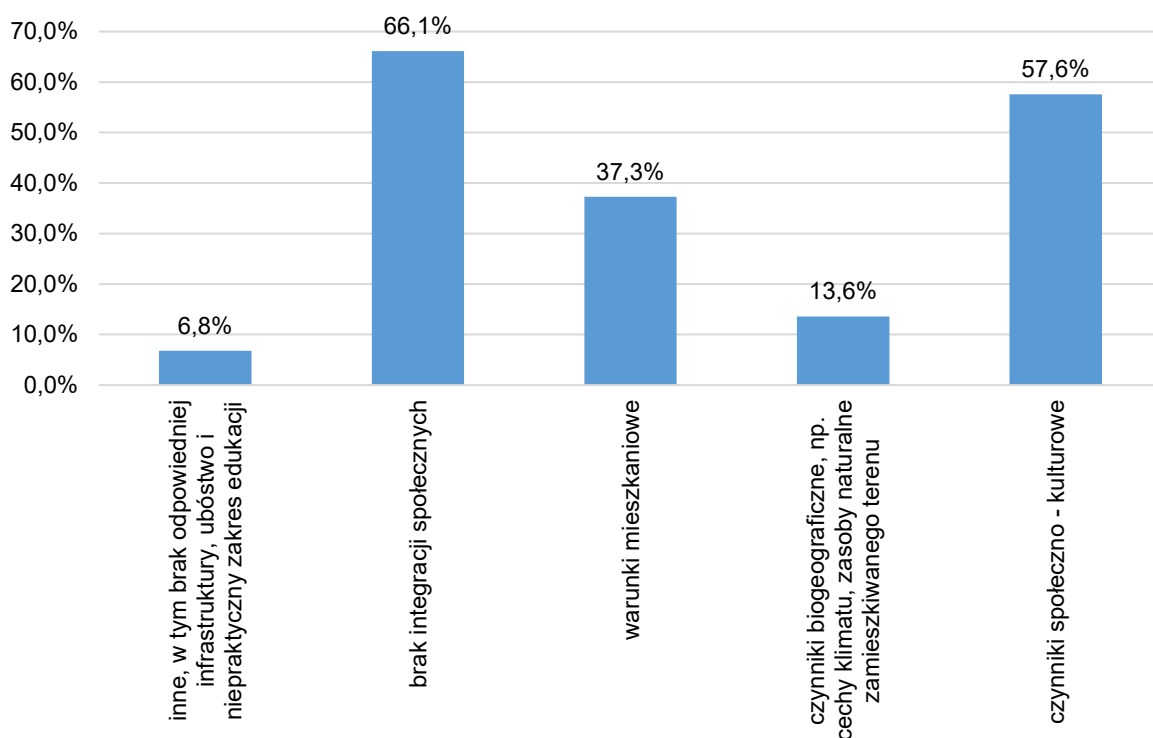
Ważnym zagadnieniem poruszonym przez respondentów było również bezpieczeństwo i profilaktyka społeczna. Pojawiły się postulaty dotyczące zwiększenia liczby patroli policyjnych, szczególnie w miejscach oddalonych od centrum miast i na wsiach, a także nadzorowania rodzin dysfunkcyjnych. Wskazano także na konieczność reagowania wobec problemów związanych z uzależnieniami poprzez leczenie osób dotkniętych nałogami oraz ograniczanie dostępności do alkoholu.

Istotne miejsce wśród propozycji zajmowały działania wspierające rodzinę i rozwój dzieci i młodzieży. Wymieniano m.in. pomoc edukacyjną dla uczniów mających trudności w nauce, zwiększanie świadomości wychowawczej rodziców, rozwój miejsc rekreacji i organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz wzmocnianie odpowiedzialności rodzicielskiej.

Niektórzy respondenci podkreślali również potrzebę aktywizacji i reintegracji społecznej osób marginalizowanych, a także rozwój wsparcia psychologicznego i terapeutycznego, co wskazuje na dostrzeganie problemów natury społecznej i emocjonalnej obok kwestii materialnych.

Podsumowując, mieszkańcy powiatu choszczeńskiego w swoich propozycjach wyraźnie akcentują konieczność kompleksowych działań – od inwestycji w gospodarkę i rynek pracy, przez poprawę infrastruktury mieszkaniowej i komunikacyjnej, po wsparcie rodzin w zakresie wychowania, profilaktyki uzależnień i integracji społecznej.

Wykres 44. Czynniki ograniczające prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży w powiecie choszczeńskim wg respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi „Ankiety- Problemy społeczne w opinii mieszkańców powiatu choszczeńskiego”

Analiza opinii respondentów wskazuje, że największym ograniczeniem dla prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży w powiecie choszczeńskim jest brak integracji społecznej (66,1%). Wskazuje to na potrzebę wspierania aktywności rówieśniczej, współpracy w środowisku szkolnym i lokalnym oraz inicjatyw budujących więzi społeczne.

Znaczący odsetek respondentów (57,6%) zwrócił uwagę na czynniki społeczno-kulturowe, takie jak normy, tradycje i postawy wychowawcze, które mogą ograniczać możliwości rozwojowe młodych osób. Wysokie znaczenie mają także warunki mieszkaniowe (37,3%), wpływające na komfort życia i nauki dzieci, a także dostęp do przestrzeni rekreacyjnej i edukacyjnej.

Mniej liczną, lecz istotną grupę ograniczeń stanowią czynniki biogeograficzne (13,6%), np. cechy klimatu i zasoby naturalne zamieszkiwanego terenu, oraz inne bariery (6,8%), w tym brak odpowiedniej infrastruktury, ubóstwo i niepraktyczny zakres edukacji.

Wnioski te wskazują na potrzebę kompleksowych działań wspierających integrację społeczną dzieci i młodzieży, rozwój kompetencji społecznych, poprawę warunków mieszkaniowych oraz tworzenie przyjaznej infrastruktury edukacyjnej i rekreacyjnej. Uwzględnienie czynników kulturowych i środowiskowych pozwoli na skuteczniejsze planowanie działań profilaktycznych i rozwojowych w powiecie.

Analiza odpowiedzi respondentów na pytanie „Jakie działania należałoby podjąć na terenie powiatu w celu poprawy sytuacji dzieci i młodzieży?„ wskazuje na potrzebę wszechstronnych działań wspierających rozwój dzieci i młodzieży, zarówno w wymiarze społecznym, edukacyjnym, jak i rekreacyjnym.

Najczęściej wskazywanym kierunkiem działań jest rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i sportowych. Respondenci postulowali organizację zajęć sportowych, m.in. poprzez wykorzystanie istniejącej bazy sportowej, organizowanie międzyswieńskich i międzyszkolnych zawodów oraz zajęć integracyjnych. Ważnym elementem jest również rozwój infrastruktury rekreacyjnej, w tym budowa i modernizacja placów zabaw, miejsc integracji młodzieży oraz terenów umożliwiających aktywne spędzanie czasu wolnego, zarówno w miastach, jak i na terenach wiejskich.

Respondenci podkreślali także znaczenie działań integracyjnych i wychowawczych, takich jak spotkania integracyjne, wyjazdy edukacyjno-rekreacyjne, organizacja imprez plenerowych oraz edukacja w zakresie przeciwdziałania hejtowi i zagrożeniom związanym z używkami. Wskazano na potrzebę wsparcia psychologicznego i opieki zdrowotnej, a także monitorowania

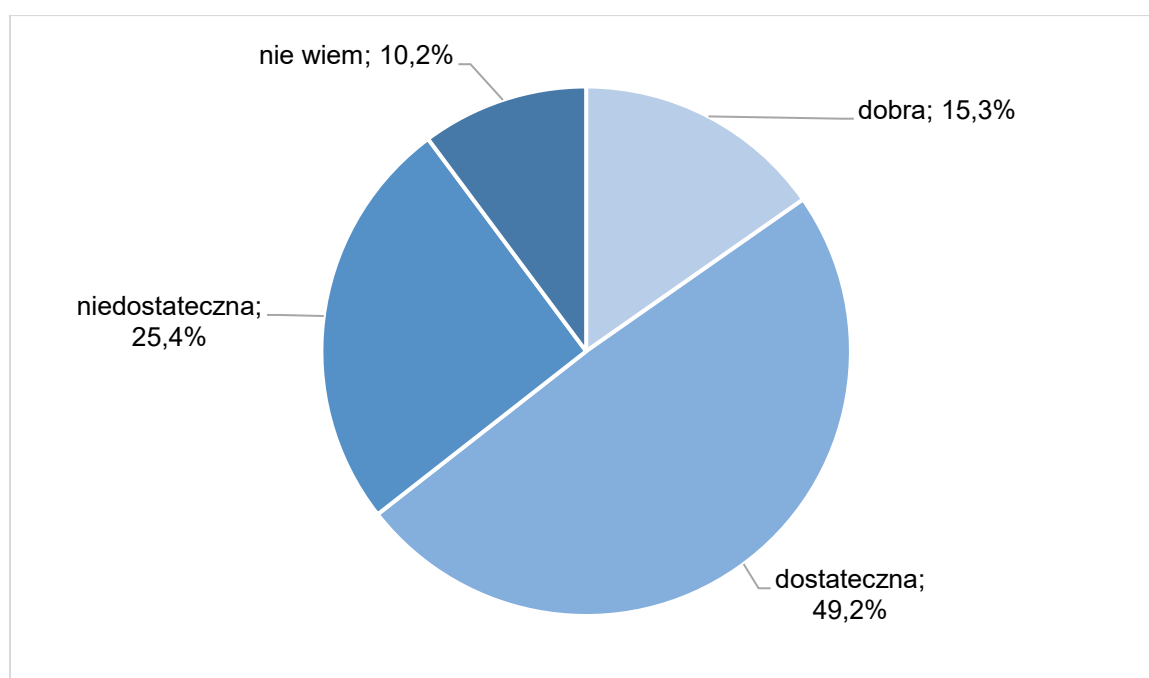
sytuacji wychowawczej w szkołach oraz zwiększenia nadzoru nad sposobem nauczania.

W obszarze edukacji respondenci zwracali uwagę na konieczność podnoszenia poziomu nauczania w szkołach publicznych, rozwijania nowych kierunków w szkołach ponadpodstawowych i branżowych oraz tworzenia atrakcyjnych możliwości kształcenia zawodowego, aby ograniczyć odpływ młodzieży do większych miast.

Dodatkowo wskazano na potrzebę angażowania rodziców w edukację dzieci, w tym w zakresie profilaktyki używek, oraz zapewnienia miejsc bezpiecznego i pożytecznego spędzania czasu wolnego.

Wnioski te jednoznacznie wskazują, że działania powinny być kompleksowe, łączące rozwój fizyczny, społeczny i edukacyjny dzieci i młodzieży, z uwzględnieniem różnorodnych potrzeb zarówno mieszkańców miast, jak i terenów wiejskich.

Wykres 45. Jakość i adekwatność oferty edukacyjnej szkół w powiecie choszczeńskim do potrzeb wg respondentów

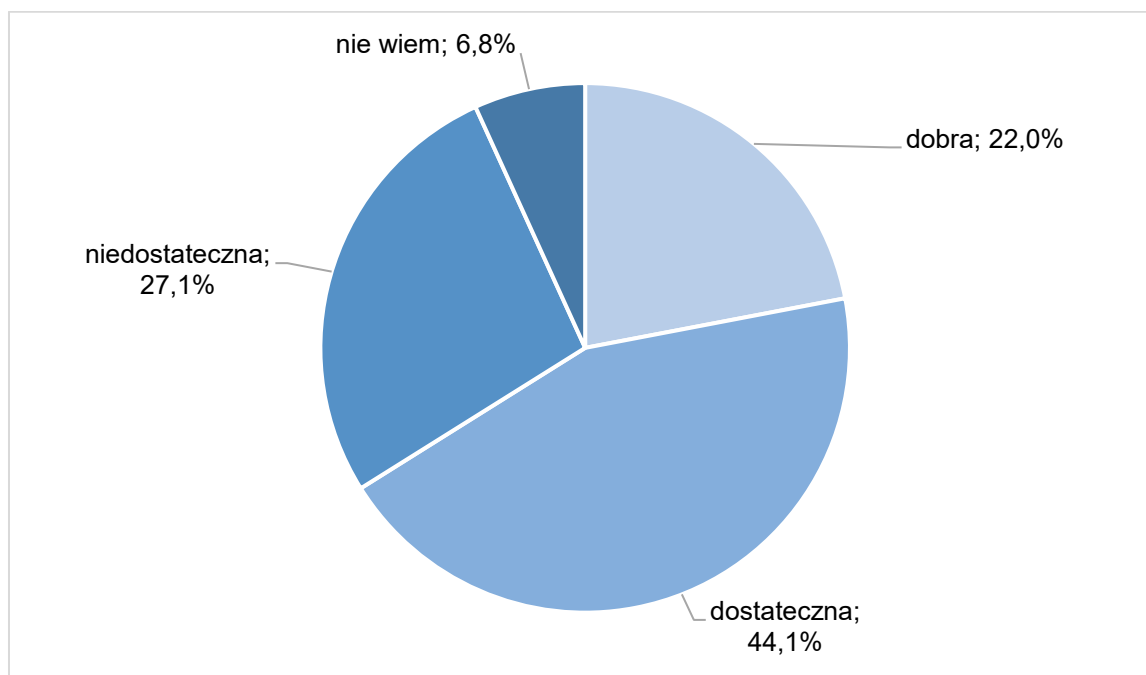
Źródło: Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi „Ankiety- Problemy społeczne w opinii mieszkańców powiatu choszczeńskiego”

Analiza opinii respondentów na temat jakości i adekwatności oferty edukacyjnej szkół w powiecie choszczeńskim do potrzeb mieszkańców wskazuje, że obecna oferta edukacyjna szkół w powiecie w znacznej mierze odpowiada

podstawowym potrzebom uczniów – ocenę dostateczną wskazało 49,2% badanych. Jednocześnie tylko 15,3% respondentów uznało ją za dobrą, natomiast 25,4% oceniło ofertę jako niedostateczną, a 10,2% nie potrafiło wydać oceny. Wyniki te sugerują, że choć szkoły w powiecie realizują podstawowe funkcje edukacyjne, występują istotne ograniczenia w zakresie jakości kształcenia, różnorodności kierunków nauczania, dostępności zajęć pozalekcyjnych oraz dopasowania programów do potrzeb młodzieży i wymogów rynku pracy.

Respondenci wskazali, że obecna oferta edukacyjna nie zawsze pozwala na rozwój indywidualnych zainteresowań i talentów uczniów oraz ogranicza możliwość zdobycia praktycznych kompetencji zawodowych. Niedostateczne zróżnicowanie kierunków kształcenia, w tym brak specjalistycznych programów technicznych czy branżowych, powoduje odpływ młodzieży do większych miast w poszukiwaniu lepszych możliwości edukacyjnych. Ponadto, ograniczony dostęp do zajęć pozalekcyjnych, sportowych i integracyjnych wpływa na ograniczenie możliwości wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży. Wnioski z badania wskazują na potrzebę kompleksowego wzmocnienia jakości i adekwatności oferty edukacyjnej.

Wykres 46. Ocena działań profilaktycznych i edukacyjnych adresowanych do dzieci i młodzieży realizowanych na terenie powiatu choszczeńskiego

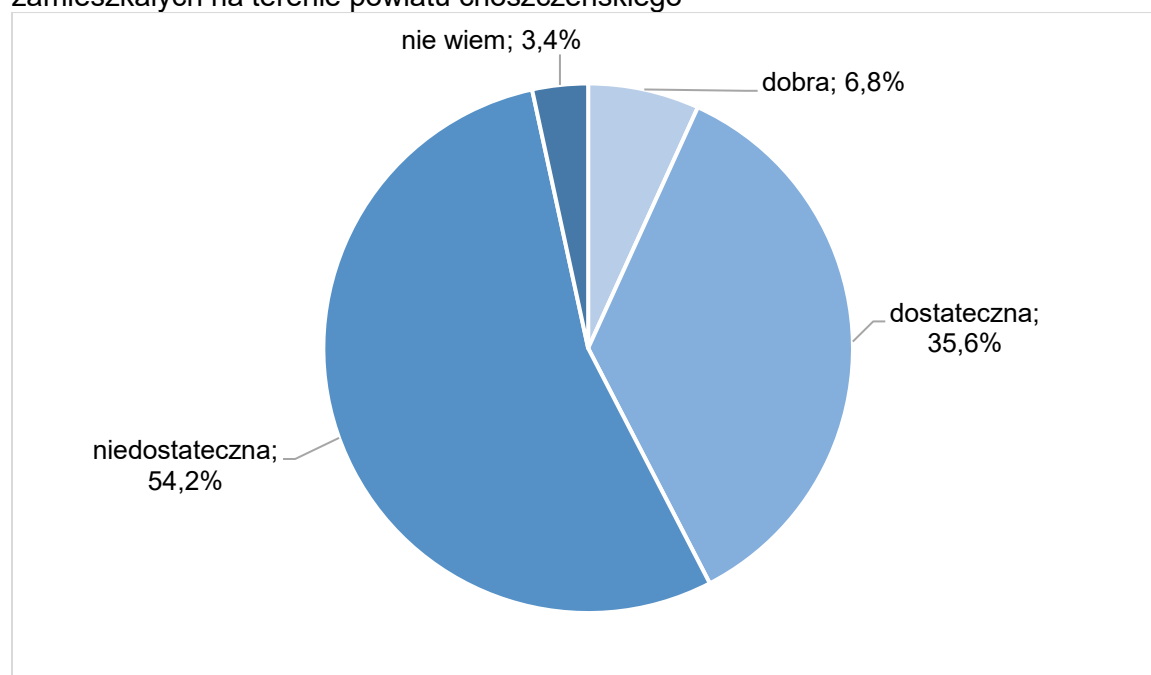

Źródło: Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi „Ankiety- Problemy społeczne w opinii mieszkańców powiatu choszczeńskiego”

Analiza opinii respondentów wskazuje, że działania profilaktyczne i edukacyjne realizowane na terenie powiatu choszczeńskiego są oceniane jako dostateczne przez 44,1% badanych. Tylko 22,0% respondentów uznało je za dobre, natomiast 27,1% wskazało na ocenę niedostateczną, a 6,8% nie było w stanie wydać oceny. Wyniki te pokazują, że choć działania profilaktyczne i edukacyjne są prowadzone, wciąż istnieje znaczne pole do ich ulepszenia, zarówno pod względem jakości, jak i dostępności.

Respondenci zwracają uwagę, że podejmowane inicjatywy nie zawsze w pełni odpowiadają potrzebom dzieci i młodzieży oraz nie obejmują wszystkich obszarów wymagających wsparcia, takich jak przeciwdziałanie używkom, rozwój kompetencji społecznych czy bezpieczeństwo w sieci. Ocena niedostateczna wskazuje na potrzebę lepszego dopasowania programów profilaktycznych i edukacyjnych do lokalnych warunków oraz oczekiwań młodych mieszkańców powiatu.

Wykres 47. Ocena oferty spędzania czasu wolnego adresowana do rodzin, dzieci i młodzieży zamieszkałych na terenie powiatu choszczeńskiego

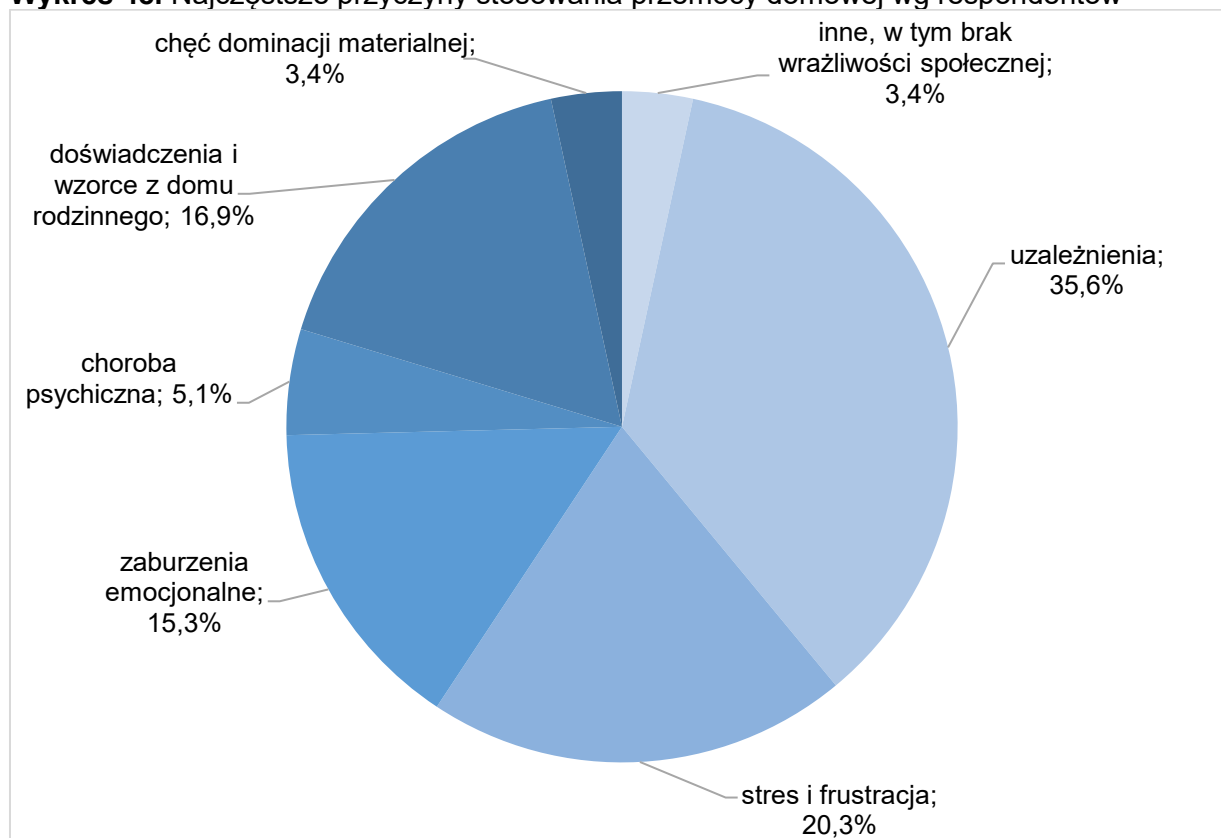
Źródło: Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi „Ankiety- Problemy społeczne w opinii mieszkańców powiatu choszczeńskiego”

Analiza opinii respondentów wskazuje, że oferta spędzania czasu wolnego dla rodzin, dzieci i młodzieży na terenie powiatu choszczeńskiego jest oceniana w większości przypadków jako niedostateczna – taką opinię wyraziło 54,2% badanych. Ocena dostateczna została wskazana przez 35,6% respondentów,

natomiast jedynie 6,8% uznało ofertę za dobrą, a 3,4% nie było w stanie wydać oceny. Wyniki te jednoznacznie pokazują, że obecna oferta nie spełnia oczekiwań mieszkańców powiatu i wymaga znaczącej poprawy.

Respondenci podkreślają ograniczoną dostępność miejsc i inicjatyw, które umożliwiłyby atrakcyjne i pożyteczne spędzanie wolnego czasu, zarówno w miastach, jak i na terenach wiejskich. Niedostateczna liczba zajęć pozalekcyjnych, brak nowoczesnej infrastruktury rekreacyjnej oraz ograniczone możliwości organizacji wydarzeń integracyjnych i sportowych wpływają na ograniczenie aktywności społecznej dzieci i młodzieży oraz ograniczają rozwój kompetencji społecznych i fizycznych.

Wykres 48. Najczęstsze przyczyny stosowania przemocy domowej wg respondentów

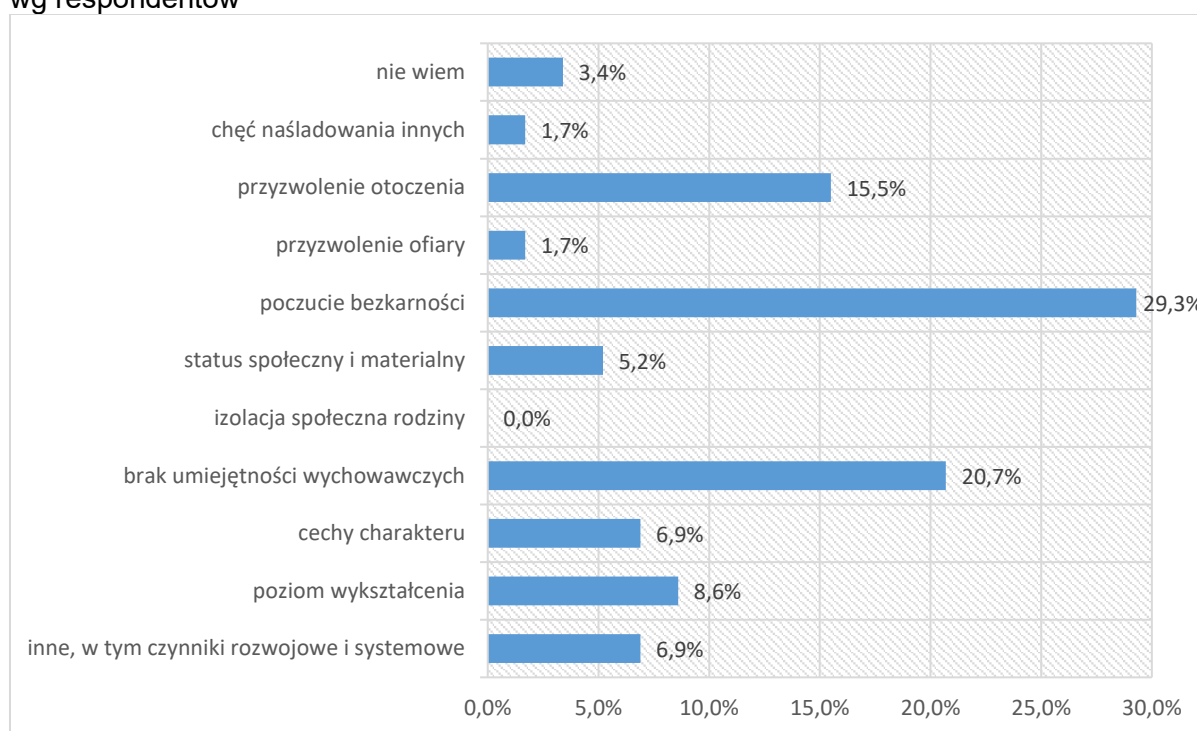
Źródło: Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi „Ankiety- Problemy społeczne w opinii mieszkańców powiatu choszczeńskiego”

Analiza danych uzyskanych od respondentów wskazuje, że najczęstszymi przyczynami stosowania przemocy domowej są uzależnienia – tak odpowiedziało 35,6% badanych. Na drugim miejscu znalazły się stres i frustracja (20,3%) oraz doświadczenia i wzorce wyniesione z domu rodzinnego (16,9%), które kształtują

sposób radzenia sobie z konfliktami i emocjami w relacjach rodzinnych. Wskazano także zaburzenia emocjonalne (15,3%) oraz chorobę psychiczną (5,1%) jako czynniki sprzyjające stosowaniu przemocy.

Respondenci rzadziej wymieniali motywy związane z chęcią dominacji materialnej (3,4%) oraz inne przyczyny, w tym brak wrażliwości społecznej (3,4%). Warto zauważyć, że na wykresie nie uwzględniono odpowiedzi, których respondenci nie zaznaczyli, takich jak przeżycia traumatyczne, temperament, konflikty międzypokoleniowe czy brak wiedzy na temat przyczyn przemocy.

Wykres 49. Czynniki mogące mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy domowej wg respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi „Ankiety- Problemy społeczne w opinii mieszkańców powiatu choszczeńskiego”

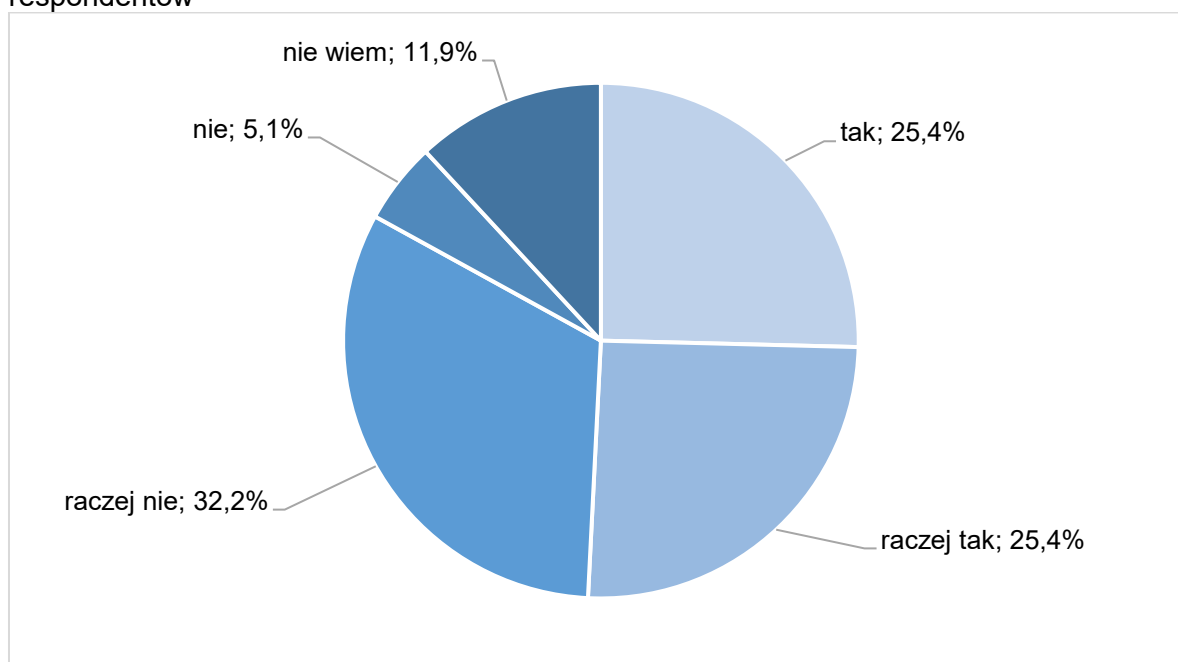
Wykres przedstawia opinie respondentów na temat czynników, które mogą wpływać na zachowania osób stosujących przemoc domową. Analiza tych danych pozwala lepiej zrozumieć mechanizmy przemocy domowej i wskazać kierunki działań profilaktycznych i edukacyjnych w powiecie.

Najczęściej wskazywanym czynnikiem jest poczucie bezkarności (29,3%), co sugeruje, że część sprawców podejmuje przemoc z przekonaniem, że nie poniesie za nią konsekwencji prawnych ani społecznych. Istotny odsetek respondentów wskazał także brak umiejętności wychowawczych (20,7%)

oraz przyzwolenie otoczenia (15,5%), co wskazuje na znaczenie zarówno kompetencji rodzicielskich, jak i środowiska społecznego w zapobieganiu przemocy.

Rzadziej wymieniane czynniki to poziom wykształcenia (8,6%), inne przyczyny, w tym czynniki rozwojowe i systemowe (6,9%) oraz cechy charakteru (6,9%). Szczegółowe komentarze w kategorii „inne” wskazują na wpływ środowiska wychowawczego, ograniczeń systemu edukacji, braku wzorców oraz wpływ polityki i kultury dominacji. Mniej istotne według respondentów były status społeczny i materialny (5,2%) oraz przyzwolenie ofiary i chęć naśladowania innych (po 1,7%). Interesujące jest, że izolacja społeczna rodziny została oceniona jako czynnik o zerowym znaczeniu (0,0%).

Wykres 50. Postrzeganie przemocy domowej jako istotny problem społeczny wg respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi „Ankiety- Problemy społeczne w opinii mieszkańców powiatu choszczeńskiego”

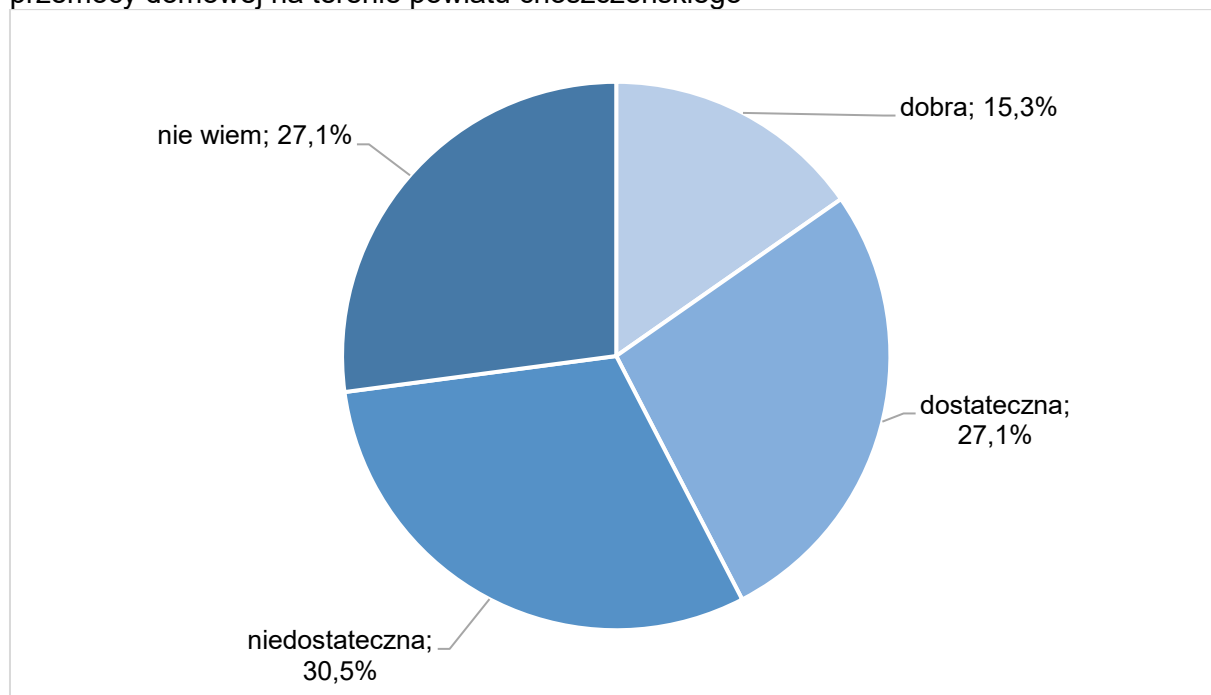
Wyniki badania pokazują, że opinie respondentów na temat znaczenia przemocy domowej jako problemu społecznego są zróżnicowane. Połowa badanych (50,8%) uznaje przemoc domową za istotny problem – w tym 25,4% wyraziło zdecydowane „tak”, a kolejne 25,4% „raczej tak”. Oznacza to, że co drugi mieszkaniec powiatu dostrzega wagę tego zjawiska.

Jednocześnie 32,2% respondentów odpowiedziało „raczej nie”, a 5,1% – „nie”, co łącznie daje ponad jedną trzecią badanych (37,3%), którzy nie postrzegają

przemocy domowej jako poważnego problemu. To relatywnie wysoki odsetek, wskazujący na zjawisko bagatelizowania przemocy w części społeczności.

Dodatkowo 11,9% badanych nie ma zdania na ten temat, co może oznaczać brak wiedzy, świadomości lub doświadczeń związanych z tym zjawiskiem.

Wykres 51. Ocena prowadzonych działań profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej na terenie powiatu choszczeńskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi „Ankiety- Problemy społeczne w opinii mieszkańców powiatu choszczeńskiego”

Otrzymane wyniki wskazują na umiarkowaną krytyczną ocenę działań profilaktycznych realizowanych w powiecie choszczeńskim. Tylko 15,3% respondentów oceniło je jako dobre, co pokazuje, że pozytywna ocena działań dotyczy niewielkiej części mieszkańców. Większość odpowiedzi koncentruje się w kategoriach dostateczna (27,1%) oraz niedostateczna (30,5%), co oznacza, że niemal 6 na 10 mieszkańców ma poczucie, iż działania podejmowane są niewystarczające lub wymagają istotnej poprawy.

Dodatkowo wysoki odsetek osób „nie wiem” (27,1%) może świadczyć o ograniczonej wiedzy mieszkańców na temat prowadzonych inicjatyw. Może to wskazywać na niewystarczającą widoczność i promocję programów profilaktycznych lub na ich mały zasięg społeczny.

Analiza odpowiedzi mieszkańców powiatu choszczeńskiego na pytanie dotyczące propozycji działań zmierzających do zmniejszenia problemu przemocy domowej wskazuje na kilka istotnych obszarów wymagających uwzględnienia w strategii. Respondenci najczęściej podkreślali potrzebę edukacji i profilaktyki, obejmującej zarówno młodzież, jak i osoby dorosłe. Wskazywano na konieczność organizowania prelekcji w szkołach, warsztatów dla rodzin z problemami, spotkań społecznych poświęconych tematyce przeciwdziałania przemocy oraz szkoleń kształtujących pozytywne wzorce wychowawcze. Zwracano uwagę, że systematyczna edukacja oraz kampanie informacyjne mogą przyczynić się do zmiany postaw społecznych, ograniczenia tolerancji dla przemocy oraz lepszego przygotowania ofiar do reagowania na sytuacje zagrożenia.

Kolejnym istotnym obszarem jest wzmocnienie działań instytucji i służb odpowiedzialnych za reagowanie na przemoc. Wśród odpowiedzi pojawiały się postulaty dotyczące większego zaangażowania dzielnicowych, policji i prokuratury, a także pracowników pomocy społecznej, którzy nie powinni bagatelizować sygnałów o krzywdzie. Respondenci wskazywali na konieczność reagowania na każdy przejaw przemocy, częstszej kontroli rodzin zagrożonych zjawiskiem oraz eliminacji praktyki „załatwiania spraw po znajomości”. Podkreślano także, że zwiększenie kontroli nad sprawcami oraz konsekwentne i surowe egzekwowanie prawa wobec nich może stanowić istotny czynnik odstraszający.

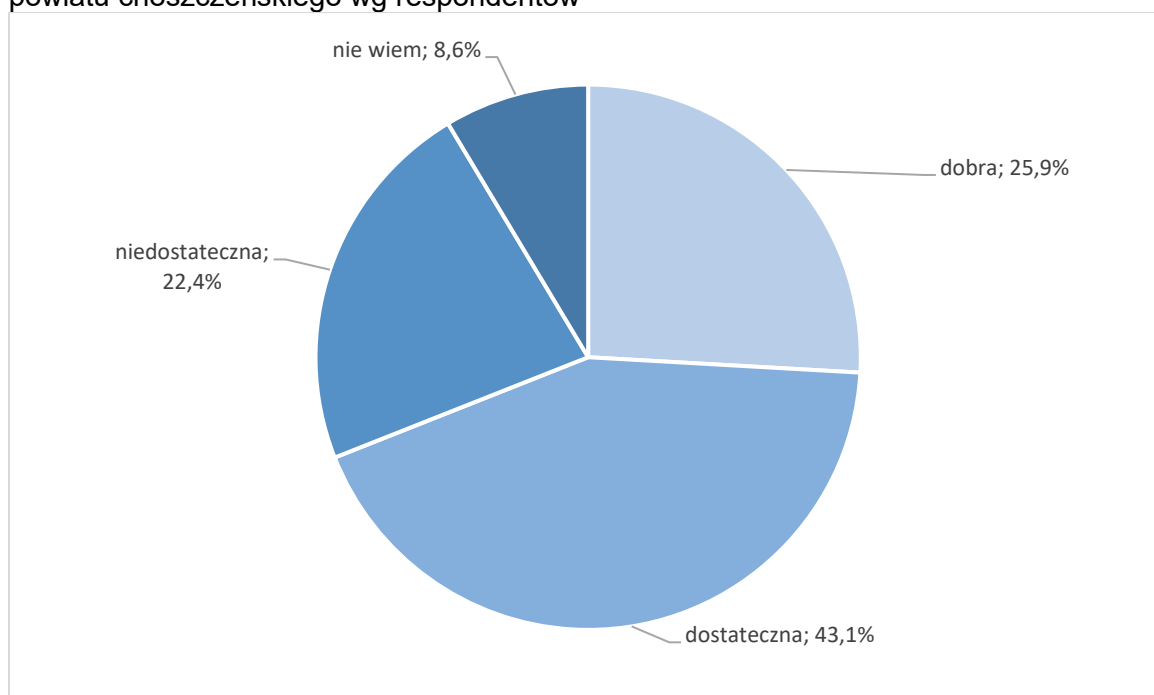
W odpowiedziach znalazły się również wskazania dotyczące wsparcia dla ofiar przemocy domowej. Mieszkańcy akcentowali potrzebę zapewnienia dostępu do pomocy psychologicznej, rozwinięcia sieci telefonów zaufania, a także udzielania realnej pomocy ofiarom w rozpoczęciu nowego życia – np. poprzez wsparcie w usamodzielnieniu się i odbudowie poczucia bezpieczeństwa.

Część respondentów podnosiła również kwestię rozwiązań systemowych i restrykcyjnych, takich jak ograniczenie dostępu do świadczeń socjalnych dla osób uzależnionych od alkoholu, kierowanie ich na obowiązkowe terapie oraz wprowadzanie działań zmierzających do ograniczenia spożycia alkoholu. Wskazywano także na konieczność podejmowania działań informacyjnych, stygmatyzacji sprawców oraz ochrony ofiar poprzez zapewnienie im bezpieczeństwa.

Warto odnotować, że pojawiły się również odpowiedzi neutralne lub wskazujące na brak pomysłów („nie wiem”, „są wystarczające”), co dowodzi, że część społeczności pozostaje bierna wobec problemu przemocy domowej lub nie posiada wystarczającej wiedzy w tym zakresie. Może to świadczyć o konieczności intensyfikacji działań edukacyjnych oraz informacyjnych, aby w przyszłości zwiększyć zaangażowanie mieszkańców w proces przeciwdziałania przemocy.

Podsumowując, zgromadzone odpowiedzi jasno wskazują, że społeczność lokalna dostrzega potrzebę kompleksowych działań obejmujących jednocześnie edukację, wzmocnienie kompetencji i skuteczności instytucji, rozwój wsparcia dla ofiar oraz bardziej restrykcyjne podejście wobec sprawców. Integracja tych obszarów w strategii przeciwdziałania przemocy domowej w powiecie choszczeńskim jest kluczowa, aby podejmowane działania były spójne, skuteczne i odpowiadały na realne oczekiwania mieszkańców.

Wykres 52. Ocena działań na rzecz osób niepełnosprawnych realizowanych na terenie powiatu choszczeńskiego wg respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi „Ankiety- Problemy społeczne w opinii mieszkańców powiatu choszczeńskiego”

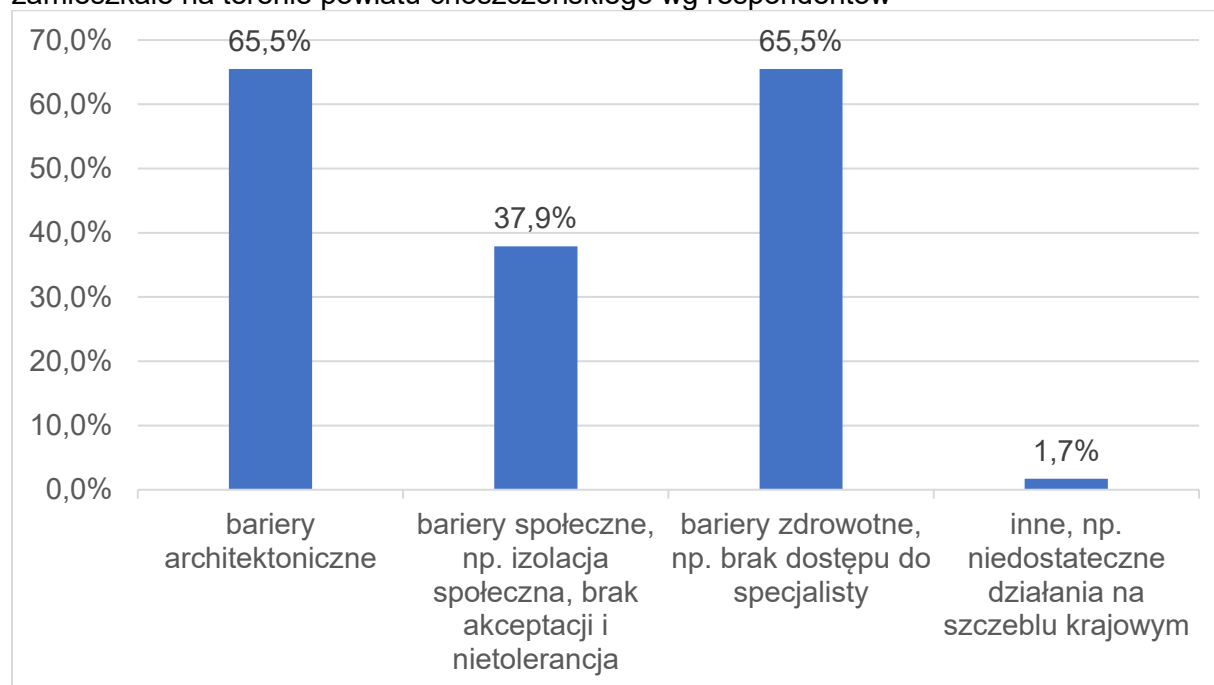
Przeprowadzone badanie opinii publicznej pokazało zróżnicowane podejście mieszkańców do działań podejmowanych na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie choszczeńskim.

Największa grupa respondentów, 43,1%, oceniła te działania jako dostateczne, wskazując, że podejmowane inicjatywy są zauważalne, lecz wymagają dalszego rozwoju i udoskonalenia. Kolejna duża grupa, 25,9%, uznała je za dobre, co pokazuje, że część mieszkańców dostrzega pozytywne efekty i skuteczność dotychczasowych działań.

Jednocześnie aż 22,4% badanych wyraziło opinię niedostateczną, sygnalizując potrzebę intensyfikacji i poprawy jakości wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami. Dodatkowo 8,6% respondentów nie potrafiło jednoznacznie ocenić prowadzonych działań, co może wskazywać na brak wystarczających informacji lub widoczności podejmowanych inicjatyw.

Uzyskane wyniki pokazują, że choć część społeczności pozytywnie ocenia prowadzone działania, istnieje wyraźna potrzeba dalszego wzmocnienia systemu wsparcia i zwiększenia świadomości mieszkańców w zakresie polityki na rzecz osób niepełnosprawnych.

Wykres 53. Problemy, z którymi najczęściej borykają się osoby niepełnosprawne zamieszkałe na terenie powiatu choszczeńskiego wg respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi „Ankiety- Problemy społeczne w opinii mieszkańców powiatu choszczeńskiego”

Badanie opinii mieszkańców powiatu wykazało, że osoby z niepełnosprawnościami napotykają na szereg poważnych barier, które utrudniają im codzienne funkcjonowanie oraz aktywne uczestnictwo w życiu społecznym.

Najczęściej wskazywanymi trudnościami są bariery architektoniczne (65,5%) oraz bariery zdrowotne (65,5%). Wyniki te pokazują, że zarówno brak odpowiedniej dostępności przestrzeni publicznej i infrastruktury, jak i ograniczony dostęp do specjalistów oraz usług medycznych stanowią kluczowe przeszkody dla tej grupy mieszkańców.

Istotnym problemem pozostają także bariery społeczne (37,9%), w tym izolacja, brak akceptacji oraz przejawy nietolerancji wobec osób niepełnosprawnych. To wskazuje na konieczność podejmowania działań nie tylko w obszarze infrastruktury i ochrony zdrowia, ale również w zakresie budowania postaw otwartości, empatii i integracji społecznej.

Stosunkowo niewielki odsetek respondentów (1,7%) wskazał inne problemy, takie jak niedostateczne działania na szczeblu krajowym, co potwierdza, że dominującymi kwestiami są bariery lokalne – przede wszystkim fizyczne i zdrowotne.

Analiza wypowiedzi respondentów wskazuje, że kluczowymi obszarami wymagającymi działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie choszczeńskim są: dostęp do opieki zdrowotnej, likwidacja barier architektonicznych, rozwój integracji społecznej oraz podnoszenie świadomości mieszkańców.

Najczęściej powtarzającą się potrzebą była poprawa dostępu do lekarzy specjalistów, skrócenie czasu oczekiwania na wizyty oraz zapewnienie lepszej opieki medycznej i rehabilitacyjnej, w tym wsparcia psychologicznego. Respondenci podkreślali, że obecny system ochrony zdrowia nie zaspokaja w pełni potrzeb osób z niepełnosprawnościami, co wymaga zdecydowanych działań naprawczych.

Drugim najczęściej wskazywanym kierunkiem działań była likwidacja barier architektonicznych i infrastrukturalnych. Wśród postulatów pojawiały się m.in. remonty chodników i ulic, zwiększenie liczby miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami oraz rozwój transportu publicznego, szczególnie w obszarach wiejskich. Poprawa dostępności przestrzeni publicznej uznawana jest za jeden z warunków pełnego uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym.

W odpowiedziach pojawiły się również propozycje działań integracyjnych i społecznych. Respondenci wskazywali na potrzebę rozwoju wolontariatu,

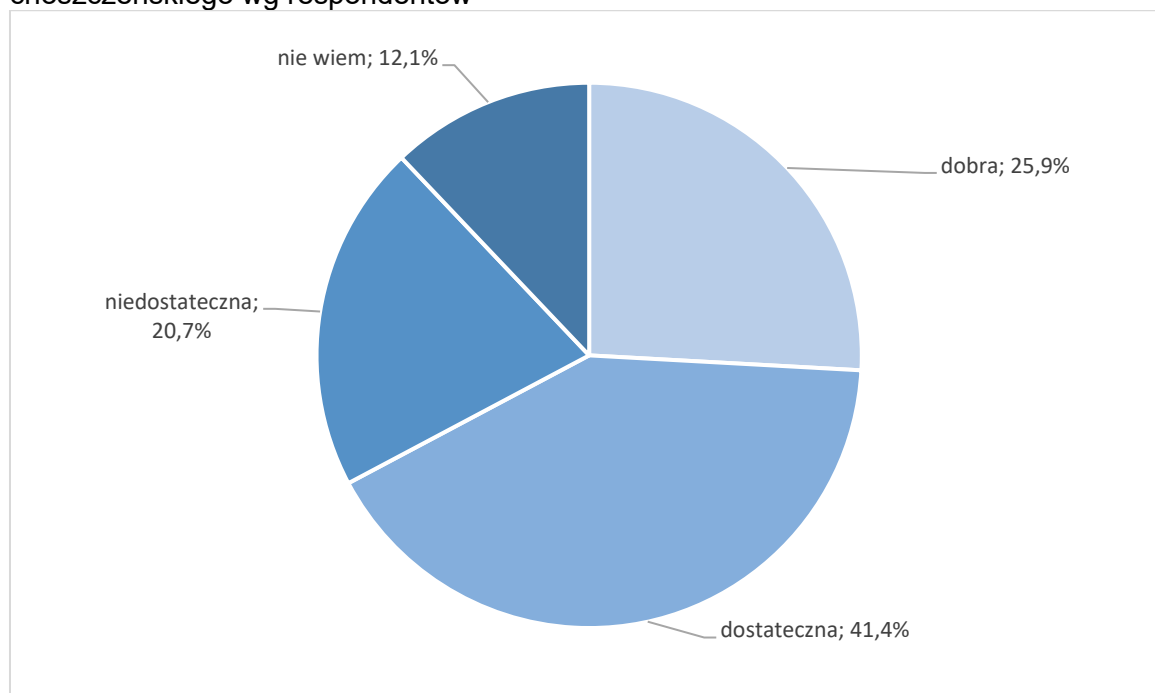
organizowania wspólnych zajęć integracyjnych, tworzenia miejsc pracy dostosowanych do osób niepełnosprawnych oraz rozwijania usług społecznych. Działania te miałyby przeciwdziałać izolacji i sprzyjać aktywizacji społecznej i zawodowej.

Istotnym elementem była także kwestia świadomości społecznej. Respondenci postulowali prowadzenie kampanii edukacyjnych i informacyjnych, organizowanie spotkań z udziałem osób niepełnosprawnych oraz szerzenie wiedzy na temat różnych rodzajów niepełnosprawności. Działania te miałyby na celu kształtowanie postaw akceptacji, tolerancji i otwartości wśród mieszkańców powiatu.

W części wypowiedzi wskazano również na potrzebę lepszego informowania o dostępnych świadczeniach i możliwościach wsparcia, a także na konieczność rozwoju infrastruktury społecznej w szerszym ujęciu.

Podsumowując, zebrane opinie jasno wskazują, że skuteczniejsza pomoc osobom niepełnosprawnym w powiecie choszczeńskim wymaga działań kompleksowych. Najważniejsze z nich to: poprawa dostępu do opieki zdrowotnej i rehabilitacji, usuwanie barier architektonicznych, rozwój usług społecznych i integracyjnych oraz podnoszenie świadomości społecznej. Realizacja tych postulatów pozwoli na stworzenie bardziej przyjaznego i otwartego środowiska dla osób z niepełnosprawnościami.

Wykres 54. Ocena działań na rzecz osób starszych, realizowanych na terenie powiatu choszczeńskiego wg respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi „Ankiety- Problemy społeczne w opinii mieszkańców powiatu choszczeńskiego”

Wyniki badania opinii publicznej wskazują, że mieszkańcy powiatu choszczeńskiego w sposób zróżnicowany oceniają działania podejmowane na rzecz osób starszych. Największa grupa respondentów, 41,4%, uznała je za dostateczne, co sugeruje, że prowadzone inicjatywy są zauważalne, jednak wymagają dalszego doskonalenia i rozszerzenia.

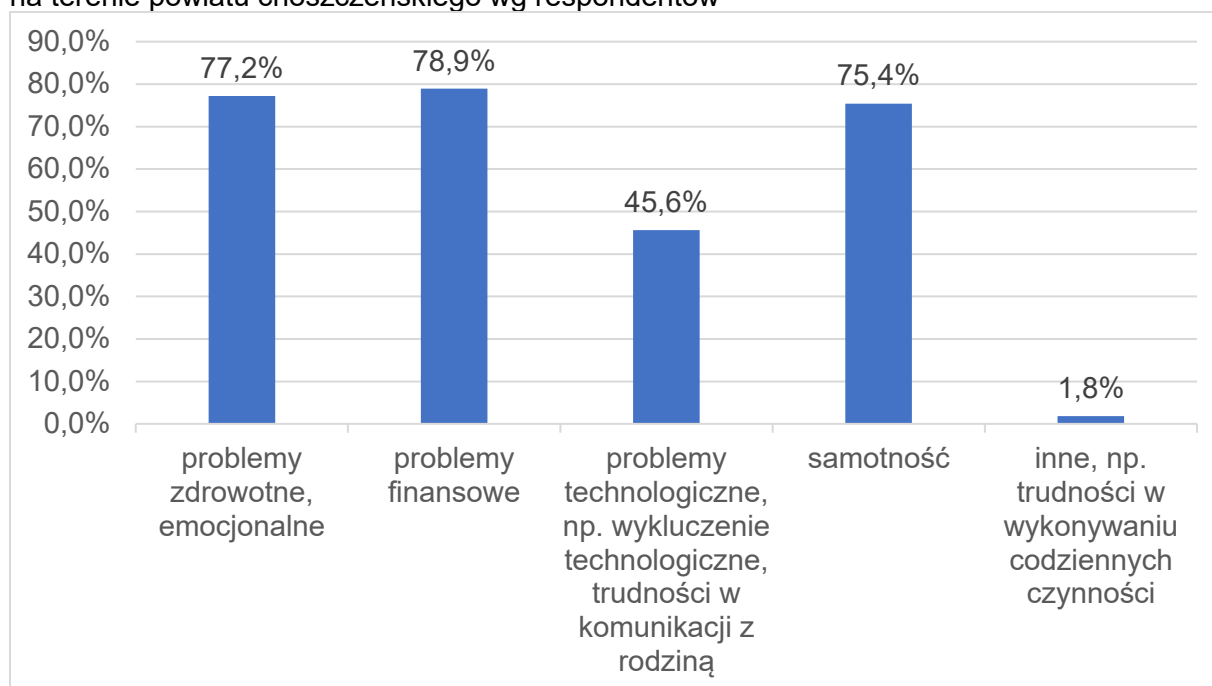
Kolejna część badanych, 25,9%, wystawiła ocenę dobrą, co świadczy o dostrzeganiu przez nich pozytywnych efektów działań i odpowiedniego wsparcia skierowanego do seniorów. Jednocześnie 20,7% respondentów oceniło je jako niedostateczne, co wskazuje na wyraźne obszary wymagające poprawy – zarówno w zakresie jakości, jak i dostępności oferowanych usług i programów.

Warto również zwrócić uwagę, że 12,1% uczestników badania nie potrafiło jednoznacznie ocenić działań na rzecz osób starszych. Może to oznaczać brak wystarczającej wiedzy o istniejących inicjatywach lub ich niewystarczającą widoczność w przestrzeni publicznej.

Podsumowując, wyniki badania sugerują, że działania realizowane na rzecz seniorów w powiecie choszczeńskim oceniane są raczej pozytywnie, choć dominują opinie wskazujące na potrzebę dalszego rozwoju i lepszego dopasowania oferty

wsparcia do potrzeb osób starszych. Szczególne znaczenie powinny mieć działania wzmacniające jakość opieki, integrację społeczną seniorów oraz zwiększenie dostępności informacji o oferowanych usługach.

Wykres 55. Problemy, z którymi najczęściej borykają się osoby starsze zamieszkałe na terenie powiatu choszczeńskiego wg respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi „Ankiety- Problemy społeczne w opinii mieszkańców powiatu choszczeńskiego”

Analiza odpowiedzi respondentów wskazuje, że seniorzy w powiecie choszczeńskim borykają się przede wszystkim z trudnościami natury zdrowotnej, finansowej oraz społecznej.

Najczęściej wskazywaną kategorią problemów były problemy finansowe (78,9%), które stanowią najpoważniejszą barierę w codziennym funkcjonowaniu osób starszych. Niskie emerytury, rosnące koszty życia oraz ograniczone możliwości dodatkowego zarobkowania znacząco wpływają na jakość życia seniorów i ich poczucie bezpieczeństwa.

Na podobnym poziomie odnotowano problemy zdrowotne i emocjonalne (77,2%), które są naturalną konsekwencją starzenia się społeczeństwa. Obejmują one zarówno ograniczenia sprawności fizycznej, jak i pogarszający się stan psychiczny, w tym poczucie braku stabilności i obniżony dobrostan emocjonalny.

Kolejnym istotnym wyzwaniem jest samotność (75,4%), która wskazuje na silny problem izolacji społecznej seniorów. Brak kontaktu z rodziną i ograniczone

możliwości uczestnictwa w życiu społecznym przyczyniają się do pogorszenia jakości życia oraz mogą prowadzić do depresji i wykluczenia.

Ważnym, choć mniej powszechnym problemem, są trudności technologiczne (45,6%). Wykluczenie cyfrowe ogranicza możliwość korzystania z nowoczesnych form komunikacji, usług online czy kontaktu z instytucjami publicznymi. W dobie cyfryzacji życia codziennego staje się to jednym z kluczowych obszarów wymagających działań edukacyjnych i wspierających.

Stosunkowo niewielki odsetek respondentów (1,8%) wskazał inne problemy, takie jak trudności w wykonywaniu codziennych czynności (np. zakupy, utrzymanie mieszkania), które również mają istotne znaczenie dla zachowania samodzielności seniorów.

Podsumowując, uzyskane wyniki wskazują, że działania na rzecz osób starszych powinny koncentrować się na czterech kluczowych obszarach: poprawie sytuacji materialnej seniorów, zapewnieniu dostępu do usług zdrowotnych i wsparcia emocjonalnego, przeciwdziałaniu samotności oraz włączeniu cyfrowym osób starszych. Realizacja działań w tych obszarach pozwoli na zwiększenie jakości życia seniorów i lepsze dostosowanie oferty wsparcia do ich realnych potrzeb.

Analiza odpowiedzi respondentów pozwala wyróżnić kilka kluczowych obszarów działań, które zdaniem mieszkańców mogą skutecznie poprawić jakość życia osób starszych w powiecie choszczeńskim.

Najczęściej wskazywano na potrzebę rozwoju działań integracyjnych i społecznych. Wśród propozycji znalazły się m.in. organizowanie spotkań, wyjazdów i zajęć dla seniorów, rozwój świetlic wiejskich, klubów seniora oraz Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Ważnym elementem była także idea integracji międzypokoleniowej, polegającej na angażowaniu młodzieży i wolontariuszy do pomocy seniorom, co sprzyja budowaniu więzi i przeciwdziałaniu izolacji osób starszych.

Drugim istotnym obszarem jest wsparcie w zakresie zdrowia i opieki. Respondenci wskazywali na konieczność poprawy dostępu do lekarzy specjalistów, rozwój opieki domowej, usług rehabilitacyjnych, asystenckich i pielęgniarstwa. Pojawiły się także pomysły dotyczące wprowadzenia innowacyjnych rozwiązań, takich jak darmowe opaski alarmowe informujące służby o zasłabnięciu czy upadku osoby starszej.

Kolejnym ważnym kierunkiem działań jest poprawa sytuacji materialnej seniorów. W odpowiedziach pojawiały się postulaty wsparcia finansowego, w tym zwiększenia świadczeń emerytalnych (np. wprowadzenia dodatkowych emerytur). Tego rodzaju działania postrzegane są jako niezbędne w kontekście rosnących kosztów życia i ograniczonych dochodów osób starszych.

Respondenci zwracali także uwagę na potrzebę rozwoju usług społecznych i sąsiedzkich, obejmujących wsparcie emocjonalne, pomoc w codziennych czynnościach oraz budowanie sieci pomocy lokalnej, opartej na solidarności i zaangażowaniu społeczności. W tym kontekście podkreślano również rolę edukacji – zarówno w zakresie edukacji cyfrowej seniorów, jak i działań uświadamiających całe społeczeństwo w kwestii potrzeb osób starszych.

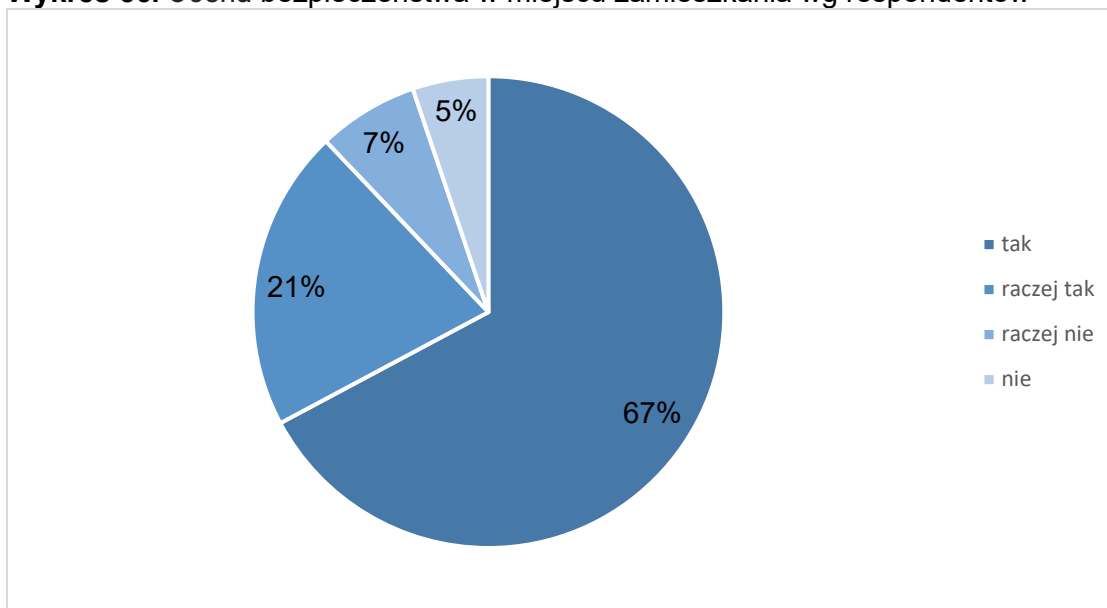
Nie bez znaczenia pozostaje również komunikacja i transport. Część respondentów wskazała na konieczność poprawy dostępności transportu publicznego, szczególnie w gminach wiejskich, co pozwoliłoby seniorom na większą mobilność i aktywność społeczną.

Podsumowując, mieszkańcy powiatu choszczeńskiego podkreślają potrzebę działań kompleksowych, obejmujących:

- rozwój integracji społecznej i międzypokoleniowej,
- zwiększenie dostępności do usług zdrowotnych i opiekuńczych,
- wsparcie finansowe seniorów,
- rozwój edukacji (w tym cyfrowej) oraz świadomości społecznej,
- poprawę dostępności transportu publicznego i lokalnych usług społecznych.

Wdrożenie powyższych postulatów pozwoli na skuteczniejsze wspieranie osób starszych, zwiększenie ich aktywności, bezpieczeństwa i samodzielności oraz podniesienie jakości życia w powiecie choszczeńskim.

Wykres 56. Ocena bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania wg respondentów

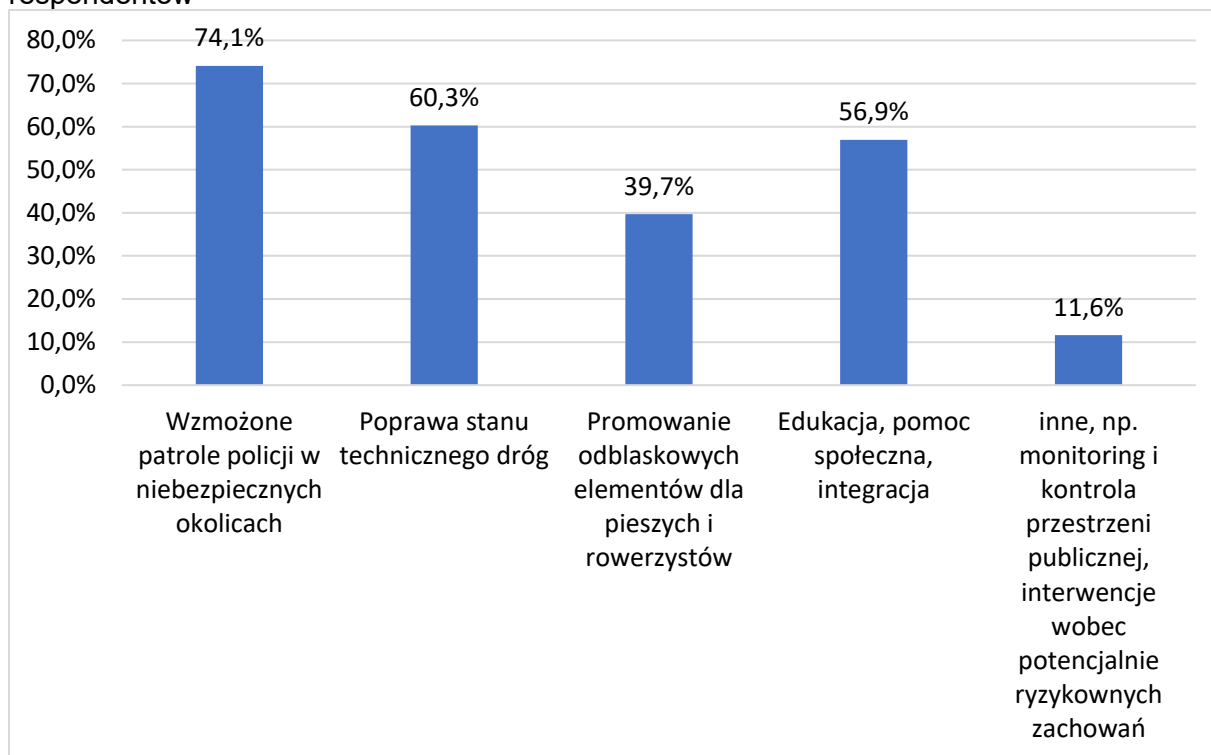
Źródło: Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi „Ankiety- Problemy społeczne w opinii mieszkańców powiatu choszczeńskiego”

Wyniki badania wskazują, że zdecydowana większość mieszkańców powiatu choszczeńskiego pozytywnie ocenia poziom bezpieczeństwa w swoim miejscu zamieszkania. Aż 67,2% respondentów odpowiedziało jednoznacznie „tak”, co oznacza, że czują się bezpiecznie w swojej najbliższej okolicy. Kolejne 20,7% badanych udzieliło odpowiedzi „raczej tak”, co potwierdza generalne poczucie bezpieczeństwa, choć z pewnymi zastrzeżeniami lub uwagami dotyczącymi wybranych aspektów.

Z kolei 6,9% respondentów wskazało odpowiedź „raczej nie”, a 5,2% uznało, że w miejscu ich zamieszkania nie można czuć się bezpiecznie. Choć odsetek osób wyrażających takie opinie jest stosunkowo niewielki, stanowi on sygnał ostrzegawczy, wskazujący na występowanie lokalnych problemów związanych z bezpieczeństwem – mogą to być np. kwestie dotyczące porządku publicznego, infrastruktury, czy też incydentalnych zagrożeń.

Podsumowując, blisko 88% respondentów ocenia poziom bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania pozytywnie, co świadczy o stosunkowo wysokim poczuciu stabilności i komfortu życia w powiecie. Jednocześnie istnienie grupy osób zgłaszających brak poczucia bezpieczeństwa wskazuje na potrzebę monitorowania sytuacji, wzmacniania działań prewencyjnych oraz prowadzenia inicjatyw zwiększających poczucie bezpieczeństwa w społecznościach lokalnych.

Wykres 57. Działania, jakie należałoby podjąć na terenie powiatu choszczeńskiego w celu zapobiegania przestępczości i poprawy poczucia bezpieczeństwa mieszkańców wg respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi „Ankiety- Problemy społeczne w opinii mieszkańców powiatu choszczeńskiego”

Na podstawie danych przedstawionych na wykresie 57 można zauważyć, że mieszkańcy powiatu choszczeńskiego przede wszystkim wskazują na wzmocnienie obecności policji w terenie jako kluczowy sposób poprawy bezpieczeństwa – aż 74,1% respondentów uznało to za istotne działanie. Wynik ten wyraźnie pokazuje, że społeczność lokalna oczekuje aktywnej prewencji i szybkiej reakcji służb mundurowych w miejscach postrzeganych jako niebezpieczne.

Na drugim miejscu znalazły się działania związane z poprawą infrastruktury drogowej, wskazane przez 60,3% ankietowanych. Poprawa stanu technicznego dróg jest nie tylko kwestią bezpieczeństwa ruchu drogowego, ale również może wpływać na ogólne poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, zmniejszając ryzyko wypadków i utrudnień w poruszaniu się po powiecie.

Respondenci dostrzegają również znaczenie edukacji, pomocy społecznej i integracji lokalnej, które zostały wskazane przez 56,9% osób. Wskazuje to na świadomość, że działania prewencyjne powinny obejmować nie tylko interwencje policyjne, ale także oddziaływania społeczne, mające na celu

ograniczenie źródeł zagrożeń, takich jak marginalizacja czy brak wsparcia dla grup ryzyka.

Działania związane z promowaniem odblaskowych elementów dla pieszych i rowerzystów znalazły się wśród mniej często wymienianych rozwiązań, wskazane przez 39,7% respondentów. Choć jest to mniejszy odsetek, podkreśla znaczenie profilaktyki w zakresie bezpieczeństwa na drogach, zwłaszcza wśród pieszych i rowerzystów.

Warto zwrócić uwagę na kategorię „inne”, obejmującą np. monitoring i kontrolę przestrzeni publicznej czy interwencje wobec potencjalnie ryzykownych zachowań – wskazało ją 11,6% respondentów. Niska wartość procentowa może wynikać z braku świadomości lub doświadczenia w zakresie takich działań, jednak sugeruje obecność zainteresowania dodatkowymi metodami poprawy bezpieczeństwa.

Podsumowując, mieszkańcy powiatu choszczeńskiego postrzegają przede wszystkim aktywną prewencję policyjną i działania infrastrukturalne jako kluczowe dla poprawy bezpieczeństwa, ale równocześnie dostrzegają rolę działań edukacyjnych i społecznych, które uzupełniają tradycyjne środki ochrony porządku publicznego

Na podstawie opinii mieszkańców powiatu choszczeńskiego można wyróżnić kluczowe kierunki działań, które mają istotne znaczenie dla poprawy bezpieczeństwa na drogach i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa uczestników ruchu. Respondenci jednoznacznie wskazali na konieczność poprawy stanu technicznego dróg, remontu chodników oraz modernizacji infrastruktury rowerowej, w tym tworzenia ścieżek z dala od głównych dróg. Podkreślano przy tym, że realizowane prace powinny być trwałe i wysokiej jakości, aby drogi i chodniki wytrzymały wieloletnią eksploatację. Dodatkowe oświetlenie w miejscach przejść dla pieszych zostało wskazane jako istotny element zwiększający bezpieczeństwo najbardziej narażonych uczestników ruchu drogowego.

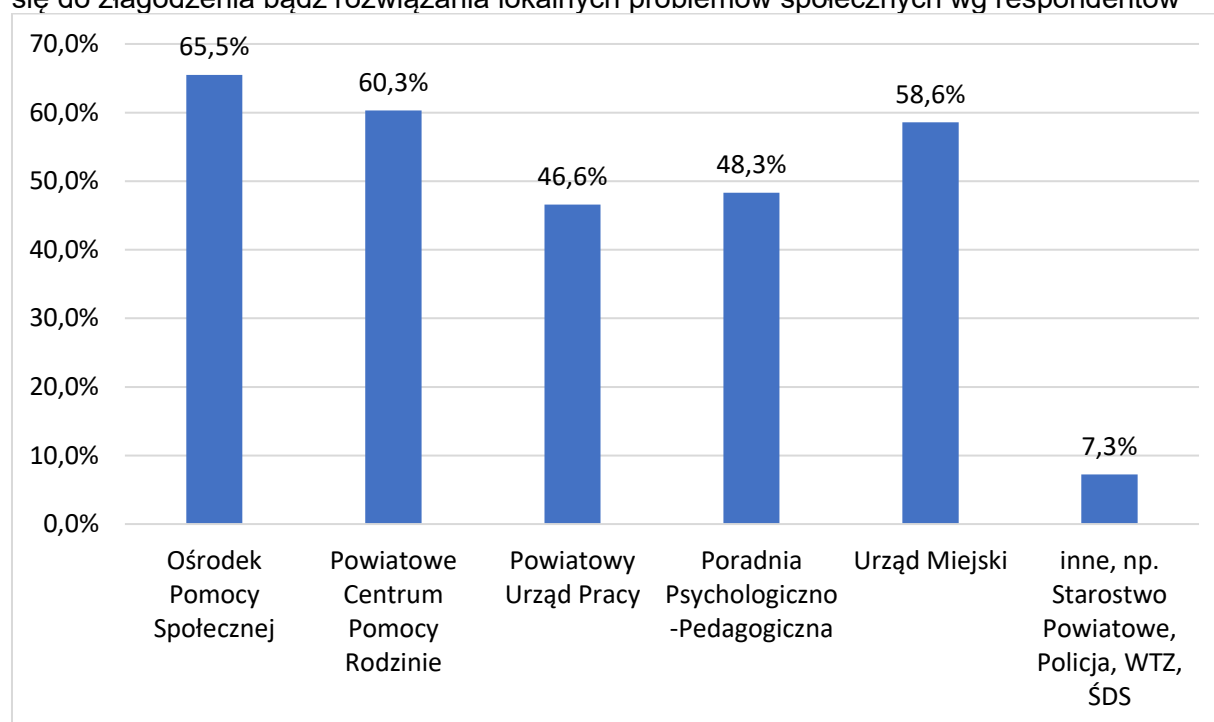
Znaczną część zgłoszonych opinii dotyczyła wzmożonej prewencji i działań kontrolnych. Mieszkańcy powiatu zwracali uwagę na potrzebę zwiększenia liczby patroli policji, w tym w miejscach i godzinach o najwyższym ryzyku zdarzeń drogowych, oraz stosowania fotoradarów i monitoringu w newralgicznych punktach dróg. Podkreślano, że patrole powinny aktywnie kontrolować ruch drogowy, a nie ograniczać się do biernej obecności, co pozwoli skuteczniej ograniczać

niebezpieczne zachowania kierowców i pieszych oraz zmniejszać ryzyko kolizji i wypadków.

Respondenci zwracali również uwagę na znaczenie edukacji i działań społeczno-informacyjnych, szczególnie wśród młodych kierowców oraz uczniów szkół średnich przygotowujących się do kursów prawa jazdy. Edukacja w zakresie bezpiecznych zachowań na drodze, znajomości przepisów i zasad poruszania się pieszych i rowerzystów stanowi uzupełnienie działań infrastrukturalnych i kontrolnych, wzmacniając świadomość społeczną i odpowiedzialne uczestnictwo w ruchu drogowym.

Analiza odpowiedzi mieszkańców powiatu choszczeńskiego wskazuje, że skuteczna poprawa bezpieczeństwa drogowego wymaga kompleksowego podejścia, które łączy inwestycje w infrastrukturę, wzmożoną prewencję i kontrolę ruchu drogowego oraz działania edukacyjne. Takie zintegrowane podejście pozwala ograniczyć zagrożenia, zwiększyć bezpieczeństwo wszystkich uczestników ruchu oraz podnieść poczucie bezpieczeństwa mieszkańców powiatu choszczeńskiego.

Wykres 58. Instytucje powiatowe, które w największym stopniu przyczyniają się do złagodzenia bądź rozwiązania lokalnych problemów społecznych wg respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi „Ankiety- Problemy społeczne w opinii mieszkańców powiatu choszczeńskiego”

Na podstawie danych przedstawionych na wykresie można stwierdzić, że mieszkańcy powiatu choszczeńskiego wskazują na kilka kluczowych instytucji powiatowych, które w największym stopniu przyczyniają się do łagodzenia lub rozwiązywania problemów społecznych.

Najczęściej wymieniany został Ośrodek Pomocy Społecznej, wskazany przez 65,5% respondentów. Wynik ten pokazuje, że mieszkańcy doceniają bezpośrednie wsparcie w zakresie pomocy rodzinom i osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, w tym świadczenia finansowe, poradnictwo i różnorodne programy socjalne.

Na drugim miejscu znalazło się Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, wskazane przez 60,3% ankietowanych. Instytucja ta pełni istotną rolę w zakresie wsparcia rodzin, osób niepełnosprawnych oraz działań mających na celu przeciwdziałanie problemom społecznym poprzez opiekę, poradnictwo i inicjatywy integracyjne.

Znaczące wskaźniki uzyskały również Urząd Miejski (58,6%) oraz Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna (48,3%). Urząd Miejski postrzegany jest jako instytucja wspierająca mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów poprzez działania administracyjne i programy społeczne, natomiast poradnia odgrywa ważną rolę w obszarze edukacji, wsparcia dzieci, młodzieży i rodzin w zakresie psychologicznym i pedagogicznym.

Respondenci wskazali także na Powiatowy Urząd Pracy (46,6%), którego działalność jest kluczowa w zakresie przeciwdziałania bezrobociu, aktywizacji zawodowej oraz wsparcia osób poszukujących pracy.

W kategorii „inne” znalazły się instytucje takie jak Starostwo Powiatowe, Policja, Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ) czy Środowiskowy Dom Samopomocy (ŚDS), wskazane łącznie przez 7,3% ankietowanych. Choć wskazania te były mniej liczne, pokazują, że lokalna społeczność dostrzega również znaczenie instytucji o charakterze specjalistycznym i pomocowym.

Podsumowując, analiza wskazuje, że mieszkańcy powiatu najbardziej cenią instytucje bezpośrednio świadczące pomoc społeczną i wsparcie rodzin, równocześnie doceniając rolę urzędów administracyjnych oraz placówek edukacyjno-psychologicznych. Wyniki te mogą stanowić podstawę do dalszego rozwoju

współpracy między instytucjami powiatowymi w celu skuteczniejszego rozwiązywania lokalnych problemów społecznych.

Na podstawie opinii mieszkańców powiatu choszczeńskiego można stwierdzić, że istnieje różnorodny, choć niejednoznaczny, obraz braków w zakresie organizacji pozarządowych. Część respondentów nie wskazała konkretnych potrzeb, używając określeń typu „nie wiem”, „trudno powiedzieć” lub „nie ma”, co może sugerować brak świadomości funkcji, jakie organizacje pozarządowe mogą pełnić w lokalnej społeczności.

Jednocześnie pojawiły się konkretne propozycje i obszary, w których mieszkańcy dostrzegają braki. Wskazywano przede wszystkim na potrzebę istnienia organizacji działających na rzecz rodzin, w tym wspierających funkcjonowanie rodziny w różnych aspektach życia oraz zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej. Respondenci podkreślali także potrzebę organizacji integrujących młodzież, promujących wolontariat i angażujących lokalną społeczność w działania edukacyjne oraz kulturalne.

W kontekście wsparcia rozwoju gospodarczego zwracano uwagę na brak organizacji pozarządowych wspierających lokalnych przedsiębiorców, oferujących doradztwo biznesowe, szkolenia z zakresu pozyskiwania funduszy unijnych, marketingu, zarządzania czy rozwoju produktów. Ponadto wskazywano na potrzebę aktywizacji społecznej poprzez rozwój instytucji kulturalnych, takich jak Centrum Kultury, które mogłoby pełnić rolę integracyjną, oraz inicjatyw edukacyjnych, np. Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

Niektóre odpowiedzi sugerowały także bardziej specyficzne formy wsparcia, takie jak spółdzielnie socjalne czy działania związane z bezpieczeństwem publicznym, np. straż miejska, choć w tym przypadku chodziło raczej o funkcje instytucji publicznych niż klasycznych organizacji pozarządowych.

Analiza przeprowadzonych badań wykazała wyraźne różnice w odpowiedziach zależne od wieku i płci. Osoby starsze częściej wskazywały na problemy samotności, zależność od pomocy innych i niską dostępność do usług zdrowotnych. Młodsze osoby zwracały uwagę na brak perspektyw zawodowych, konieczność migracji zarobkowej

i niedostateczne wsparcie rozwoju osobistego. Kobiety częściej niż mężczyźni dostrzegały problem przemocy domowej i wykluczenia społecznego.

Zebrane dane pozwalają sformułować kilka kluczowych rekomendacji:

1. Rozwój działań profilaktycznych w zakresie przemocy domowej – edukacja, wsparcie dla rodzin, dostęp do psychologa.
2. Zwiększenie oferty dla dzieci i młodzieży – w tym zajęć pozalekcyjnych, wsparcia rozwoju zainteresowań i przestrzeni integracyjnych.
3. Wsparcie osób starszych i z niepełnosprawnościami – przez rozwój usług opiekuńczych, transportowych i lokalnych sieci wsparcia.
4. Wzmocnienie komunikacji publicznej – szczególnie w gminach wiejskich i mniejszych miejscowościach.
5. Włączenie organizacji pozarządowych – mieszkańcy dostrzegają ich brak i potrzebę aktywizacji lokalnej społeczności.

Podsumowując, mieszkańcy powiatu oczekują działań systemowych, zorientowanych na integrację społeczną, prewencję problemów i poprawę codziennego komfortu życia. Skuteczna strategia powinna opierać się na współpracy instytucji publicznych, organizacji pozarządowych oraz społeczności lokalnej.

V. Analiza SWOT

Na podstawie danych empirycznych przekazanych między innymi przez Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i inne jednostki funkcjonujące w powiecie choszczeńskim oraz danych statystycznych GUS przeprowadzono analizę diagnostyczną na podstawie której opracowano poniższą analizę SWOT.

Analiza SWOT to jedno z podstawowych narzędzi diagnozy strategicznej, które służy do oceny sytuacji danej organizacji, instytucji, gminy czy powiatu. Pozwala ona wskazać zarówno czynniki wewnętrzne, jak i zewnętrzne, które mogą wpływać na realizację celów.

SWOT jest akronimem od angielskich słów:

- S (Strengths) – Mocne strony: wewnętrzne atuty, zasoby i potencjał, które można wykorzystać w rozwoju (np. wykwalifikowana kadra, dobra współpraca międzyinstytucjonalna, stabilne źródła finansowania).
- W (Weaknesses) – Słabe strony: wewnętrzne ograniczenia, które utrudniają osiągnięcie celów (np. niedobór specjalistów, ograniczone środki finansowe, słaba promocja działań).
- (Opportunities) – Szanse: zewnętrzne możliwości, które mogą zostać wykorzystane (np. nowe programy rządowe i unijne, współpraca z organizacjami pozarządowymi, wzrost świadomości społecznej).
- T (Threats) – Zagrożenia: czynniki zewnętrzne, które mogą utrudnić rozwój (np. kryzysy gospodarcze, starzenie się społeczeństwa, wzrost kosztów utrzymania instytucji).

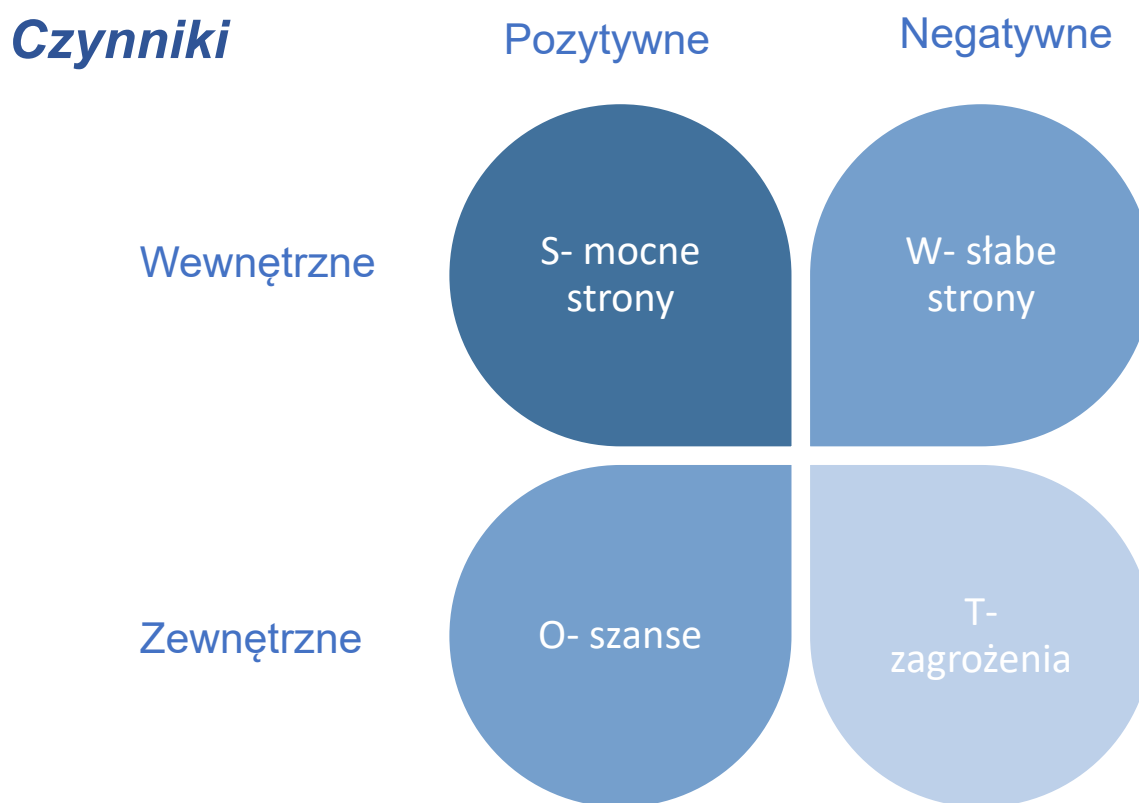
Analiza SWOT daje pełny obraz sytuacji – zestawia to, czym organizacja dysponuje (mocne i słabe strony), z tym, co dzieje się w jej otoczeniu (szanse i zagrożenia). Dzięki temu można opracować strategię działania, np.:

- Strategię SO – wykorzystanie mocnych stron, by korzystać z pojawiających się szans.
- Strategię ST – wykorzystanie mocnych stron, by minimalizować zagrożenia.
- Strategię WO – przewyższanie słabości dzięki wykorzystaniu szans.

- Strategię WT – ograniczanie słabości i unikanie zagrożeń.

W praktyce analiza SWOT w strategii rozwiązywania problemów społecznych pozwala określić, jakie atuty ma powiat (np. aktywne instytucje wsparcia), jakie bariery występują (np. brak specjalistycznych usług), jakie możliwości rozwoju istnieją (np. programy unijne na rzecz integracji społecznej) oraz jakie zewnętrzne zagrożenia mogą utrudniać realizację zadań (np. niekorzystne trendy demograficzne).

Schemat 4. Schemat graficzny analizy SWOT

Źródło: Opracowanie własne.

S- mocne strony

to co wyróżnia się na tle innych, dziedziny działalności tworzące potencjał i pozytywny wizerunek

- drogi krajowe i wojewódzkie zapewniające dobre połączenia z dużymi miastami;
- modernizacje dróg powiatowych i inwestycje w transport publiczny;
- planowane inwestycje w mieszkania socjalne i chronione;
- możliwość adaptacji pustostanów i budynków po likwidowanych szkołach;
- wzrost liczby podmiotów gospodarczych w gminach;
- możliwość rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorczości lokalnej;
- potencjał turystyczny (agroturystyka, ekoturystyka, rekreacja);
- funkcjonowanie szkół podstawowych, średnich i zawodowych;
- projekty edukacyjne i współpraca z organizacjami pozarządowymi;
- rozwijająca się oferta kulturalna i sportowa dla dzieci i młodzieży;
- funkcjonowanie placówek podstawowej opieki zdrowotnej oraz szpitala powiatowego;
- bogata oferta wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych;
- aktywność lokalnych stowarzyszeń i OSP w organizacji imprez;
- możliwość integracji społecznej poprzez sport i kulturę;
- funkcjonowanie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz Ośrodków Pomocy Społecznej i Centrum Usług Społecznych;
- istniejąca sieć placówek wsparcia: domy pomocy społecznej, rodziny zastępcze; rodzinne domy dziecka;
- dostęp do pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu bieżących trudności w codziennym funkcjonowaniu, w tym interwencja kryzysowa;
- dobrze rozwinięta współpraca z organizacjami pozarządowymi i Kościołem w zakresie wsparcia socjalnego;
- realizacja programów rządowych;
- wsparcie finansowe rodzin wielodzietnych i osób o niskich dochodach;
- tworzenie programów usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej;
- doświadczeni pracownicy instytucji pomocy społecznej z dostępem do szkoleń;
- rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym;

- współpraca międzyinstytucjonalna i międzysektorowa w zakresie rozwiązywania problemów społecznych;
- programy aktywizacji zawodowej i społecznej dla osób wykluczonych.

W- słabe strony

aspekty ograniczające sprawność i mogące blokować rozwój

- ujemny przyrost naturalny we wszystkich gminach;
- migracje wewnętrzne i zagraniczne z ujemnym saldem, zwłaszcza wśród młodych i wykształconych;
- stopa bezrobocia dwukrotnie wyższa niż średnia krajowa;
- duży odsetek długotrwale bezrobotnych oraz bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych;
- niski poziom wynagrodzeń i ograniczona dywersyfikacja gospodarki;
- niedostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy;
- niska mobilność edukacyjna młodzieży z terenów wiejskich;
- mała liczba programów rozwijających kompetencje cyfrowe i językowe;
- ograniczona dostępność specjalistów medycznych;
- niedobór mieszkań chronionych, socjalnych i wspieranych oraz miejsc w DPS-ach;
- brak kompleksowych programów profilaktycznych dla seniorów;
- nierównomierny rozwój infrastruktury w gminach peryferyjnych;
- słaba komunikacja publiczna w mniejszych miejscowościach;
- zły stan techniczny części zasobu komunalnego.
- brak kompleksowych programów budownictwa dla osób o niskich dochodach;
- ograniczona liczba instytucji kultury w małych gminach;
- niski poziom uczestnictwa mieszkańców w kulturze wysokiej;
- ograniczone środki finansowe na bieżące wsparcie socjalne oraz rozwój usług opiekuńczych;
- niewystarczająca dostępność placówek wsparcia specjalistycznego (terapię, poradnictwo rodzinne);
- wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej;

- rosnące potrzeby opiekuńcze w związku ze starzeniem się społeczeństwa i ujemnym przyrostem naturalnym;
- występowanie zjawisk takich jak przemoc domowa, uzależnienia, bezdomność, ubóstwo energetyczne;
- stałe zapotrzebowanie na rozwijanie rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie;
- niedostateczny poziom dostosowania infrastruktury publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i o ograniczonej mobilności;
- niskie kompetencje wychowawcze rodziców i związana z tym konieczność umieszczania dzieci w pieczy zastępczej;
- ograniczona liczba pracowników pomocy społecznej w stosunku do rosnących potrzeb;
- wysokie obciążenie biurokratyczne pracowników pomocy społecznej;
- niewystarczająca wiedza mieszkańców o dostępnych formach wsparcia;
- niska aktywność części beneficjentów w podejmowaniu działań aktywizacyjnych.

O- szanse

procesy w otoczeniu, które tworzą sprzyjające warunki do rozwoju, mogą przynieść w przyszłości pozytywne efekty

- programy wsparcia rodzin;
- możliwość wykorzystania funduszy UE na działania edukacyjne, prorodzinne oraz aktywizujące seniorów i osoby z niepełnosprawnościami;
- tworzenie mieszkań wspomaganych dla osób starszych i niepełnosprawnych;
- rozbudowa oferty turystycznej i promocja lokalnych produktów;
- fundusze na edukację cyfrową i nowoczesne technologie;
- programy wsparcia młodzieży wchodzącej na rynek pracy (staże, praktyki);
- rozwój edukacji zdalnej i hybrydowej w mniejszych miejscowościach;
- programy rządowe realizowane na rzecz lokalnej społeczności;
- możliwość tworzenia centrów usług społecznych finansowanych z UE;
- rozwój telemedycyny i e-zdrowia;
- fundusze na inwestycje i rewitalizacje;
- możliwość tworzenia zintegrowanych systemów komunikacji;

- współpraca z NGO i sektorem prywatnym przy organizacji wydarzeń;
- promocja turystyki kulturowej i produktów regionalnych;
- finansowanie i programy:
- wdrażanie e-usług społecznych (wnioski online, zdalne poradnictwo, teleopieka dla seniorów);
- projekty integracyjne dla rodzin, seniorów i osób z niepełnosprawnościami – kluby seniora, świetlice środowiskowe, warsztaty terapii zajęciowej;
- partnerstwa z organizacjami pozarządowymi i sektorem prywatnym w zakresie wolontariatu i CSR (społeczna odpowiedzialność biznesu);
- programy edukacyjne w zakresie zdrowia psychicznego, przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy i wykluczeniu społecznemu;
- rozwój usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej;
- promowanie i rozwój wolontariatu sąsiedzkiego;
- rozwój rodzinnej pieczy zastępczej;
- rozwój wsparcia psychologicznego i terapeutycznego dla dzieci i młodzieży;
- likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania oraz w budynkach użyteczności publicznej;
- szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych;
- skuteczność w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej.

T- zagrożenia

zbiór możliwych sytuacji i procesów, mogących tworzyć w otoczeniu niekorzystne warunki

- postępujące starzenie się społeczeństwa;
- drenaż mózgów – emigracja wysoko wykwalifikowanych i specjalistycznych osób do dużych miast i za granicę;
- pogłębianie się problemów opiekuńczych i wzrost kosztów polityki społecznej;
- utrzymujące się strukturalne bezrobocie na terenach wiejskich;
- ryzyko stagnacji gospodarczej i ograniczenie inwestycji prywatnych;

- spadek liczby uczniów z powodu niżu demograficznego;
- odpływ najzdolniejszych uczniów i studentów do większych ośrodków;
- niedobór nauczycieli w niektórych specjalizacjach;
- rosnące potrzeby opiekuńcze związane ze starzeniem się społeczeństwa;
- deficyt kadry pielęgniarskiej i opiekuńczej;
- możliwe ograniczenie finansowania świadczeń zdrowotnych;
- wzrost kosztów inwestycji;
- spadek dostępności komunikacji publicznej;
- zbyt wysokie koszty i trudności w pozyskiwaniu gruntów pod budownictwo komunalne;
- spadek finansowania zewnętrznego po 2030 r.;
- ograniczenie środków na kulturę w sytuacji kryzysu finansów publicznych;
- spadek zaangażowania młodzieży w życie kulturalne małych miejscowości;
- uzależnienie od pomocy społecznej części mieszkańców, a tym samym brak chęci i motywacji do podjęcia zatrudnienia;
- wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, zaburzenie więzi rodzinnych;
- wykluczenie osób z niepełnosprawnościami z życia społecznego m.in. przez istniejące bariery techniczne;
- rosnące koszty utrzymania placówek i wynagrodzeń przy ograniczonym budżecie powiatu;
- możliwy wzrost liczby osób w kryzysie bezdomności w związku z ubóstwem energetycznym i inflacją;
- nasilenie problemów zdrowia psychicznego, uzależnień i przemocy domowej po pandemii i kryzysach gospodarczych;
- odpływ pracowników socjalnych do innych sektorów z powodu niskich płac i wysokiego obciążenia pracą;
- trudności w pozyskiwaniu wykwalifikowanej kadry do pracy w placówkach pomocy społecznej;
- ryzyko wypalenia zawodowego pracowników działających w obszarze pomocowym.

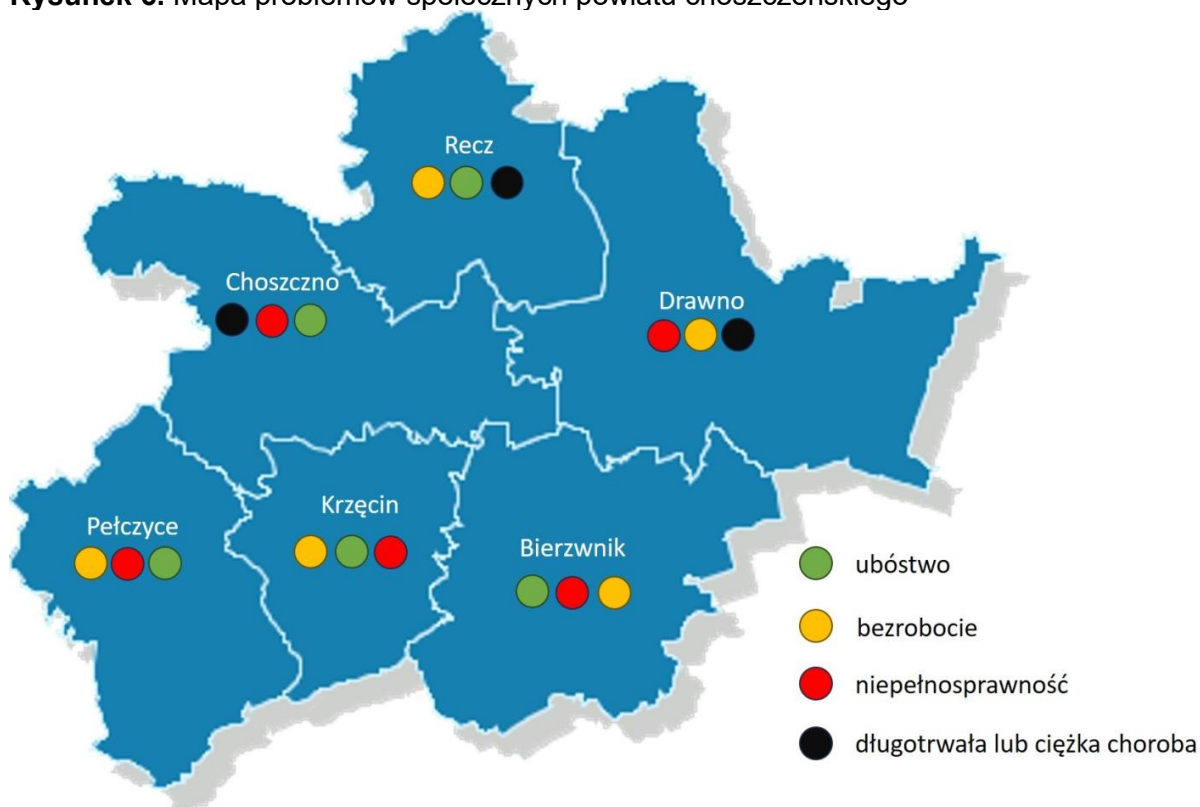
VI. Mapa problemów społecznych

W niniejszym rozdziale przedstawiono najważniejsze problemy społeczne, z jakimi zmagają się mieszkańcy powiatu choszczeńskiego oraz poszczególnych gmin. Analiza danych zgromadzonych przez Ośrodki Pomocy Społecznej pozwoliła na wyodrębnienie czterech głównych zjawisk, które są wspólne dla całego powiatu. Należą do nich: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. Problemy te w największym stopniu wpływają na jakość życia mieszkańców oraz determinują działania podejmowane w obszarze pomocy i integracji społecznej.

Na potrzeby diagnozy sporządzono tzw. mapę problemów społecznych, która w syntetyczny sposób obrazuje przestrzenne rozmieszczenie i natężenie najważniejszych zjawisk społecznych w poszczególnych gminach.

Szczegółowe rozkłady głównych problemów społecznych w odniesieniu do poszczególnych gmin powiatu choszczeńskiego przedstawia poniższa mapa.

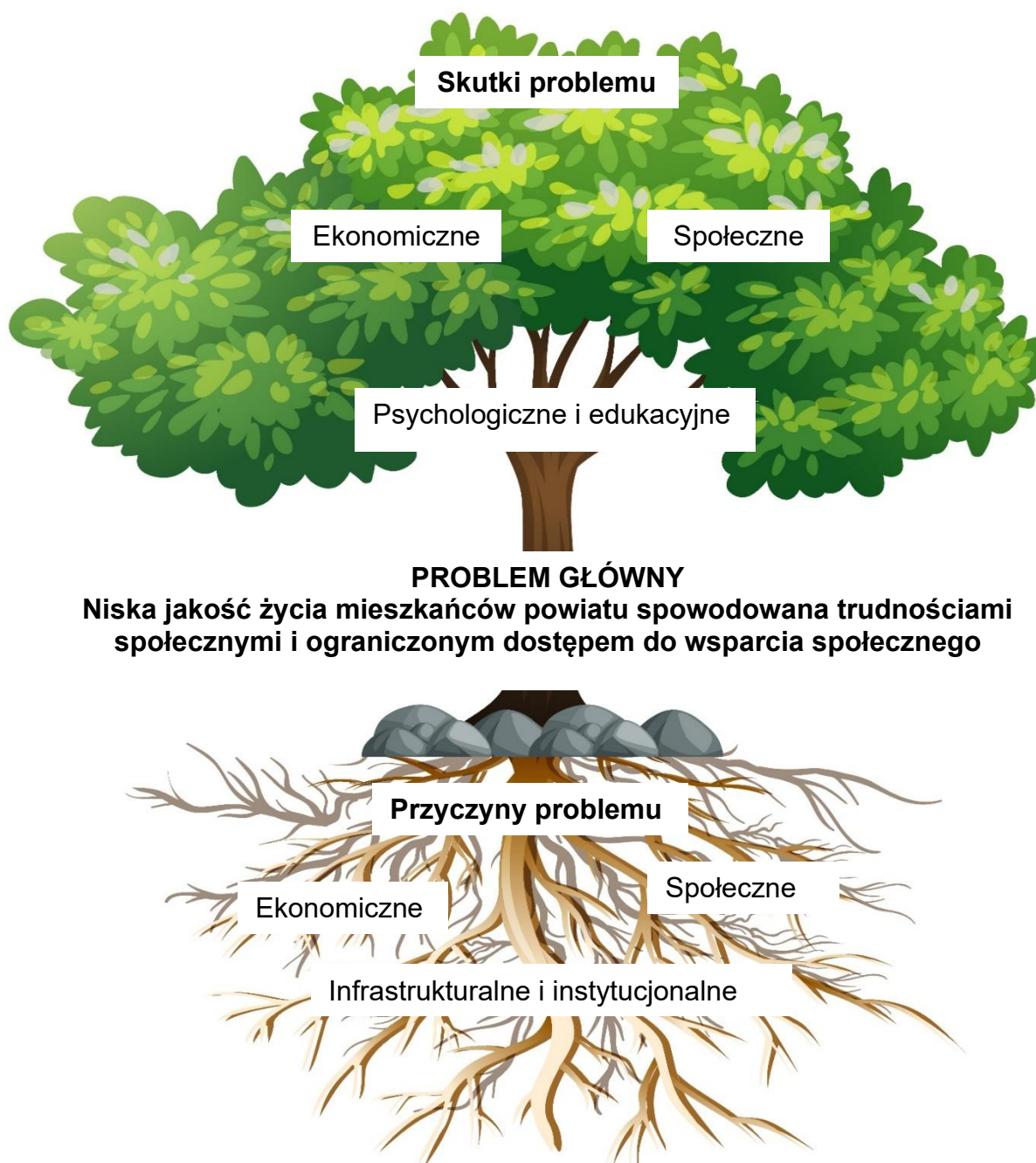
Rysunek 6. Mapa problemów społecznych powiatu choszczeńskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ocen Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok.

VII. Analiza kluczowych problemów społecznych i priorytetowe kierunki polityki społecznej

Rysunek 7. Grafika drzewa problemów

Źródło: Opracowanie własne

W celu zobrazowania złożoności wyzwań, przed którymi stoi powiat choszczeński, posłużono się graficzną formą tzw. drzewa problemów społecznych. Jest to metoda diagnozy polegająca na ukazaniu wzajemnych powiązań między głównym problemem, jego przyczynami (korzeniami) oraz skutkami (gałęziami). Dzięki temu możliwe jest nie tylko precyzyjne określenie źródeł trudności, ale także lepsze zrozumienie, jakie konsekwencje generują one dla mieszkańców i całej społeczności lokalnej.

Za główny problem zidentyfikowano niską jakość życia mieszkańców powiatu choszczeńskiego, wynikającą z trudności społecznych, ekonomicznych oraz ograniczonego dostępu do wsparcia instytucjonalnego. Niska jakość życia przejawia się w poczuciu braku stabilności, trudności w zaspokajaniu podstawowych potrzeb oraz niewystarczających możliwościach rozwoju indywidualnego i wspólnotowego.

Przyczyny problemu (korzenie drzewa)

Źródła niskiej jakości życia mieszkańców mają charakter wielowymiarowy i można je pogrupować w trzy zasadnicze kategorie:

Ekonomiczne

- utrzymujące się wysokie bezrobocie oraz ograniczone możliwości podjęcia pracy na lokalnym rynku,
- niedopasowanie kwalifikacji zawodowych mieszkańców do potrzeb rynku pracy, co skutkuje brakiem atrakcyjnych perspektyw zawodowych,
- słaby rozwój lokalnej przedsiębiorczości, w tym niewystarczające wsparcie dla mikroprzedsiębiorstw i start-upów, co ogranicza potencjał rozwojowy gospodarki powiatu.

Społeczne

- utrudniony dostęp do profesjonalnej pomocy rodzinnej i psychologicznej, co pogłębia problemy związane z kryzysami rodzinnymi,
- niska aktywność społeczna i ograniczona integracja mieszkańców, przejawiająca się w niewielkim udziale w inicjatywach lokalnych oraz osłabionym kapitale społecznym,

- obecność negatywnych zjawisk, takich jak przemoc domowa, marginalizacja grup wrażliwych (m.in. osób z niepełnosprawnościami, seniorów, rodzin w kryzysie).

Infrastrukturalne i instytucjonalne

- ograniczona dostępność (oznacza zarówno ich niedostateczną liczbę na terenie powiatu, jak i ograniczone zasoby kadrowe oraz finansowe) placówek wsparcia społecznego (OPS, PCPR), co utrudnia szybkie reagowanie na potrzeby osób i rodzin w kryzysie,
- niedostateczna liczba programów edukacyjnych, kulturalnych i profilaktycznych, które mogłyby wspierać rozwój dzieci, młodzieży i dorosłych,
- brak efektywnej współpracy międzysektorowej – słabość w budowaniu spójnych mechanizmów kooperacji pomiędzy samorządami, organizacjami pozarządowymi, instytucjami publicznymi i przedsiębiorcami.

Skutki problemu (gałęzie drzewa)

Konsekwencje omawianych trudności są wielowymiarowe i wpływają zarówno na życie jednostek, jak i kondycję całej społeczności:

Społeczne

- narastanie problemów rodzinnych i zwiększanie się liczby osób w trudnej sytuacji życiowej,
- osłabienie więzi międzyludzkich, ograniczona integracja społeczności oraz wzrost poczucia izolacji,
- nasilenie zjawisk takich jak uzależnienia, przemoc domowa, patologie społeczne, co zwiększa ryzyko dziedziczenia problemów przez kolejne pokolenia.

Ekonomiczne

- utrzymująca się niska aktywność zawodowa, a w konsekwencji odpływ młodych, aktywnych mieszkańców do większych ośrodków miejskich,
- ograniczony potencjał rozwoju lokalnej gospodarki, co dodatkowo zmniejsza atrakcyjność powiatu jako miejsca do życia i pracy.

Psychologiczne i edukacyjne

- niewystarczające wsparcie psychologiczne i pedagogiczne dla dzieci, młodzieży oraz rodzin, skutkujące pogłębianiem kryzysów wychowawczych i emocjonalnych,
- ograniczone możliwości rozwoju edukacyjnego, kulturalnego i społecznego, co obniża szanse mieszkańców na podnoszenie kompetencji i zwiększa ryzyko wykluczenia.

VIII. Część programowa

Część programowa Strategii obejmuje kluczowe elementy wyznaczające kierunki działań w obszarze rozwiązywania problemów społecznych. Zawiera misję i wizję, cele strategiczne i operacyjne, zestaw planowanych działań, a także zakładane rezultaty. Określa również zasady aktualizacji, monitorowania i ewaluacji dokumentu, ramy finansowe oraz przepisy dotyczące jego wdrażania. Podstawą do opracowania prognoz i planów była diagnoza sytuacji społecznej w powiecie oraz analiza SWOT, stanowiąca skuteczne narzędzie identyfikacji uwarunkowań strategicznych. Wyniki analizy dostarczyły informacji niezbędnych do podejmowania decyzji planistycznych i umożliwiły wyznaczenie kierunków działań zmierzających do skutecznego rozwiązywania problemów społecznych.

Schemat 5. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: Opracowanie własne

1. Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja Strategii pełni funkcję obrazu przyszłości, do którego dąży powiat w perspektywie długoterminowej. Nie jest jedynie opisem pożądanego stanu rzeczy, lecz także punktem odniesienia dla wszystkich działań podejmowanych w obszarze polityki społecznej. Stanowi ona swoisty drogowskaz, który pozwala wyznaczać priorytety i konsekwentnie ukierunkowywać działania instytucji samorządowych, organizacji pozarządowych oraz partnerów społecznych. Wizja rozwiązywania problemów społecznych na terenie powiatu choszczeńskiego została sformułowana w oparciu o rzetelną diagnozę sytuacji społecznej oraz identyfikację kluczowych obszarów problemowych wskazanych w części diagnostycznej Strategii. Określając oczekiwany, docelowy obraz powiatu – bezpiecznego, spójnego społecznie i sprzyjającego rozwojowi mieszkańców – wizja stanowi fundament do stworzenia misji. To właśnie misja, definiując ogólny cel działań, wyznacza praktyczny kierunek, w jakim powiat zmierza, umożliwiając stopniową realizację wizji w warunkach realnych możliwości rozwojowych.

MISJA

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Choszczeńskiego na lata 2026-2031 jest zapewnienie spójnego, dostępnego i efektywnego systemu wsparcia społecznego w Powiecie Choszczeńskim, opartego na współpracy samorządu, organizacji pozarządowych, sektora prywatnego i mieszkańców, w celu podniesienia jakości życia, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz wspierania aktywności i integracji wszystkich

WIZJA

Powiat Choszczeński w 2031 roku to obszar spójny społecznie, aktywny gospodarczo i otwarty na innowacje, zapewniający mieszkańcom wysoką jakość życia, szeroki dostęp do usług społecznych, edukacyjnych i zdrowotnych, z rozwiniętą infrastrukturą oraz silnym kapitałem społecznym opartym na solidarności, bezpieczeństwie i współpracy.

2. Kierunki rozwiązywania problemów społecznych

Na podstawie wniosków płynących z analizy danych dotyczących poszczególnych obszarów życia społecznego sformułowano cele strategiczne, których realizacja ma prowadzić do ograniczenia niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego celu strategicznego określono odpowiadające mu cele operacyjne wraz z przypisanymi zadaniami, stanowiącymi narzędzie ich realizacji. Dodatkowo wskazano podmioty odpowiedzialne i współpracujące, harmonogram działań, zakładane rezultaty oraz możliwe źródła finansowania, co pozwala na precyzyjne i skuteczne planowanie wdrażania Strategii.

Cel strategiczny 1

Wzmacnianie aktywności społecznej oraz poprawa funkcjonowania osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Cel strategiczny 2

Reintegracja społeczna i zawodowa osób pozostających bez zatrudnienia poprzez działania aktywizujące i wspierające.

Cel strategiczny 3

Budowanie inkluzywnej polityki społecznej, uwzględniającej potrzeby osób z niepełnosprawnościami i innych grup wymagających szczególnego wsparcia.

Cel strategiczny 4

Ograniczanie szkód zdrowotnych oraz negatywnych skutków rodzinnych i społecznych wynikających z uzależnień

Cel strategiczny 5

Zapewnienie bezpieczeństwa, pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy oraz rozwijanie kompleksowej profilaktyki antyprzemocowej.

Cel strategiczny 6

Wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzin oraz wspieranie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży.

Cel strategiczny 7

Rozwój integracyjnej i aktywizującej polityki senioralnej, sprzyjającej pełnemu uczestnictwu osób starszych w życiu społecznym.

Cel strategiczny nr 1

Wzmacnianie aktywności społecznej oraz poprawa funkcjonowania osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym

Ubóstwo i marginalizacja stanowią istotne bariery ograniczające dostęp do edukacji, rynku pracy, usług społecznych oraz pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym. Osoby zagrożone wykluczeniem często borykają się z trudnościami finansowymi, ograniczonymi kompetencjami społecznymi, niskim poziomem samooceny i izolacją społeczną, co może prowadzić do pogłębiania się problemów i przekazywania negatywnych skutków kolejnym pokoleniom.

Wzmacnianie aktywności społecznej jest kluczowe dla integracji osób wykluczonych, ponieważ pozwala im odzyskać poczucie sprawczości, uczestniczyć w życiu lokalnej społeczności oraz budować relacje oparte na wzajemnym wsparciu. Poprawa funkcjonowania w sferze społecznej, zawodowej i edukacyjnej przyczynia się do zmniejszenia ryzyka marginalizacji i zwiększa szanse na pełne uczestnictwo w życiu społecznym.

Działania w tym obszarze, obejmujące zarówno wsparcie materialne, jak i programy aktywizacyjne, integracyjne czy edukacyjne, mają na celu nie tylko poprawę jakości życia osób wykluczonych, ale również wzmocnienie spójności i bezpieczeństwa społecznego w całym powiecie. Kompleksowe podejście, łączące pomoc bezpośrednią z inicjatywami społecznymi i współpracą z organizacjami pozarządowymi, pozwala przeciwdziałać trwałemu wykluczeniu i stwarza warunki do budowania aktywnych, odpornych i solidarnościowych społeczności lokalnych.

Dla osiągnięcia zakładanych rezultatów opracowano niniejsze cele operacyjne:

Cel operacyjny nr 1.				
Wzmocnienie bezpieczeństwa ekonomicznego i socjalnego mieszkańców Powiatu				
Przykładowe działania	Rezultaty	Mierniki sukcesu	Odpowiedzialne podmioty	Źródła finansowania
Zapewnienie dostępu do świadczeń pomocy społecznej w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb	Zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych mieszkańców Powiatu.	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną.	PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu

bytowych osób i rodzin, przy jednoczesnym wspieraniu ich w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej.

Udzielanie wsparcia osobom bezdomnym w celu ochrony ich życia i zdrowia, w postaci schronienia oraz posiłku.	Zapewnienie podstawowych warunków do egzystencji.	Liczba osób bezdomnych korzystających z pomocy społecznej, w tym ze schronienia i posiłku.	OPS, samorząd powiatowy, samorządy gminne, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu
--	---	--	--	--------------------------------

Informowanie osób bezdomnych o dostępnych formach pomocy i monitorowanie jej realizacji	Podniesienie świadomości w zakresie możliwego wsparcia.	Liczba osób objętych indywidualnym planem wychodzenia z bezdomności.	samorząd powiatowy, NGO	Budżet Powiatu
---	---	--	-------------------------	----------------

Cel operacyjny nr 2.

Aktywizacja i integracja społeczna osób narażonych na wykluczenie oraz wzmocnienie ich potencjału zawodowego i społecznego

Przykładowe działania	Rezultaty	Mierniki sukcesu	Odpowiedzialne podmioty	Źródła finansowania
Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa.	Zniwelowanie nierówności edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem.	Liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych.	PCPR, OPS, PPP, samorząd powiatowy, samorządy gminne, placówki oświatowe	Budżety Gmin Budżet Powiatu Budżet Państwa
Upowszechnianie wiedzy oraz wspieranie działalności podmiotów reintegracji społeczno-zawodowej	Zwiększenie aktywności społeczno-zawodowej osób dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.	Liczba osób korzystających z działań reintegracyjnych i szkoleniowych.	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, podmioty reintegracji społeczno-zawodowej	Budżety Gmin Budżet Powiatu Fundusze Europejskie, PFRON

Cel strategiczny nr 2
Reintegracja społeczna i zawodowa osób pozostających bez zatrudnienia
poprzez działania aktywizujące i wspierające

Bezrobocie jest jednym z kluczowych czynników ryzyka wykluczenia społecznego. Ogranicza dostęp do stabilnych dochodów, utrudnia realizację podstawowych potrzeb życiowych i może prowadzić do chronicznego stresu, poczucia bezradności oraz izolacji społecznej. Osoby pozostające bez pracy często doświadczają obniżonej samooceny, trudności w budowaniu relacji społecznych oraz ograniczeń w uczestnictwie w życiu lokalnej społeczności, co z kolei zwiększa ryzyko marginalizacji i wystąpienia problemów zdrowotnych, rodzinnych czy emocjonalnych.

Reintegracja społeczna i zawodowa umożliwi odbudowę poczucia własnej wartości, wzmocnienie kompetencji zawodowych i społecznych oraz powrót do aktywnego życia społecznego. Wdrażanie programów aktywizacyjnych, szkoleń, kursów podnoszących kwalifikacje oraz współpraca z lokalnymi pracodawcami pozwala osobom bezrobotnym skutecznie wchodzić na rynek pracy i zwiększać swoje szanse na samodzielne funkcjonowanie. Długofalowo działania te przyczyniają się nie tylko do poprawy sytuacji jednostek, lecz także wspierają rozwój lokalnej gospodarki, wzmacniają kapitał społeczny oraz przeciwdziałają utrwalaniu się ubóstwa i wykluczenia w kolejnych pokoleniach. Kompleksowe podejście sprzyja budowaniu bardziej odpornych i integracyjnych społeczności lokalnych. Dla osiągnięcia zakładanych rezultatów opracowano niniejsze cele operacyjne:

Cel operacyjny nr 1.
Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia, w tym długotrwale, w powrocie
do aktywności zawodowej.

Przykładowe działania	Rezultaty	Mierniki sukcesu	Odpowiedzialne podmioty	Źródła finansowania
Pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe	Pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe	Pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe	PUP, samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Informowanie o formach	Wzrost wiedzy wśród osób	Liczba podjętych	PUP, samorząd powiatowy,	Budżety Gmin Budżet

wsparcia i aktywizacji	bezrobotnych na temat dostępnych form wsparcia.	działań informacyjnych.	samorządy gminne, PCPR, OPS	Powiatu
Prowadzenie poradnictwa zawodowego i warsztatów z kreowania ścieżki kariery wśród uczniów.	Zwiększenie przedsiębiorczości i przyszłej aktywności zawodowej uczniów.	Liczba uczniów objętych poradnictwem,	PUP, samorząd powiatowy, samorządy gminne, placówki oświatowe	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Prowadzenie szkoleń i kursów zawodowych zwiększających kwalifikacje zawodowe.	Zwiększenie kwalifikacji wśród osób bezrobotnych	Liczba uczestników kursów/szkoleń	PUP, PCPR, OPS, NGO	Budżet powiatu, EFS, programy krajowe (MPiPS), projekty NGO

Cel operacyjny nr 2.

Rozwój współpracy z pracodawcami i instytucjami rynku pracy

Przykładowe działania	Rezultaty	Mierniki sukcesu	Odpowiedzialne podmioty	Źródła finansowania
Prowadzenie diagnozy stanu lokalnego rynku pracy, monitorowanie zawodów nadwyżkowych i deficytowych.	Uzyskanie rzetelnych informacji na temat rynku pracy w Powiecie.	Liczba opracowanych diagnoz i monitoringów.	PUP, samorząd powiatowy, samorządy gminne	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Organizowanie staży, praktyk, partnerstw z przedsiębiorcami	Wzrost liczby osób zdobywających doświadczenie zawodowe i podejmujących zatrudnienie w lokalnych przedsiębiorstwach	Liczba osób podejmujących zatrudnienie, liczba porozumień z pracodawcami	PUP, PCPR, OPS, lokalni przedsiębiorcy, NGO	Budżet powiatu, granty krajowe i regionalne, fundusze UE

Cel strategiczny nr 3

Budowanie inkluzywnej polityki społecznej uwzględniającej potrzeby osób z niepełnosprawnościami i innych grup wymagających szczególnego

Osoby z niepełnosprawnościami oraz inne grupy wymagające szczególnej troski często napotykać liczne bariery ograniczające ich pełne uczestnictwo w życiu społecznym, edukacyjnym i zawodowym. Bariery te mogą mieć charakter architektoniczny, cyfrowy, komunikacyjny, a także społeczny i instytucjonalny, co utrudnia samodzielne funkcjonowanie i prowadzi do izolacji. Tworzenie polityki społecznej opartej na zasadzie inkluzji zapewnia równy dostęp do usług publicznych, edukacji, rynku pracy oraz życia kulturalnego i społecznego. Rozwój systemu wsparcia sprzyja pełnemu włączeniu społecznemu. Działania te nie tylko zwiększają poczucie własnej wartości i samodzielność osób z niepełnosprawnościami, lecz także wzmacniają ich pozycję w rodzinie, społeczności lokalnej i na rynku pracy. Włączenie społeczne tych osób przyczynia się do większej spójności społecznej, zmniejszenia nierówności oraz budowania solidarności społecznej. Kompleksowe podejście, łączące wsparcie materialne, edukacyjne, rehabilitacyjne i integracyjne, pozwala na tworzenie środowiska sprzyjającego aktywnemu uczestnictwu wszystkich członków społeczności, niezależnie od ich ograniczeń. Dla osiągnięcia zakładanych rezultatów opracowano niniejsze cele operacyjne:

Cel operacyjny nr 1.

Rozwój i zapewnienie kompleksowego systemu usług opiekuńczych oraz wspierających dla mieszkańców Powiatu z niepełnosprawnościami, mających na celu poprawę jakości ich życia i funkcjonowania społecznego.

Przykładowe działania	Rezultaty	Mierniki sukcesu	Odpowiedzialne podmioty	Źródła finansowania
Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z niepełnosprawnościami.	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich dostępności.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi. Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych.	PCPR, OPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Powiatu PFRON
Zapewnienie dostatecznej	Poprawa dostępności	Liczba mieszkańców	samorządy gminne,	Budżet Powiatu

liczby miejsc w Domu Pomocy Społecznej.	do całodobowej opieki dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	Powiatu przebywających w DPS w Brzezinach. Wskaźnik nasycenia usługami w DPS.	samorząd powiatowy	
Upowszechnianie informacji o działających na terenie Powiatu podmiotach świadczących wsparcie w związku z zaburzeniami psychicznymi i złą kondycją psychiczną.	Poprawa zdrowia psychicznego mieszkańców Powiatu.	Liczba osób korzystających z wsparcia RCK i innych placówek	samorząd powiatowy, inne jednostki samorządu terytorialnego, NGO, ROPS	Budżet Powiatu Budżet Województwa
Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością (w tym np. na zakup sprzętu rehabilitacyjnego)	Poprawa warunków bytowych osób z niepełnosprawnością.	Liczba osób objętych pomocą materialną.	PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu PFRON
Rozwijanie bazy środowiskowego wsparcia dla osób z niepełnosprawnością (Warsztat Terapii Zajęciowej, Środowiskowe Domy Samopomocy itp.).	Poprawa społecznego i zawodowego funkcjonowania osób z niepełnosprawnością.	Liczba placówek wsparcia dla osób z niepełnosprawnością. Liczba działań wspierających rozwój istniejących placówek wsparcia.	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS, WTZ, ŚDS	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Organizowanie opieki wytchnieniowej dla osób z niepełnosprawnością oraz ich opiekunów.	Odciążenie opiekunów nieformalnych oraz zapewnienie profesjonalnej opieki osobom z niepełnosprawnością.	Liczba osób korzystających z opieki wytchnieniowej. Liczba godzin opieki wytchnieniowej przypadająca na 1 beneficjenta.	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu Fundusz Solidarnościowy
Prowadzenie ustawowej działalności Powiatowego	Umożliwienie mieszkańcom korzystania z form wsparcia dla osób	Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności, o stopniu	Samorząd powiatowy	Budżet Powiatu

Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.	z niepełnosprawnościami.	niepełnosprawności, legitymacji i kart parkingowych.
--	--------------------------	--

**Cel operacyjny nr 2.
Zaangażowanie osób z niepełnosprawnościami i ze szczególnymi potrzebami w życie społeczne i zawodowe**

Przykładowe działania	Rezultaty	Mierniki sukcesu	Odpowiedzialne podmioty	Źródła finansowania
Organizowanie i dofinansowanie imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych dla osób z niepełnosprawnością.	Poprawa dostępności do zajęć sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych oraz wzrost aktywności społecznej osób z niepełnosprawnością	Liczba zorganizowanych imprez dla osób z niepełnosprawnością. Liczba uczestników.	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS, NGO, WTZ, PDDSORK	Budżety Gmin Budżet Powiatu PFRON
Realizacja projektów socjalnych i programów integracyjnych dla osób z niepełnosprawnością	Zwiększenie liczby projektów i programów na rzecz osób z niepełnosprawnością w stosunku do lat poprzednich	Liczba zrealizowanych projektów/programów. Liczba uczestników.	PCPR, OPS, WTZ	Budżety Gmin Budżet Powiatu PFRON Fundusze UE
Prowadzenie diagnozy wśród dzieci w zakresie występowania niepełnosprawności i zapewnienie im kształcenia specjalnego.	Skuteczniejsze i szybsze wsparcie dzieci z niepełnosprawnością.	Liczba dzieci objętych diagnozą i nauczaniem specjalnym.	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, PPP, placówki oświatowe, PZON	Budżet Powiatu
Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych	Zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w działaniach wspierających aktywizację zawodową oraz poprawa ich szans na zatrudnienie	Liczba zrealizowanych projektów i działań na rzecz aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością.	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, PUP	Budżety Gmin Budżet Powiatu PFRON Fundusze Europejskie

Cel strategiczny nr 4
Ograniczanie szkód zdrowotnych oraz negatywnych skutków rodzinnych i społecznych wynikających z uzależnień

Uzależnienia wywierają wielowymiarowy wpływ na życie jednostek i całych społeczności. Skutki uzależnień obejmują nie tylko zdrowie fizyczne i psychiczne osób dotkniętych problemem, ale również funkcjonowanie rodzin, rozwój dzieci, relacje społeczne oraz stabilność ekonomiczną. Osoby uzależnione często doświadczają izolacji społecznej, trudności w zatrudnieniu, problemów finansowych oraz ryzyka konfliktów i przemocy domowej. Działania profilaktyczne, edukacyjne i terapeutyczne mają kluczowe znaczenie dla zmniejszenia ryzyka uzależnień, poprawy jakości życia mieszkańców oraz ograniczenia długofalowych konsekwencji społecznych i ekonomicznych. Profilaktyka obejmuje kampanie edukacyjne, programy w szkołach, wsparcie rodziców i opiekunów, a także działania zwiększające świadomość społeczną w zakresie zagrożeń wynikających z uzależnień.

Wsparcie terapeutyczne dla osób dotkniętych uzależnieniem oraz dla ich rodzin umożliwia odbudowę więzi rodzinnych, zwiększa poczucie bezpieczeństwa i stabilności emocjonalnej oraz wspiera reintegrację społeczną. Kompleksowe podejście, łączące profilaktykę, edukację, poradnictwo, terapię indywidualną i grupową, a także współpracę z instytucjami samorządowymi i organizacjami pozarządowymi, sprzyja ograniczaniu szkód zdrowotnych i społecznych, wzmacnia spójność społeczną i przyczynia się do budowy bezpiecznej i wspierającej społeczności lokalnej. Dla osiągnięcia zakładanych rezultatów opracowano niniejsze cele operacyjne:

Cel operacyjny nr 1.
Rozwój kompleksowego systemu wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Przykładowe działania	Rezultaty	Mierniki sukcesu	Odpowiedzialne podmioty	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy rodzinom z problemem uzależnienia.	Zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych oraz wykonanie drobnych remontów i napraw w mieszkaniu.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna i niematerialna.	PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu

Monitorowanie skali problemu uzależnienia wśród mieszkańców Powiatu poprzez działania instytucji na szczeblu gminnym.	Pozyskanie informacji służących zaprojektowaniu odpowiednich działań w zakresie problemu uzależnień na terenie Powiatu.	Liczba podjętych działań mających na celu monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień.	samorządy gminne, OPS, GKRPA	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Prowadzenie programów edukacyjnych i profilaktycznych w zakresie uzależnień.	Wzrost liczby osób korzystających z terapii i programów profilaktycznych	Liczba zorganizowanych programów edukacyjnych i profilaktycznych	PCPR, OPS, Poradnia Terapii Uzależnień, PPP, placówki oświatowe	Budżet powiatu i gmin Fundusze krajowe (np. Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii) Granty i dotacje pozarządowe

Cel operacyjny nr 2.

Realizacja działań profilaktycznych wśród mieszkańców i uczniów ukierunkowanych na podnoszenie świadomości zagrożeń związanych ze spożywaniem alkoholu.

Przykładowe działania	Rezultaty	Mierniki sukcesu	Odpowiedzialne podmioty	Źródła finansowania
Realizacja w szkołach programów związanych z tematyką uzależnień.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień, rozwoju psychospołecznego uczniów.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki. Liczba przeprowadzonych programów.	GKRPA, OPS, placówki oświatowe	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie organizowania spotkań, pogadanek i lekcji profilaktycznych w zakresie uzależnień	Podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców w zakresie uzależnień.	Liczba zorganizowanych spotkań/lekcji/pogadanek.	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, KPP, placówki oświatowe, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu

Cel strategiczny nr 5

Zapewnienie bezpieczeństwa, pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy oraz rozwijanie kompleksowej profilaktyki antyprzemocowej.

Przemoc stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia fizycznego, psychicznego i emocjonalnego jednostek. Osoby doświadczające przemocy często cierpią z powodu traumy, chronicznego stresu, izolacji społecznej oraz utraty poczucia bezpieczeństwa. Długotrwałe narażenie na przemoc może prowadzić do zaburzeń rozwojowych u dzieci, problemów wychowawczych, trudności w nauce i pracy, a także do powielania destrukcyjnych wzorców w kolejnych pokoleniach. Wzmacnianie systemu wsparcia ma na celu zapewnienie natychmiastowej ochrony, wsparcia psychologicznego, prawnego i socjalnego, umożliwiając osobom doświadczającym przemocy odbudowę poczucia bezpieczeństwa i stabilności. Równolegle, edukacja społeczna i profilaktyka antyprzemocowa zwiększają świadomość mieszkańców na temat mechanizmów przemocy, dostępnych form pomocy i możliwości przeciwdziałania jej w rodzinach i społecznościach lokalnych. Poprzez programy edukacyjne, kampanie społeczne i szkolenia możliwe jest skuteczne ograniczenie liczby przypadków przemocy, a także wspieranie społeczności w tworzeniu środowiska opartego na bezpieczeństwie, solidarności i wzajemnym szacunku. Dla osiągnięcia zakładanych rezultatów opracowano niniejsze cele operacyjne:

Cel operacyjny nr 1.

Podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy poprzez realizację systematycznych działań profilaktycznych.

Przykładowe działania	Rezultaty	Mierniki sukcesu	Odpowiedzialne podmioty	Źródła finansowania
Zamieszczanie informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej na stronach internetowych oraz kolportaż materiałów informacyjnych o dostępnej specjalistycznej	Zwiększenie dostępu do informacji o możliwościach wsparcia w sytuacjach przemocy domowej	Liczba działań informacyjnych. Liczba rozpowszechnionych informacji.	PCPR, OPS, ZI, RCK	Budżety Gmin Budżet Powiatu

pomocy				
Prowadzenie zajęć dla rodziców wzmacniających kompetencje w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych bez użycia przemocy.	Stosowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy.	Liczba rodziców biorących udział w zajęciach. Liczba przeprowadzonych zajęć.	PCPR, PPP, OPS, placówki oświatowe, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu

Cel operacyjny nr 2.

Rozwój systemu specjalistycznego wsparcia dla osób i rodzin doświadczających przemocy domowej oraz wdrażanie skutecznych instrumentów oddziaływania wobec osób stosujących przemoc.

Przykładowe działania	Rezultaty	Mierniki sukcesu	Odpowiedzialne podmioty	Źródła finansowania
Zapewnienie dzieciom doświadczającym przemocy miejsc w pieczy zastępczej.	Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i młodzieży doświadczającym przemocy domowej.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w związku z przemocą w rodzinie.	PCPR, OPS, POW	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Prowadzenie programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy oraz monitorowanie ich sytuacji.	Resocjalizacja osób stosujących przemoc.	Liczba osób stosujących przemoc, biorących udział w programach edukacyjno-korekcyjnych. Liczba osób poddanych monitorowaniu.	PCPR, OPS, GKRPA	Budżety Gmin
Kontynuacja działalności Punktu Interwencyjno-Mediacyjnego „Pomoc Dziecku i Rodzinie” przy PCPR oraz Punktu RCK.	Zwiększenie liczby osób objętych pomocą i wsparciem w zakresie problemu przemocy domowej,	Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia PIM i RCK.	PCPR, RCK	Budżet powiatu, Budżet województwa, Fundusze UE, Budżet państwa

Cel strategiczny nr 6
Wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzin oraz wspieranie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży.

Rodzina pełni kluczową rolę jako podstawowe środowisko wychowawcze, zapewniające dzieciom i młodzieży bezpieczeństwo emocjonalne, wsparcie społeczne oraz pierwsze doświadczenia edukacyjne. Wspieranie funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodziny jest niezbędne dla prawidłowego rozwoju emocjonalnego, społecznego i intelektualnego dzieci oraz dla przeciwdziałania zjawiskom ryzyka, takim jak zaniedbanie, przemoc czy wykluczenie społeczne. Podnoszenie kompetencji rodziców i opiekunów poprzez warsztaty, szkolenia i poradnictwo pozwala im skuteczniej realizować rolę wychowawczą, radzić sobie z trudnościami wychowawczymi i budować pozytywne relacje z dziećmi. Równocześnie rozwój działań edukacyjnych, kulturalnych, sportowych i profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży sprzyja wyrównywaniu szans, stymuluje rozwój talentów, kształtuje kompetencje społeczne oraz wzmacnia poczucie przynależności do społeczności lokalnej.

Wsparcie rodzin i dzieci ma znaczenie długofalowe – inwestowanie w rozwój młodego pokolenia przyczynia się do budowy kapitału społecznego, zwiększa odporność społeczną na problemy i ryzyka, a także ogranicza skutki ubóstwa i marginalizacji w przyszłości. Kompleksowe podejście pozwala tworzyć środowisko sprzyjające harmonijnemu rozwojowi dzieci i młodzieży, wzmacnia funkcje wychowawcze rodzin i buduje spójność społeczności lokalnej. Dla osiągnięcia zakładanych rezultatów opracowano niniejsze cele operacyjne:

Cel operacyjny nr 1.
Zapewnienie rodzinom z dziećmi bezpieczeństwa socjalnego oraz wsparcie w nabywaniu i rozwijaniu kompetencji rodzicielskich.

Przykładowe działania	Rezultaty	Mierniki sukcesu	Odpowiedzialne podmioty	Źródła finansowania
Organizowanie warsztatów i szkoleń dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców z terenu Powiatu.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach wzmacniających kompetencje wychowawcze. Liczba	OPS, PPP, PCPR	Budżety Gmin Budżet Powiatu Fundusze UE Budżet państwa

		zorganizowanych warsztatów.		
Organizowanie działań integrujących rodziny zastępcze, w tym konkursów dla dzieci, festynów i pikników rodzinnych.	Zwiększenie integracji rodzin zastępczych z terenu Powiatu.	Liczba zorganizowanych działań mających na celu integrację rodzin zastępczych. Liczba ich uczestników.	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, placówki oświatowe, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu Fundusze UE Budżet państwa
Zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego (prawnego, psychologicznego, pedagogicznego)	Poprawa psychospołecznego funkcjonowania rodzin.	Liczba rodzin korzystających z poradnictwa	PCPR, OPS, PPP, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu Fundusze UE Budżet państwa
Prowadzenie placówek wsparcia dziennego na terenie Powiatu.	Wsparcie społecznego rozwoju dzieci i młodzieży, w szczególności z rodzin dysfunkcyjnych	Liczba placówek wsparcia dziennego.	samorząd y gminne, NGO	Budżety Gmin środki zewnętrzne

Cel operacyjny nr 2.
Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej oraz zapewnienie kompleksowego wsparcia osobom usamodzielniającym się po opuszczeniu pieczy.

Przykładowe działania	Rezultaty	Mierniki sukcesu	Odpowiedzialne podmioty	Źródła finansowania
Organizowanie szkoleń i warsztatów podnoszących kompetencje rodziców zastępczych i osób prowadzących rodzinną pieczę zastępczą.	Podniesienie jakości funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej.	Liczba uczestników. Liczba szkoleń i warsztatów.	PCPR, PPP	Budżet Powiatu Fundusze UE Budżet państwa
Udzielanie pomocy i wsparcia w usamodzielnieniu	Zapewnienie wychowankom pieczy zastępczej odpowiednich	Liczba wychowanków objętych pomocą i wsparciem w usamodzielnieniu	PCPR, POW	Budżet Powiatu Fundusze UE Budżet państwa

się wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych (opracowywanie Indywidualnych Programów Usamodzielnienia).	warunków do samodzielnego funkcjonowania.	iu się.		
Podejmowanie współpracy międzyinstytucjonalnej w celu powrotu dzieci przebywających w pieczy zastępczej do rodzin naturalnych.	Wzmocnienie więzi rodzinnych.	Liczba działań podjętych we współpracy na rzecz powrotu dzieci do rodzin naturalnych.	PCPR, OPS	Budżety Gminne Budżet Powiatu
Zapewnianie rodzinom zastępczym i dzieciom w nich przebywającym specjalistycznej pomocy oraz wsparcia ze strony koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	Poprawa funkcjonowania rodzin zastępczych i dzieci	Liczba rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych, którym udzielono pomocy specjalistycznej. Liczba koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.	PCPR	Budżet Powiatu
Prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych.	Zapewnienie wsparcia emocjonalnego dla rodzin zastępczych.	Liczba utworzonych grup wsparcia. Liczba spotkań grup.	PCPR, OPS, PPP	Budżet Powiatu Fundusze UE Budżet państwa
Pozyskiwanie oraz szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.	Rozwój sieci pieczy zastępczej.	Liczba pozyskanych oraz biorących udział w szkoleniu kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.	PCPR, OPS	Budżet Powiatu Fundusze UE Budżet państwa

Cel strategiczny nr 7

Wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzin oraz wspieranie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży.

Proces starzenia się społeczeństwa stawia przed samorządami i społecznością lokalną wyzwania związane z zapewnieniem osobom starszym odpowiedniego wsparcia, bezpieczeństwa oraz możliwości aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Seniorzy często doświadczają samotności, ograniczeń zdrowotnych i społecznych oraz barier w dostępie do usług, co może prowadzić do izolacji i pogorszenia jakości życia. Rozwój integracyjnej polityki senioralnej obejmuje zarówno wsparcie opiekuńcze, jak i działania aktywizujące, umożliwiające seniorom zachowanie samodzielności, sprawności fizycznej i psychicznej oraz pełne uczestnictwo w życiu społecznym i kulturalnym. Programy skierowane do osób starszych – takie jak dzienne domy pobytu, kluby seniora, zajęcia edukacyjne, rekreacyjne i kulturalne – sprzyjają integracji międzypokoleniowej, wymianie doświadczeń oraz zwiększeniu poczucia przynależności do społeczności lokalnej.

Aktywizacja seniorów przyczynia się do poprawy ich jakości życia, wzmacnia ich rolę w społeczeństwie oraz przeciwdziała marginalizacji i wykluczeniu społecznemu. Kompleksowa polityka senioralna, łącząca wsparcie socjalne, opiekę zdrowotną, edukację, rekreację i aktywność społeczną, wspiera budowę spójnej, solidarnej i wrażliwej społeczności lokalnej, w której osoby starsze mogą uczestniczyć w życiu publicznym w sposób aktywny, godny i wartościowy. Dla osiągnięcia zakładanych rezultatów opracowano niniejsze cele operacyjne:

Cel operacyjny nr 1.

Wzmocnienie aktywności społecznej, integracji oraz bezpieczeństwa osób starszych poprzez rozwój oferty edukacyjnej, kulturalnej i prozdrowotnej w Powiecie.

Przykładowe działania	Rezultaty	Mierniki sukcesu	Odpowiedzialne podmioty	Źródła finansowania
Wsparcie i inicjowanie działań mających na celu aktywizację społeczną i integrację osób starszych (zajęcia	Poprawa społecznego funkcjonowania osób starszych z terenu Powiatu.	Liczba seniorów uczestniczących w zajęciach.	OPS, UTW, KS+, DDS+, świetlice wiejskie, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu Fundusze UE Budżet państwa

sportowe, komputerowe, rekreacyjne, itp.).				
Prowadzenie akcji informacyjnych/warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa seniorów	Liczba podjętych akcji informacyjnych/przeprowadzonych warsztatów dla osób starszych.	PCPR, OPS, KPP, UTW, KS+, DDS+	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Dofinansowanie działań integracyjnych i kulturalnych dla seniorów	Zapewnienie seniorom możliwości korzystania z życia społeczno-kulturalnego	Liczba przyznanych dofinansowań	PCPR, samorząd powiatowy	Budżet Powiatu PFRON

Cel operacyjny nr 2.

Rozwój systemu wsparcia i usług dla seniorów, ukierunkowany na poprawę jakości życia osób starszych oraz zapewnienie im dostępu do usług opiekuńczych.

Przykładowe działania	Rezultaty	Mierniki sukcesu	Odpowiedzialne podmioty	Źródła finansowania
Rozwój miejsc przyjaznych seniorom, oferujących różnorodne aktywności na terenie Powiatu	Organizacja czasu wolnego osób starszych oraz ich integracja społeczna.	Liczba miejsc, w których prowadzone są zajęcia dla seniorów. Liczba uczestników.	PCPR, OPS, UTW, KS+, DDS+, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Udzielanie pomocy i wsparcia osobom starszym w realizacji obowiązków domowych poprzez wolontariat i inicjatywy międzypokoleniowe	Częściowe odciążenie seniorów w codziennych czynnościach.	Liczba osób starszych objętych wsparciem w formie wolontariatu.	OPS, PCPR, NGO, placówki oświatowe	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Udzielanie pomocy i wsparcia osobom starszym w realizacji obowiązków domowych poprzez wolontariat i inicjatywy międzypokoleniowe.	Podniesienie poziomu bezpieczeństwa i funkcjonowania osób starszych.	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych.	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS, DPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu

3. Ramy finansowe Strategii

Określenie ram finansowych Strategii wynika z art. 16b ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.), który wskazuje konieczność zapewnienia źródeł finansowania działań realizujących cele strategiczne w obszarze polityki społecznej. Zapewnienie stabilnych źródeł finansowych jest niezbędne dla skutecznej realizacji Strategii, a także dla monitorowania i oceny efektywności podejmowanych działań.

Podstawowym źródłem finansowania Strategii będą środki własne powiatu choszczeńskiego, w tym wydatki planowane w ramach budżetu na zadania związane z pomocą społeczną, integracją społeczną, edukacją, zdrowiem i wsparciem osób wymagających szczególnej troski.

Równolegle realizacja działań przewidzianych w Strategii będzie możliwa dzięki wsparciu środków pochodzących z różnych źródeł zewnętrznych, takich jak:

- budżet Wojewody zachodniopomorskiego,
- budżet Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego,
- Fundusz Pracy, wspierający działania na rzecz zatrudnienia i reintegracji zawodowej,
- Fundusz Solidarnościowy, przeznaczony na wsparcie osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), finansujący działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), w tym programy krajowe i regionalne wspierające aktywizację społeczną, edukację i integrację społeczną,
- środki pozyskiwane przez organizacje pozarządowe realizujące projekty i programy wsparcia społecznego,
- środki własne jednostek i instytucji uczestniczących w realizacji Strategii, w tym szkół, placówek opiekuńczych, centrów wsparcia i klubów seniora.

Ramy finansowe Strategii są elastyczne i uzależnione od aktualnych możliwości budżetowych Powiatu Choszczeńskiego oraz od dostępności środków

zewnętrznych. Realizacja poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych będzie w dużej mierze zależna od skuteczności pozyskiwania funduszy krajowych, europejskich i lokalnych, a także od decyzji dotyczących priorytetów wydatkowych w budżecie Powiatu.

Prognozy finansowe opracowane na potrzeby Strategii oparto na analizie procentowej struktury wydatków socjalnych powiatu choszczeńskiego w latach 2022–2024, przy uwzględnieniu dostępnych zasobów pomocy społecznej. W prognozie wzięto również pod uwagę ryzyka finansowe, takie jak zmiany przepisów prawnych, rosnące koszty realizacji zadań, inflację oraz nieprzewidziane wydatki związane z interwencjami w sytuacjach kryzysowych.

Dzięki takiemu podejściu Strategia zapewnia realistyczne i stabilne ramy finansowe, umożliwiające skuteczną realizację działań na rzecz wsparcia osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, osób z niepełnosprawnościami, seniorów, dzieci i młodzieży, a także przeciwdziałania negatywnym skutkom uzależnień i przemocy w Powiecie Choszczeńskim.

Na potrzeby opracowania Strategii rozwiązywania problemów społecznych wykonano prognozę wydatków powiatu choszczeńskiego oraz w poszczególnych gminach powiatu choszczeńskiego na lata 2026–2031. Podstawą obliczeń były dane historyczne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie, Powiatowego Urzędu Pracy w Choszczynie, Ośrodków Pomocy Społecznej i Centrum Usług Społecznych za lata 2023–2025 (w tym szacunki na rok 2025) opracowano prognozę wydatków powiatu w latach 2026–2031. Prognoza została przygotowana przy wykorzystaniu średniego rocznego tempa wzrostu wydatków dla poszczególnych działów budżetowych (CAGR – średni roczny wskaźnik wzrostu), co pozwala na planowanie działań strategicznych w obszarze polityki społecznej oraz ochrony zdrowia.

Sposób wyliczenia prognozy:

1. Dla każdego działu obliczono średni roczny wzrost wydatków w latach 2023–2025 według wzoru:

$$CAGR = \left(\frac{\text{Wartość w 2025}}{\text{Wartość w 2023}} \right)^{1/2} - 1$$

gdzie wykorzystywano dwa lata wzrostu (2023→2025).

2. Prognozę na kolejne lata (2026–2031) obliczono iteracyjnie, stosując formułę:

$$W_n = W_{n-1} \times (1 + CAGR)$$

W_n – wartość wydatków w roku n

W_{n-1} – wartość wydatków w roku poprzednim

CAGR – średnie roczne tempo wzrostu (zamrożone maksymalnie na 15%)

3. W przypadku działów, które w latach 2023–2025 miały wartość 0, przyjęto, że wydatki pozostaną na poziomie 0 (brak danych historycznych do prognozowania wzrostu).

Tabela 56. Ramy finansowe Strategii dla powiatu choszczeńskiego w podziale na działy (w tys. zł):

Rok	Ochrona zdrowia, w tym przeciwdziałanie uzależnieniom	Pomoc społeczna, w tym domy pomocy społecznej, przemoc domowa, poradnictwo	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, w tym pomoc osobom niepełnosprawnym, realizacja programów zewnętrznych	Edukacyjna opieka wychowawcza, w tym pomoc materialna dla uczniów	Rodzina, w tym wydatki na rzecz rodzin zastępczych	Działania na rzecz osób bezrobotnych	Ogółem
2023	0,00	8831,07	2504,43	0,00	2848,3	9519,7	14183,8
2024	0,00	10661,51	2435,74	0,00	3675,63	8734,6	16772,88
PROGNOZA							
2025	0,00	11435,12	4656,01	0,00	4717,01	8000,00	28808,14
2026	0,00	13 038,53	5 354,41	0,00	5 425,56	8 800,00	32 618,50
2027	0,00	14 864,37	6 157,57	0,00	6 239,39	9 680,00	36 941,33
2028	0,00	16 937,31	7 080,20	0,00	7 175,30	10 648,00	41 840,81
2029	0,00	19 327,33	8 142,23	0,00	8 251,10	11 712,80	47 433,46
2030	0,00	22 226,43	9 363,56	0,00	9 488,77	12 884,08	53 962,84
2031	0,00	25 560,39	10 767,09	0,00	10 911,03	14 172,49	61 410,99

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 r. oraz Informacji o Powiatowym Rynku pracy za 2023 i 2024 r.

Uwagi do prognozy:

1. „Ochrona zdrowia” i „Edukacyjna opieka wychowawcza” pozostają 0, bo brak danych historycznych i brak planowanego wzrostu.
2. „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” i „Rodzina” mają CAGR skorygowany do 15%.
3. „Pomoc społeczna” wzrost 14% rocznie.
4. „Działania na rzecz osób bezrobotnych” zastosowano wygładzony spadek do 2025, następnie 10% wzrost roczny.
5. Kwoty podane w tys. PLN, z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku.

Analiza prognozowanych wydatków powiatu choszczeńskiego wskazuje, że w najbliższych latach największy wzrost finansowania nastąpi w obszarze pozostałych zadań w zakresie polityki społecznej oraz w dziale rodzina, co odzwierciedla rosnące potrzeby w zakresie wsparcia osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Wzrost wydatków w dziale pomoc społeczna również jest istotny, co pozwoli na kontynuację i rozwój programów wsparcia socjalnego oraz profilaktyki społecznej.

Tabela 57. Ramy finansowe Strategii dla gmin powiatu choszczeńskiego w podziale na działy (w tys. zł):

Rok	Gmina	Ochrona zdrowia, w tym przeciwdziałanie uzależnieniom	Pomoc społeczna, w tym przemoc domowa, usługi opiekuńcze, pomoc socjalna	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, w tym pomoc osobom niepełnosprawnym, realizacja programów zewnętrznych	Edukacyjna opieka wychowawcza, w tym pomoc materialna dla uczniów	Rodzina, w tym świadczenia finansowe dla rodzin, wspieranie rodzin, tworzenie i funkcjonowanie żłobków i inne	Ogółem
2023	Choszczno	777,32	10111,09	1741,01	267,61	10854,23	23751,25
	Pełczyce	131,00	3134,26	0,00	86,91	5361,96	8714,12
	Drawno	189,23	4178,58	57,14	38,00	3073,04	7535,99
	Krzęcin	81,83	2829,25	0,00	73,78	2169,85	5154,7
	Recz	202,46	3145,31	38,22	0,00	3348,26	6734,26
	Bierzwnik	109,94	2058,15	167,68	113,33	4272,64	6721,74
RAZEM:		1491,78	25456,65	2004,05	579,62	29079,98	58612,07
2024	Choszczno	708,57	12784,03	1058,22	229,83	13130,37	27911,01
	Pełczyce	211,76	4331,21	0,00	54,48	5939,61	10537,06
	Drawno	213,01	4939,84	5,02	21,93	3308,1	8487,89
	Krzęcin	79,34	7765,2	0,00	56,54	2409,75	10310,83
	Recz	255,21	3863,76	0,30	98,31	3955,2	8172,78
	Bierzwnik	124,34	2627,28	0,00	83,59	4459,5	7294,72

RAZEM:		1592,22	36311,32	1063,54	544,68	33202,52	72714,28
PROGNOZA							
2025	Choszczno	826,65	15107,7	1699,31	229,83	11273,78	29137,27
	Pełczyce	212,42	5581,49	0,00	54,48	6367,81	12216,2
	Drawno	203,25	5640,05	2,48	30,03	2819,	8694,81
	Krzęcin	93,17	7998,01	0,00	56,54	2409,75	10557,47
	Recz	218,75	4459,16	0,00	25,00	3321,78	8024,69
	Bierzwnik	124,34	3065,87	0,00	23,60	8417,45	11631,26
RAZEM:		1678,59	41852,28	1701,79	419,48	34609,58	80261,71
2026	Choszczno	950,65	17 148,86	1 954,20	229,83	12 018,84	32 302,38
	Pełczyce	244,29	6 418,71	0,00	54,48	7 323,52	14 041,00
	Drawno	233,74	6 486,05	2,86	30,03	3 083,32	9 836,00
	Krzęcin	107,15	9 197,73	0,00	56,54	2 771,22	12 132,64
	Recz	246,6	5 128,04	0,00	25,00	3 646,68	9 046,32
	Bierzwnik	143,99	3 525,75	0,00	23,6	9 680,07	13 373,42
RAZEM:		1 926,42	47 905,14	1 957,06	419,48	38 523,65	90 731,74
2027	Choszczno	1 092,25	19 468,56	2 246,34	229,83	12 803,68	35 840,66
	Pełczyce	280,83	7 385,51	0,00	54,48	8 411,24	16 132,07
	Drawno	268,1	7 462,96	3,29	30,03	3 374,64	11 139,02
	Krzęcin	123,22	10 577,39	0,00	56,54	3 186,90	13 944,05

	Recz	278,59	5 748,24	0,00	25,00	4 014,03	10 065,86
	Bierzwnik	166,58	4 054,61	0,00	23,6	11 124,08	15 368,87
	RAZEM:	2 209,57	54 697,27	2 249,63	419,48	42 914,57	102490,52
2028	Choszczno	1 255,09	22 111,31	2 581,94	229,83	13 643,41	39 821,58
	Pełczyce	322,99	8 497,69	0,00	54,48	9 656,46	18 531,62
	Drawno	307,31	8 586,40	3,79	30,03	3 695,61	12 623,13
	Krzęcin	141,7	12 163,00	0,00	56,54	3 664,67	16 025,91
	Recz	314,36	6 444,27	0,00	25,00	4 418,27	11 201,90
	Bierzwnik	192,57	4 664,80	0,00	23,6	12 777,51	17 658,48
	RAZEM:	2 533,99	62 467,47	2 585,73	419,48	47 855,92	115862,59
2029	Choszczno	1 442,36	25 103,01	2 966,46	229,83	14 542,94	44 284,60
	Pełczyce	371,44	9 772,34	0,00	54,48	11 076,54	21 274,80
	Drawno	352,18	9 873,36	4,38	30,03	4 048,41	14 308,36
	Krzęcin	162,96	13 987,45	0,00	56,54	4 211,28	18 418,23
	Recz	354,83	7 225,91	0,00	25,00	4 862,48	12 468,22
	Bierzwnik	222,46	5 362,53	0,00	23,6	14 679,37	20 288,96
	RAZEM:	2 906,23	71 324,60	2 970,84	419,48	53 421,02	130958,17
2030	Choszczno	1 657,71	28 476,92	3 406,77	229,83	15 507,83	49 279,07
	Pełczyce	427,16	11 228,20	0,00	54,48	12 690,03	24 399,87
	Drawno	403,84	11 343,59	5,06	30,03	4 435,57	16 218,09

	Krzęcin	187,4	16 090,56	0,00	56,54	4 834,91	21 169,42
	Recz	400,55	8 105,80	0,00	25	5 351,24	13 882,59
	Bierzwnik	256,83	6 156,91	0,00	23,6	16 873,28	23 310,63
	RAZEM:	3 333,49	81 401,99	3 411,83	419,48	59 692,87	148259,66
2031	Choszczno	1 905,36	32 273,46	3 911,28	229,83	16 544,67	54 864,60
	Pełczyce	491,34	12 886,07	0,00	54,48	14 517,16	27 949,05
	Drawno	463,63	13 020,13	5,87	30,03	4 859,86	18 379,52
	Krzęcin	215,51	18 519,14	0,00	56,54	5 544,32	24 335,51
	Recz	452,27	9 098,35	0,00	25	5 889,64	15 465,26
	Bierzwnik	296,36	7 060,45	0,00	23,6	19 408,64	26 789,05
	RAZEM:	3 824,47	92 857,61	3 917,15	419,48	66 764,29	167782,99

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 r.

Uwagi do prognozy:

1. Prognoza pokazuje stabilny wzrost wydatków we wszystkich gminach i działach.
2. Najszybciej rosną wydatki w działach **pomocy społecznej i rodziny**.
3. Zastosowane ograniczenie (max +15% rocznie) pozwoliło uniknąć przeszacowania w przypadku gmin o dużych wahaniach w latach 2023–2025.
4. Kwoty podane w tys. PLN, z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku.
5. Analiza danych historycznych za lata 2023–2025 wskazuje, że poziom wydatków w dziale „Edukacyjna opieka wychowawcza, w tym pomoc materialna dla uczniów” pozostawał stabilny i nie wykazywał trendu wzrostowego. Kwoty wykazywane w poszczególnych gminach były powtarzalne, co oznacza, że nie występowały w tym zakresie ani istotne zmiany w strukturze wydatków, ani czynniki zwiększające zapotrzebowanie finansowe.

W związku z tym, przy wyliczaniu prognozy metodą CAGR (średniego rocznego tempa wzrostu), uzyskano wartości bliskie zeru. Oznacza to, że naturalna prognoza na lata 2026–2031 wskazuje na utrzymanie wydatków na zbliżonym poziomie. Zastosowane ograniczenie maksymalnego rocznego wzrostu (15%) nie miało tutaj wpływu, ponieważ brak było przesłanek do zwiększenia kwot.

Utrzymanie wartości na stałym poziomie w prognozie jest uzasadnione, ponieważ:

- nie odnotowano dotychczasowych wzrostów,
- środki przeznaczone na edukacyjną opiekę wychowawczą mają charakter powtarzalny i wynikają z ustalonych norm (np. stypendia socjalne, pomoc materialna dla uczniów),
- brak jest sygnałów o planowanych zmianach systemowych, które mogłyby istotnie zwiększyć te wydatki w najbliższych latach.

Takie podejście zapewnia rzetelność prognozy i unikanie sztucznego zawyżania wartości w obszarze, który w praktyce cechuje się wysoką stabilnością.

Największy udział w wydatkach ogółem utrzymują działy *pomoc społeczna* oraz *rodzina*, które łącznie odpowiadają za ponad 90% budżetu w obszarze polityki społecznej. Wydatki na *edukacyjną opiekę wychowawczą* pozostają na niezmiennym poziomie w całym okresie prognozy, co wynika z ich powtarzalnego charakteru oraz braku nowych impulsów wzrostowych.

W latach 2026–2031 wydatki ogółem wzrosną z poziomu ok. 90,7 mln zł do ok. 167,8 mln zł. Dynamika ta wynika przede wszystkim ze zwiększających się potrzeb w zakresie świadczeń społecznych i rodzinnych.

Prognoza ma charakter orientacyjny i powinna być traktowana jako narzędzie wspierające planowanie strategiczne. Jej wyniki mogą ulec zmianie w zależności od czynników zewnętrznych, takich jak sytuacja gospodarcza, poziom inflacji, uwarunkowania demograficzne czy wprowadzanie nowych programów rządowych i samorządowych.

Prognoza wydatków stanowi podstawę do planowania i wdrażania działań strategicznych mających na celu zmniejszenie zjawisk ubóstwa, wykluczenia społecznego oraz poprawę jakości życia mieszkańców powiatu choszczeńskiego.

4. System wdrażania, monitorowania, aktualizacji i ewaluacji strategii

Realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Choszczeńskiego na lata 2026–2031 stanowi wprowadzenie w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej, opartego na współpracy instytucji publicznych, organizacji pozarządowych oraz społeczności lokalnej. Strategia jest dokumentem długookresowym, który wyznacza główne kierunki działań, określa priorytety oraz cele strategiczne w obszarze polityki społecznej.

Ze względu na charakter dokumentu, niezbędne jest systematyczne monitorowanie postępów, weryfikacja skuteczności podejmowanych działań oraz wprowadzanie aktualizacji i korekt odpowiadających zmieniającym się potrzebom społecznym. Proces ten pozwala na bieżące dostosowywanie działań do realiów społecznych, ekonomicznych i demograficznych powiatu. Strategia obejmuje zadania, które stanowią wyzwania zarówno dla całej społeczności lokalnej,

jak i dla instytucji publicznych oraz niepublicznych działających w obszarze polityki społecznej. Zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów zarówno lokalnej polityki społecznej, jak i strukturalnej polityki Unii Europejskiej, co podkreśla potrzebę wspólnego podejmowania decyzji i realizacji działań.

Schemat 6. Etapy wdrażania, monitorowania, aktualizacji i ewaluacji strategii

Planowanie i organizacja działań

- Ustalenie harmonogramu realizacji zadań strategicznych i operacyjnych.
- Wyznaczenie podmiotów odpowiedzialnych za poszczególne działania oraz określenie ich kompetencji.
- Przygotowanie planów finansowych i materiałowych wspierających realizację zadań.

Koordinacja i współpraca międzyinstytucjonalna

- Nawiązywanie i utrzymywanie partnerstw pomiędzy instytucjami publicznymi, NGO oraz środowiskami lokalnymi.
- Organizacja regularnych spotkań roboczych i sesji konsultacyjnych dla wszystkich uczestników procesu wdrażania.

Realizacja działań operacyjnych

- Wdrażanie zadań zgodnie z harmonogramem i przyjętymi standardami jakości.
- Zapewnienie odpowiednich zasobów kadrowych, technicznych i finansowych.
- Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych skierowanych do mieszkańców powiatu.

Monitorowanie i ewaluacja

- Systematyczne gromadzenie danych dotyczących postępów realizacji poszczególnych zadań.
- Ocena skuteczności działań oraz identyfikacja obszarów wymagających poprawy.
- Sporządzanie raportów rocznych, będących podstawą do wprowadzania zmian w Strategii.

Aktualizacja i ewaluacja ex-post Strategii

- Wprowadzanie niezbędnych korekt w oparciu o wyniki monitoringu i ewaluacji.
- Dostosowanie celów operacyjnych i działań do zmieniających się potrzeb społecznych oraz możliwości finansowych powiatu.
- Końcowa ocena skuteczności działań podejmowanych w wyniku wdrażania Strategii.

Źródło: Opracowanie własne

Wdrażanie Strategii, obejmującej działania w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych podmiotów, wymaga skutecznej koordynacji i współpracy wszystkich zainteresowanych stron. Efektywność realizacji zadań wskazanych w Strategii w dużej mierze zależy od instytucji odpowiedzialnej za zarządzanie procesem wdrażania – Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Choszcznie, które pełni rolę koordynatora, monitoruje postępy oraz zapewnia wsparcie merytoryczne i organizacyjne. Ten system zapewnia przejrzystość, odpowiedzialność i skuteczność działań, a także umożliwia aktywne włączanie mieszkańców i partnerów społecznych w proces rozwiązywania problemów społecznych w powiecie choszczeńskim.

Harmonogram wdrażania Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Choszczeńskiego na lata 2026–2031 stanowi praktyczne narzędzie planistyczne, które porządkuje i usystematyzowuje proces realizacji działań strategicznych i operacyjnych. Jego celem jest zapewnienie przejrzystości podejmowanych działań, wskazanie kolejności ich realizacji oraz określenie odpowiedzialnych podmiotów.

Przyjęty harmonogram pozwala na spójne i etapowe wdrażanie Strategii, obejmujące zarówno działania przygotowawcze, jak i realizacyjne, monitorujące oraz ewaluacyjne. Wdrażanie rozłożone zostało na cały okres obowiązywania dokumentu, z uwzględnieniem konieczności aktualizacji i dostosowania do zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych.

Dokument ten stanowi punkt odniesienia dla wszystkich instytucji zaangażowanych w realizację polityki społecznej na terenie powiatu choszczeńskiego, w tym jednostek organizacyjnych powiatu, gmin, organizacji pozarządowych oraz partnerów społecznych i gospodarczych. Dzięki harmonogramowi możliwe jest zachowanie ciągłości działań, skuteczna koordynacja międzyinstytucjonalna oraz bieżąca kontrola postępów.

Tabela 58. Harmonogram wdrażania Strategii

Rok	Etap wdrażania	Kluczowe działania	Odpowiedzialni
2026	Planowanie i organizacja działań	<ul style="list-style-type: none">- Ustalenie szczegółowego harmonogramu realizacji celów strategicznych i operacyjnych.- Wyznaczenie instytucji odpowiedzialnych za poszczególne zadania.- Przygotowanie planów finansowych i materiałowych.	PCPR w Choszczynie, Starostwo Powiatowe, jednostki organizacyjne powiatu
2026–2031	Koordinacja i współpraca międzyinstytucjonalna	<ul style="list-style-type: none">- Zawijanie i rozwijanie partnerstw z instytucjami publicznymi, NGO, środowiskami lokalnymi.- Organizacja cyklicznych spotkań roboczych i konsultacji (min. 2 razy w roku).	PCPR, OPS-y gminne, NGO, instytucje edukacji i zdrowia, PUP
2026–2031	Realizacja działań operacyjnych	<ul style="list-style-type: none">- Wdrażanie zadań zgodnie z harmonogramem i standardami jakości.- Zapewnienie zasobów kadrowych, technicznych i finansowych.- Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych skierowanych do mieszkańców.	Wszystkie instytucje wdrażające, PCPR jako koordynator
2026–2031	Monitorowanie	<ul style="list-style-type: none">- Systematyczne zbieranie danych o postępach realizacji.- Analiza wskaźników i ocena skuteczności działań.- Sporządzanie raportów rocznych (2026–2030) oraz raportu końcowego (2031).	PCPR, Starostwo Powiatowe, partnerzy społeczni
2026–2031	Aktualizacja Strategii – przegląd okresowy	<ul style="list-style-type: none">- Analiza wyników monitoringu i bieżące korekty w planach działań.- Dostosowanie Strategii do zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych i finansowych.	PCPR, Rada Powiatu, Zespół ds. monitoringu Strategii
2031	Ewaluacja końcowa	<ul style="list-style-type: none">- Podsumowanie efektów wdrażania Strategii.- Końcowa ocena skuteczności działań.- Opracowanie rekomendacji do kolejnej edycji dokumentu strategicznego.	PCPR, niezależny zespół ewaluacyjny, Rada Powiatu

Źródło: Opracowanie własne

Rok 2026 pełni rolę organizacyjno-przygotowawczą – ustalenie podstaw działania, budowanie partnerstw i planów finansowych. W latach 2026–2031 realizowane są główne zadania operacyjne Strategii przy stałej koordynacji i współpracy międzyinstytucjonalnej. Monitorowanie prowadzone jest w sposób ciągły, z raportami rocznymi umożliwiającymi bieżącą kontrolę i korygowanie działań. Aktualizacje okresowe pozwolą na dostosowanie dokumentu do nowych wyzwań. W roku 2031 przewidziana jest pełna ewaluacja końcowa, która podsumuje osiągnięcia Strategii i przygotuje grunt pod kolejną perspektywę.

System aktualizacji Strategii

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Choszczeńskiego na lata 2026–2031 ma charakter dokumentu „żywego”, co oznacza, że jej zapisy mogą, a w niektórych sytuacjach wręcz powinny, ulegać modyfikacjom. Aktualizacja Strategii jest niezbędna w przypadku pojawienia się nowych wyzwań społecznych, zmian w otoczeniu prawnym i finansowym, a także w sytuacji, gdy zmieniają się oczekiwania i potrzeby społeczności lokalnej. Jednocześnie należy podkreślić, że ewentualne korekty nie powinny naruszać zasadniczych kierunków i priorytetów Strategii, które stanowią fundament polityki społecznej powiatu.

Proces aktualizacji będzie realizowany w sposób cykliczny i partycypacyjny, z wykorzystaniem metod konsultacyjnych, podobnych do tych, które towarzyszyły opracowaniu dokumentu. Kluczowym elementem będzie włączenie w ten proces zarówno instytucji publicznych, jak i organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli mieszkańców powiatu choszczeńskiego. Takie podejście zagwarantuje, że Strategia pozostanie dokumentem odzwierciedlającym rzeczywiste potrzeby lokalnej społeczności.

Podczas wyboru nowych zadań do realizacji Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie – jako koordynator wdrażania i aktualizacji Strategii – będzie brać pod uwagę:

- wyniki monitoringu oraz ewaluacji Strategii,
- zmieniające się uwarunkowania społeczno-gospodarcze i demograficzne,
- nowe oczekiwania i potrzeby określonych grup społecznych,

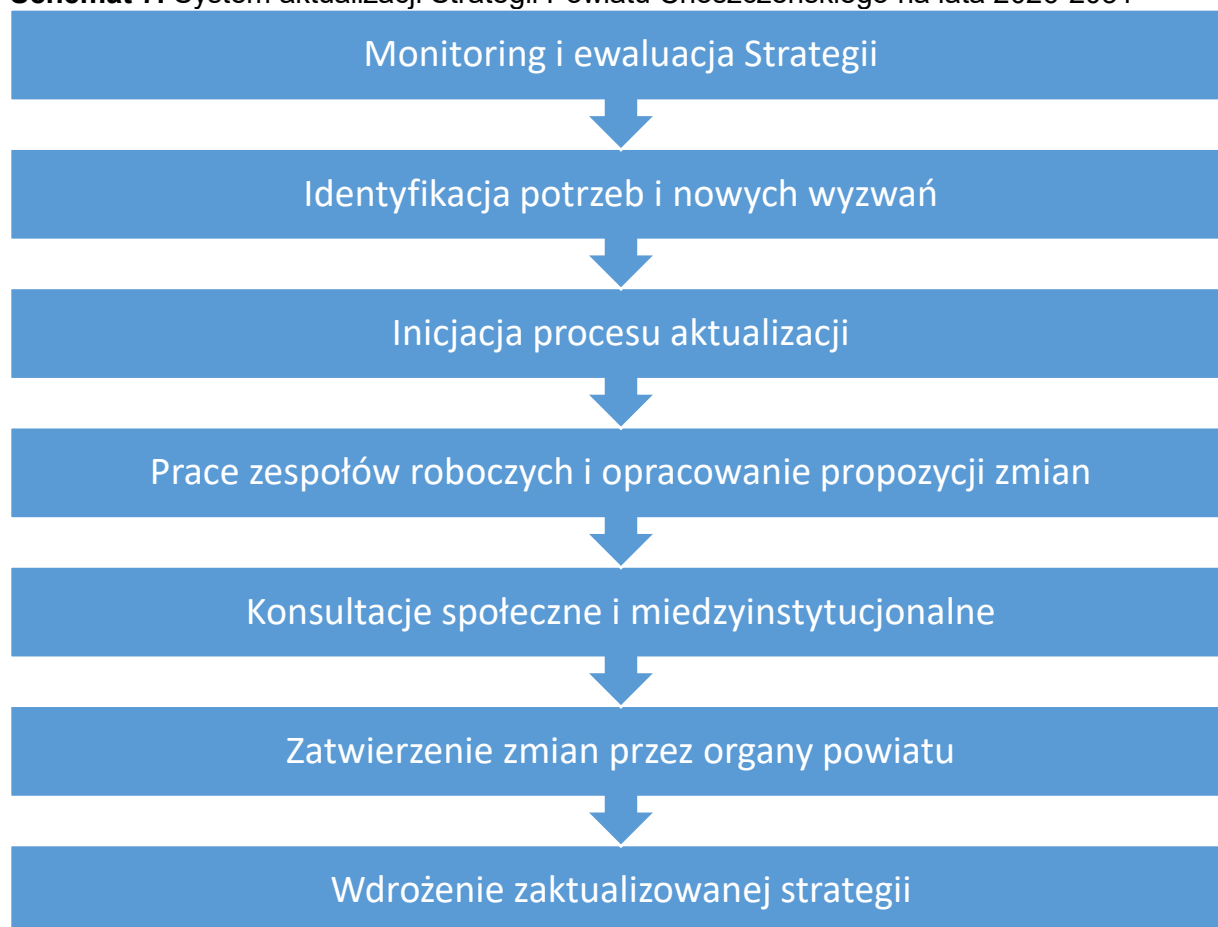
- możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych (np. fundusze krajowe, unijne i regionalne).

System aktualizacji zakłada, że oprócz bieżącego nadzoru nad wdrażaniem Strategii, Dyrektor PCPR w Choszczynie będzie odpowiedzialny za:

- inicjowanie procesu aktualizacji,
- koordynację prac zespołów roboczych,
- przygotowanie propozycji zmian,
- przeprowadzanie konsultacji społecznych,
- przedkładanie propozycji zmian do zatwierdzenia przez właściwe organy powiatu.

Dzięki takiemu systemowi Strategia będzie miała charakter elastyczny i adaptacyjny, co umożliwi skuteczne reagowanie na zmieniające się warunki oraz zapewni ciągłość i efektywność polityki społecznej Powiatu Choszczeńskiego.

Schemat 7. System aktualizacji Strategii Powiatu Choszczeńskiego na lata 2026-2031

Źródło: Opracowanie własne

Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz ocenie ich zgodności z przyjętymi założeniami. Monitoring będzie polegał na gromadzeniu i opracowywaniu danych oraz informacji pochodzących od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą m.in. wskaźniki monitoringowe przedstawione w niniejszym dokumencie.

W przypadku oceny zmian zachodzących w obszarach niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników, wykorzystane zostaną wskaźniki kontekstowe, które umożliwią przedstawienie danego zjawiska w szerszym ujęciu, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu. Dane do monitoringu pozyskiwane będą m.in. z:

- danych statystycznych GUS,
- jednostek organizacyjnych powiatu,
- Policji, Powiatowego Urzędu Pracy,
- sprawozdań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodków Pomocy Społecznej, Centrów Usług Społecznych, Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów,
- informacji przekazywanych przez organizacje pozarządowe.

Monitoring pozwoli na bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań oraz umożliwi wprowadzanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, wynikających np. ze zmian w przepisach prawa lub nasilenia określonych problemów społecznych. Informacja o realizacji Strategii będzie przygotowywana corocznie przez PCPR w Choszcznie i przedstawiana Staroście oraz Radzie Powiatu Choszczeńskiego do końca II kwartału każdego roku obowiązywania Strategii.

Końcowa ewaluacja (ex-post) posłuży samorządowi powiatu do oceny realnej sytuacji społecznej oraz skuteczności działań podejmowanych w obszarze pomocy społecznej. Raport z ewaluacji pozwoli na przedstawienie kumulatywnego stopnia realizacji celów strategicznych, realnych nakładów finansowych oraz oceny trafności przyjętych kierunków działań. Wyniki ewaluacji będą również stanowić narzędzie

wspierające podejmowanie decyzji dotyczących polityki społecznej w kolejnych latach.

Wskaźniki monitoringowe stanowią policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie. Zostały one określone w oparciu o przewidywane rezultaty działań oraz planowane wartości do osiągnięcia w całym okresie realizacji Strategii. Wartości bazowe odnoszą się do stanu w roku poprzedzającym wdrożenie Strategii, natomiast wartości docelowe wskazują pożądaną poziom realizacji poszczególnych celów. Katalog wskaźników może być aktualizowany lub modyfikowany w zależności od dostępności źródeł informacji i zasobów.

Tabela 59. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

L.p.	Cel strategiczny	Wskaźniki	Wartość bazowa (w 2024 roku)	Wartość docelowa (w 2031 roku)
1	Wzmacnianie aktywności społecznej oraz poprawa funkcjonowania osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe.	440	poniżej 400
		Liczba rodzin, które otrzymały świadczenia z pomocy społecznej z powodu ubóstwa.	512	poniżej 460
		Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezdomności	59	poniżej 50
		Liczba mieszkań wspomaganych	0	2
2	Reintegracja społeczna i zawodowa osób pozostających bez zatrudnienia poprzez działania aktywizujące i wspierające	Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców gmin Powiatu w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców.	58,2 %	do 53 %
		Liczba rodzin, które otrzymały świadczenia z pomocy społecznej z powodu bezrobocia.	492	poniżej 450

3	Budowanie inkluzywnej polityki społecznej uwzględniającej potrzeby osób z niepełnosprawnościami i innych grup wymagających szczególnego wsparcia	Liczba rodzin, które otrzymały świadczenia z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.	432	minimum 450
		Liczba placówek wsparcia dla osób przewlekle psychicznie chorych.	4	4
		Liczba osób, którym przyznano wsparcie na likwidację barier	42	50
4	Ograniczanie szkód zdrowotnych oraz negatywnych skutków rodzinnych i społecznych wynikających z uzależnień	Łączna wartość wydatków na przeciwdziałanie uzależnieniom	1592,22 tys. zł.	do 3 824,47 tys. zł
		Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej z powodu uzależnień	68	do 65
5	Zapewnienie bezpieczeństwa, pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy oraz rozwijanie kompleksowej profilaktyki antyprzemocowej	Liczba osób, które ukończyły program korekcyjno- edukacyjny	9	do 12
		Liczba rozpoczętych procedur „Niebieskiej Karty”	146	poniżej 135
6	Wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzin oraz wspieranie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	79	minimum 75
		Liczba asystentów rodziny.	8	do 10
		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.	63	poniżej 55
		Liczba rodzin zastępczych.	87	do 90
		Liczba dzieci przebywających w rodzinach	174	do 190

		zastępczych.		
7	Wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzin oraz wspieranie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi w miejscu zamieszkania	207	220
		Liczba DPS dla osób w podeszłym wieku na terenie powiatu	1	1

Źródło: Opracowanie własne

IX. Wnioski i podsumowanie

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Choszczeńskiego na lata 2026–2031 jest dokumentem odpowiadającym na zidentyfikowane w toku diagnozy i konsultacji potrzeby społeczne mieszkańców. Zawarte w niej cele i działania stanowią kontynuację istniejącego systemu wsparcia, a zarazem przewidują jego rozwój o nowe rozwiązania dostosowane do zmieniającej się rzeczywistości społeczno-gospodarczej.

Strategia łączy dwa podejścia – z jednej strony zakłada udoskonalenie stosowanych metod wsparcia i ochronę przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej podkreśla wagę prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania. Cele strategiczne i operacyjne zostały opracowane w oparciu o analizę funkcjonowania systemu pomocy społecznej, sytuacji rodzin, problematyki uzależnień, przemocy domowej, wykluczenia społecznego, sytuacji osób starszych i z niepełnosprawnościami, a także kwestii bezrobocia i dostępności ochrony zdrowia psychicznego.

Dokument przewiduje rozwój pracy socjalnej oraz wzmacnianie współpracy między instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi i środowiskami lokalnymi. W myśl ustawy o pomocy społecznej podejmowane działania mają prowadzić do stopniowego usamodzielniania się osób i rodzin objętych wsparciem oraz ich integracji ze środowiskiem. Strategia opiera się na modelu pomocy zintegrowanej, promuje aktywność mieszkańców oraz partnerskie współdziałanie wielu podmiotów w tworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Szczególne znaczenie przypisuje się również tzw. nowym ryzykom socjalnym, wynikającym m.in. ze zmian demograficznych, transformacji rynku pracy czy rosnących potrzeb w obszarze opieki długoterminowej i zdrowia psychicznego.

Realizacja Strategii będzie uzależniona od dostępnych środków finansowych, przy jednoczesnym dążeniu do maksymalnego wykorzystania istniejącego potencjału kadrowego i instytucjonalnego. Dokument przewiduje systematyczne monitorowanie, ewaluację i aktualizację, tak aby pozostawał spójny z rzeczywistymi potrzebami mieszkańców i obowiązującymi regulacjami prawnymi.

Podstawowym warunkiem powodzenia Strategii jest międzysektorowa współpraca – władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych oraz społeczności lokalnej. Tylko takie podejście umożliwi skuteczne przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i podnoszenie jakości życia mieszkańców powiatu choszczeńskiego.

Realizacja założeń Strategii ma prowadzić do poprawy warunków życia całej społeczności lokalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz wszystkich grup zagrożonych marginalizacją. Dokument ten wskazuje priorytetowe obszary i kierunki działań, które – przy efektywnym wykorzystaniu zasobów – pozwolą osiągnąć najbardziej znaczące i trwałe rezultaty w obszarze polityki społecznej.

X. Bibliografia

1. **Ustawa** o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.
2. **Strategie** Rozwiązywania Problemów Społecznych. Podręcznik metodyczny. Część praktyczna, Lublin 2021.
3. **Pilch T.**, Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku, Wydawnictwo Akademickie Żak, Warszawa 2003.
4. **Ustawa** z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
5. **Panek T.**, Ubóstwo i nierówności, w: Statystyka Społeczna, Praca zbiorowa pod red. T. Panka, PWE, Warszawa 2007.
6. **Sztumski J.**, Wstęp do metod i technik badań społecznych.
7. **Oceny** Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2021-2024 powiatu choszczeńskiego i poszczególnych gmin.
8. **Sprawozdania** z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie i Organizatora Pieczy Zastępczej w Choszczynie za lata 2021-2024.
9. **Raporty o** stanie Powiatu Choszczeńskiego za lata 2021-2024.
10. **Informacje** o Powiatowym Rynku Pracy w Powiecie Choszczeńskim za lata 2023-2024.
11. **Informacje** dotyczące Warsztatu Terapii Zajęciowej za lata 2021-2024.
12. **Sprawozdania** z działalności ŚDS z terenu powiatu za rok 2024.

Strony internetowe:

1. <https://licea.perspektywy.pl/ranking/2024/pdf/ranking-licea-2024.pdf>
2. <https://2024.licea.perspektywy.pl/2024/rankings/ranking-zachodniopomorski>
3. <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/pomoc-spoeczna-17087802/art-2>
4. <https://www.niebieskałinia.info/>
5. <https://stat.gov.pl/>
6. <https://www.etap.org.pl/ekonomia-spoeczna/>

XI. Spis schematów

Schemat 1. Współpraca instytucjonalna na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej	113
Schemat 2. Etapy procesu badawczego.....	232
Schemat 3. Rodzaje doboru próby	235
Schemat 4. Schemat graficzny analizy SWOT	280
Schemat 5. Elementy procesu planowania strategicznego.....	291
Schemat 6. Etapy wdrażania, monitorowania, aktualizacji i ewaluacji strategii.....	321
Schemat 7. System aktualizacji Strategii Powiatu Choszczeńskiego na lata 2026-2031.....	325

XII. Spis rysunków

Rysunek 1. Usytuowanie powiatu choszczeńskiego na mapie Polski	13
Rysunek 2. Mapa powiatu choszczeńskiego	14
Rysunek 3. Infrastruktura drogowa powiatu choszczeńskiego	17
Rysunek 4. Uczniowie przypadający na oddział w szkołach podstawowych w 2023 roku	47
Rysunek 5. Podmioty Ekonomii Społecznej.....	80
Rysunek 6. Mapa problemów społecznych powiatu choszczeńskiego	286
Rysunek 7. Grafika drzewa problemów	287

XIII. Spis tabel

Tabela 1. Powiat choszczeński- powierzchnia i ludność dane za 2024 rok.....	14
Tabela 2. Liczba mieszkańców powiatu choszczeńskiego w latach 2022-2024.	18
Tabela 3. Prognozowana liczba mieszkańców powiatu choszczeńskiego w latach 2025-2030	18
Tabela 4. Przyrost naturalny w Powiecie Choszczeńskim w latach 2021-2023.....	19
Tabela 5. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminach powiatu choszczeńskiego w 2024 roku	20
Tabela 6. Migracje na pobyt stały w Powiecie choszczeńskim w ruchu wewnętrznym w latach 2021-2024	21
Tabela 7. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w powiecie choszczeńskim w latach 2021-2024 (w procentach).....	22
Tabela 8. Stan bezrobocia w powiecie choszczeńskim w latach 2021-2024.....	24
Tabela 9. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców powiatu choszczeńskiego w podziale na wiek zarejestrowanych w PUP mieszkańców Powiatu w latach 2021-2024	28
Tabela 10. Wykształcenie osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Choszczynie w latach 2021-2024	29
Tabela 11. Udział mieszkańców Powiatu będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w ogólnej liczbie zarejestrowanych na przestrzeni lat 2021-2024.....	31
Tabela 12. Zasoby mieszkaniowe w powiecie choszczeńskim na przestrzeni lat 2021-2023.	39
Tabela 13. Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców w gminach powiatu choszczeńskiego w 2023 roku.	39
Tabela 14. Instalacje techniczno-sanitarne w powiecie choszczeńskim na przestrzeni lat 2021-2023 (w procentach).....	40
Tabela 15. Instalacje techniczno-sanitarne w gminach powiatu choszczeńskiego w 2023 roku	40
Tabela 16. Liczba uczniów szkół ponadpodstawowych w powiecie choszczeńskim w latach 2021-2024	48
Tabela 17. Wykaz placówek oświatowych i wychowawczych w poszczególnych gminach powiatu choszczeńskiego	50
Tabela 18. Infrastruktura i zasoby kulturalne na terenie powiatu choszczeńskiego z podziałem na poszczególne gminy	56
Tabela 19. Wykaz organizacji działających w obszarze kultury, sportu i rekreacji na terenie powiatu choszczeńskiego	57

Tabela 20. Liczba stwierdzonych przestępstw i wskaźnik wykrywalności przestępstw w powiecie choszczeńskim na przestrzeni lat 2021-2023.....	77
Tabela 21. Zakres usług społecznych oraz zadań publicznych	81
Tabela 22. Liczba rodzin zastępczych w powiecie choszczeńskim w latach 2021-2024.....	103
Tabela 23. Liczba dzieci które opuściły w latach 2021-2024 rodzinną pieczę zastępczą funkcjonującą na terenie powiatu choszczeńskiego wraz ze wskazaniem przyczyn	105
Tabela 24. Liczba dofinansowanych wniosków ze środków algorytmu PFORN w latach 2021-2024	121
Tabela 25. Projekty jednostek funkcjonujących na terenie powiatu choszczeńskiego dofinansowane w ramach programu w latach 2021-2023.	129
Tabela 26. Realizacja usług w ramach programu Opieka wytchnieniowa w powiecie choszczeńskim w 2024 roku – liczba osób i opiekunów według przedziałów wiekowych	131
Tabela 27. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół ds Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń z podziałem na wiek i płeć w latach 2021-2024 ..	139
Tabela 28. Formy pomocy udzielanej dzieciom i młodzieży przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w latach 2021-2024.....	145
Tabela 29. Aktywne formy wsparcia osób bezrobotnych w powiecie choszczeńskim w latach 2021--2024	150
Tabela 30. Pośrednictwo pracy zrealizowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Choszczynie w latach 2021-2024	152
Tabela 31. Poradnictwo zawodowe zrealizowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Choszczynie w latach 2021-2024	154
Tabela 32. Organizacja szkoleń zrealizowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w Choszczynie w latach 2021-2024	155
Tabela 33. Struktura zatrudnienia w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Choszczynie w latach 2021-2024	157
Tabela 34. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa w gminach powiatu choszczeńskiego w latach 2021-2024	169
Tabela 35. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy w gminach powiatu choszczeńskiego w latach 2021-2024	171
Tabela 36. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2021-2024	173
Tabela 37. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezdomności w gminach powiatu choszczeńskiego w latach 2021-2024.....	175
Tabela 38. Liczba osób, którym udzielono schronienia w latach 2021-2024	177
Tabela 39. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w gminach powiatu choszczeńskiego w latach 2021-2024	179

Tabela 40. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w gminach powiatu choszczeńskiego na przestrzeni lat 2021-2024.....	184
Tabela 41. Zasilek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2021-2024	185
Tabela 42. Zasilek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2021-2024	188
Tabela 43. Zasilek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2021-2024	191
Tabela 44. Specjalny zasilek opiekuńczy na przestrzeni lat 2021-2024	193
Tabela 45. Rodziny z terenu gmin wchodzących w skład powiatu choszczeńskiego, korzystające ze świadczeń z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2021-2024.....	194
Tabela 46. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych z terenu gmin wchodzących w skład powiatu choszczeńskiego w latach 2021-2024	196
Tabela 47. Łączna wartość wydatków na przeciwdziałanie uzależnieniom w latach 2021-2024 roku (w pełnych złotych)	202
Tabela 48. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej z powodu alkoholizmu w gminach należących do powiatu choszczeński na przestrzeni lat 2021-2024	203
Tabela 49. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej z powodu narkomanii w gminach należących do powiatu choszczeński na przestrzeni lat 2021-2024	203
Tabela 50. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy domowej w gminach należących do powiatu choszczeńskiego w latach 2021-2024	206
Tabela 51. Liczba prowadzonych spraw przez Zespoły Interdyscyplinarne i grupy robocze oraz liczba szkoleń dla służb pomocy społecznej w gminach należących do powiatu choszczeńskiego w latach 2021-2024.....	211
Tabela 52. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w gminach należących do powiatu choszczeńskiego w latach 2021-2024	214
Tabela 53. Ilość świadczeń pieniężnych i niepieniężnych udzielonych poszczególnym typom rodzin z podziałem na liczbę dzieci w gminach należących do powiatu choszczeńskiego w latach 2021-2024	214
Tabela 54. Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny z terenu gmin wchodzących w skład powiatu choszczeńskiego w latach 2021-2024	218
Tabela 55. Rodzaje działań realizowanych w Środowiskowych Domach Samopomocy w powiecie choszczeńskim w 2024 roku	227

Tabela 56. Ramy finansowe Strategii dla powiatu choszczeńskiego w podziale na działy (w tys. zł):	312
Tabela 57. Ramy finansowe Strategii dla gmin powiatu choszczeńskiego w podziale na działy (w tys. zł):	314
Tabela 58. Harmonogram wdrażania Strategii	323
Tabela 59. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych.....	327

XIV. Spis wykresów

Wykres 1. Mieszkańcy powiatu choszczeńskiego zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2021-2024	27
Wykres 2. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w powiecie choszczeńskim w latach 2021-2024..	35
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym [szt.] w powiecie choszczeńskim w latach 2021-2024.	36
Wykres 4. Pozycja gmin powiatu choszczeńskiego w Rankingu w porównaniu do gmin o najwyższym i najniższym wskaźniku jakości życia.....	43
Wykres 5. Uczniowie przypadający na oddział w szkołach podstawowych powiatu choszczeńskiego w latach 2021-2023	46
Wykres 6. Współczynnik skolaryzacji netto dla szkolnictwa podstawowego na terenie powiatu choszczeńskiego (w procentach) na przestrzeni lat 2021-2023	52
Wykres 7. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2024 roku uczniów z terenu gmin powiatu choszczeńskiego	54
Wykres 8. Liczba uczestników imprez kulturalnych na 1 000 ludności w powiecie choszczeńskim w latach 2021-2023	70
Wykres 9. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w powiecie choszczeńskim w latach 2021-2023.	71
Wykres 10. Statystyka ruchu chorych w SPZOZ w Choszczynie w 2024 r.	75
Wykres 11. Liczba stwierdzonych przestępstw na 1 000 ludności w powiecie choszczeńskim na przestrzeni lat 2021-2023	78
Wykres 12. Liczba organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu choszczeńskiego stan na 2025 r.....	89
Wykres 13. Wykształcenie pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie na przestrzeni lat 2021-2024	101
Wykres 14. Liczba rodzin zastępczych i dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2021-2024	102
Wykres 15. Liczba rodzin biologicznych objętych pracą socjalną i poradnictwem w powiecie choszczeńskim w latach 2021-2024.....	109
Wykres 16. Liczba osób objętych pomocą specjalistyczną w latach 2021-2024.....	111
Wykres 17. Liczba osób, które ukończyły programy dla osób stosujących przemoc domową w latach 2021-2024.....	116
Wykres 18. Rotacja mieszkańek Domu Pomocy Społecznej w Brzezinach w latach 2021-2024	119
Wykres 19. Procent dofinansowania wniosków z PFRON w latach 2021–2024	123

Wykres 20. Liczba przyznanych dofinansowań w ramach Programu Aktywny Samorząd w latach 2021-2024	127
Wykres 21. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół ds Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń z podziałem na stopień w latach 2021-2024	140
Wykres 22. Liczba wniosków o wydanie legitymacji i karty parkingowej w latach 2021-2024	142
Wykres 23. Liczba badań wykonanych w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Choszcznie w latach 2021-2024	144
Wykres 24. Formy pomocy udzielonej rodzicom przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w latach 2021-2024.....	148
Wykres 25. Struktura wiekowa uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej w Choszcznie w latach 2021-2024	158
Wykres 26. Liczba uczestników z podziałem na okres pobytu w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Choszcznie w latach 2021-2024	160
Wykres 27. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminach należących do powiatu choszczeńskiego w latach 2021-2024	163
Wykres 28. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2021-2024 w gminach należących do powiatu choszczeńskiego (w procentach).....	165
Wykres 29. Wskaźnik pracy socjalnej w gminach należących do powiatu choszczeńskiego na przestrzeni lat 2021-2024 (w procentach)	167
Wykres 30. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2021-2024 (w procentach)	182
Wykres 31. Liczba procedur "Niebieskie karty" w gminach należących do powiatu choszczeńskiego w latach 2021-2024	208
Wykres 32. Liczba uczestników Środowiskowych Domów Samopomocy z terenu powiatu choszczeńskiego z podziałem na typ domu w roku 2024.....	224
Wykres 33. Rotacja uczestników Środowiskowych Domów Samopomocy z terenu powiatu choszczeńskiego z określeniem przyczyn w roku 2024	225
Wykres 34. Podział respondentów ze względu na płeć.	237
Wykres 35. Podział respondentów ze względu na wiek.....	238
Wykres 36. Podział respondentów ze względu na miejsce zamieszkania.	239
Wykres 37. Atuty powiatu choszczeńskiego wg respondentów.	240
Wykres 38. Przyczyny ograniczeń możliwości rozwoju powiatu wg respondentów	242
Wykres 39. Proponowane przedsięwzięcia, działania, inwestycje przez respondentów	244
Wykres 40. Problemy, niekorzystne zjawiska, które najbardziej uwidaczniają się w powiecie wg respondentów.....	246
Wykres 41. Osoby, rodziny, grupy mieszkańców powiatu najbardziej zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym.....	248

Wykres 42. Podejmowane na terenie powiatu działania przynoszące najmniej zadowalające efekty	250
Wykres 43. Czynniki mające najbardziej negatywny wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin zamieszkałych na terenie powiatu choszczeńskiego wg respondentów	252
Wykres 44. Czynniki ograniczające prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży w powiecie choszczeńskim wg respondentów	254
Wykres 45. Jakość i adekwatność oferty edukacyjnej szkół w powiecie choszczeńskim do potrzeb wg respondentów	256
Wykres 46. Ocena działań profilaktycznych i edukacyjnych adresowanych do dzieci i młodzieży realizowanych na terenie powiatu choszczeńskiego	257
Wykres 47. Ocena oferty spędzania czasu wolnego adresowana do rodzin, dzieci i młodzieży zamieszkałych na terenie powiatu choszczeńskiego	258
Wykres 48. Najczęstsze przyczyny stosowania przemocy domowej wg respondentów	259
Wykres 49. Czynniki mogące mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy domowej wg respondentów	260
Wykres 50. Postrzeganie przemocy domowej jako istotny problem społeczny wg respondentów	261
Wykres 51. Ocena prowadzonych działań profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej na terenie powiatu choszczeńskiego	262
Wykres 52. Ocena działań na rzecz osób niepełnosprawnych realizowanych na terenie powiatu choszczeńskiego wg respondentów	264
Wykres 53. Problemy, z którymi najczęściej borykają się osoby niepełnosprawne zamieszkałe na terenie powiatu choszczeńskiego wg respondentów	265
Wykres 54. Ocena działań na rzecz osób starszych, realizowanych na terenie powiatu choszczeńskiego wg respondentów	268
Wykres 55. Problemy, z którymi najczęściej borykają się osoby starsze zamieszkałe na terenie powiatu choszczeńskiego wg respondentów	269
Wykres 56. Ocena bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania wg respondentów ..	272
Wykres 57. Działania, jakie należałoby podjąć na terenie powiatu choszczeńskiego w celu zapobiegania przestępczości i poprawy poczucia bezpieczeństwa mieszkańców wg respondentów	273
Wykres 58. Instytucje powiatowe, które w największym stopniu przyczyniają się do złagodzenia bądź rozwiązania lokalnych problemów społecznych wg respondentów	275

Dokument opracowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszcznie we współpracy z Zespołem ds. opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Choszczeńskim na lata 2026-2031.

Sporządziły:

Anita Łubkowska-Klejna

Aleksandra Ragańska